

Årsredovisning 2023

KPA Tjänstepensionsförsäkring AB
(publ)

Innehåll

	Sidan
Vd har ordet	4
2023 i siffror	6
Det här är KPA Pension	9
Förvaltningsberättelse	18
Finansiella rapporter	39
Noter	47
Underskrifter	139
Definitioner och begrepp	140
Revisionsberättelse	143

Informationen på följande sidorna 4–17 gäller för samtliga bolag inom KPA Pension.

Vd har ordet

2023 blev ett år präglad av ökad geopolitisk instabilitet som skapat oro och osäkerhet som även påverkat de finansiella systemen. Centralbanker har agerat mot inflationen som under hösten började vika nedåt. Detta fick börsen att stiga men vi ser samtidigt en tydlig inbromsning i tillväxten som förväntas fortsätta under 2024.

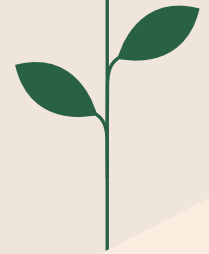
Som ett resultat av den ökade inflationen men även pensionsavtalet AKAP-KR som började att gälla 2023, ökade premieinkomsterna under året.

Oavsett vad som händer i vår omvärld förväntar sig våra kunder bra pensioner. Det ska vi också ge dem. AKAP-KR ger ungefär en miljon pensionssparare mer pengar till tjänstepensionen. Avtalet bidrar till kommuner och regioners kompetensförsörjning genom att de blir attraktivare arbetsgivare. Under året har vi genomfört en rad förbättringar i förvalsprodukten som både ska ge förutsägbara pensionsutbetalningar och möjligheter till bättre avkastning till spararna.

Min övertygelse är att pensionspengar kan bidra till hållbar utveckling samtidigt som de investeras för trygga och bra pensioner.

I syfte att öka möjligheterna till en bra avkastning kommer spartiden med en högre andel riskfyllda tillgångar att förlängas med fem år. Pengarna får därmed längre tid att växa när risken börjar trappas ner först vid 55 år i stället för 50 år. Utvecklingen på de finansiella marknaderna under de senaste åren leder till att många pensionssparare får en sänkt pension vid årsskiftet. För att pensionsutbetalningarna ska bli jämna över tid har vi infört en gräns där månadsbeloppet inte kan minska med mer än fem procent jämfört med året innan.

Under året har det genomförts en sammanslagning av KPA Tjänstepensionsförsäkring och KPA Tjänstepension som ska bidra till en effektivare administration och lägre kostnader, vilket i förlängningen gynnar kunderna.

Frågan om ett hållbart arbetsliv är viktig för kommuner och regioner. Den påverkar de anställdas pensioner och är en viktig pusselbit för att möta framtida kompetensförsörjning. Under året har vi inlett ett samarbete med organisationen Suntarbetsliv där vi bland annat kan bidra med våra informationskanaler för att sprida kunskap och erbjuda verktyg för att förbättra arbetsmiljön och främja hälsa bland de anställda. Under våren 2024 släpper vi en gemensam podd med fokus på friskfaktorer och arbetsmiljö.

Tillsammans med kommuner och regioner skapar vi nya möjligheter för hållbara städer och samhällen i dag och i framtiden.

Avslutningsvis vill jag säga några ord om hur KPA Pension också kan bidra till hållbarhetsmålen. Min övertygelse är att pensionspengar kan bidra till hållbar utveckling samtidigt som de investeras för trygga och bra pensioner. Därför har jag träffat kommuner i hela landet för diskussioner kring deras utmaningar och behov i arbetet med klimatomställning. Biologisk mångfald är ett viktigt men komplext område där KPA Pension under det kommande året ska formulera mål för vår investeringsverksamhet. Därför var jag så klart nyfiken på hur kommunerna arbetar med dessa frågor. Mitt intryck från besöken är att kommunerna har ett ambitiöst miljö- och klimatarbete med tydliga mål och strategier. Pensionspengar från KPA Pension har redan bidragit till allt från cykelvägar, laddstationer, vindkraftsparker och projekt för miljön i Östersjön och under året kompletteras denna lista med hållbara investeringar i bland annat Trelleborg och Nacka.

Under 2024 ser jag fram emot en fortsatt resa runt Sverige. Tillsammans med kommuner och regioner skapar vi nya möjligheter för hållbara städer och samhällen i dag och i framtiden.

Camilla Larsson, vd KPA Pension

2023 i siffror

25

miljarder kronor

har betalats ut i pensioner under året.

232

procent

uppgick solvensgraden till i KPA Tjänstepensionsförsäkring.

29

miljarder kronor

i premieinkomst.

5,6

procent

i genomsnittlig femårsavkastning.

296

miljarder kronor

i förvaltad kapital.

2050

är året

då vi ska ha
nettonollutsläpp från våra
investeringsportföljer.

12

år i rad

som KPA Pension
rankas som Sveriges
mest hållbara varumärke.

43

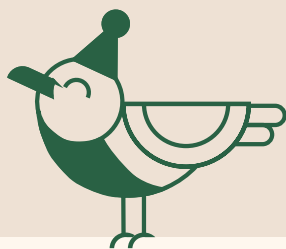
procent

minskat CO₂-avtryck
på aktier sedan 2019.

10 800 000

pensionsutbetalningar

utfördes under året.

8,8

procent

i avkastningsränta för
avgiftsbestämd försäkring
under spartid.

72

procent

nöjda pensionssparare.

0,08

procent

i förvaltningskostnads-
procent, avgiftsbestämd
försäkring.

Cirka

1 000 000

kunder får mer i pension
med AKAP-KR

Tjänstepensionsbolaget för kommuner och regioner

KPA Pension är pensionsbolaget för kommuner, regioner och deras anställda. Så har det varit i mer än hundra år. Det som en gång startade som en pensionskassa för elva städer är idag ett modernt pensionsbolag som ger kunderna trygga och hållbara tjänstepensioner till låga avgifter.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld

Vårt övergripande mål

KPA Pension är det självklara och hållbara valet för tjänstepension i kommuner och regioner

Vår affärsidé

KPA Pension erbjuder pension, försäkring, administration och tjänster till kommunsektorn. Våra affärsförutsättningar skapas genom kollektivavtal och kombinerar trygga pensioner med hållbara placeringar

Det här är KPA Pension

KPA Pension består av följande bolag:

- KPA AB
- KPA Tjänstepensionsförsäkring AB
- KPA Pensionservice AB

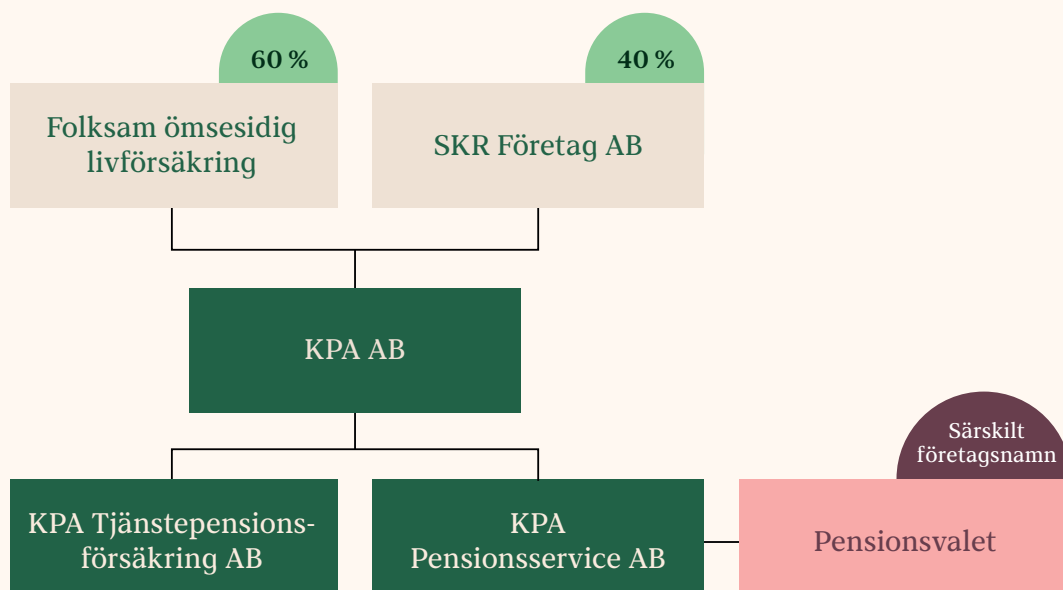
Samtliga bolag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension som erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, utbildning, konsulttjänster och valcentral.

KPA Tjänstepensionsförsäkring AB bedriver verksamhet enligt ömsesidiga principer. Bolaget får inte dela ut vinst och konsolideras inte. Allt överskott återförs till försäkringstagarna.

KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av SKR (Sveriges kommuner och regioner). Verksamheten bedrivs i Stockholm och Sundsvall. På båda orterna delar vi kontorsyta med Folksam. KPA Pension har ingen verksamhet utanför Sverige.

Bolagsfusion bidrar till lägre kostnader

I september godkände Finansinspektionen fusionen mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring AB och KPA Tjänstepension AB. Sammanslagningen är ett sätt att effektivisera verksamheterna och förbättra den finansiella styrningen. Effektiviseringen förbättrar förutsättningarna att skapa bra avkastning och att fortsatt erbjuda riktigt låga avgifter.

Så skapar vi värde för:

Pensionsspararna

En av KPA Pensions viktigaste uppgifter är att se till att de som arbetar i kommuner, regioner och kommunala bolag får trygga och bra tjänstepensioner.

Arbetsmarknadens parter har KPA Pension som förvalsbolag för de kunder som inte själva gör ett val för sin tjänstepension. Deras pengar förvaltas i en traditionell försäkring med en garanterad del till en låg avgift. För de kunder som istället vill ha ett fondsparande erbjuder vi externt förvaltade fonder som lever upp till högt ställda hållbarhetskrav. Genom kollektivavtal har dessutom ungefär en miljon anställda en tjänstegrupplivförsäkring hos oss.

Kommuner, regioner och kommunala bolag

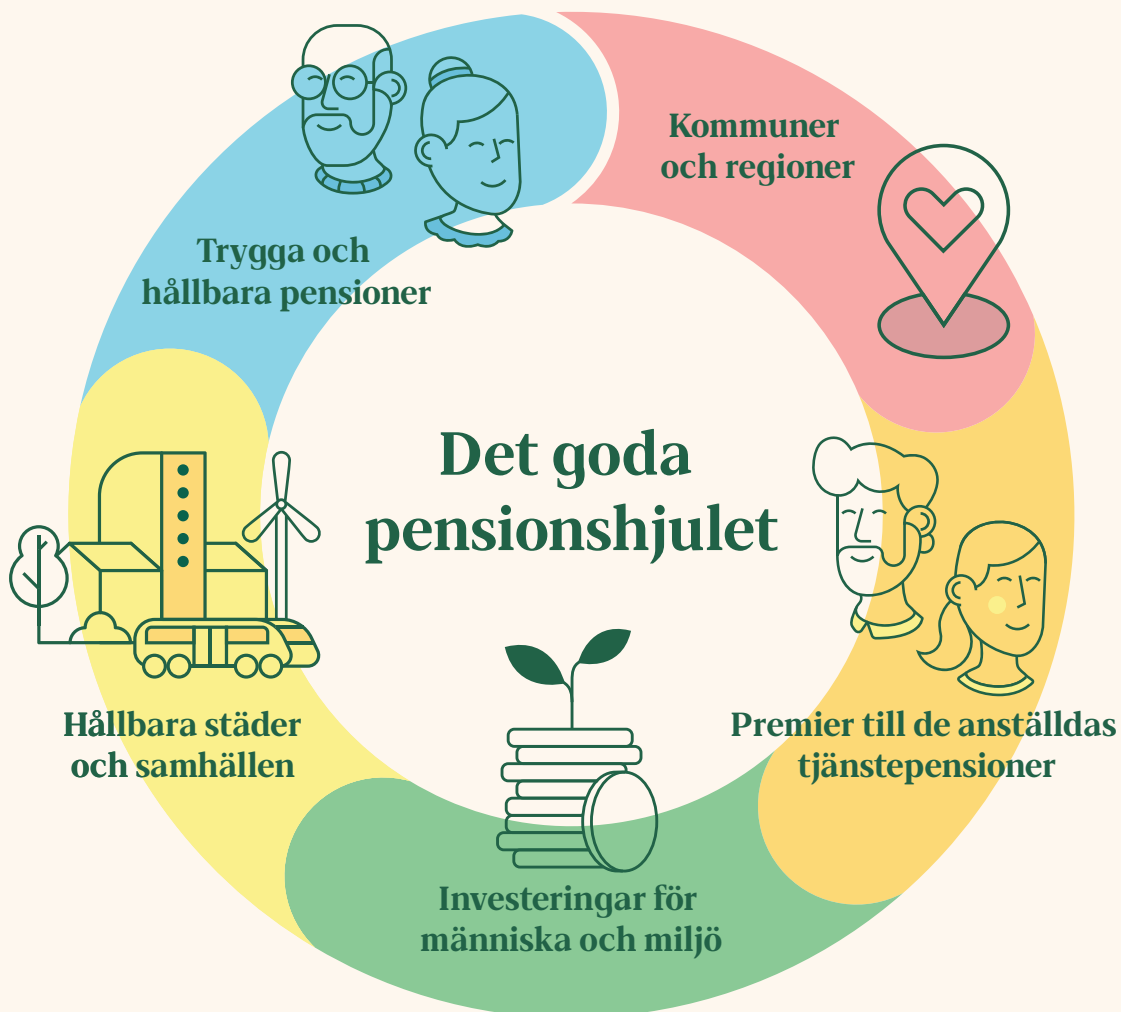
Kommuner, regioner och kommunala bolag vänder sig till KPA Pension för pensionsadministration, försäkring och stöd i pensionsfrågor. I vårt utbud finns en val- och förmedlingstjänst, beräkning och utbetalning av olika pensionsförmåner, förmånsbestämd försäkring samt beräkning och prognos av pensionsskuld. Vi erbjuder även konsulttjänster och utbildning. Bland kunderna finns majoriteten av landets kommuner och regioner samt ett stort antal kommunala bolag.

Tillsammans med kommuner och regioner vill vi vara med att skapa förutsättningar för en grön omställning och bidra till deras arbete med att bygga hållbara städer och samhällen. Bland annat genom satsningar på infrastruktur eller projekt för att motverka eller förbereda för klimatförändringarna. Vi vill även bidra till social hållbarhet där jämställda pensioner och ett hållbart arbetsliv är viktiga frågor där vi kan bidra med ökad kunskap. Vi vill också medverka till att öka utbudet av sociala investeringar.

Människa, samhälle, miljö och klimat

KPA Pension har en samhällsbärande roll. Vår viktigaste uppgift är att förvalta och betala ut pensioner. Detta uppdrag ger oss både möjlighet och skyldighet att bidra till ett hållbart samhälle där klimatomställningen, men även sociala aspekter av hållbarhet, innebär utmaningar.

Störst skillnad gör vi genom att välja investeringar som är hållbara och välja bort investeringar som på olika sätt skadar människor eller klimat samt att vara aktiva ägare som ställer krav och påverkar i frågor som rör miljö, klimat och mänskliga rättigheter. Jämställdhet, mångfald och ett hållbart arbetsliv är också viktiga samhällsfrågor som vi arbetar med på olika sätt, både i egen verksamhet, i investeringar och genom samarbeten.

Pensionspengar som gör nytta här och nu

Kommuner och regioner betalar premier till de anställdas tjänstepensioner. Dessa pengar investerar vi i olika tillgångar som till exempel aktier, fastigheter och obligationer. Genom våra investeringar kan pensionspengar finansiera lokala projekt som bidrar till den gröna omställningen. Till exempel cykelvägar, solceller, återvinningsstationer eller satsningar på biologisk mångfald. Det är investeringar som kunderna har nytta av redan idag, samtidigt som de bidrar till trygga pensioner längre fram. Vi kallar det "Det goda pensionshjulet".

Nöjda kunder

Vi genomför kontinuerliga kundundersökningar där vi mäter kundnöjdhet hos målgrupperna pensionssparare, kommuner och regioner samt fack och arbetsgivarorganisationer.

Kundnöjdhet	2023
Pensionssparare andel i procent som angett 4 eller 5 på en femgradig skala	72
Kommuner och regioner andel i procent som angett 4 eller 5 på en femgradig skala	91*
Fack och arbetsgivarorganisationer snittbetyg på en femgradig skala	4,2

*Undersökning från 2022.

Ett hållbarhetsarbete som tål att granskas

För att vårt hållbarhetsarbete ska leda till fler och nöjdare kunder samt öka vår attraktivitet som arbetsplats är det viktigt att hållbarhetsarbetet är känt och uppskattas av våra målgrupper. Det försöker vi uppnå genom att berätta om det i vår kommunikation. För att följa resultatet genomför vi löpande undersökningar hos de aktuella målgrupperna samt tar del och lär av externa granskningar.

Branschutvärderingar

Branschens bedömningar av pensionsbolagens hållbarhetsarbete är viktiga för oss. De bekräftar vårt hållbarhetsarbete samtidigt som vi får indikationer om hur vi kan bli bättre.

För tolfte året i rad har vi utsetts till Sveriges mest hållbara pensionsbolag av svenska konsumenter i Sustainable Brand Index årliga mätning. Resultatet bekräftas även i vår egen varumärkestracking som visar att varumärket står sig starkt i jämförelse med andra aktörer på marknaden.

Hållbarhetsmål från Agenda 2030

Vårt hållbarhetsarbete är organiserat i två övergripande målområden, människa och samhälle samt klimat och miljö. Inom dessa har vi prioriterat sex mål utifrån Agenda 2030 som utgår från våra väsentlighetsanalysen där intressenterna, vår affär och vår påverkan på miljö och samhälle är centrala. Utifrån målområdena skapar verksamheten hållbarhetsmål där de viktigaste är att vi ska ha nettonoll i placeringsportföljerna till år 2050 och att våra egna utsläpp ska ner till nettonoll år 2030. Dessa och övriga mål följs upp i verksamheten men även i miljöledningssystemet ISO 14001.

Vi röstar, påverkar och ställer krav

Vi är aktiva ägare som arbetar för en hållbar utveckling i alla våra tillgångsslag. Dessutom är vi övertygade om att välskötta bolag som integrerar hållbarhet i sin affär överträffar bolag utan hållbarhetsfokus.

Påverkansdialoger

Våra påverkansdialoger syftar till att få våra portföljbolag att ta ett större ansvar i frågor som rör klimat och miljö, mänskliga rättigheter och antikorrup­tion.

Under 2023 förde vi 142 påverkansdialoger inom flera olika ämnen. Exempel inkluderar klimatomställning i internationella storbanker, mänskliga rättigheter för bolag med verksamhet i arabvärlden samt dialog med Tesla om de anställdas möjligheter till facklig organisering.

Bolagsstämmor

Bolagsstämman är ett aktiebolags högsta beslutande organ. Det är ett bra tillfälle att ställa hållbarhetsfrågor till bolagen då både styrelse och ledning oftast finns på plats. Dessutom får bolaget en chans att berätta framför sina aktieägare vad det gör på området. KPA Pension närvarar och röstar på de svenska stämmorna. På de utländska stämmorna röstar vi genom ombud.

Under 2023 röstade vi vid 50 svenska bolagsstämmor där vi även ställde frågor kopplade till mänskliga rättigheter. Hur vi röstat och vilka frågor vi ställde finns i bolagsstämmorapporten för 2023 på kpa.se. Under året röstade vi även vid 564 utländska stämmor.

Sustainable Finance

Sustainable Finance är EU-kommissionens handlingsplan för hållbara finanser. Ska vi kunna begränsa den globala uppvärmningen till max två grader, helst en och en halv grad, behöver vi ställa om finansiella flöden i en mer hållbar riktning. Sustainable Finance är till stora delar ett lagstiftningspaket som syftar till att tydliggöra vad som är en hållbar investering och ställer ytterligare informationskrav på finansiella aktörer som tillhandahåller hållbara produkter att tydligt informera om det på ett enhetligt sätt.

KPA Pension har en helhetssyn för implementering av EU-kommissionens handlingsplan och arbetet sker koncernövergripande och tvärfunktionellt. Eftersom ambitionen med regelverken till stora delar handlar om att göra det lättare för kunderna att fatta mer välinformerade beslut kopplat till hållbara investeringar är det vår ambition att implementera regelverken på ett så kundvänligt sätt som möjligt.

Vi följer kontinuerligt kommissionens och de europeiska tillsynsmyndigheternas arbete. Under 2023 har KPA Pension fortsatt att arbeta med att implementera de nya regleringarna.

Arbetsmarknadens parter

Det är fack och arbetsgivare som förhandlar fram kollektivavtalade tjänstepensioner och försäkringar. KPA Pension är parternas utvalda förvalsbolag och försäkringsgivare för försäkringarna TGL och familjeskydd för anställda i kommun och region. Därför utgör parterna KPA Pensions viktigaste intressenter och samarbetspartners.

De parter som förhandlar fram pensionsavtalen är Kommunal, AkademikerAlliansen, de fyra förbundsområdena inom OFR (Offentliganställdas förhandlingsråd) och SKR (Sveriges kommuner och regioner). Inom den kooperativa sektorn har parterna utsett Pensionsvalet till valcentral för sammanlagt nio olika tjänstepensionsavtal.

Genom den särställning KPA Pension har genom förvalet behöver bolaget leva upp till högt ställda krav. KPA Pension behöver leverera låga avgifter och samtidigt prestera en marknadsmässig avkastning. Samverkan sker även med arbetsmarknadens parter i en rad andra frågor som till exempel arbetsvillkor, jämställdhet och mångfald, hälsa och aktiviteter för att öka kunskaperna om pensionssystemet. Både fack och arbetsgivare efterfrågar enkel och tydlig information till medlemmarna och tillsammans har KPA Pension lyckats möta denna efterfrågan med nya digitala lösningar.

Viktiga frågor för arbetsmarknadens parter

- Låga avgifter och god avkastning
- Goda arbetsförhållanden
- Fler ska jobba heltid
- Jämställdhet och mångfald
- Förutsättningar för ett långt arbetsliv
- Öka kunskaperna om pensionssystemet för att skapa förutsättningar för informerade och medvetna val

Ansvarsfulla placeringar

KPA Pension investerar och förvaltar kundernas pengar med målet att främja långsiktig trygghet utifrån avkastning och hållbar utveckling. Den totala portföljen innefattar olika tillgångsslag placerade på flera marknader för god riskspridning. Kapitalet uppgår till sammanlagt 308 miljarder kronor.

Olika tillgångsslag ger tryggare pensioner

KPA Pensions viktigaste uppgift är att kunderna ska få trygga och bra pensioner. Genom att sprida riskerna ökar möjligheterna till bra och mer stabil avkastning i investeringarna. KPA Pension jobbar med hållbarhet i alla tillgångsslag men arbetet kan se lite olika ut då förutsättningarna skiljer sig åt. Fördelningen i tillgångsslagen enligt nedan avser traditionell försäkring per 31 december 2023.

Aktier

KPA Pension ska ha en bred exponering mot den svenska och utländska aktiemarknaden samt tillväxtmarknader, samtidigt som vi väljer att enbart investera i de företag som uppfyller våra investeringskriterier.

Räntebärande instrument

Räntebärande tillgångar utgör basen i KPA Pensions totala tillgångs-portföljer. De kännetecknas av hög kvalitet och låg risk. Ränteportföljerna består av räntebärande värdepapper utgivna av stater, kommuner och bostadsinstitut eller motsvarande.

Alternativa placeringar

Alternativa placeringar är ett komplement i KPA Pensions portföljer. Det är investeringar med lång placeringshorisont i onoterade tillgångar. Här har investeringar i infrastruktur identifierats som särskilt intressant.

Fastigheter

KPA Pension ska vara en långsiktig och ansvarstagande fastighetsägare. Satsning sker fortsatt på expansion av fastighetsportföljen med fokus på kontorsfastigheter i attraktiva lägen.

46%

33%

12%

9%

Förvaltningsberättelse

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ) (KPA Tjänstepensionsförsäkring) med organisationsnummer 516401-6544 och KPA Tjänstepension AB (KPA Tjänstepension) fusionerades den 1 november 2023. Efter den genomförda fusionen ägs KPA Tjänstepensionsförsäkring till 100 procent av KPA AB med organisationsnummer 556527-7182. KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring med organisationsnummer 502006-1585 och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, genom SKR Företag AB med organisationsnummer 556117-7535. KPA-gruppen består också av KPA Pensionservice AB med organisationsnummer 556569-1077 med det särskilda företagsnamnet Pensionsvalet PV. Samtliga företag inom KPA har säte i Stockholm och benämns nedan KPA Pension. För mer information om fusionen mellan KPA Tjänstepension och KPA Tjänstepensionsförsäkring hänvisas till Väsentliga händelser samt till not 50 Upplysningar om fusion.

KPA Tjänstepensionsförsäkring drivs enligt ömsesidiga principer. Företaget får inte dela ut vinst och konsolideras inte i moderföretaget Folksam ömsesidig livförsäkrings koncernredovisning. Allt överskott återförs till försäkringstagarna. Samverkan med Folksamgruppen sker inom bland annat IT, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna. För information om företagets dotterföretag, intresseföretag, gemensamt styrda företag samt övriga företag som det finns ett ägarintresse i, hänvisas till not 16 Aktier och andelar i koncernföretag, not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag samt not 18 Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i. En översikt finns även i not 43 Upplysningar om närstående.

Verksamhet

Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration och valcentral. KPA Tjänstepensionsförsäkring erbjuder traditionell försäkring och fondförsäkring för anställda i kommunal sektor (KAP-KL, AKAP-KR), där företaget är förvalsalternativ. Företaget hanterar sedan 2018 familjeskydd åt hela kollektivet inom AKAP-KR. För anställda inom avtalsområdet PA-KFS är företaget förvalsalternativ sedan 2013. KPA Tjänstepensionsförsäkring förvaltar kollektivavtalad förmånsbestämd försäkring inom avtalsområde KAP-KL, AKAP-KR och PA-KFS. Företaget tillhandahåller även kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden.

Sedan fusionen mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och KPA Tjänstepension den 1 november i år är även företaget försäkringsgivare och leverantör av kommunal tjänstegrupplivförsäkring (TGL-KL).

Marknadskommentarer

Inflationen, som steg kraftigt under hela 2022, var alltjämt i fokus under 2023, då prisökningstakten legat kvar på historiskt höga om än fallande nivåer. Centralbanker världen över har svarat med höjda styrräntor i syfte att få ner inflationen. Höga styrräntor i kombination med det starka inflationstrycket har påverkat hushållens köpkraft och företagets investeringsvilja negativt. Data visar också att den svenska ekonomin har bromsat in även om ekonomins motståndskraft varit förvånansvärt god och arbetslösheten ligger också kvar på en förhållandevis låg nivå. Trots ett försämrat konjunkturläge och marknadsturbulens inom vissa sektorer som en följd av ränteuppstället har breda aktieindex stigit under året. Även ränteindex har utvecklats positivt men det har varit ett volatilt år. Kriget i Ukraina är ingalunda över och den geopolitiska risken är fortsatt hög även om det inte har haft lika stor direkt påverkan på finansiella marknader under året. Fastigheter har påverkats negativt till följd av högre styrräntor och ökad osäkerhet samtidigt som efterfrågan varit fortsatt god för såväl hyresbostäder som hyreslokaler i attraktiva lägen.

Väsentliga händelser under året

Verksamhet och affär

Den 1 januari 2023 fick 1,2 miljoner anställda i kommuner och regioner en högre pension. AKAP-KR är det nya avgiftsbestämda pensionsavtalet som bygger på ett intjänande under hela livet. Det nya avtalet ersätter det tidigare pensionsavtalet AKAP-KL. Övergången vid årsskiftet till det nya pensionsavtalet har utförts av företaget och under första halvåret 2023 bistod KPA Pension med att informera de kunder som hade möjlighet att välja om de vill omfattas av AKAP-KR i stället för den äldre förmånsbestämda pensionsplanen KAP-KL och även handlägga kundernas val.

En förändring av den avgiftsbestämda traditionella försäkringen kommer att träda i kraft den 1 januari 2024 som innebär att pensionsutbetalningarna endast kan minska med maximalt fem procent från ett år till ett annat. Detta som ett led i att göra pensionen tryggare och mer förutsägbar.

För tolfte året i rad rankas KPA Pension som Sveriges mest hållbara varumärke i kategorin pension av Nordens största oberoende varumärkesstudie med fokus på hållbarhet, Sustainable Brand Index.

Kapitalförvaltning och hållbarhet

KPA Tjänstepensionsförsäkring fortsatte under perioden att investera i obligationer klassade som hållbara, och vid periodens slut var totalt 11,9 miljarder kronor investerade i hållbara obligationer. Exempelvis investerades 0,4 miljarder kronor i en obligation från Världsbanken. Obligationen är den första emitterade i sitt slag och syftar bland annat till att finansiera hållbara projekt i utvecklingsländer med inriktning på trafik-säkerhet. Folksamgruppen är ensam investerare i obligationen som bland annat kommer att bidra till att stötta projekt för att öka kunskapen kring trafiksäkerhet för att förebygga trafikskador i utvecklingsländer – men också till projekt inom akutsjukvård och rehabiliteringstjänster för vård efter trafikolyckor. Folksamgruppen är också ensam investerare på totalt 0,3 miljarder kronor i en grön obligation som Nacka kommun givit ut för att finansiera klimatomställning och klimatanpassning i kommunen. KPA Tjänstepensionsförsäkring står för 0,1 miljarder kronor av investeringen.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har investerat 0,8 miljarder kronor i ett säkerställt lån sida vid sida med Swedbank. Låntagare är Delcore Fastigheter AB som ägs till 50 procent vardera av ICA Holding AB och AMF Pension. Hyresgäst är ICA Fastigheter AB med hyresavtal på en löptid om 11-15 år. Ett 30-tal butiksfastigheter som i huvudsak inrymmer ICA Maxi och ICA Kvantum utgör säkerhet för lånet. Lånet KPA Tjänstepensionsförsäkring har investerat i år uppdelat på två löptider, till hälften vardera på 3 respektive 4 år.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har investerat 3,8 miljarder kronor i fonden Copenhagen Infrastructure V, en infrastrukturfond fokuserad på energiomställningen med en tydlig hållbarhetsprofil. Fonden utvecklar storskalig infrastruktur inom förnybar energi, som till exempel vindkraftstillgångar på land och till havs samt solcellsparkar och energilagring och är mörkgrön enligt EU:s klassificeringssystem inom Sustainable Finance (SFDR). Investeringarna sker huvudsakligen i västra Europa, Nordamerika och den mer utvecklade delen av Asien/Pacific.

KPA Tjänstepensionsförsäkring förvärvade fastigheten Brädstapeln 13 på Kungsholmen i Stockholm för 1,8 miljarder kronor. Säljare var Europa, en paneuropeisk fastighetsinvesteringsförvaltare. Fastigheten har ett attraktivt läge och har totalrenoverats under de senaste åren. Fastigheten är belägen bredvid befintligt ägd fastighet, Brädstapeln 16, som KPA förvärvade 2019. Detta ger möjligheter till synergier i form av energiinvesteringar och ökad förvaltningseffektivitet. Den uthyrningsbara arean är cirka 13 300 kvadratmeter och tillträde sker under våren 2024.

KPA Tjänstepension har fusionerats med KPA Tjänstepensionsförsäkring

Den 1 november 2023 genomfördes fusionen mellan de två tillståndspliktiga företagen KPA Tjänstepension och KPA Tjänstepensionsförsäkring. Syftet med fusionen är att renodla tjänstepensionsverksamheten och förenkla koncernstrukturen. Fusionen skedde genom så kallad omvänd fusion vilket innebar att moderföretaget KPA Tjänstepension fusionerades in i dotterföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkring. Genom fusionen upphörde KPA Tjänstepension att existera och KPA AB blev direkt ägare av aktierna i KPA Tjänstepensionsförsäkring.

Den 23 maj fattades beslut på bolagsstämman i KPA Tjänstepension om att godkänna fusionsplanen. Ansökan skickades därefter in till Finansinspektionen som gav tillstånd att verkställa fusionsplanen den 25 september 2023. Fusionen registrerades av Bolagsverket den 1 november 2023 och i samband med det upplöstes KPA Tjänstepension och dess tillgångar samt skulder har övergått till KPA Tjänstepensionsförsäkring.

En viktig förutsättning inför genomförandet av fusionen var att KPA Tjänstepensionsförsäkring behövde minska aktiekapitalet med 299 miljoner kronor för att förhindra en fusionsförlust med motsvarande belopp för försäkringstagarna i KPA Tjänstepension. Den 24 februari 2023 beslutades vid en extra stämma i KPA Tjänstepensionsförsäkring om ändring av bolagsordningen samt minskning av aktiekapital och antal aktier. Under september verkställdes bolagsstämmans beslut av Tingsrätten och aktiekapitalet minskades med 299 miljoner kronor och återbetalades till KPA Tjänstepension. Aktiekapitalet efter minskning uppgår till 0,7 miljoner kronor och antalet aktier uppgår till 72 stycken med ett kvotvärde om 10 000 kronor.

Med utgångspunkt från fusionsbokslutet den 1 november 2023 fördes 4,1 miljarder tillgångar och 1,3 miljarder skulder över till KPA Tjänstepensionsförsäkring. Fusionen får ringa påverkan på företagets ekonomiska ställning och nyckeltal. Kapitalbasen ökar med 3,0 miljarder kronor, Solvensgraden ökar med 1,5 procentenheter och RKK-kvotens förändring är endast marginell. Fusionen innebär att det uppstod en förlust om 41 miljoner kronor vilken har redovisats mot konsolideringsfonden. Fusionen föranledde inte några skillnader i tillämpade redovisningsprinciper för KPA Tjänstepensionsförsäkring. Fusionen har heller inte föranlett några ändrade uppskattningar, bedömningar eller antaganden. För mer information hänvisas till not 50 Upplysningar om fusion.

Förändring styrelse och ledande befattningshavare

Som ett led av fusionen med KPA Tjänstepension AB utsågs flera nya styrelseledamöter i december 2023. Anders Henriksson utsågs till ny styrelseordförande och tidigare ordföranden Sture Nordh lämnade därmed det uppdraget. Malin Ohlsson-Leijon, Maria Liljedahl, Lars Fresker och Peter Danielsson utsågs samtidigt till ordinarie styrelseledamöter.

Ekonomisk översikt

Koncernens finansiella resultat och ställning avser främst verksamheten i KPA Tjänstepensionsförsäkring. I koncernen ingår även KPA Tjänstepensionsförsäkrings dotterföretag som i huvudsak utgörs av fastighetsföretag.

Koncernens tekniska resultat uppgick till 25 792 (15 655) miljoner kronor och koncernens resultat efter skatt blev 25 335 (14 966) miljoner kronor. Det högre resultatet jämfört med föregående år förklaras främst av högre kapitalavkastning till följd av en positiv utveckling på aktiemarknaderna.

Koncernens placeringstillgångar uppgick till 293 077 (252 600) miljoner kronor och balansomslutningen uppgick till 327 522 (274 434) miljoner kronor.

Följande kommentarer gäller moderföretaget om inte annat anges.

Resultat

Premieinkomsten för KPA Tjänstepensionsförsäkring ökade jämfört med föregående år och uppgick 2023 till 28 938 (19 464) miljoner kronor. Ökningen berodde främst på nya pensionsavtalet AKAP-KR som började gälla från den 1 januari 2023 där bland annat den totala pensionsavsättningen höjts. Även inbetalda premier avseende fondförsäkringsverksamheten ökade i och med nya pensionsavtalet och uppgick till 530 (375) miljoner kronor.

Företagets kapitalavkastning uppgick till 26 751 (-25 957) miljoner kronor. Den goda avkastningen beror till stor del på uppgångarna på aktiemarknaderna i Sverige och i övriga världen. Avkastningen för 2022 var däremot negativ och historiskt låg, se mer under avsnittet kapitalförvaltning och kapitalavkastning.

Driftskostnaderna uppgick till 484 (362) miljoner kronor exklusive skadebehandling. Förändringen mot föregående år berodde främst på att KPA Tjänstepension fusionerades in i KPA Tjänstepensionsförsäkring, då utfall 2023 avser det fusionerade företaget medan 2022 avser företaget innan fusion. I övrigt ökade pensionskostnaderna under året jämfört med samma period föregående år med 51 miljoner kronor. Ökningen är som en följd av inflationsvärdesäkring av förmånsbestämda pensioner.

Utbetalda försäkringsersättningar är i nivå med föregående år och uppgick till 4 700 (4 688) miljoner kronor. Utbetalad återbäring ökade under året och blev högre jämfört med föregående år och uppgick till 5 255 (4 154) miljoner kronor, vilket är en post som inte redovisas över resultaträkningen utan direkt mot eget kapital.

Företagets tekniska resultat uppgick till 31 096 (11 806) miljoner kronor och årets resultat efter skatt blev 30 299 (11 474) miljoner kronor.

Livförsäkringsavsättningar motsvarar det förväntade kapitalvärdet av företagets garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida premiebetalningar. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och sjuklighet, driftskostnader, utnyttjade optioner och skatter. Avsättningarna är beräknade utifrån aktsamma antaganden. Livförsäkringsavsättningar uppgick till 127 279 (109 333) miljoner kronor varav 276 miljoner kronor är en effekt av fusionen. Förändringen under året om 17 670 miljoner kronor berodde främst på nya premier vilka har ökat avsättningen med 10 378 miljoner kronor. Vidare ökade livförsäkringsavsättningar med 7 822 miljoner kronor på grund av förändrade marknadsräntor, där årets ränteuppräknings ökar avsättningarna med 4 231 miljoner kronor medan utbetalningar (pensionsförmåner och flytt) minskade livförsäkringsavsättningar med 4 561 miljoner kronor.

Placeringsstillgångarna uppgick till 287 831 (241 975) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångarna uppgick till 11 676 (10 520) miljoner kronor. För mer information om förändringen av företagets placeringsstillgångar hänvisas till avsnittet Kapitalförvaltning och kapitalavkastning.

Ekonomisk ställning

KPA Tjänstepensionsförsäkring har en stark finansiell ställning. Solvensgraden, som visar förhållandet mellan marknadsvärdet på företagets tillgångar och värdet på åtaganden till försäkrings-tagarna, uppgick per den 31 december 2023 till 232 (234) procent.

Kapitalförvaltning och kapitalavkastning

KPA Tjänstepensionsförsäkrings investeringar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en god riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och alternativa placeringar (onoterade tillgångar).

KPA Tjänstepensionsförsäkring tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning. Detta innebär att samtliga tillgångar förvaltas utifrån ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

KPA Pension har under 2023 fortsatt arbetet med att försöka påverka tillgångsportföljen i en mer hållbar riktning. Under året träffade KPA Pension ett stort antal representanter från innehaven för att diskutera frågor rörande klimat och miljö, mänskliga rättigheter och antikorrupktion.

Under 2023 fortsatte KPA Pension påverkansarbetet av portföljens största utsläppare av växthusgaser, i linje med delklimatmålen till 2025. Målen innebär att klimatavtrycket från aktier, företagsobligationer och fastigheter ska minska med 29 procent från och med 2019 och under de kommande åren, samtidigt som flera av KPA Pensions portföljers största utsläppare ska anta vetenskapligt förankrade klimatmål. Allt fler företag ökar sitt klimatengagemang.

Under året röstade KPA Pension vid 50 svenska årsstämmor. Bolaget var även representerat i valberedningen i Bilia, Telia, SSAB, Volvo Cars och Swedbank. KPA Pension ställde frågor kring mänskliga rättigheter vid samtliga fysiska stämmor i Sverige. Vidare röstade KPA Pension även vid 564 utländska årsstämmor, via elektronisk röstning och ombud.

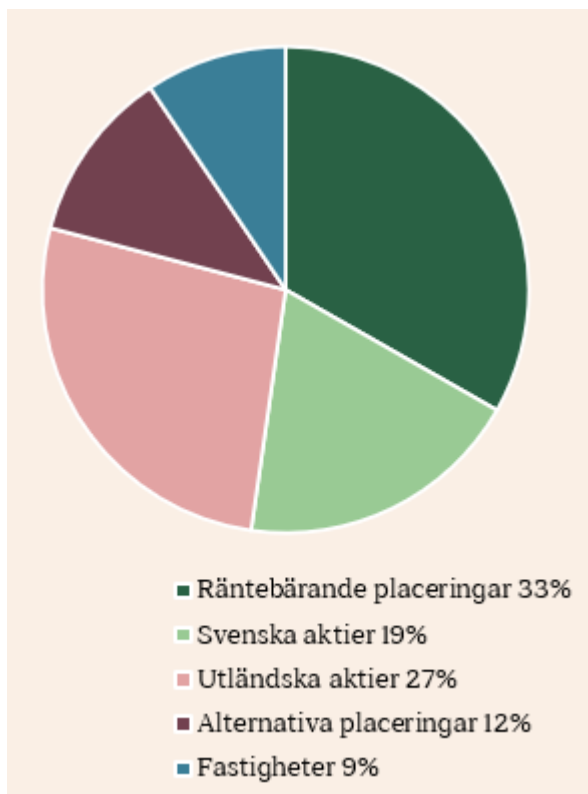
KPA Pension fortsatte under 2023 det pågående påverkansarbetet samtidigt som nya initiativ lanserades. KPA Pension har bland annat fört dialog med Tesla om bolagets motstånd till facklig anslutning, samt med bland annat Atlas Copco, H&M, Volvo Cars och andra svenska storföretag med verksamhet i Mellanöstern och Nordafrika om arbete med mänskliga rättigheter. Vidare har vi fortsatt samarbetet inom Investor Integrity Forum kring bygg- och fastighetssektorns utmaningar med korruption och dåliga arbetsvillkor. Under året har vi träffat flera svenska bolag i denna sektor för att diskutera företagens arbete mot korruption och på olika sätt uppmontra till ökad regelefterlevnad.

KPA Tjänstepensionsförsäkrings kapitalavkastning

Företagets förvaltade kapital utifrån totalavkastningstabellen uppgick vid utgången av 2023 till 296 414 (257 310) miljoner kronor. Av detta utgjorde cirka 33 (33) procent räntebärande värdepapper utgivna av stater och kommuner och bostadsinstitut, eller motsvarande. Aktieportföljen, bestående av noterade svenska och utländska aktier, stod för 46 (42) procent av det förvaltade kapitalet. Fastigheter stod för 9 (11) procent av kapitalet och Alternativa placeringar, bestående av bland annat onoterade aktier, motsvarade 12 (13) procent. Valutaexponeringen var vid utgången av året cirka 14 (11) procent.

Hur avkastningen fördelas på avgiftsbestämd respektive förmånsbestämd traditionell försäkring styrs av hur respektive verksamhetsgren bidrar till det gemensamma riskutrymmet i tillgångsportföljen. Avgiftsbestämd traditionell försäkring erhåller därigenom en avkastningsränta som i jämförelse med den förmånsbestämda i större utsträckning härrör från aktieplaceringar. Från och med maj 2022 är avkastningsräntan för avgiftsbestämd försäkring anpassad efter ålder, och avkastningsräntan redovisas därefter för spartid respektive utbetalningstid. Andelen aktier är högre under spartid jämfört med utbetalningstid. Avkastningsräntan under året var för spartid 8,8 (-7,3) procent och för utbetalningstid 6,3 (-7,8) procent och för förmånsbestämd försäkring 5,5 (-7,6) procent.

Placeringsstillgångarnas fördelning, marknadsvärde

Totalavkastningen för 2023 på företagens tillgångar var 7,6 (-7,8) procent, motsvarande 20 213 (-21 031) miljoner kronor. Mot bakgrund av vald tillgångsfördelning förklaras den positiva avkastningen främst av aktier och räntebärande placeringar under perioden. Fastigheter har påverkats negativt av högre styrrentor och ökad osäkerhet. I ett av KPA Pensions större innehav inom fastighetssektorn, Heimstaden Bostad AB, har avkastningen påverkats negativt, ungefär i linje med övriga fastighetstillgångar. Innehavet ägs via ett helägt dotterföretag, KPA Pension Specialplaceringar AB, och värdet i dotterföretaget har sjunkit med 25 procent, motsvarande 4 287 miljoner kronor under 2023. Värdenedgången beror dels på att de underliggande fastigheterna i Heimstaden Bostad AB har minskat i värde, dels på att en justering har gjorts på substansvärdet med 15 procent vid årsskiftet.

Den sammanlagda värdeförändringen på aktierna i Heimstaden Bostad AB innebär att KPA Pensions investering understeg anskaffningsvärdet med 8,8 procent vid årets utgång.

Totalavkastningstabell, moderföretaget								
Mkr	Ingående marknadsvärde 2023-01-01	Utgående marknadsvärde 2023-12-31	Totalavkastning 2023	Totalavkastning 2023 %	Totalavkastning 2022 %	Totalavkastning 2021 %	Totalavkastning 2020 %	Totalavkastning 2019 %
Räntebärande placeringar	84 537	98 561	5 840	6,6	-11,7	-2,6	3,9	0,8
Aktier	109 138	135 871	19 170	17,1	-12,9	35,8	6,0	30,2
Alternativa placeringar	34 652	34 121	-3 644	-9,8	20,3	10,8	2,2	5,4
Fastigheter	28 983	27 861	-1 152	-4,0	4,0	10,1	4,7	6,7
Summa	257 310	296 414	20 213	7,6	-7,8	13,7	4,8	11,2

Totalavkastning beräknas tidsviktad per dag och presenteras enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagens riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. Företagens placeringsriktlinjer utgör grund för de tillgångar som omfattas av beräkning och av indelning i portföljgrupper. Upplysningar lämnas i not 27. Finansiella tillgångar och skulder, sista avsnittet "Totalavkastningstabell – klassificerings- och värderingsskillnader", om samband mellan de portföljgrupper som presenteras i totalavkastningstabellen respektive de benämningar som används i årsredovisningens balans- och resultaträkning.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till avsnittet Väsentliga händelser under året i Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Hållbarhet

KPA Pension har en lång tradition av att arbeta hållbart. Visionen är att kunderna ska känna sig trygga i en hållbar värld. Därför är hållbarhetsarbetet väl förankrat hos kunder och övriga intressenter och utformas i enlighet med internationella ramverk.

KPA Pension ska vara branschledande på hållbarhet. Hållbarhetsarbetet ska bidra till att skapa värden för intressenterna som utgörs av arbetsmarknadens parter, pensionsspararna, kommuner och regioner, medarbetare och ägare. Hållbarhet ska integreras i verksamhetens alla led och utgöra en del av affären.

Hållbarhet i den egna verksamheten

Det är viktigt att avtrycken från den egna verksamheten blir så små som möjligt. Framför allt ökar det trovärdigheten när företaget ställer krav och påverkar tillgångarna. Därför arbetar KPA Pension med en effektiv och tydlig hållbarhetsstyrning som omfattar alla delar av verksamheten och där ett av de viktigaste målen är nettonollutsläpp av växthusgaser från den egna verksamheten år 2030. Målet är gemensamt inom hela Folksam-koncernen. KPA Pension klimatkompenserar utsläpp från den egna verksamheten med det dubbla genom Vi-skogen. Från och med räkenskapsåret 2023 gör vi även en uppskattning av utsläpp från medarbetare som arbetar med KPA Pensions affär, men som organisatoriskt tillhör gemensamma funktioner inom Folksam. Även dessa utsläpp kompenseras med det dubbla. Utsläppen från egen verksamhet redovisas kvartalsvis på www.kpa.se samt i den årliga hållbarhetsredovisningen.

För att vara en attraktiv och modern arbetsplats vill företaget ha en framskjutande position i frågor som rör jämställdhet och mångfald. 2019 blev KPA Pension det första hbtqi-certifierade företaget i finans- och försäkringsbranschen. Genom certifieringen vill vi säkerställa att både kunder och medarbetare bemöts med respekt utifrån egna villkor. Under året har vi fortsatt att arbeta med aktiviteter i den handlingsplan som upprättats i enlighet med certifikatet. Bland annat har vi utbildat nya medarbetare och arrangerat lunchföreläsningar med hbtqi som tema. Med KPA-flaggor i händerna deltog medarbetare i pride-tågen i Sundsvall och Stockholm.

Hållbarhetsstyrning

Styrelserna för företagen inom KPA Pension har det yttersta ansvaret för företagets hållbarhetsarbete och beslutar den policy som anger vad som ska gälla för företagets arbete för en hållbar utveckling. Policyn ses över en gång per år och styrelserna får kontinuerlig avrapportering om hållbarhetsarbetet.

De etiska reglerna är ett av KPA Pensions viktigaste interna regelverk. Reglerna omfattar hela verksamheten och anger vilka rättigheter och skyldigheter medarbetarna har att förhålla sig till i olika situationer, inte minst i samspel med företagets omvärld.

Några av de andra interna styrdokument som är relaterade till hållbarhetsarbetet är hållbarhetspolicy, klagomålpolicy, inköpsriktlinjer, uppförandekod för leverantörer (med krav gällande mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorruption och miljö), åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och visseblåsning, resor och möten, arbetsmiljö och diskriminering och trakasserier.

Den koncerngemensamma funktionen Kapitalförvaltning och hållbarhet ansvarar tillsammans med KPA Pensions vd för att det operativa arbetet bedrivs inom de ramar styrelserna beslutat. KPA Pension finns också representerade i Folksamgruppens koncerngemensamma forum som arbetar tvärfunktionellt med hållbarhetsfrågor bland annat i syfte att ta fram beslutsunderlag till styrelser och ledningsgrupp.

KPA Pension står bakom flera internationella överenskommelser och ramverk som påverkar hållbarhetsarbetet. Några av dessa är:

- FN:s Global Compact
- FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI)
- UN-Convended Net-Zero Asset Owner Alliance
- FN:s Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen
- FN:s miljöprogram för den finansiella sektorn (UNEP FI)
- Global Reporting Initiative (GRI)
- Montreal Carbon Pledge
- Green Bond Principles
- Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD)
- Naturskyddsföreningens Bra Miljöval-certifiering för villa-, fritidshus- och bilförsäkring
- ICC:s regler för reklam och marknadskommunikation
- EU kommissionens handlingsplan för hållbara finanser (Sustainable Finance)

Risker och riskhantering

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten inom KPA Pension. KPA Pensions förmåga att uppfylla åtaganden mot kunderna, efterleva legala krav och nå målen för verksamheten påverkas av hur KPA Pension styr, hanterar och följer upp risker. Det finns därför interna regelverk som reglerar och stödjer en strukturerad och enhetlig riskhantering.

Inom KPA Pension kategoriseras risker i fyra övergripande kategorier, där hållbarhetsrisker ingår i varierande grad. Ett exempel är klimatförändringarna som kan ses som nutidens ödesfråga. Uppvärmningen måste begränsas till 1,5 grader för att inte konsekvenserna ska bli alltför svåra för människor, biologiska system och företag. Inom ramen för TCFD-rapporteringen och den egna risk och solvensbedömningen (ERSB) har ett hållbarhetsscenario (ESG) analyserats.

Som kapitalförvaltare analyserar vi hur våra investeringar påverkas av förändringar kopplat till miljö och klimat, sociala frågor och bolagsstyrningsfrågor. Arbetet med risker och möjligheter har främst berört noterade aktier och alternativa placeringar. Vi har även bedömt ränteplaceringar, dels hur vi investerar, dels genom investerardialoger. Vi har klimatrelaterade mål för direktägda fastigheter.

Väsentliga frågor och målområden

Verksamhetens hållbarhetsarbete är organiserat i två övergripande målområden, *människa och samhälle* samt *klimat och miljö*. Inom dessa målområden har KPA Pension prioriterat sex mål inom Agenda 2030 utifrån KPA Pensions affär och påverkan på miljö och samhälle. Vad som är viktigast för företagets kunder och intressenter har också bidragit till urvalet. De utvalda målen ligger till grund för såväl det strategiska utvecklingsarbetet som för det operativa arbetet med att integrera hållbarhet i hela verksamheten.

KPA Pension är certifierade enligt ISO 14001 sedan 1998. Det är ett miljöledningssystem som syftar till ständig förbättring. Företagets hållbarhetsmål är centrala och följs upp vid de årliga revisionerna. Målen omfattar målområdet miljö och klimat och följs upp årligen i en extern revision.

Människa och Samhälle

God hälsa och välbefinnande: En viktig fråga för KPA Pension som arbetsgivare men också för våra kunder. Hälsa är en förutsättning för ett hållbart arbetsliv (FN:s mål 3).

Jämställdhet och mångfald: KPA Pension motverkar diskriminering och främjar lika rättigheter och möjligheter. KPA Pension lyfter frågan om jämställda pensioner och arbetar aktivt med inkludering inom företagets hbtqi-certifiering (FN:s mål 5).

Främja god arbetsmiljö och mänskliga rättigheter: KPA Pension arbetar för anständiga arbetsvillkor och möjligheten att hålla ett helt arbetsliv. Det är också helt centralt för arbetsmarknadens parter (FN:s mål 8).

Miljö och klimat

Hållbara städer och samhällen: De pågående klimatförändringarna får konsekvenser i alla delar av samhället. KPA Pension vill bidra till en hållbar utveckling, bland annat genom att välja investeringar som syftar till klimatomställning (FN:s mål 11).

Hållbar produktion och konsumtion: En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv användning av resurser. KPA Pension kan bidra genom investeringar men också genom den egna verksamheten (FN:s mål 12).

Bromsa klimatförändringarna: KPA Pension verkar för att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5-grad i linje med Parisavtalet (FN:s mål 13).

Om årlig hållbarhetsrelaterad information i enlighet med SFDR EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR*)

KPA Tjänstepensionsförsäkrings traditionella försäkringar främjar miljörelaterade och sociala egenskaper. Årlig information om i vilken utsträckning de uppnått egenskaperna finns i förvaltningsberättelsens hållbarhetsbilagor. På hållbarhetsbilagorna framgår vilka produkter som omfattas av respektive hållbarhetsbilaga. Var hållbarhetsbilagorna finns framgår av årsredovisningens innehållsförteckning.

KPA Tjänstepensionsförsäkrings fondförsäkring främjar miljörelaterade och sociala egenskaper på produktnivå. För att kundens egen fondförsäkring ska leva upp till motsvarande krav krävs dock att minst en av de valda fonderna främjar dessa egenskaper eller har hållbara investeringar som mål. En sådan fond måste dessutom ingå under hela försäkringstiden. Fondbolagen tillhandahåller årlig hållbarhetsrelaterad information för respektive fond där det finns ytterligare information om egenskaperna. Fondbolagens hållbarhetsbilagor för årlig information publiceras på www.kpa.se senast den 31 maj 2024.

För närmare upplysningar om KPA Pensions hållbarhetsarbete hänvisas till KPA Pensions Hållbarhetsredovisning för 2023 (som även inkluderar klimatrapport) samt bolagsstämorapport för 2023. Rapporterna finns på www.kpa.se.

* Sustainable Finance Disclosure Regulation

Taxonomiförordningen

Från och med 2024 kommer rapportering av taxonomilinjerig ingå i den rapportering som följer av införandet av de nya kraven på icke-finansiell rapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Det är ännu inte känt om denna rapportering kommer att omfatta tjänstepensionsföretag. KPA Tjänstepensionsförsäkring har därför valt att inte rapportera taxonomilinjerig för 2023.

Medarbetare

KPA Pension ingår i Folksamgruppen som tillämpar tillika-anställning, vilket innebär att medarbetarna är anställda i flera företag inom gruppen. I Folksamgruppen arbetar cirka 3 900 medarbetare på olika företag och orter i Sverige. Varje medarbetare är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. På kostnadsställen som tillhör KPA Pension finns det cirka 190 medarbetare. Det är dock flera medarbetare som arbetar med KPA-affären genom gemensamma funktioner. Folksamgruppen har exempelvis en gemensam HR-funktion som ger stöd i kompetensförsörjningen för samtliga företag inom gruppen.

KPA Pension ska vara en hållbar och attraktiv arbetsplats med goda utvecklingsmöjligheter och konkurrenskraftiga erbjudanden. I 2023 års medarbetarundersökning låg resultatet på en fortsatt hög nivå med 85 (82) procent positiva svar i genomsnitt.

Arbetsmiljö och arbetssätt

KPA Pensions sjuktal för helåret 2023 uppgick till 4,6 procent, vilket är lägre än föregående års utfall på 5,4 procent. Trenden har varit sjunkande under hela året med både minskad kort- och långtidssjukfrånvaro.

KPA Pension har fortsatt arbeta för ökad hälsa, sänkta sjuktal och ett gemensamt lärande inom området. Under hösten 2023 lanserades ett obligatoriskt e-lärande för samtliga medarbetare om systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk arbetsmiljö. En liknande insats för cheferna genomfördes 2022. Syftet är att säkerställa att medarbetarna har tillräckliga kunskaper om Arbetsmiljö för att kunna arbeta på ett säkert sätt och förebygga risker för ohälsa eller olycksfall i arbetet.

Uppföljning på individnivå avseende prestation, arbetsbelastning och välmående genomförs löpande inom ramen för processen Prestera och utveckla.

KPA Pensions mötesplatser, arbetssätt och teknik ska främja samarbete, engagemang och effektivitet. Under hösten gjordes ett arbete för att förenkla och tydliggöra det agila arbetssättet på KPA Pension. En kartläggning påvisade behov av introduktion till roller, arbetssätt och samarbete mellan linjechefer och agila ledarroller. En plan för införande har tagits fram och förankringen i verksamheten kommer att fortsätta under nästa år.

Förflyttningen mot digitala arbetssätt har stärkts ytterligare.

Under året genomfördes mätningar av medarbetarnas upplevelse av den digitala arbetsplatsen på KPA Pension. Syftet är att kunna följa förflyttningen av den digitala upplevelsen och kontinuerligt genomföra förbättringar. Resultatet låg i genomsnitt på 3,9 på en 5-gradig skala, vilket är en svag ökning från föregående års utfall på 3,8.

Lärande och utveckling

Under 2023 har fördjupning i KPA Pensions medarbetarskap och ledarskap erbjudits för att skapa engagemang och kraft framåt, så att KPA Pension kan nå uppsatta mål. Chefer och ledare har genomfört utvecklingsaktiviteter inom ökad handlingskraft, involverande möten och feedback. Vidare har insatser gjorts för att öka medarbetarnas lärförmåga, samt förmågan att ansvara för sin egen utveckling, i syfte att uppnå ett ständigt lärande som bidrar till att möta en hög förändringstakt.

KPA Pension arbetar löpande med kompetensutveckling för att säkerställa regulatoriska kunskaps- och kompetenskrav, samt för att ge medarbetarna rätt förutsättningar i arbetet. Under 2023 har berörda medarbetare genomgått kompetensutveckling inom bland annat hållbarhet, kommunikation och kundbemötande samt agila arbetssätt. Medarbetare och chefer som berörs av Försäkringsdistributionslagen samt lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism har genomgått utbildningar, kunskapstest och kontinuerlig fortbildning.

Introduktionsprocessen för nya medarbetare har utvecklats och genomförs nu med både digitala och fysiska träffar. KPA Pensions chefs- och ledarprogram har vidareutvecklats utifrån nya behov där utvalda avsnitt genomförs digitalt. Anmälningförfarandet till programmet "Att leda utan att vara chef" har gjorts om för att nå personerna med störst behov.

Löner, ersättningar och övriga villkor

KPA Pension är genom medlemskapet i arbetsgivarorganisationen Fremia bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt KPA Pensions ersättningspolicy ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med kundernas förväntningar. För att minimera överdrivet risktagande, samt undvika intressekonflikter där kundernas intressen inte tas tillvara med tillbörlig omsorg, utgår inga rörliga ersättningar, med undantag för Folksamgruppens gemensamma belöningsprogram.

Belöningsprogrammet syftar till att synliggöra och sätta fokus på Folksamgruppens övergripande affärsstrategier och mål - att ha branschens mest nöjda kunder. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare inom Folksamgruppens verksamhet förutom Folksams vd och koncernledning, vd i dotterföretagen samt cheferna för internrevision i Folksam Sak respektive Folksam Liv. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som kontant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare och år, beroende på grad av måluppfyllelse. Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 44.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Resultatutvecklingen påverkas i hög grad av aktie- och valutakursers utveckling liksom av förändringar i det allmänna ränteläget. Under året har inflationen varit hög och centralbanker har höjt styrräntor i snabb takt. Riskerna och de beslut som fattas för att hantera dessa påverkar företagets ekonomiska ställning och förmåga att nå dess mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut med beaktande av risker skapas förutsättningar att erbjuda kunderna trygga försäkrings- och sparandelösningar. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. En beskrivning av KPA Tjänstepensionsförsäkrings samlade risker och hur de styrs samt hanteras återfinns i not 2 Upplysningar om risker.

Framtida utveckling

Verksamhet

KPA Tjänstepensionsförsäkring verkar på en kollektivavtalad marknad. Genom att vara förvalsbolag för anställda inom kommun och region behöver företaget fortsätta leverera trygga och hållbara pensioner och en konkurrenskraftig avkastning tillsammans med låga avgifter. Företaget ska fortsätta sin satsning på att leverera kundvärde och en bra kundupplevelse. När kunder enkelt kan planera och ta ut sin pension via inloggade tjänster, ökar förväntningar på självbetjäningstjänster i mer specifika ärenden. Därför fortsätter det digitala utvecklingsarbetet med användarvänlighet och tillgänglighet i fokus. Ett framtida fokusområde är även att utveckla effektivare processer och digitala tjänster för att ge en effektivare administration och fortsätta kunna erbjuda låga avgifter.

Att KPA Pension lyckas med ett långsiktigt hållbarhetsarbete är avgörande för företagets framtida utveckling då kraven på mätbarhet, transparens och standardiserad redovisning och rapportering ökar. Framtida klimatpåverkan blir en allt tydligare fråga för pensions- och försäkringsföretagen med högre krav på att redovisa vilka resultat företagen uppnår i sitt hållbarhetsarbete. KPA Pensions målområden för hållbarhet utgår från affären och var vi har störst påverkan (materialitet). Hållbarhetspolicyen är antagen av styrelsen och våra målområden för hållbarhet rapporteras regelbundet till styrelsen. Varje år genomförs utbildningsinsatser och andra aktiviteter i syfte att stärka kunskapen inom hållbarhetsområdet för styrelse och medarbetare.

Finansmarknaderna

Året 2023 handlade i första hand om inflation och räntor och i andra hand om ekonomins motståndskraft och sjunkande tillväxt under det sista halvåret. Utanför den ekonomiska sfären låg fokus på det komplicerade säkerhets- och geopolitiska läget samt klimatfrågan. Dessa frågor lär stå i centrum även i år men får konkurrens om uppmärksamheten från arbetsmarknaden, finanspolitiken och politiska val.

Penningpolitiken kommer troligtvis stå i främsta rummet även under 2024 men fokus skiftar från räntehöjningar till räntesänkningar i takt med att inflationen rör sig neråt mot målet. Vi tror att inflationsmålet nås till sommaren, vilket kommer vara positivt för ekonomin men inte nödvändigtvis för finansiella marknader eftersom dessa diskonterade tidiga, och många, räntesänkningar redan under slutet av 2023. Räntesänkningarna kommer inte heller att hjälpa arbetsmarknaden i någon större utsträckningen, utan arbetslösheten lär öka mot bakgrund av lågkonjunktur och svag efterfrågan i ekonomin.

Finanspolitiken kommer gradvis att spela en större och viktigare roll när inflationen väl är under kontroll men de stora stimulanserna kommer troligtvis inte förrän 2025. På många håll i världen, inte minst i Eurozonen, finns det dessutom behov av att strama åt finanspolitiken. Däremot kommer reallöneökningar hjälpa till, inte minst om inflationen blir ännu lägre än väntat, och sentimentet lär påverkas positivt av att ekonomin får stöd från såväl penning- som finanspolitiken under andra halvåret.

Det är svårt att se några snabba lösningar på det svåra inrikespolitiska säkerhetsläget eller den komplicerade internationella geopolitiska situationen, men det är samtidigt inte någon naturlag att läget försämras ytterligare. Och Sverige lär till slut bli medlem av NATO. Året kommer annars att domineras av att närmare fyra miljarder människor runt om på jorden går till val. Det amerikanska presidentvalet är i särklass viktigast och samtidigt den största risken givet den växande polariseringen inom och mellan partierna.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar vilka väsentligt kommer att prägla KPA Tjänstepensionsförsäkrings verksamhet. Kommande regelverksförändringar kan komma att påverka företagets risker och riskhantering. KPA Tjänstepensionsförsäkring bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk. De mest aktuella kommande regelverksförändringarna för företaget framgår enligt nedan. För regelverksförändringar gällande för räkenskapsår 2023 eller senare som ger väsentlig påverkan på KPA Tjänstepensionsförsäkrings redovisning, hänvisas till avsnitt 2.5 i not 1 Väsentliga redovisningsprinciper.

Utökade rapporteringskrav för tjänstepensionsföretag

EIOPA har, efter godkännande från dess tillsynsstyrelse Board of Supervisors i februari 2023, aviserat att ett antal större ändringar är förestående i den kvantitativa tillsynsrapporteringen gällande för tjänstepensionsföretag. Kvartal 1 2025 väntas bli det första rapporteringstillfället med ändringarna beaktade. Ändringarna har varit föremål för en remiss under 2022 och motiveras med att rapporteringen inte varit föremål för någon omfattande översyn sedan den trädde i kraft (2018).

EIOPA har i februari 2023 publicerat uppdaterade anvisningar till rapporteringen. EIOPA väntas också under 2023–2024 följa upp detta med uppdateringar av det tekniska rapporteringsformatet som tillämpas i den EU gemensamma rapporteringen (taxonomi). Finansinspektionen kommer också att behöva anta de föreslagna ändringarna i tillsynsrapporteringsföreskrift gällande för tjänstepensionsföretag (FFFS 2019:22).

Då flera av ändringarna är väsentliga, utvärderar KPA Tjänstepensionsförsäkring effekterna för dess kvantitativa tillsynsrapportering. Arbetet med att genomföra ändringarna väntas pågå under större delen av 2024.

IORP II-översyn

EU-kommissionen initierade 2022 en översyn av tjänstepensionsdirektivet (IORP II) som reglerar tjänstepensionsföretag. Den europeiska tillsynsmyndigheten EIOPA överlämnade i september 2023 sin rapport med förslag (s k tekniska råd) till EU-kommissionen. Kommissionen väntas lägga fram ett förslag till ändringsdirektiv under 2024 som därefter kommer att behandlas i Europaparlamentet och ministerrådet.

Sustainable Finance

EU är fast beslutet att nå Parisavtalet och begränsa den globala uppvärmningen till en nivå max 2 grader och helst max 1,5 grader. För att nå målet kommer det att ställas höga krav på omfattande investeringar i hållbara verksamheter som främjar den gröna omställningen. Finansbranschen har därför en nyckelroll i att skapa en hållbar ekonomi och nu kommer krav på ökat ansvar. Ambitionen är att det finansiella systemet ska bli en del av lösningen för att skapa en grönare och mer hållbar ekonomi.

Som en del i Folksamgruppen ingår KPA Pension i det koncernövergripande arbete som pågår med att implementera EU-kommissionens handlingsplan. Den tvärfunktionella arbetsgruppen följer aktivt kommissionens och de europeiska tillsynsmyndigheternas arbete. Många är engagerade i arbetet och KPA Pension deltar aktivt i arbets- och beslutsgrupper. Eftersom ambitionen med regelverken till stora delar handlar om att göra det lättare för kunderna att fatta mer välinformerade beslut kopplat till hållbara investeringar är det vår ambition att implementera regelverken på ett så kundvänligt sätt som möjligt. Stora insatser har genomförts för att förbereda för de kommande utökade kraven på icke-finansiell rapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Den nya regleringen innebär ett mer omfattande och systematiskt arbete avseende hållbarhetsfrågor. För räkenskapsår 2024 ska Folksam Sak och Folksam Liv upprätta rapportering i enlighet med det nya direktivet för sina respektive koncerner.

Under 2023 har KPA Pension arbetat vidare med anpassningen till de nya reglerna och bland annat tagit fram ny hållbarhetsinformation för sparandeprodukter i enlighet med Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), både avseende information innan köp och årlig information.

Tilläggsfatt för stora koncerner

Lagen om tilläggsfatt trädde i kraft den 1 januari 2024 och innebär att en nationell tilläggsfatt införs för att uppnå en effektiv minimibeskattnings av enheter som ingår i stora koncerner. Enligt lagen ska koncerner med en årlig intäkt motsvarande minst 750 miljoner euro, under minst två av de fyra räkenskapsår som föregår det aktuella räkenskapsåret, vara föremål för en effektiv skatt om minst 15 procent på en särskilt definierad skattebas.

Vissa enheter är undantagna från lagens tillämpningsområde, vilket exempelvis gäller för pensionsfonder. Enligt regeringen uppfyller bland annat svenska pensionsstiftelser och tjänstepensionsföretag kriterierna för att vara en pensionsfond. Även andra enheter som ägs av undantagna enheter kan under vissa förutsättningar behandlas som undantagna. Därutöver finns lättnadsregler som innebär att en enhets tilläggsskatt i vissa fall ska sättas ned till noll under en övergångsperiod om högst fem år.

Folksamgruppen arbetar med att analysera lagstiftningen och hur den ska implementeras av de företag som berörs. Bedömningen i nuläget är att ovan nämnda lättnadsregler bör kunna tillämpas. När lättnadsreglerna inte längre är tillämpliga kan det inte uteslutas att det uppkommer en kostnad för tilläggsskatt. På grund av lagstiftningens komplexitet och att det i delar saknas tydlig vägledning är det i nuläget inte möjligt att med rimlig säkerhet uppskatta framtida kvantitativa effekter. Lagstiftningen förväntas vidare komma att påverkas av det arbete som fortfarande bedrivs av framför allt OECD, vilket kan leda till inte obetydliga förändringar i förhållanden till nuvarande lagstiftning.

Digital operativ motståndskraft (DORA)

2022 antogs EU-förordningen om digital operativ motståndskraft (Digital Operational Resilience Act, DORA). Förordningen ställer krav inom bland annat IT-säkerhet, incidenthantering, riskhantering, leverantörstyrning, kontinuitetsshantering och testning. Förordningen ska tillämpas från och med januari 2025. Under 2024 väntas mer detaljerad reglering i form av bland annat tekniska standarder. Folksamgruppen har ett program för att implementera DORA.

Förordning om en ram för åtkomst till finansdata (FIDA)

EU-kommissionen har lagt ett förslag med reglering av informationsdelning på finansområdet (FIDA). Avsikten är bland annat att öka kundskyddet och transparensen kring användandet av kundinformation och ökad tillsyn av de företag som använder informationen samt att bidra till utveckling av nya produkter. Förslaget innehåller regler om tillgång, delning och användande av kunduppgifter. Sakförsäkring liksom försäkringsbaserade investeringsprodukter omfattas. Enligt de uppgifter som finns tillgängliga i dagsläget uppskattar KPA Pension att FIDA ska tillämpas från 2026-06-30 (bestämmelser rörande medlemskap i datadelningssystem och utformning av sådana system) respektive 2026-12-30 (övrigt).

Flexibla regler för utbetalning från pensionsförsäkring

I december 2023 presenterade Finansdepartementet promemorian "Flexibla regler för utbetalning från pensionsförsäkring och pensionssparkonto". Där föreslås att det under de fem första åren ska vara möjligt att göra uppehåll i en påbörjad utbetalning av pension samt att det ska vara möjligt att ändra utbetalningstiden efter att pensionsutbetalning påbörjats. Syftet med de föreslagna ändringarna är att möjliggöra en mer flexibel pensionering. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Femårsöversikt koncernen¹⁾

	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat, Mkr					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	28 938	19 464	18 613	17 381	17 315
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	21 412	-22 159	34 703	11 183	22 507
Försäkringsersättningar	-4 987	-4 698	-5 336	-4 688	-4 392
Återbäring och rabatter	-	-	-	-	-
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	25 792	15 655	45 256	11 891	18 626
Årets resultat	25 335	14 966	44 565	11 692	18 111
Ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	304 753	263 120	274 465	232 708	209 410
Försäkringstekniska avsättningar	139 913	119 976	143 752	141 745	130 304
Konsolideringskapital	171 935	149 171	137 968	95 931	86 647
varav uppskjuten skatt	1 255	1 497	1 203	819	937
Solvens II²⁾					
Kapitalbas för gruppen	-	-	112 937	87 545	84 470
Solvenskapitalkrav för gruppen	-	-	34 257	27 398	26 214
IORP II²⁾					
Gruppbaserad kapitalbas	107 164	94 774			
Gruppbaserad kapitalkrav	87 033	73 185			

¹⁾Uppgift om totalavkastning, direktavkastning samt förvaltningskostnadsprocent lämnas ej för koncern då förändringen från motsvarande nyckeltal i moderföretaget bedöms som marginell.

²⁾Solvensrelaterade beloppsuppgifter visas för Folksam ömsesidig livförsäkring vilken är den försäkringsgrupp som KPA Tjänstepensionsförsäkring ingår i. Denna försäkringsgrupps uppgifter om gruppsolvens beräknas enligt Solvens II-regleringen. För verksamhet som drivs i tjänstepensionsföretag, såsom KPA Tjänstepensionsförsäkring, gäller dock att solvensuppgifter ingående i gruppsolvensberäkningar beräknas enligt tjänstepensionsregleringen (IORP II).

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till avsnittet Väsentliga händelser under året i Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplýsningar om fusion.

Femårsöversikt moderföretaget

	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat, Mkr					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	28 938	19 464	18 613	17 381	17 315
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	26 751	-25 957	32 274	10 462	21 654
Försäkringsersättningar	-4 987	-4 698	-5 336	-4 688	-4 392
Återbäring och rabatter	-	-	-	-	-
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	31 096	11 806	42 778	11 130	17 749
Årets resultat	30 299	11 474	42 502	10 887	17 488
Ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringstillgångar till verkligt värde	303 671	261 743	273 395	231 678	208 019
Försäkringstekniska avsättningar	139 913	119 976	143 752	141 744	130 304
Konsolideringskapital	169 666	146 858	136 213	94 531	85 098
varav övervärde i placeringar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag ¹⁾	4 164	9 248	5 924	3 921	3 099
varav uppskjuten skatt	0	14	13	17	16
Solvens I²⁾					
Kapitalbas för företaget	-	-	136 191	94 522	85 082
Erforderlig solvensmarginal	-	-	5 641	5 562	5 053
IORP II					
Kapitalbas för företaget	169 613	146 808	-	-	-
Minimikapitalkrav för företaget	6 379	4 716	-	-	-
Risikänsligt kapitalkrav för företaget ³⁾	58 341	51 174	-	-	-
Nyckeltal, procent⁴⁾					
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	0,18	0,14	0,14	0,17	0,18
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	1,6	1,6	1,4	1,2	1,7
Totalavkastning	7,6	-7,8	13,7	4,8	11,2

¹⁾ Gällande uppgifter om övervärden i placeringar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag, lämnas upplysning om hur dessa innehavs verkliga värde beräknats i not 16 och not 17.

²⁾ KPA Tjänstepensionsförsäkring har sedan den 1 januari 2016 och till utgången av 2022 tillämpat övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamhet i försäkringsföretag, vilket bland annat inneburit att företaget tillämpat den äldre regleringen vid beräkning av solvens ("Solvens I").

³⁾ Beräkningen av Riskkänsligt kapitalkrav har ändrats med effekt från 2023-06-30. Detta på grund av ändrade riskberäkningar i RKK Marknadsrisker, där KPA Tjänstepensionsförsäkring börjat räkna riskbidraget för vissa av företagets alternativa placeringar med tillämpning av aktiekursrisk, istället för fastighetsprisrisk, som fallet var tidigare. Ändringen medför ett något högre kapitalkrav för företaget, allt annat lika. Då ändringen ger en materiell påverkan på Riskkänsligt kapitalkrav för 2022-12-31, är jämförelsevärden för denna period också omräknade.

⁴⁾ Beräkning av nyckeltalen framgår i Definitioner och begrepp.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till avsnittet Väsentliga händelser under året i Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står enligt balansräkningen	
Konsolideringsfond	134 637 403 841
Årets resultat	30 298 766 059
Totalt, kronor	164 936 169 900

Styrelsen och vd föreslår stämman att den för år 2023 redovisade vinsten 30 298 766 058,85 kronor förs över till konsolideringsfonden.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till avsnittet Väsentliga händelser under året i Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Bolagsstyrningsrapport

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att företag sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt. Bolagsstyrning inom KPA Tjänstepensionsförsäkring utgår från lagstiftning, främst lagen om tjänstepensionsföretag samt Finansinspektionens författningssamling i form av föreskrifter och allmänna råd.

KPA Tjänstepensionsförsäkring bedriver tjänstepensionsverksamhet och är sedan 2022 ett tjänstepensionsföretag. På årsstämman 2023 beslutades om att fusionera in KPA Tjänstepension i KPA Tjänstepensionsförsäkring. Fusionen verkställdes den 1 november 2023.

För verksamheten gäller också interna regelverk som, i tillämpliga delar, omfattar såväl styrelseledamöter som anställda. Exempel på interna regelverk är bolagsordningen som anger verksamhetens ramar och ger en beskrivning av företaget samt arbetsordning för styrelsen, vilken bland annat tydliggör styrelsens respektive styrelseordförandens ansvar. Beslut om ändring av bolagsordningen sker på stämman. Ett beslut att ändra bolagsordningen är som huvudregel giltigt om två tredjedelar av samtliga röstande förenat sig om det. Ändring av § 6 andra och tredje stycke i bolagsordningen (bestämmelser om utseende av styrelseledamöter i företaget) är däremot giltigt endast om Sveriges Kommuner och Regioner lämnat samtycke till ändringen.

Den av styrelsen fastställda företagsstyrningspolicyn omfattar områden som företagsstyrningssystem, organisation, affärsstyrning, internkontrollsystem med mera. Bland de viktigare interna reglerna kan även nämnas företagens etiska riktlinjer som reglerar hur företrädare för KPA Tjänstepensionsförsäkring uppträder i olika situationer.

Det är styrelsen som ytterst ansvarar för företagens organisation och för förvaltningen av dess angelägenheter. Det är styrelsen som ansvarar för företagens interna styrning och kontroll, och som ansvarar för att det finns policyer och en organisation för det operativa arbetet kring detta.

Svensk kod för bolagsstyrning

Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) vänder sig i första hand till företag noterade på en reglerad marknad i Sverige. Koden bygger på principen ”följ eller förklara”. De företag som tillämpar koden kan avvika från enskilda regler, men ska då lämna förklaringar till avvikelserna.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har många försäkrade kunder och hos dessa finns självklart ett stort och berättigat intresse att

veta hur företaget sköts. Det ligger också i företagets intresse och affärsidé att vara så öppen som möjligt mot kunder och andra intressenter i gruppens företag. KPA Tjänstepensionsförsäkring har därför valt att tillämpa koden främst för att tillgodose dessa intressen.

Avvikelser från bolagskoden

- Eftersom KPA Tjänstepensionsförsäkring endast har en ägare har kallelse till årsstämman med mera inte offentliggjorts på hemsidan.
- Avvikelse har gjorts från Kodens bestämmelser om närvaro för styrelsen, valberedningen samt företagens revisorer.
- Företagets revisorer granskar inte företagens halvårs- eller niomånadersrapport. Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att företaget inte är ett aktiemarknadsföretag.

Bolagsstämma

KPA Tjänstepensionsförsäkrings högsta beslutande organ är bolagsstämman vilken hölls den 30 maj 2023. På stämman utsågs styrelsens ordinarie ledamöter, vilka tillsätts enligt bestämmelser i bolagsordningen. Bolagsstämman utser även revisionsbolag och lekmanarevisorer. Ernst & Young valdes till revisionsbolag intill slutet av nästa årsstämma. Utöver detta hölls en extrastämma den 5 december, med anledning av fusionen med KPA Tjänstepension.

Valberedning

Valberedningens uppgift är att bereda tillsättning av styrelse och revisor i företaget. Valberedningen ska, med beaktande av bolagsordningens bestämmelser och av stämman fastställd process för lämplighetsprövning, föreslå stämman val av styrelseordförande, styrelseledamöter och revisorer. Vidare ska valberedningen lämna stämman förslag på arvoden som ska utgå till styrelseledamöter och revisorer. Valberedningens ledamöter intill slutet av nästa årsstämma är Katrin Röcklinger, Ylva Wessén, Anders Henriksson och Lena Dahl.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för företagets övergripande organisation och förvaltningen av företagets angelägenheter inom de ramar som bolagsstämman och externa regelverk ger. Styrelsen fastställer årligen sin egen arbetsordning. Två av ledamöterna utses med stöd av bolagsordningen till ledamot av företagets styrelse med särskilt uppdrag att tillvarata försäkringstagarnas intressen. Ledamöterna utses av Svenska Kommunalarbetsförbundet och OFR (Offentliganställdas förhandlingsråd). På den ordinarie stämman omvaldes nio av styrelsens ledamöter. På extrastämman i november utsågs sex nya ledamöter.

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska majoriteten av de stämvalda styrelseledamöterna vara oberoende i förhållande till företaget och företagsledningen. De stämvalda styrelseledamöterna som anses vara oberoende är Anders Henriksson, Lena Dahl, Peter Danielsson, Lars Fresker, Johan Ingelskog, Annika Wallenskog och Anna-Britta Åkerlind. Enligt valberedningen uppfylls därför detta krav av företaget.

Styrelsens arbete

För styrelsen gäller en strategisk dagordning som fastställs varje år i styrelsens arbetsordning. Enligt arbetsordningen ska styrelsen sammanträda minst fyra gånger per år. Vid varje sammanträde ska genomgång av föregående protokoll ske, öppna frågor från tidigare sammanträden följas upp och vd:n lämnar information om vad som skett i verksamheten sedan förra sammanträdet.

Styrelsen fastställer årligen affärsplan och budget. Rapportering sker av prognoser samt kvartals-, halvårs-, och helårsbokslut. Styrelsen behandlar bland annat aktuarierapporter, riskrapporter, compliancerapporter, regelverksgenomgång, rapport avseende granskning av ersättningspolicyn och dess tillämpning, interna revisionsrapporter och extern revisionsrapport. Styrelsen fastställer revisionsplan, riskplan och complianceplan för kommande år. Avrapportering sker även av utlagd verksamhet.

Varje år genomförs en styrelseutvärdering samt en utvärdering av vd. Översyn och fastställande av instruktioner och övriga regelverk sker regelbundet.

Antal sammanträden

Under året hölls fyra ordinarie styrelsemöten. Därutöver hölls det två möten med styrelseordförandena inom Folksam Liv-gruppen. Mötena hade till syfte att åstadkomma en bättre samverkan med dotterföretagen vad gäller processen för egen risk- och solvensbedömning där föreslagna scenarier och efterföljande resultat diskuterats. Det gjordes även en genomgång av de kapitalkvoter som rapporterats till Finansinspektionen under året. Ordförandena i risk- och kapitalutskott, för de företag som har detta, deltog också.

Utbildning av styrelseledamöter

En introduktionsdag för nyvalda styrelseledamöter i företagen inom KPA Pension ägde rum i september. Under året har styrelsen även haft utbildning i styrning och utveckling i tillgångsportföljen.

Styrelseseminarium

I maj genomfördes årets styrelseseminarie för ledamöterna i KPA AB, KPA Tjänstepension, KPA Tjänstepensionsförsäkring och KPA Pensionservice. Styrelseseminarier syftar till kunskapsutbyte och nätverkande mellan styrelseledamöter samt kunskapspåfyllnad inom intressanta omvärldsfrågor. I 2023 års seminarium fokuserades på tre områden. En makroekonomisk analys samt diskussion kring aktuella omvärldshändelser/trender som påverkar KPA Pensions verksamhet samt diskussion kring biologisk mångfald och investeringar inom försvarsindustrin.

Utvärdering av styrelsearbetet

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska styrelsen årligen utvärdera styrelsearbetet med syfte att utveckla dess arbetsformer och effektivitet. Utvärdering av styrelsearbetet sker i enlighet med svensk kod för bolagsstyrning. En sådan utvärdering har under året genomförts i form av en webbenkät. Resultatet rapporterades och diskuterades på styrelsemötet i mars.

Ersättningsutskott

Styrelsen i KPA Tjänstepensionsförsäkring har beslutat att styrelsens ordförande, istället för ett ersättningsutskott, ska bereda frågorna och lämna förslag på ersättningar och andra anställningsvillkor för vd och andra ledande befattningshavare i företaget, inför beslut i styrelsen.

Revisionsutskott

Styrelsen i KPA Tjänstepensionsförsäkring har beslutat att styrelsen i dess helhet, istället för ett revisionsutskott, ska utföra de uppgifter som åligger ett revisionsutskott, exempelvis att säkerställa den finansiella rapporteringen, bedöma den interna styrningen, kontrollen och riskhanteringen, samt regelefterlevnaden.

Risk- och kapitalutskott

Utskottet bistår styrelsen i dess arbete med riskhantering, solvenskrav samt kapitalbehov och bidrar därigenom till att ytterligare utveckla företagets hantering av nämnda områden. Styrelsen fastställer en arbetsordning för utskottet. Utskottet ska bestå av minst tre styrelseledamöter och utses för en period om ett år. Ledamöter är Anders Henriksson, Lars Fresker och Malin Ohlsson-Leijon.

Uppgifter om styrelseledamöter

Anders Henriksson

Invald 2023. Född 1961.

Nuvarande uppdrag

Ordförande i SKR samt SKR företag. Vice ordförande i KPA AB samt i Risk och Kapitalutskottet för KPA Tjänstepensionsförsäkring.

Urval av tidigare uppdrag

Regionstyrelsens ordförande i region Kalmar län, Landstingsråd, Ledamot i Första AP- fonden samt SMER. Ordförande i Inera och KPA Tjänstepension AB. Ombudsman LO centralt.

Utbildning

Gymnasieskola samt ledarskapsutbildningar.

Lena Dahl

Invald 2011. Född 1966.

Nuvarande uppdrag

Vd SKR Företag. Styrelseordförande i Slussgården, SKR Kapitalförvaltning och SKR Pensionsstiftelse. Styrelseledamot i SOS Alarm, Adda och Inera. Adjungerad styrelseledamot i KPA AB.

Urval av tidigare uppdrag

Vice vd SKR Företag. Tf vd Pacta och Pactarb. Tf vd SKR och SKR Företag. Controller SKR. Administrativ chef, Tyresö gymnasium.

Utbildning

Civilekonom, Uppsala universitet.

Peter Danielsson

Invald 2023. Född 1974.

Nuvarande uppdrag

2:e vice ordförande SKR. Vice ordförande SKR företag AB. Ordförande Innovation Skåne AB.

Urval av tidigare uppdrag

Kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande, Helsingborgs stad. Ordförande Helsingborgs stads Förvaltnings AB. Riksdagsledamot, Sveriges riksdag. Förste vice partiordförande, Moderaterna. Styrelseledamot i KPA AB, SKR, Inera AB, Vice ordförande i Ängelholms flygplats holding AB, Skånes kommuner, Greater Copenhagen Committee samt PRV. Ordförande Avfall Sverige.

Utbildning

Fil kand, Lunds universitet.

Lars Fresker

Invald 2023. Född 1963.

Nuvarande uppdrag

Yrkesofficer, Försvarsmakten. Styrelseledamot samt ledamot i risk- och revisionsutskottet, Ordförande OFR. Vice ordförande Kåpan Pensioner. Styrelseledamot Första AP-fonden. Styrelseledamot Omställningsfonden.

Urval av tidigare uppdrag

Styrelseledamot KPA Tjänstepension AB, förbundsordförande Officersförbundet, och styrelseledamot Bredden III Förvaltning.

Utbildning

Yrkesofficersutbildning (Officershögskolan), Försvarsmakten.

Karin George af Klercker

Invald 2016. Född 1962.

Nuvarande uppdrag

Sektionschef IT Liv och Pension, Folksam. Styrelseledamot i KPA Pensionservice.

Urval av tidigare uppdrag

Sektionschef Strategi och Styrning Affärsområde Liv, Folksam. Affärschef Privat och Företagspension, Folksam. Sektionschef Produkt Liv, Folksam. Vice vd och administrativ chef, KPA Pension. Ekonomichef, KPA Pension. Controller, SEB Trygg Liv.

Utbildning

Ekonomiutbildning, Lunds universitet.

Johan Ingelskog

Invald 2022. Född 1977.

Nuvarande uppdrag

Avtalssekreterare Kommunal. Ledamot AFA styrelse samt i KR-delegationen på AFA försäkring, Omställningsfonden för KR-sektionen och KKP. Styrelseledamot/försäkringsrepresentant KPA AB och Prevent. Vice ordförande Suntarbetsliv.

Urval av tidigare uppdrag

Ombudsman LO. Enhetschef Kommunal. Vice ordförande LO-TCO rättskydd. Ledamot FN förbundets styrelse.

Utbildning

Europeisk och svensk arbetsrätt, Stockholms universitet. Ledarskapsutbildningar. Handelshögskolan Executive Management.

Maria Liljedahl

Invald 2023. Född 1962.

Nuvarande uppdrag

Strategisk rådgivare, Folksam Liv. Styrelseordförande i Folksam Fondförsäkringsaktiebolag. Ledamot i Folksam LO Tjänstepension.

Urval av tidigare uppdrag

Avdelningschef samt Ansvarig aktuariefunktion, Folksam Livgruppen. Koncernchefsaktuarie, Folksam Livgruppen. Vice ordförande Svenska Aktuarieföreningen.

Utbildning

Examen i Matematisk statistik, Umeå universitet.

Malin Ohlsson-Leijon

Invald 2023. Född 1970.

Nuvarande uppdrag

CFO, Folksam.

Urval av tidigare uppdrag

Styrelseordförande i Agria Djurförsäkring, Länsförsäkringar Fondliv och Länsförsäkringar Bank. Styrelseledamot i bland annat Svensk Försäkring, FAO och Länsförsäkringar Liv. CEO Länsförsäkringar AB.

Utbildning

Förvaltningslinjen, Linköping och Uppsala universitet.

Katrin Röcklinger

Invald 2022. Född 1975.

Nuvarande uppdrag

Chef Affärsområde Liv, Folksam, samt ledamot i Folksam koncernledning. Styrelseordförande i Folksam LO Tjänstepension AB. Styrelseledamot i Folksam Fondförsäkringsaktiebolag, Folksam Tjänstepension AB och KPA AB.

Urval av tidigare uppdrag

Vd Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Bolagsjurist, Folksam och AFA Försäkring. Advokat, Baker & McKenzie Advokatbyrå. Styrelseordförande i Svenska Pensionsstiftelsers förening. Styrelseledamot i Folksam Service AB och Grön Bostad AB.

Utbildning

Jur kand, Stockholms universitet.

Annika Wallenskog

Invald 2015. Född 1959.

Nuvarande uppdrag

Chefsekonom SKR. Adjungerad ledamot AFA Försäkring. Styrelseledamot SKR Kapitalförvaltning. Ledamot SKR:s pensionsstiftelse. Vice ordförande i RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser. Ledamot i insynsrådet i Swedac och insynsrådet i Statistiska Centralbyrån.

Urval av tidigare uppdrag

Sakkunnig Finansdepartementet. Kommundirektör, Vallentuna. Ekonomidirektör, Landstinget Uppsala län. Ekonomidirektör, Nacka kommun. Administrativ direktör, Stockholm Globe Arena. Ekonomichef Hälso- och Sjukvården, Västerås. Analyschef samt biträdande chefekonom SKR.

Utbildning

Universitetsexamen Uppsala universitet.

Anna-Britta Åkerlind

Invald 2023. Född 1961.

Nuvarande uppdrag

Kommunalråd, kommunstyrelsens ordförande och ledamot av kommunfullmäktige, Örnköldsviks kommun.

Urval av tidigare uppdrag

Kommunikatör LRF Västernorrland. Journalist, Örnköldsviks Allehanda. Ordförande Tidningar i Norr.

Utbildning

Media- och kommunikationsvetenskap, Umeå universitet. Svenska, Mitthögskolan.

Arbetstagarrepresentanter**Anette Nordlöf**

- Arbetstagarrepresentant sedan 2023.
- Född 1964.
- Utsedd av Forena.
- Anställd i KPA Pension sedan 1986.

Thomas Månsson

- Arbetstagarrepresentant sedan 2023.
- Född 1963.
- Utsedd av Forena.
- Anställd i KPA Pension sedan 2002.

Närvaro på styrelsemöten 2023			
Namn	Funktion i styrelsen	Styrelsemöte ¹⁾	Risk- och kapitalutskott
Anna-Karin Laurell ²⁾	ledamot	2 av 3	
Annika Wallenskog	ledamot	4 av 4	
Eva Fagerberg ²⁾	ledamot	3 av 3	3 av 3
Karin George af Klercker	ledamot	3 av 4	
Lena Dahl	ledamot	4 av 4	3 av 3
Sture Nordh ²⁾	ordförande	3 av 3	3 av 3
Helene Odenjung ²⁾	ledamot	1 av 3	
Ulf Olsson ²⁾	ledamot	3 av 3	
Katrin Röcklinger	ledamot	4 av 4	
Johan Ingelskog	ledamot	4 av 4	
Nya ledamöter:			
Anders Henriksson ³⁾	ordförande	1 av 1	
Lars Fresker ³⁾	ledamot	1 av 1	
Anna-Britta Åkerlind ³⁾	ledamot	1 av 1	
Peter Danielsson ³⁾	ledamot	1 av 1	
Maria Liljedahl ³⁾	ledamot	1 av 1	
Malin Ohlsson-Leijon ³⁾	ledamot	1 av 1	
Thomas Månsson ³⁾	arbetstagarrepr	1 av 1	
Anette Nordlöf ³⁾	arbetstagarrepr	1 av 1	

¹⁾ Totalt fyra ordinarie styrelsemöten (varav konstituerande möte i maj).

²⁾ Avgick i december

³⁾ Invald i december

Ersättning till styrelsens ledamöter		
Arvoden beslutade av stämman 2023:	Årsarvode (kronor)	Sammanträdesarvode (kronor)
Styrelsens ordförande	132 800	8 700
Ledamot av Folksam koncernledning	inget	inget
Övriga ledamöter anställda i Folksam	inget	inget
Övriga styrelseledamöter	89 000	8 700
Ledamöter i Risk- och kapitalutskott	38 000	6 400

Centrala funktioner

Risk- och kontrollorganisationen i KPA Tjänstepensionsförsäkring följer en modell med tre ansvarslinjer vilket beskrivs i not 2, avsnitt ”Risk- och kontrollorganisation”.

Utöver de tre ansvarslinjerna utser stämman revisionsbolag och lekmannarevisorer som granskar årsredovisningen inklusive bolagsstyrningsrapport samt styrelsens och vd:s förvaltning (externrevision).

Företagets centrala funktioner består av en riskfunktion, en compliancefunktion, en aktuariefunktion och internrevision. Dessa funktioner är fristående från den operativa verksamhet som kontrolleras. Riskfunktionen, compliancefunktionen och aktuariefunktionen är underställda vd men rapporterar även till styrelsen.

Riskhanteringsfunktion

Riskhanteringsfunktionen ansvarar bland annat för att utveckla och förvalta (normera) riskhanteringssystemet samt stödja första ansvarslinjen i att genomföra riskhantering effektivt. Ansvarig för företagets riskfunktion är Maria Kvist. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna.

Compliancefunktion

Compliancefunktionen ansvarar bland annat för att identifiera, övervaka och rapportera risker kopplade till externa eller interna regler för den tillståndspliktiga försäkringsverksamheten. Compliancefunktionen kontrollerar, följer upp och utvärderar regelefterlevnaden i första ansvarslinjen samt utgör ett stöd för verksamheten och KPA Tjänstepensionsförsäkrings ledning i frågeställningar rörande efterlevnaden av näringsrättsliga regler och relevanta interna styrande regelverk. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Ansvarig för funktionen för regelefterlevnad är Catharina Bergström.

Aktuariefunktion

Aktuariefunktionen ansvarar för att samordna de försäkrings- tekniska beräkningarna, vilket bland annat innebär att säkerställa lämpligheten i använda metoder och antaganden samt att validera kvaliteten i beräkningar och underliggande data. Aktuariefunktionen ansvarar också för att bedöma risker i försäkringsrörelsen, bidra till företagets riskhanteringssystem och analysera nya lagar och föreskrifter som påverkar ansvarsområdet. Aktuariefunktionen är normgivande på det aktuariella området och har en stödjande roll gentemot övriga aktuariella resurser i företaget. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Företagets aktuariefunktion, tillika företagets ansvariga aktuarie, är David Persson.

Internrevision

Internrevisionen är en oberoende, objektivt granskande och rådgivande verksamhet. Internrevisionen stödjer företaget att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat utvärdera systemet för intern kontroll och andra delar av företagsstyrningssystemet samt lämna råd och synpunkter på desamma i syfte att bidra till ökad effektivitet i riskhantering, intern kontroll samt ledningsprocesser.

Internrevisionen är direkt underställd och rapporterar till styrelsen och är fristående från den verksamhet som granskas. Funktionens oberoende innebär att den normalt inte får delta i den operativa verksamheten eller vara involverad i det löpande arbetet med intern kontroll. Internrevisionens arbete bedrivs enligt god sed för internrevision som bland annat framgår av internationella standards, International Professional Practices Framework (IPPF). Internrevisionens uppdrag fastställs av styrelsen och regleras i Policy för Internrevision. Joni Heinonen är internrevisionschef, tillika ansvarig för funktionen Internrevision.

Externa revisorer

Revisionsbolaget Ernst & Young är vald till revisor intill slutet av nästa års stämma. Kenneth Strömberg och Anders Röhfors är valda till lekmannarevisorer intill slutet av nästa års stämma. Samuel Klippfalk och Bjarne Hald har valts till suppleanter för samma tid.

Vd och företagsledning

KPA Tjänstepensionsförsäkrings vd är direkt underställd styrelsen. Vd svarar för den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. En skriftlig instruktion som styrelsen fastställer reglerar det ansvar och de befogenheter som gäller för vd.

Uppgifter om Vd

Camilla Larsson

Vd KPA Tjänstepensionsförsäkring AB

Född 1971.

Övriga pågående uppdrag

Inga pågående uppdrag.

Tidigare uppdrag

Enhetschef för Kund och Affär, Försäkring, samt Affärs- och verksamhetsstöd, AMF. Styrelseordförande AMF Fonder. Styrelseledamot i Fullmaktskollen och Standard for Insurance. Aktuarie, Alecta.

Utbildning

Matematik-Ekonomilinjen, Högskolan Karlstad.

Företagsledning

KPA Tjänstepensionsförsäkring

Camilla Larsson, vd KPA AB och KPA Tjänstepensionsförsäkring, född 1971.

Daniel Larsson, verksamhetsområde Chefsaktuarie och analys, född 1982.

Fredrik Eklöf, affärsområde Parter och utbildning, född 1978.

Johan Sjöström, affärsområde Individ och ledningsstöd, född 1968.

Ninni Wibeck, affärsområde Arbetsgivare samt vd KPA Pensions-service AB, född 1973.

Robin Paulsson, verksamhetsområde Ekonomi och verksamhets-utveckling, född 1975.

Åsa Lindborg, sektionschef IT Liv och Pension, född 1963.

Karolina Håkansson, biträdande chef Kapitalförvaltning och hållbarhet, född 1976.

Principer för ersättning till ledningen

Lönesättningen för anställda inom KPA Pension ska vara marknads-mässig. Anställningsvillkor för vd:ar inom KPA Pension fastställs av respektive styrelse. Ingen rörlig ersättning utgår till vd:ar. För medlemmar i KPA Pensions företagsledning och övriga anställda inom KPA Pension som inte kan påverka företagens risknivå utgår ett generellt belöningsprogram baserat på Folksamns övergripande mål fastställda av styrelserna för Folksam Liv och Folksam Sak och som gäller för alla anställda inom Folksam inklusive dotterföretag.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2023

Målsättningen med KPA Tjänstepensionsförsäkrings arbete med Intern kontroll finansiell rapportering (IKFR) är att bokslut- och myndighetsrapportering ska vara tillförlitlig och i överensstämmelse med lag och gällande redovisningsregler. Internkontrollarbetet baseras på det ramverk som tagits fram av The Committee of Sponsoring Organisations of the Threadway Commission "COSO" och beskrivs nedan.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör grunden för den interna kontrollen och är central för hur risker identifieras och hanteras baserat på den kultur och de värderingar som styrelse och ledning etablerat.

KPA Tjänstepensionsförsäkrings kultur och värderingar har sin utgångspunkt i företagets etiska inriktning. Det tar sig uttryck i hur företaget placerar kundernas pensionsmedel samt i de etiska riktlinjer som är vägledande i det dagliga arbetet. Styrelsen har beslutat om denna inriktning. Förutom en stark förankring i företagets ledning och styrelse finns ett stort engagemang för den etiska inriktningen hos alla medarbetare.

Kontrollmiljön utgörs även av tydliga ansvar och roller. Ansvar och roller i den finansiella rapporteringen fastställs i styrande regelverk, vidare finns det styrande regelverk som fastställer roller och ansvar i arbetet med riskhantering och intern kontroll.

Internkontrollsystem

KPA Pension har ett företagsövergripande internkontrollsystem som säkerställer att metoder för att ta fram, införa och upprätthålla en väl avvägd och stabil kontrollstruktur i verksamheten finns. Intern kontroll i den finansiella rapporteringen är en del av KPA Pensions internkontrollsystem och syftar till att säkerställa tillförlitlighet och reducera risken för materiella fel i den finansiella rapporteringen genom att identifiera risker och kontroller i väsentliga processer som påverkar bokslut- och myndighetsrapportering. Kontrollerna utvärderas regelbundet och resultatet analyseras för att bedöma risken för fel i den finansiella rapporteringen. Därutöver finns rutiner för att hantera de förbättringsmöjligheter som löpande framkommer i arbetet.

Informationssäkerhet

KPA Tjänstepensionsförsäkring är sedan 2012 certifierade enligt ISO 27001:2013. Ledningssystemet för informationssäkerhet är en del av företagets riskhantering och arbete med intern styrning och kontroll. Det innebär att företaget lever upp till de högt ställda krav på informationssäkerhet som standarden ställer. Genom systematiskt säkerhetsarbete förbättras skyddet av företagets informationstillgångar löpande, vilket gynnar kunderna genom exempelvis säkrare pensionsutbetalningar.

Riskbedömning

Årligen genomförs alla affärsområden och enheter en självvärdering av risker. Därutöver görs riskanalyser per process inom ramen för internkontrollsystemet. Risker för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen ska beaktas i analyserna. Det är chefen för respektive verksamhetsområde eller processägaren för en process som är ansvarig för att genomföra självvärderingen. Självvärdering innebär att identifiera risker, bedöma sannolikheten för att risken ska inträffa, vilken påverkan risken kan få på verksamheten samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att hantera risken.

Kontroller

Riskåtgärder och kontroller

Åtgärdsplaner ska tas fram för de risker som verksamheten vill hantera genom förebyggande aktiviteter. Åtgärderna kan till exempel innebära att införa eller förbättra kontroller som syftar till tillförlitlig finansiell rapportering. Kontroller för att hantera risker avseende den finansiella rapporteringen är till exempel analyser och prognoser, avstämningar av huvudbok mot försäkringssystem, bankkonton eller andra register och underlag. Andra kontroller som också påverkar den finansiella rapporteringen är de kontroller som utförs avseende försäkringsersättningar och driftskostnader, där det finns särskilda principer och rutiner såsom krav på dualitet och kontroll av större belopp samt slumpvisa utbetalningskontroller.

Information och kommunikation

För att säkerställa effektivt och korrekt informationsutbyte krävs att alla delar inom verksamheten kommunicerar och delar relevant information såväl inom och mellan verksamhetsområden som till och från styrelse och ledning. Informationsgivning från styrelsen och ledningen till chefer och medarbetare sker bland annat genom de styrande regelverken samt genom andra ledningsgrupper i verksamheten.

De principer som företaget ska följa har fastställts i ett styrande regelverk för extern rapportering och det finns tillgängligt för alla via företagets intranät. Det finns även en regelverksgrupp inom Ekonomi och finans som bevakar och informerar om regelverksförändringar som påverkar den finansiella rapporteringen.

Styrelsen får regelbunden återkoppling från verksamheten om aktuella redovisningsfrågor samt intern styrning och kontroll. Styrelsen har regelbundna möten med ekonomi, företagets externrevisorer samt de centrala funktionerna.

Uppföljning

Kontroller följs regelbundet upp inom ramen för Folksams internkontrollsystem. Uppföljning görs genom att verksamheten genomför självutvärderingar av nyckelkontroller.

Därutöver genomför de centrala funktionerna granskningar och andra aktiviteter för att utvärdera den interna styrningen och kontrollen.

Ett annat stöd i arbetet med att identifiera risker och väsentliga händelser är det företagsövergripande risk- och incidenthanteringsystemet. I det systemet rapporteras oönskade händelser och verksamheten vidtar åtgärder för att förhindra att samma sak inträffar igen.

Finansiella rapporter

Koncernen och moderföretaget

Resultaträkning	40
Rapport över totalresultat	41
Resultatanalys, moderföretaget	42
Balansräkning	43
Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen	45
Rapport över förändringar i eget kapital, moderföretaget	46

Noter

Not 1	Väsentliga redovisningsprinciper	47	Not 27	Finansiella tillgångar och skulder	96
Not 2	Upplysningar om risker	51	Not 28	Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	107
Not 3	Premieinkomst	72	Not 29	Aktiekapital	109
Not 4	Kapitalavkastning, intäkter	72	Not 30	Obeskattade reserver	109
Not 5	Orealiserade vinster på placeringstillgångar	72	Not 31	Livförsäkringsavsättning	110
Not 6	Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	73	Not 32	Oreglerade skador	112
Not 7	Intäkter från avtal med kunder	73	Not 33	Återbäring och rabatter	113
Not 8	Utbetalda försäkringsersättningar	74	Not 34	Fondförsäkringsåtaganden	113
Not 9	Driftskostnader	74	Not 35	Pensioner och liknande förpliktelser	114
Not 10	Kapitalavkastning, kostnader	75	Not 36	Skulder till kreditinstitut	118
Not 11	Orealiserade förluster på placeringstillgångar	75	Not 37	Övriga skulder	118
Not 12	Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	76	Not 38	Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	119
Not 13	Skatter	80	Not 39	Ställda säkerheter	119
Not 14	Andra immateriella tillgångar	83	Not 40	Eventualförpliktelser	120
Not 15	Byggnader och mark	84	Not 41	Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	120
Not 16	Aktier och andelar i koncernföretag	86	Not 42	Leasing	121
Not 17	Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	88	Not 43	Upplysningar om närstående	123
Not 18	Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	90	Not 44	Medelantal anställda samt löner och ersättningar	128
Not 19	Aktier och andelar	91	Not 45	Tvister	133
Not 20	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	92	Not 46	Disposition av företagets vinst eller förlust	134
Not 21	Övriga lån	92	Not 47	Väsentliga händelser efter balansdagen	134
Not 22	Utlåning till kreditinstitut	93	Not 48	Hållbarhetsrapport	134
Not 23	Fondförsäkringstillgångar	93	Not 49	Intäkter, kostnader samt förändring i försäkringstekniska avsättningar för övrig försäkringsverksamhet	135
Not 24	Derivat	94	Not 50	Upplysningar om fusion	137
Not 25	Upplysningar om kvittning	95			
Not 26	Övriga fordringar	95			

Årsredovisningens undertecknande	139
Definitioner och begrepp	140
Bolagsbenämningar	142
Revisionsberättelse	143
Hållbarhetsbilagor för årlig information	147

Resultaträkning

Mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2023	2022	2023	2022
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst	3	28 938	19 464	28 938	19 464
Premier för avgiven återförsäkring		1	0	1	0
Summa		28 938	19 464	28 938	19 464
Intäkter från investeringsavtal	7	4	4	4	4
Kapitalavkastning, intäkter	4	9 422	9 649	7 887	7 576
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5				
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		1 512	-	1 512	-
Värdeökning på övriga placeringstillgångar		20 053	2 518	20 445	-
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	6, 7	46	33	33	33
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsersättningar	8, 9				
Före avgiven återförsäkring		-4 700	-4 688	-4 700	-4 688
Förändring i Avsättning för oreglerade skador	32	-287	-10	-287	-10
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Livförsäkringsavsättning	31	-17 670	21 602	-17 670	21 602
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden		-1 489	1 721	-1 489	1 721
Driftskostnader	7, 9	-478	-376	-484	-362
Kapitalavkastning, kostnader	9, 10	-2 229	-2 979	-3 093	-2 627
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	11				
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Värdeminskning på fondförsäkringstillgångar		-	-1 712	-	-1 712
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar		-7 346	-29 635	-	-29 194
Andel i intresseföretags resultat		16	63	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		25 792	15 655	31 096	11 806
Icke-teknisk redovisning					
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		25 792	15 655	31 096	11 806
Övriga kostnader		-27	-15	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		25 765	15 639	31 096	11 806
Bokslutsdispositioner	30	-	-	-174	1
Resultat före skatt		25 765	15 639	30 922	11 807
Skatt på årets resultat	13	-429	-674	-623	-333
Årets resultat		25 335	14 966	30 299	11 474
Hänförligt till:					
Försäkringstagarna		25 391	14 778	30 299	11 474
Innehav utan bestämmande inflytande		-56	188	-	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Rapport över totalresultat

Mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2023	2022	2023	2022
Årets resultat		25 335	14 966	30 299	11 474
Poster som inte kan omföras till årets resultat					
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		-51	142	-	-
Skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till årets resultat	13	1	0	-	-
Övrigt totalresultat för året efter skatt		-50	142	-	-
Årets totalresultat		25 285	15 108	30 299	11 474
Hänförligt till:					
Försäkringstagarna		25 341	14 920	30 299	11 474
Innehav utan bestämmande inflytande		-56	188	-	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Resultatanalys, moderföretaget

Mkr	Total	Förmåns- bestämd traditionell försäk- ring	Avgifts- bestämd traditio- nell för- säkring	Fondför- säkring	Tjänste- gruppliv- försäkring	Premie- befrielse- försäkring
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)						
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	28 938	4 475	24 092	3	355	13
Premier för avgiven återförsäkring	-1	0	-	-	0	-
	28 938	4 475	24 092	3	354	13
Intäkter från investeringsavtal	4	-	-	4	-	-
Kapitalavkastning, intäkter	7 887	745	7 002	10	116	13
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	21 957	1 935	18 178	1 510	301	33
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	33	-	-	33	-	-
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)						
Utbetalda försäkringsärsättningar						
Före avgiven återförsäkring	-4 700	-1 399	-2 951	-15	-335	0
Förändring i oreglerade skador	-287	-268	-	-	-7	-12
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-19 159	-2 719	-14 974	-1 489	23	-
Driftskostnader	-484	-213	-193	-24	-54	0
Kapitalavkastning, kostnader	-3 093	-292	-2 742	-8	-45	-5
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	31 096	2 265	28 413	24	353	42
Avvecklingsresultat (före avgiven återförsäkring)	12	-	-	-	-	12
Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	127 279	25 918	101 107	-	254	-
Oreglerade skador	487	347	-	1	91	49
Återbäring och rabatter	464	-	-	-	464	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	7	7	-	-	-	-
	128 238	26 272	101 107	1	809	49
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk						
Fondförsäkringsåtaganden	11 676	-	-	11 676	-	-
	11 676	-	-	11 676	-	-
Konsolideringsfond¹⁾	134 637	8 149	123 219	94	2 745	430

Resultatanalysen gäller direkt försäkring av svenska risker.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. Ny verksamhetsgren Tjänstegrupplivförsäkring har tillkommit i samband med fusionen. Övriga verksamhetsgrenar påverkas ej. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

¹⁾Fondförsäkringsgrenen har fått bära fusionsförlusten då den hänförs till en tidigare fusion som genomfördes 2008 mellan systerföretagen KPA Fondförsäkring AB och KPA Tjänstepensionsförsäkring AB.

Balansräkning

Tillgångar		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Immateriella tillgångar					
Andra immateriella tillgångar	14	53	36	53	36
Summa		53	36	53	36
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	15	28 821	30 262	-	-
Placeringar i koncernföretag, intresseföretag, gemensamt styrda företag och övriga företag som det finns ett ägarintresse i					
Aktier och andelar i koncernföretag	16	-	-	36 917	26 371
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag		-	-	-	10 904
Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	17	405	413	207	207
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	18	410	413	410	413
Summa		29 636	31 088	37 534	37 895
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	19	159 923	134 122	146 828	116 741
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20	90 072	78 242	90 072	78 242
Övriga lån	21	6 623	4 814	6 575	4 763
Utlåning till kreditinstitut	22	752	1 741	752	1 741
Derivat	24	6 070	2 593	6 070	2 593
Summa		263 441	221 512	250 297	204 079
Summa placeringstillgångar		293 077	252 600	287 831	241 975
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Fondförsäkringstillgångar	23	11 676	10 520	11 676	10 520
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring		43	13	43	13
Aktuell skattefordran		140	248	84	190
Uppskjuten skattefordran	13	8	82	0	-
Övriga fordringar	26	4 139	388	4 116	378
Pensioner och liknande förpliktelser	35	-	7	-	-
Summa		4 330	736	4 243	581
Andra tillgångar					
Kassa och bank		17 717	10 048	16 165	8 450
Summa		17 717	10 048	16 165	8 450
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränteintäkter		550	356	616	403
Övriga förutbetalda kostnader		121	137	12	11
Summa		670	494	628	413
Summa tillgångar		327 522	274 434	320 596	261 975

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital					
Aktiekapital	29	1	300	1	300
Konsolideringsfond		135 114	125 854	134 637	125 720
Andra fonder		251	242	53	36
Balanserad vinst/förlust		8 788	5 655	-	-
Årets resultat		25 391	14 778	30 299	11 474
Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna		169 544	146 828	164 990	137 530
Innehav utan bestämmande inflytande		1 137	764	-	-
Summa eget kapital		170 681	147 592	164 990	137 530
Obeskattade reserver	30	-	-	512	66
Försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning	31	127 279	109 333	127 279	109 333
Oreglerade skador	32	487	116	487	116
Återbäring och rabatter	33	464	-	464	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar		7	7	7	7
Summa		128 237	109 456	128 237	109 456
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden	34	11 676	10 520	11 676	10 520
Andra avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	35	29	-	-	-
Aktuell skatteskuld		120	24	91	-
Uppskjuten skatteskuld	13	1 263	1 579	-	14
Summa		1 412	1 602	91	14
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring		87	51	87	51
Skulder till kreditinstitut	36	6 675	2 224	6 675	2 224
Derivat	24	579	1 708	579	1 708
Övriga skulder	37	7 929	984	7 725	380
Summa		15 269	4 967	15 065	4 363
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	38	248	297	26	27
Summa		248	297	26	27
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		327 522	274 434	320 596	261 975

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Rapport över förändringar i eget kapital

Koncernen, Mkr	Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna							Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
	Bundet eget kapital								
	Aktiekapital	Konsolideringsfond		Andra fonder		Balanserad vinst eller förlust inkl årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkringstagare		
Konsolideringsfond		Eget kapitalandel i obeskattade reserver	Fond för utvecklingsutgifter	Kapitalandelsfond					
Ingående balans 2022-01-01	300	87 386	123	22	142	48 089	136 062	615	136 677
Vinstdisposition 2022	-	42 502	-	-	-	-42 502	-	-	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-	-4 154	-	-	-	-	-4 154	-	-4 154
Förändring eget kapitalandel i obeskattade reserver	-	-	11	-	-	-11	-	-	-
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	-39	-39
Avsättning till fond för utvecklingsutgifter	-	-16	-	16	-	-	-	-	-
Återföring till konsolideringsfonden	-	2	-	-2	-	-	-	-	-
Årets resultat	-	-	-	-	63	14 714	14 778	188	14 966
Årets övrigt totalresultat	-	-	-	-	-	142	142	-	142
Årets totalresultat	-	-	-	-	63	14 856	14 920	188	15 108
Utgående balans 2022-12-31	300	125 720	134	36	206	20 432	146 828	764	147 592
Ingående balans 2023-01-01	300	125 720	134	36	206	20 432	146 828	764	147 592
Vinstdisposition 2023	-	11 474	-	-	-	-11 474	-	-	-
Minskning av aktiekapital ¹⁾	-299	-	-	-	-	-	-	-	-299
Fusion ²⁾	1	2 745	214	11	-	-	2 630	-	2 971
Fusionsresultat ²⁾	-1	-41	-	-	-	-	-	-	-42
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-	-5 255	-	-	-	-	-5 255	-	-5 255
Förändring eget kapitalandel i obeskattade reserver	-	-	129	-	-	-129	-	-	-
Förändring i intresseföretags eget kapital	-	-	-	-	-23	23	-	-	-
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	-21	-21
Aktieägartillskott från innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	449	-
Avsättning till fond för utvecklingsutgifter	-	-11	-	11	-	-	-	-	-
Återföring till konsolideringsfonden	-	5	-	-5	-	-	-	-	-
Årets resultat	-	-	-	-	16	25 375	25 391	-56	25 335
Årets övrigt totalresultat	-	-	-	-	-	-50	-50	-	-50
Årets totalresultat	-	-	-	-	16	25 325	25 341	-56	25 285
Utgående balans 2023-12-31	1	134 637	477	53	198	34 178	169 544	1137	170 681

¹⁾Återbetalning per den 27 september 2023 till KPA Tjänstepension AB för tidigare insatt kapital.

²⁾Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderföretaget, Mkr	Bundet eget kapital				Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Konsolideringsfond	Fond för utvecklingsutgifter	Årets resultat ¹⁾	
Ingående balans 2022-01-01	300	87 386	22	42 502	130 210
Föregående års vinstdisposition	-	42 502	-	-42 502	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-	-4 154	-	-	-4 154
Avsättning till fond för utvecklingsutgifter	-	-16	16	-	-
Återföring till konsolideringsfonden	-	2	-2	-	-
Årets resultat, tillika årets totalresultat	-	-	-	11 474	11 474
Utgående balans 2022-12-31	300	125 720	36	11 474	137 530
Ingående balans 2023-01-01	300	125 720	36	11 474	137 530
Föregående års vinstdisposition	-	11 474	-	-11 474	-
Minskning av aktiekapital ²⁾	-299	-	-	-	-299
Fusion ³⁾	1	2 745	11	-	2 757
Fusionsresultat ³⁾	-1	-41	-	-	-42
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-	-5 255	-	-	-5 255
Avsättning till fond för utvecklingsutgifter	-	-11	11	-	-
Återföring till konsolideringsfonden	-	5	-5	-	-
Årets resultat, tillika årets totalresultat	-	-	-	30 299	30 299
Utgående balans 2023-12-31	1	134 637	53	30 299	164 990

¹⁾Då KPA Tjänstepensionsförsäkring har vinstutdelningsförbud förs årets resultat till konsolideringsfonden och kan därmed ses som bundet kapital.

²⁾Återbetalning per den 27 september 2023 till KPA Tjänstepension AB för tidigare insatt kapital.

³⁾Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

KPA Tjänstepensionsförsäkring är ett icke vinstutdelande tjänstepensionsföretag och en konsolideringsfond har inrättats under eget kapital där årsvinsten skall avsättas. Det primära syftet med konsolideringsfonden är att ligga till grund för förlusttäckning i företaget samt att i olika grader finansiera framtida försäkringspremier i form av premierabatt och förändringar av försäkringsvillkoren. De samlade medlen i konsolideringsfonden tjänar således både som riskkapital i företaget och som återbäringskapital till försäkringstagarna.

Noter

Not 1. Väsentliga redovisningsprinciper

Innehållsförteckning

- 1 Allmän information
 - 1.1 Läsanvisningar
- 2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna
 - 2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag
 - 2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA Tjänstepensionsförsäkrings finansiella rapporter
 - 2.3 Väsentliga uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna
 - 2.4 Väsentligt ändrade redovisningsprinciper i årsredovisningen 2023
 - 2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt övriga regelverk för räkenskapsår 2024 eller senare
 - 2.6 Koncernredovisning
 - 2.7 Utländsk valuta
 - 2.8 Försäkringsavtal

1 Allmän information

Årsredovisningen avser KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ) (KPA Tjänstepensionsförsäkring) med organisationsnummer 516401-6544 med säte i Stockholm, adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 85 Stockholm. KPA Tjänstepensionsförsäkring drivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att företaget inte får dela ut vinst utan allt överskott överförs till försäkringstagarna. KPA Tjänstepensionsförsäkring ägs till 100 procent av KPA AB med organisationsnummer 556527-7182 med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 85 Stockholm.

1.1 Läsanvisningar

Övergripande redovisningsprinciper, väsentliga uppskattningar och bedömningar samt nya och förändrade redovisningsprinciper beskrivs nedan. Övriga väsentliga redovisningsprinciper såsom fastigheter, finansiella instrument, försäkringstekniska avsättningar samt pensioner och liknande förpliktelser beskrivs i anslutning till respektive not i syfte att ge ökad förståelse för respektive redovisningsområde.

2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna

2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernens och moderföretagets årsredovisning är upprättad enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, och dess ändringsföreskrifter. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person. Både koncernen och moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av ÅRFL, RFR samt FFFS 2019:23. Detta innebär att samtliga EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt det är möjligt.

2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA Tjänstepensionsförsäkrings finansiella rapporter

KPA Tjänstepensionsförsäkrings funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontals kronor. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror inom parentes avser föregående år. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår under avsnitt 2.4 Väsentligt ändrade redovisningsprinciper i årsredovisningen 2023.

2.3 Väsentliga uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse på de finansiella rapporterna framgår i tabellen nedan och presenteras närmare i anslutning till respektive not enligt tabellens hänvisning.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar	Not ¹⁾	
Fastigheter	2, 15	Upplysningar om risker, Byggnader och mark
Finansiella instrument	2, 27	Upplysningar om risker, Finansiella tillgångar och skulder
Försäkringstekniska avsättningar	2, 31, 32	Upplysningar om risker, Livförsäkringsavsättningar, Oreglerade skador
Pensioner och liknande förpliktelser	35	Pensioner och liknande förpliktelser

¹⁾ Känslighetsanalyser framgår i not 2 Upplysningar om risker

2.4 Väsentligt ändrade redovisningsprinciper i årsredovisning 2023

2.4.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB

2.4.1.1 Ändringar av IAS 1 Utformning av finansiella rapporter och IFRS Practice Statement 2 Making Materiality Judgement: Disclosures of Accounting Policies

Ändringarna i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter syftar till att öka användbarheten av upplysningar om tillämpade redovisningsprinciper, genom att endast beskriva *väsentliga* principer i stället för *betydande* principer. Enligt IAS 1 är information om redovisningsprinciper väsentlig om den, när den övervägs tillsammans med annan information i företagets finansiella rapporter, rimligen kan förväntas påverka beslut som användarna fattar på grundval av dessa finansiella rapporter.

IAS 1 anger fem exempel när det är troligt att det bör övervägas om upplysningar om redovisningsprinciper är väsentlig:

- Företaget har ändrat en redovisningsprincip, med väsentliga effekter på informationen i de finansiella rapporterna
- Företaget har valt en princip i situationer när IFRS tillåter mer än en princip, exempelvis värdering till verkligt värde snarare än anskaffningsvärde för förvaltningsfastigheter
- Företaget har utarbetat en princip i enlighet med IAS 8, i brist på befintlig princip inom IFRS
- Redovisningsprinciper relaterat till områden för vilka företaget har gjort väsentliga bedömningar eller uppskattningar
- Redovisningen är komplex och användare av företagets finansiella rapporter skulle annars inte förstå de väsentliga transaktionerna, andra händelserna eller förhållandena

Väsentlighet kan därmed bero på såväl karaktär som omfattning på transaktionen. Sammanfattningsvis efterfrågas fler företags-specifika upplysningar och färre irrelevanta upplysningar om tillämpade redovisningsprinciper. Viktigt är att oväsentlig information inte döljer väsentlig information. Ändringen är tillämplig från 1 januari 2023.

Med utgångspunkt från den vägledning som lämnats i IAS 1 har KPA Tjänstepensionsförsäkring gjort en bedömning av vad som bör betraktas som väsentlig information att lämna om tillämpade redovisningsprinciper. Information om poster som bedöms vara av väsentlig karaktär och omfattning samt föremål för väsentliga uppskattningar och bedömningar lämnas därmed i de finansiella rapporterna, övrig information som betraktas som oväsentlig har tagits bort från de finansiella rapporterna.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har även ändrats strukturen för presentation av informationen om tillämpade redovisningsprinciper. Endast generell, övergripande och ändrade redovisningsprinciper beskrivs i *not 1 Väsentliga redovisningsprinciper*. Där lämnas även information om nya eller ändrade redovisningsregler. Övrig väsentlig information om tillämpade redovisningsprinciper beskrivs i anslutning till respektive not.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har bedömt att övriga nya och ändrade redovisningsstandarder och tolkningar från IASB för räkenskapsåret 2023 inte har haft någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering.

2.4.2 Nya och ändrade föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen

KPA Tjänstepensionsförsäkring har bedömt att nya och ändrade föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen för räkenskapsåret 2023 inte har haft någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering.

2.4.3 Ändringar i övriga regelverk

KPA Tjänstepensionsförsäkring har bedömt att ändringar i övriga regelverk för räkenskapsåret 2023 inte har haft någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering.

2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt övriga regelverk för räkenskapsår 2024 eller senare

Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder i kraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2024 eller senare och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter som tillämpningen förväntas få på den finansiella rapporteringen.

2.5.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB

KPA Tjänstepensionsförsäkring har bedömt att nya och ändrade redovisningsstandarder och tolkningar från IASB inte kommer att få någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering den period de tillämpats första gången.

2.5.2 Ändrade redovisningsföreskrifter från Finansinspektionen

KPA Tjänstepensionsförsäkring har bedömt att nya och ändrade föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen inte kommer att få någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering den period de tillämpats första gången.

2.5.3 Ändringar i övriga regelverk

KPA Tjänstepensionsförsäkring har bedömt att ändringar i övriga regelverk inte kommer att få någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering den period de tillämpats första gången.

2.6 Koncernredovisning

I avsnitten 2.6.1–2.6.3 lämnas upplysningar om tillämpade konsolideringsprinciper i koncernredovisningen gällande för KPA Tjänstepensionsförsäkrings innehav i dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag samt övriga företag i vilka det finns ett ägarintresse i.

Där skillnader är förekommande, lämnas kompletterande information om hur innehaven redovisas i moderföretagets finansiella rapporter i *Not 16 Aktier och Andelar i koncernföretag*, *Not 17 Aktier och Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag samt Not 18 Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i*.

Moderföretag och dotterföretag utgör tillsammans en "koncern" och i årsredovisningen används emellanåt begreppet "koncernföretag" för att syfta till dessa företag.

2.6.1 Hantering av dotterföretag i koncernredovisningen

KPA Tjänstepensionsförsäkring (moderföretaget) klassificerar som dotterföretag de företag som det (direkt och/eller indirekt) innehar mer än hälften av rösterna för. Vid bedömningen av om sådana förhållanden föreligger, beaktas även potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

KPA Tjänstepensionsförsäkring konsoliderar normalt samtliga av sina dotterföretag då företaget genom sin rösträttsandel anses utöva ett bestämmande inflytande i dessa företag. Detta gäller så till vida att inte dotterföretagets ringa storlek bedöms vara utan väsentlig betydelse för koncernens resultat och ställning eller då särskilda skäl föreligger.

Dotterföretags finansiella rapporter konsolideras i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten, med vilket avses den tidpunkt som det bestämmande inflytandet först erhålls. Dotterföretag fortsätter att konsolideras fram till den tidpunkt när det bestämmande inflytandet upphör. Vid konsolidering av dotterföretag tillämpas förvärvsmetoden samt enhetssynen.

För delägda dotterföretag tillämpas två alternativ för att redovisa innehav utan bestämmande inflytande: att antingen redovisa innehav utan bestämmande inflytandes andel av proportionella nettotillgångar alternativt att innehav utan bestämmande inflytande redovisas till verkligt värde, vilket innebär att innehav utan bestämmande inflytande har andel i goodwill. Förluster hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande fördelas även i de fall innehav utan bestämmande inflytande kommer att vara negativt.

Aktier och andelar i dotterföretag som inte konsolideras redovisas i koncernredovisningen till anskaffningsvärde efter avdrag för erforderliga nedskrivningar, konsekvent med hur innehaven redovisas i moderföretagets finansiella rapporter. Dotterföretag som är under likvidation konsolideras inte (dotterföretag som tidigare konsoliderats upphör att göra det från den tidpunkt de trätt i likvidation, då KPA Tjänstepensionsförsäkrings bestämmande inflytande i dotterföretaget därmed anses upphöra).

2.6.2 Hantering av intresseföretag och gemensamt styrda företag i koncernredovisningen

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen anses utöva ett betydande inflytande och där företaget vidare inte uppfyller villkoren på att utgöra antingen ett dotterföretag eller ett gemensamt styrt företag. Med ett betydande inflytande menas att KPA Tjänstepensionsförsäkring kan utöva ett inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen i intresseföretaget. Betydande inflytande erhålls vanligtvis då KPA Tjänstepensionsförsäkring innehar rösträttsandel på mellan 20 och 50 procent.

Gemensamt styrda företag är de företag i vilka koncernen tillsammans med andra anses utöva ett gemensamt bestämmande inflytande och där företaget vidare inte uppfyller villkoren på att utgöra antingen ett dotterföretag eller ett intresseföretag. Med ett gemensamt bestämmande inflytande menas att KPA Tjänstepensionsförsäkring samäger företaget tillsammans med någon annan (en eller flera parter) och med vilka de gemensamt kan utöva ett bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen i företaget. Gemensamt bestämmande inflytande erhålls vanligen via respektive ägares rösträttsandel och/eller via särskilda avtal som reglerar hur det gemensamma styret går till i företaget.

Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet respektive gemensamt bestämmande inflytandet erhålls i dessa företag redovisas andelar i intresseföretag samt gemensamt styrda företag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet respektive gemensamt bestämmande inflytandet upphör.

2.6.3 Hantering av innehav i övriga företag som det finns ett ägarintresse i

I koncernredovisningen gäller att de företag i vilka antingen moderföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkring eller enskilt övriga koncernföretag innehar en direktägd kapitalandel som uppgår till minst 20 procent av kapitalet i företaget, men där företaget i övrigt inte utövar inflytande i innehavet och där innehavet därmed inte uppfyller villkoren på att utgöra ett dotter-, intresse- eller gemensamt styrt företag enligt ovan kriterier, utgör de innehav som i koncernredovisningen upptas som "övriga företag som det finns ett ägarintresse i". Innehaven i dessa företag värderas i koncernredovisningen förenligt med de värderingsprinciper som också tillämpas för företagets övriga innehav i Aktier och andelar.

2.7 Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Vid värdering av monetära och icke-monetära tillgångar och skulder utländsk valuta värderade till verkligt värde används balansdagens stängningskurser. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Valutakursförändringar omfattar såväl realiserade som orealiserade resultat och redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader. Värdeförändringar hänförliga till valutakursförändringar presenteras åtskilt från förändringar i verkligt värde exklusive valutakurseffekter.

2.8 Försäkringsavtal

2.8.1 Hantering av försäkringsavtal

Försäkringsavtal med traditionell förvaltning och garanti, vilket inkluderar både avtal med utjämnad återbäring eller pensions-tillägg samt avtal med daglig avkastningstilldelning, innehåller betydande inslag av diskretionära delar. Med diskretionära delar avses i detta fall ytterligare försäkringsförmåner utöver de garanterade (till exempel återbäring eller pensionstillägg). Dessa delar redovisas som en del av konsolideringsfonden till dess att de tilldelats försäkringstagarna eller annan förmånsberättigad. Tilldelning av återbäring redovisas som minskning av eget kapital. Detta då KPA Tjänstepensionsförsäkring förfogar över beslutanderätten till de diskretionära delarna, såväl när det gäller tidpunkt som belopp.

Samtliga fondförsäkringsavtal uppdelas i redovisningen i en försäkringsdel och en investeringsdel. Uppdelningen ger en tydlig redovisning av hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. In- och utbetalningar för investeringsdel redovisas över balansräkningen som insättningar och uttag (inom fondförsäkringsåtaganden). Intäkter för investeringsdelen består främst av de avgifter som tas ut för förvaltning av avtalen samt de rabatter som erhålles från respektive fondbolag. Dessa intäkter redovisas i resultaträkningen som Intäkter från investeringsavtal respektive Övriga tekniska intäkter. Som försäkringsdel redovisas följande: Avtal med negativ risksumma delas upp – frigjord risksumma redovisas som premieinkomst och arvsvinst som en försäkringsersättning. För avtal med positiv risksumma gäller på motsvarande sätt att riskpremie redovisas som premieinkomst och tillskjuten risksumma som en försäkringsersättning. Mer information gällande företagets intäkter från dessa avtal framgår av not 6 och not 7.

Premiefrielseförsäkring samt avgiven återförsäkring redovisas i sin helhet som försäkringsavtal.

För väsentliga redovisningsprinciper gällande försäkringstekniska avsättningar, se not 31, Livförsäkringsavsättning, not 32, Oreglerade skador, not 33, Återbäring och rabatter. Gällande försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk, se not 34, Fondförsäkringsåtaganden.

2.8.2 Ändrade regelverk med påverkan på redovisning av försäkringsavtal

Med anledning av att redovisningsstandard IFRS 4 Försäkringsavtal har fasats ut 1 januari 2023, sker klassificering och redovisning av försäkringsavtal helt med utgångspunkt från ÅRFL och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23). KPA Tjänstepensionsförsäkrings bedömning är att förändringen inte ger någon påverkan på de finansiella rapporterna, förutom att avsnitt 2.8.1 är anpassad till angiven lag och föreskrifter samt att tidigare explicita hänvisningar lämnade till den tidigare standarden IFRS 4 fasats ut.

Not 2. Upplysningar om risker

Innehållsförteckning

- 1 Riskhantering, organisation och ansvar samt kapitalhantering
- 2 Försäkringsrisker
- 3 Finansiella risker
 - 3.1 Marknadsrisker
 - 3.2 Kreditrisker
 - 3.3 Finansiell koncentrationsrisk
 - 3.4 Likviditetsrisker
- 4 Operativa risker och affärsrisker

Denna not beskriver KPA Tjänstepensionsförsäkrings riskhantering och lämnar kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och affärsrisker.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen och not 50 Upplysningar om fusion.

1 Riskhantering, organisation och ansvar samt kapitalhantering

Företagets riskhantering

Riskstrategi i sammandrag

KPA Tjänstepensionsförsäkrings riskstrategi är att risk ska tas medvetet och att risktagandet ska styras som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Företaget ska ta risker som förväntas addera sådant värde att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte önskas men som är en oundviklig konsekvens av verksamheten, exempelvis operativa risker, ska begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Företaget ska vidare enbart ta risk inom områden där det finns ett stort kunnande och kapacitet att hantera risk.

KPA Tjänstepensionsförsäkring bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkringstagarkollektivet. Eftersom syftet med företagets verksamhet är att garantera att företagets åtaganden uppfylls och att skapa värde för ägarna, dvs kunderna, är riskhantering en central komponent i KPA Tjänstepensionsförsäkrings verksamhetsstyrning.

Riskhanteringssystem

KPA Tjänstepensionsförsäkrings riskhanteringssystem syftar till att skapa struktur och stöd för verksamheten i arbetet med att hantera risker. Riskhanteringssystemet omfattar strategier, processer, rutiner och metoder för hur risker ska identifieras, mätas, övervakas, hanteras och rapporteras samt hur uppgifter och ansvar för detta är fördelat. Riskhanteringssystemet är formaliserat genom styrande regelverk i form av policyer, riktlinjer och instruktioner.

För att riskhanteringssystemet ska fungera och skapa nytta i den dagliga verksamheten arbetar KPA Tjänstepensionsförsäkring kontinuerligt med att följa upp och stärka företagets riskkultur. Riskkulturen är resultatet av medarbetarnas värderingar, attityder och beteenden samt förståelse för riskernas natur och företagets principer för riskhantering.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

KPA Tjänstepensionsförsäkrings riskhanteringssystem baseras på principen om riskbaserad verksamhetsstyrning. Detta innebär att förändringar i företagets riskexponering, som kan uppstå till följd av beslut på olika nivåer, styrs genom att riskerna på ett strukturerat och transparent sätt identifieras, mäts, övervakas, hanteras och rapporteras. Detta görs samordnat med övriga analyser som genomförs i verksamheten. Särskilt väsentliga områden som omfattas av riskbaserad verksamhetsstyrning är företagets strategi- och affärsplanering, förvaltning av kapital, produkt- och erbjudandehantering samt hantering av andra väsentliga verksamhetsförändringar.

Riskaptitramverket

Företagets riskaptitramverk, som beslutas årligen av styrelsen, är ett stöd för verksamheten vid styrning av företagets risktagande. Viktiga komponenter i riskaptitramverket är riskaptit, risktolerans, samt uppföljning och eskalering. Riskaptiten uttrycker styrelsens syn på vilka risker, i art och omfattning som företaget önskar exponera sig mot och risktoleransen uttrycker vilken nivå på dessa risker som styrelsen bedömer vara en nivå som företaget är villig att acceptera.

Företagets riskexponering följs löpande upp och om risktoleransen bryts, eller riskerar att brytas, sker en eskalering enligt beslutade rutiner vilka anger de processer som ska initieras och vilka åtgärder som ska övervägas vid sådana situationer.

Riskaptitramverket binder samman företagets processer för mål- och strategiformulering, riskhantering och verksamhetsstyrning. Resultatet av företagets strategi- och affärsplaneringsprocess, samt företagets egen risk- och solvensbedömning, ska stämmas av med gällande riskaptitramverk. Företagets egen risk- och solvensbedömning utgör även underlag för eventuell uppdatering av riskaptitramverkets utformning.

Egen risk- och solvensbedömning

Den samlade effekten som KPA Tjänstepensionsförsäkrings övergripande strategier och affärsplaner har på riskexponering och kapitalbehov analyseras och stäms av mot riskaptiten genom en egen risk- och solvensbedömning. Styrelsen ges information om huruvida de långsiktiga mål och strategier samt affärsplaner och aktiviteter som föreslås, är förenliga med företagets riskaptit och kapitalisering både på kort och lång sikt. Styrelsen beslutar årligen vilka analyser som ska utföras och den rapport som sammanfattar den egna risk- och solvensbedömningen.

Företaget har under året genomfört en egen risk- och solvensbedömning för perioden 2024 till 2028. Det övergripande syftet med den egna risk- och solvensbedömningen är att utifrån företagets strategier, affärsplaner och exponeringar bedöma företagets solvensbehov samt säkerställa att företaget klarar att möta riskerna och det regulatoriska kapitalkravet.

Den egna risk- och solvensbedömningen visar att företaget har en stabil finansiell situation och är tillräckligt kapitaliserat för att genomföra sin affärsplan.

För kvantitativa upplysningar se avsnitt femårsöversikt i förvaltningsberättelsen.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och består av de olika steg som beskrivs nedan.

Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder beroende på kategorier av risk. Syftet med riskidentifieringen är att kartlägga vilka händelser som kan inträffa med negativ inverkan på företaget och vad konsekvenserna blir om dessa inträffar.

Alla materiella försäkringsrisker och finansiella risker mäts medan identifierade operativa risker och affärsrisker, inklusive deras orsaker och konsekvenser, dokumenteras, kategoriseras och analyseras genom en bedömning av deras sannolikhet och konsekvens. Värdering av konsekvens görs avseende kund- och varumärkespåverkan, ekonomisk påverkan och påverkan på regelefterlevnad.

Företagets riskaptitramverk är vägledande för beslut om hantering och risktagandet begränsas av företagets risktolerans. Metod för hantering av enskilda risker eller kategorier av risker beror på riskens art, omfattning och komplexitet. Beslut tas om riskerna ska accepteras, reduceras, ökas eller elimineras. Verksamheten genomför beslutade åtgärder samt följer upp att åtgärderna får avsedd effekt. Riskhanteringsfunktionen övervakar och stödjer första ansvarslinjen och följer upp och utvärderar riskhanterande åtgärder.

De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskhanteringsfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori. Enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet rapporterar kontinuerligt till vd och styrelse i enlighet med krav på innehåll och periodicitet som ställs i placeringspolicyn och placeringsriktlinjerna. Rapporteringens syfte är att

utgöra underlag för bedömningar av och beslut om placeringsverksamheten.

Minst två gånger per år sammanställer riskhanteringsfunktionen en riskrapport där en samlad bild av riskläget återges till vd och styrelse. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ information samt information om företagets risker samt övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskhanteringsfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets risk- eller kapitalposition.

Organisation och ansvar

Styrelsen i KPA Tjänstepensionsförsäkring har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Styrelsens ansvar

Styrelsen ansvar innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter. Styrelsen beslutar om företagets riskaptit och risktolerans och säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även säkerställa att den får tillgång till information om och har förståelse för de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Slutligen ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut och dokumenteras.

Styrelsen för KPA Tjänstepensionsförsäkring har utsett ett risk- och kapitalutskott. Utskottet har bland annat till uppgift att utvärdera riskhanteringssystemet och företagets väsentliga risker.

Verkställande direktörens ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska därutöver fastställa de styrande regelverk som behövs för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamheten där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras. Inom första ansvarslinjen är affärsområdeschefer och chefer för centrala enheter ansvariga för att identifiera, mäta/analysera, hantera, övervaka och rapportera risker inom sina ansvarsområden. Detta innefattar även eventuell utlagd verksamhet. I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att de processer och rutiner som används möjliggör ett medvetet risktagande. Detta sker genom kontroller och övervakning av processer. Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de leder bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering. Alla medarbetare i företaget har, inom ramen för sina arbetsuppgifter, eget ansvar för att identifiera, hantera och rapportera risker. Medarbetarna ska även rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen i enlighet med vid var tid gällande rutiner. Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information dessa behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagets riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av aktuarie-, riskhanterings- och compliancefunktionerna. Dessa funktioner är underställda vd och stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för riskhantering, intern kontroll och regelefterlevnad i företaget. Inom andra ansvarslinjen har riskhanteringsfunktionen ansvar för att utveckla och förvalta riskhanteringssystemet i enlighet med de krav och principer som anges i företagsstyrningspolicyn och övriga styrande regelverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen ska stödja, övervaka och vid behov utmana första ansvarslinjens identifiering, analys, värdering och hantering av risker. När det gäller försäkringsrisker ansvarar aktuariefunktionen för motsvarande aktiviteter. Riskhanteringsfunktionen och aktuariefunktionen ska även tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd och stödja första ansvarslinjen vid tillämpningen av dessa. Ansvar, uppgifter och rapporteringsrutiner för andra ansvarslinjens funktioner fastställs i styrande regelverk.

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i styrande regelverk.

Kapitalhantering

I kapitalhanteringspolicyn fastställer styrelsen de övergripande principerna för kapital- och likviditetshantering i KPA Tjänstepensionsförsäkring. Policyn utgör styrelsens verktyg för styrning av företaget avseende hantering av kapitalbas och likviditet.

Kapitalhanteringen är samordnad med KPA Tjänstepensionsförsäkrings affärsplanering, egen risk- och solvensbedömning samt riskhantering. Kapitalhanteringen ska vara ändamålsenlig för styrning och måluppfyllnad, samt uppfylla alla gällande regelverkskrav.

Med ändamålsenlig kapitalisering avses den storlek på kapitalbas och dess poster som vid var tidpunkt möjliggör att klara den dagliga driften, täcka risker och åtaganden i verksamheten, genomföra beslutade strategier och affärsplaner och skapa god avkastning, i samtliga fall uppfyllande alla gällande regelverkskrav.

KPA Tjänstepensionsförsäkrings ändamålsenliga kapitalisering regleras främst genom dess överskottshantering och riskaptitramverk.

Kapitalbas

Förenligt med tjänstepensionsregleringen, ingår i KPA Tjänstepensionsförsäkrings kapitalbas aktiekapital, konsolideringsfond, övriga fonder, årets resultat, obeskattade reserver samt öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar. Avdrag görs för immateriella tillgångar.

Kapitalkrav

Förenligt med tjänstepensionsregleringen, och såväl externt som internt, rapporterar KPA Tjänstepensionsförsäkring kapitalkrav beräknade i enlighet med det riskkänsliga kapitalkravet. Internt rapporteras även ett internt kapitalkrav (ICR) för mätning och uppföljning av vissa risker.

Risker i KPA Tjänstepensionsförsäkring

KPA Tjänstepensionsförsäkrings risker delas in i fyra övergripande riskkategorier:

- Försäkringsrisker
- Finansiella risker
- Operativa risker
- Affärsrisker

Dessa riskkategorier är i sin tur indelade i olika underliggande riskkategorier och risker. I kommande avsnitt beskrivs KPA Tjänstepensionsförsäkrings försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker samt affärsrisker.

2 Försäkringsrisker

Målet för KPA Tjänstepensionsförsäkrings försäkringsverksamhet är att vara det marknadsledande pensionsföretaget inom kommunal sektor. KPA Tjänstepensionsförsäkring ska vara ett ansvarstagande och pålitligt företag med god kontroll av försäkringsriskerna.

KPA Tjänstepensionsförsäkring erbjuder tjänstepensionsförsäkringar som utgörs av både olika former av sparande-försäkring (förmånsbestämd och avgiftsbestämd traditionell försäkring samt fondförsäkring) och av riskförsäkring.

Den övergripande styrningen av försäkringsriskerna fastställs i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller bland annat principer för hur premier bestäms, försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas. Riktlinjerna beslutas av styrelsen och är styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av vd, anges vilka antaganden och beräkningsmetoder som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas. Aktuariefunktionen föreslår förändringar av försäkringstekniska riktlinjer medan chefsaktuarien föreslår förändringar av försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Hantering av försäkringsrisk

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla tjänstepensionsföretag. Produktutbudet exponerar KPA Tjänstepensionsförsäkring för en mängd olika försäkringsrisker, vilka hänger samman med försäkrade händelser och produkternas utformning. Konsekvenser av dessa risker beaktas när försäkringsvillkor utformas, premier och åtaganden fastställs, försäkringstekniska avsättningar beräknas och överskott fördelas till försäkringsavtalen. Såväl risker som principer och verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av försäkringskontrakt. Ett brett produktutbud och stort försäkringstagarkollektiv bidrar till en utjämning av de olika riskerna.

Dödlighetsrisk

Med dödlighetsrisk avses risken för att KPA Tjänstepensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av en ökad eller minskad dödlighet bland de försäkrade. Om dödligheten överskattas vid tecknande av sparandeprodukter kan det leda till att för höga ersättningar utlovas. En överskattad dödlighet medför också att de beräknade avsättningarna blir otillräckliga, liksom att fördelningen av överskott blir felaktig. Risk för underskattad dödlighet finns för vissa riskprodukter.

Riskerna hanteras genom att dödligheten i bestånden följs upp, och genom att dödlighetsantaganden uppdateras. I samband med skadereglering av dödsfall sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Sjuklighetsrisk

Med sjuklighetsrisk avses risken för att KPA Tjänstepensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av de försäkrades sjuktillstånd.

Risken hanteras genom att sjukligheten i bestånden följs upp, och genom att sjuklighetsantaganden uppdateras. Sjuklighetsrisk hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring.

Driftskostnadsrisk

Med driftskostnadsrisk avses risken för att KPA Tjänstepensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas av förändringar av drifts-, anskaffnings- och skadebehandlingskostnader. Underskattade driftskostnader kan till exempel medföra förluster på grund av att för höga ersättningar utlovas, att premierna inte täcker försäkringarnas driftskostnader eller att otillräckliga avsättningar beräknas. Även fördelning av överskott påverkas av belastning för driftskostnader. Förutsättningar för hantering av driftskostnadsrisken skapas genom uppföljning och utveckling av förbättrade metoder för att fördela driftskostnader.

Optionsrisk

Många försäkringsprodukter, främst produkter med sparandeinslag, innehåller optioner att avsluta försäkringen på grund av flytt eller att avsluta premiebetalningen. En del av optionsrisken är annullationsrisk, vilket avser risken för att KPA Tjänstepensionsförsäkrings finansiella resultat och ställning påverkas till följd av att premiebetalningar upphör och/eller att försäkringskapital flyttas eller återköps.

Försäkringstagaren har även en option att ändra till exempel utbetalningstidpunkt eller utbetalningstidens längd. I optionsrisk ingår, förutom annullationsrisk, även risken att KPA Tjänstepensionsförsäkring inte når sina mål på grund av att nyttjandet av dessa optioner avviker från vad som är förväntat. Dessa optionsrisker regleras i första hand genom försäkringsvillkor och ändringsregelverk. Målen är att avgiftsstrukturen ska vara utformad så att lönsamheten kan bibehållas och finansiell stabilitet upprätthållas även vid nyttjande av optioner. Vidare bör det säkerställas att avsättningarna har aktuella antaganden om annullationer samt att annullationer inte medför att en oskäligen andel av överskottet utbetalas så att kvarvarande/övriga kunder drabbas negativt.

Katastrof- och koncentrationsrisk

Med katastrofrisk avses risken för att KPA Tjänstepensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har ett återförsäkringsprogram som omfattar katastrofåterförsäkring för olyckshändelser med mer än ett dödsfall.

Koncentrationsrisk avser risken för att KPA Tjänstepensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker inom och mellan verksamhetsgrenar. Koncentrationsrisk kan även uppstå om KPA Tjänstepensionsförsäkring är ensidigt exponerat mot till exempel ett begränsat produktutbud eller ett enskilt avtalsområde.

KPA Tjänstepensionsförsäkrings försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. Inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en risktjänning i form av en större förutsägbarhet om den totala ersättningens omfattning. För kollektivavtalad försäkring har KPA Tjänstepensionsförsäkring begränsad möjlighet att styra över riskspridningen, men de stora bestånd som KPA Tjänstepensionsförsäkring försäkrar reducerar denna risk.

Katastrof- och koncentrationsriskerna utvärderas löpande och återförsäkringsprogrammet justeras vid behov.

Övrigt

Utöver ovan nämnda försäkringsrisker så kan förändringar i lagar och externa regelverk samt inflationsökning också få betydelse för KPA Tjänstepensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål. Dessa hanteras bland annat genom omvärldsbevakning och justerad prissättning.

Mätning av och exponering mot försäkringsrisk

För att mäta hur exponerat företaget är mot försäkringsrisker görs stresstester och framåtblickande analyser. Dessutom beräknas ett internt kapitalkrav. De största försäkringsriskerna företaget är exponerat för är ökad länglevnad (minskad dödlighet) samt ett ökat utnyttjande av optioner.

Mätning av försäkringsrisk sker även genom uppföljning. Bland annat sker uppföljning av det så kallade riskresultatet och driftskostnadsresultatet. Uppföljning sker också av använda antaganden och av hur känsliga avsättningarna är för en förändring av dessa. Avsättningarnas känslighet visas under rubriken "Känslighetsanalyser". Där illustreras hur resultatet och det egna kapitalet skulle påverkas vid en förändring av antaganden samt indikerar graden av exponering för olika typer av försäkringsrisker.

Koncentrationer av försäkringsrisk analyseras under rubriken "Koncentrationer av försäkringsrisk".

Rapportering av försäkringsrisk

Som ett led i KPA Tjänstepensionsförsäkrings interna uppföljning och riskhantering informeras styrelsen löpande om utvecklingen av försäkringsriskerna. I riskrapporten, riskhanteringsfunktionens rapport om risker till vd och styrelse, ges en samlad bild av riskläget, inklusive försäkringsrisker. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ uppföljning av risker.

I aktuarierapporten rapporterar aktuariefunktionen till styrelsen om förändrade metoder och modeller för hantering av försäkringsrisk i samband med tecknande av försäkring, överskottshantering och beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Extern rapportering sker i form av Aktuarieredogörelsen, i årsrapporten till Finansinspektionen, vilken innehåller en analys av årets legala riskresultat och driftresultat. I KPA Tjänstepensionsförsäkrings egna risk- och solvensbedömning beskrivs de risker som KPA Tjänstepensionsförsäkring är, eller kommer att bli, exponerad för under perioden 2024–2028.

Känslighetsanalyser för försäkringsrisk

I tabellen nedan visas hur de försäkringstekniska avsättningarna skulle förändras om antaganden om dödlighet, driftskostnader eller utnyttjandet av optioner förändrades. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om finansiella risker.

Antagandena om framtida dödlighet för sparförsäkring baseras på aktuell erfarenhet inom företaget kompletterat med antagna framtida dödlighetsreduktioner. I känslighetsanalysen antas att dödlighetsreduktionerna ökas med 50 procent. En minskad dödlighet ger ökade avsättningar för sparandeförsäkringar.

Känsligheten för utnyttjande av optioner visas genom att de antaganden om andelen försäkringar som annulleras minskar med 50 procent och ändrar utbetalningstid ökar med 10 procent.

Känsligheten i avsättningarna för driftskostnader visas genom att kostnadsinflationen ökas med 1 procentenhet.

De försäkringstekniska avsättningarna är även känsliga för förändringar i antaganden om sjuklighet för sjuk- och premiebefrielseförsäkring och ökad dödlighet för vissa riskförsäkringar, men effekterna på avsättningarna är i sammanhanget marginella. Denna bedömning får en påverkan på tabellen nedan. Från och med 2023 redovisas inte längre avsättningarnas känslighet för ändrade antaganden om sjuklighet. Detta gäller även jämförelsevärden för 2022.

Analyserna är gjorda för respektive antagande oberoende från varandra.

Känslighetsanalys för försäkringsrisk

	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Moderföretaget 2023, Mkr			
Försäkringstekniska avsättningar	139 913	-	-
Långlevnadsrisk - dödlighetsreduktion	141 551	-1 638	-1 638
Optioner - ändring av utbetalningstid	140 741	-828	-828
Optioner - annullation	143 911	-3 998	-3 998
Kostnadsinflation	140 462	-549	-549

	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Moderföretaget 2022, Mkr			
Försäkringstekniska avsättningar	119 976	-	-
Långlevnadsrisk - dödlighetsreduktion	121 285	-1 309	-1 309
Optioner - ändring av utbetalningstid	120 677	-701	-701
Optioner - annullation	123 228	-3 252	-3 252
Kostnadsinflation	120 410	-434	-434

Koncentrationer av försäkringsrisk

Koncentration av försäkringsrisk uppstår om riskexponeringen är koncentrerad till ett fåtal försäkrade eller viss geografisk plats. Försäkringar med risk för förhöjd dödlighet eller sjuklighet är geografiskt spridda över Sverige. De är även spridda på ett stort antal olika försäkringar. Detta illustreras i nedanstående tabell som visar antal försäkringsavtal som är exponerade mot en förhöjd dödlighet eller sjuklighet och försäkrat belopp i olika beloppsintervall.

Moderföretaget, Mkr	2023		2022	
	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp
Försäkrat belopp som betalas ut i händelse av dödsfall eller sjukfall				
Dödsfall				
Mindre än 20 prisbasbelopp	2 261 690	576 331	668 086	111 321
20-30 prisbasbelopp	6	6	7	7
30-45 prisbasbelopp	1	2	1	2
Mer än 60 prisbasbelopp	1	3	1	3
Summa	2 261 698	576 342	668 095	111 334
Sjukfall				
Mindre än 20 prisbasbelopp	5 151	3 605	30 584	2 515
20-30 prisbasbelopp	2 235	2 843	970	1 140
30-45 prisbasbelopp	1 219	2 313	609	1 067
45-60 prisbasbelopp	436	1 168	280	697
Mer än 60 prisbasbelopp	399	1 688	238	924
Summa	9 440	11 618	32 681	6 343

3 Finansiella risker

Finansiell risk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av finansiella händelser. Exempel på händelser kan vara marknads-händelser såsom aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.

Den övervägande delen av KPA Tjänstepensionsförsäkrings finansiella risker hänför sig till tillgångsförvaltningen även om exempelvis ränterisk och motpartsrisk föreligger för försäkringsverksamheten. Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå en långsiktigt konkurrenskraftig avkastning samt att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv. KPA Tjänstepensionsförsäkring ska vara det ledande pensionsföretaget inom trygg pension och etiska placeringar. Ett steg i detta arbete är att företaget ställer etiska krav på de företag där placeringar görs. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla en mycket svag utveckling på de finansiella marknaderna. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att regulatoriska krav, så som solvens, ska uppfyllas med en marginal beslutat av styrelsen.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt vad verksamheten i övrigt ska förhålla sig till. Vd ansvarar för att förvaltningen av företagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är vd:s forum för styrning och uppföljning av placeringsverksamheten.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas tillgångarnas och skuldernas egenskaper såsom förväntad avkastning, risk och korrelation, prognoser för försäkringsrörelsens utveckling samt möjlighet att använda tillgångarna för skuldtäckning. Därutöver gör företaget en miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet för den löpande förvaltningen och för spridningen mellan olika tillgångslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt andra placeringar (såsom hedgefonder eller placeringar i syfte att uppnå en exponering mot råvaror och infrastruktur).

Placeringar sköts både internt och genom externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet. Detta gäller även alternativa placeringar och placeringar i fastigheter.

Hantering av finansiella risker

Inom traditionell försäkring med avkastningsgaranti är utvecklingen på de finansiella marknaderna och avkastningen på placeringstillgångarna av stor betydelse, inte bara för försäkrings-tagarna/förmånstagarna utan även för företaget som helhet.

Aktuariefunktionen ansvarar för att löpande avstämningar av garantinivåerna görs mot aktuella marknadsnoteringar, speciellt marknadsräntorna, för att säkerställa att framtida garantier är förenliga med avkastningsmålen samt följa att utbetalning av överskott är lämplig i förhållande till kort- och långsiktig avkastning eller legala krav (kontributionsprincipen).

Företagets kapitalförvaltning ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts. Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av efterlevnaden av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Riskhanteringsfunktionen och företagets kapitalförvaltning. Riskhanteringsfunktionen genomför självständig uppföljning av exponeringar på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen. Rapportering sker regelbundet till vd och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna.

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångs-portföljen i KPA Tjänstepensionsförsäkring är sammansatt av fem delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar och säkringsinstrument. I huvudsak används derivat för att skräddarsy portföljens risknivå. Ett annat syfte med derivat är att matcha finansiella risker i försäkringstekniska avsättningar, till exempel med ränteswappar för att förändra balansräkningens räntekänslighet.

3.1 Marknadsrisk

Marknadsrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av svängningar i nivå eller volatiliteten när det gäller marknadspriserna för tillgångar, skulder och finansiella instrument. Marknadsrisken är en betydande risk för KPA Tjänstepensionsförsäkring och delas i sin tur in i ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, spreadrisk samt valutarisk. Dessa risker mäts och följs upp med det regulatoriska kapitalkravet, men även med ett internt kapitalkrav (ICR), känslighetsanalyser och stresstester.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar av nivåerna på marknadspriserna för aktier eller dessas volatilitet.

Aktiekursrisk uppstår huvudsakligen i placeringsverksamheten.

Känslighetsanalys av aktiekursrisk

Känslighetsanalys visar effekten av förändringar i aktiepriser, dels på resultat före skatt dels för eget kapital med hänsyn till skatt, vid en nedgång om 10 procent i marknadsvärdet. För aktiederivat redovisas risken som värdeförändringen på derivatpositionen då den underliggande tillgången minskar i värde med 10 procent.

Värdering av tillgångar överensstämmer mellan redovisade värden i finansiella rapporter respektive regulatoriska kapitalkravsberäkningar, med undantag för aktier i koncernföretag, vilka ingår i känslighetsanalysen till verkliga värden.

Känslighetsanalys aktiekursrisk	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Koncernen, Mkr				
Aktier	148 730	-14 873	125 606	-12 561
Investeringsfonder	5 708	-571	4 518	-452
Aktier i koncernföretag och intresseföretag ¹⁾	405	-40	413	-41
Övriga lån	2 440	-244	2 228	-223
Övrigt ²⁾	329	49	365	-253
Nettopåverkan resultat före skatt		-15 679		-13 530
Nettopåverkan eget kapital		-15 417		-13 501

¹⁾ Avser aktieinnehav exklusive innehav i koncernföretag och intresseföretag som är fastighetsföretag, vilka omfattas av fastighetsprisrisk.

²⁾ Kapitalandelsbevis och derivat.

Jämförelsetal har ändrats med hänsyn till att mindre belopp som avser kapitalandelsbevis och derivat har aggregerats till ny rad "Övrigt".

Känslighetsanalys aktiekursrisk	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Moderföretaget, Mkr				
Aktier	135 635	-13 564	108 224	-10 822
Investeringsfonder	5 708	-571	4 518	-452
Aktier i koncernföretag och intresseföretag ¹⁾	13 501	-1 350	17 796	-1 780
Övriga lån	2 440	-244	2 228	-223
Övrigt ²⁾	329	49	365	-253
Nettopåverkan resultat före skatt		-15 679		-13 530
Nettopåverkan eget kapital		-15 417		-13 501

¹⁾ Avser aktieinnehav exklusive innehav i koncernföretag och intresseföretag som är fastighetsföretag, vilka omfattas av fastighetsprisrisk.

²⁾ Kapitalandelsbevis och derivat.

Jämförelsetal har ändrats med hänsyn till att mindre belopp som avser kapitalandelsbevis och derivat har aggregerats till ny rad "Övrigt".

Fastighetsprisrisk

Fastighetsprisrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar av nivåerna på marknadspriserna för fastigheter eller dessas volatilitet.

Fastighetsprisrisken uppstår genom företagets placeringar i förvaltningsfastigheter och innehav i dotterföretag som förvaltar fastigheter och lån till dessa. För ytterligare information se not 15. Byggnader och mark, avsnitt fastställande av verkligt värde.

Känslighetsanalys av fastighetsprisrisk

Känslighetsanalys visar effekten av förändringar i fastighetspriser, dels på resultat före skatt dels för eget kapital med hänsyn till skatt, vid en nedgång om 10 procent i marknadsvärdet.

Känslighetsanalys fastighetsprisrisk	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Moderföretaget, Mkr				
Aktier och andelar i koncernföretag ¹⁾	27 787	-2 779	18 031	-1 803
Lån till koncernföretag	74	-7	10 952	-1 095
Nettopåverkan resultat före skatt		-2 786		-2 898
Nettopåverkan eget kapital		-2 740		-2 892

¹⁾ Aktier och andelar i koncernföretag avser aktieinnehav i fastighetsföretag, i koncernens balansräkning klassificeras dessa som Byggnader och mark, för ytterligare upplysningar se not 15 Byggnader och mark.

Aktier och andelar i koncernföretag och lån till koncernföretag specificeras från och med 2023 på separata rader vilket påverkar presentation av jämförelsetal. Avseende vissa aktier i koncernföretag och fastighetsfonder har förändring gjorts år 2022 med anledning av ändrad syn på genomlysning i kapitalkravsberäkningar, vilket innebär att vissa innehav har exkluderats ur fastighetsprisrisken och förts till aktiekursrisk. Vidare har lån till koncernföretag konverterats till aktieägartillskott och därmed ökat värde på Aktier och andelar i koncernföretag.

Värdering av tillgångar överensstämmer mellan redovisade värden i finansiella rapporter respektive regulatoriska kapitalkravsberäkningar, med undantag för aktier i koncernföretag, vilka ingår i känslighetsanalysen till verkliga värden.

Skillnad i utfall mellan koncernen och moderföretaget är liten och av den anledningen lämnas upplysningar enbart för moderföretaget. Huvudsakliga skillnader består av fastigheter som ägs via dotterföretag, i moderföretaget ingår de som aktier i koncernföretag för att i koncernen klassificeras som förvaltningsfastigheter.

Ränterisk

Ränterisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar i de durationsberoende räntesatserna eller deras volatilitet.

Värderingen av företagets åtaganden är av stor betydelse för det finansiella resultatet och företagets stabilitet. I de känslighetsanalyser företaget genomför, är det mest ofördelaktigt för KPA Tjänstepensionsförsäkring med fallande marknadsräntor eftersom den framtida kostnaden för att infria åtagandena ökar mer än vad värdet av räntebärande placeringar ökar. Tillgångarnas räntekänslighet justeras löpande till önskad nivå genom justering av utlagda räntemandat och genom handel med räntederivat.

Känslighetsanalys av ränterisk

För tjänstepensionsverksamhetens åtaganden sker känslighetsanalys av ränterisken genom att tillämpa den diskonteringsränta som uppstår vid ränteförskjutning av marknadsräntorna.

Känslighetsanalys visar effekten av ett ränteskifte av marknadsräntorna med -1 procentenhet, dels på resultat före skatt dels för eget kapital med hänsyn till skatt.

Skillnad i utfall mellan koncernen och moderföretaget är liten och av den anledningen lämnas upplysningar enbart för moderföretaget. Huvudsakliga skillnader består av Kassa och bank i dotterföretag och lån till dotterföretag.

Känslighetsanalys ränterisk	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Moderföretaget, Mkr				
Minskning av marknadsräntan				
Räntebärande tillgångar	100 385	4 176	80 928	3 239
Försäkringstekniska avsättningar	139 913	-11 242	119 976	-11 538
Nettopåverkan resultat före skatt		-7 066		-8 299
Nettopåverkan eget kapital		-6 948		-8 281

Räntebindningstider

Ränterisk uppstår huvudsakligen inom placeringsverksamheten och i försäkringsverksamheten, för den del av försäkringstekniska avsättningar som är kassaflödesuppdelad, se tabell nedan. Ränterisker uppkommer till följd av att placeringar löper med en annan räntebindningstid jämfört med den del av försäkringstekniska avsättningen som berörs av räntebindning. Ränterisken för företagets egna placeringar hanteras bland annat genom ränteswappar. Tabell illustrerar hur företaget är exponerat för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid.

Skillnad i utfall mellan koncernen och moderföretaget är liten och av den anledningen lämnas upplysningar enbart för moderföretaget.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder

Ränteexponering						
Moderföretaget 2023, Mkr	< 1 år	> 1-3 år	> 3-5 år	> 5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 808	40 238	35 689	8 878	459	90 072
Övriga lån	3 622	360	-	2 593	-	6 575
Andra räntebärande finansiella instrument ¹⁾	16 917	-	-	-	-	16 917
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	25 348	40 597	35 689	11 471	459	113 564
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar ²⁾	4 404	10 064	10 009	49 931	54 710	129 119
Övriga skulder ³⁾	6 675	-	-	-	-	6 675
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	11 079	10 064	10 009	49 931	54 710	135 794
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	14 269	30 534	25 679	-38 460	-54 252	-22 229
Nominellt värde räntederivat	-7 857	6 006	548	1 303	-	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	6 412	36 540	26 227	-37 157	-54 252	-22 229

Ränteexponering						
Moderföretaget 2022, Mkr	< 1 år	> 1-3 år	> 3-5 år	> 5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	7 640	36 436	23 792	10 088	286	78 242
Lån till koncernföretag och intresseföretag	-	-	-	10 904	-	10 904
Övriga lån	1 874	-	344	2 545	-	4 763
Andra räntebärande finansiella instrument ¹⁾	10 191	-	-	-	-	10 191
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	19 704	36 436	24 136	23 537	286	104 099
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar ²⁾	4 126	9 424	9 018	41 613	44 823	109 004
Övriga skulder ³⁾	2 224	-	-	-	-	2 224
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	6 350	9 424	9 018	41 613	44 823	111 228
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	13 355	27 012	15 118	-18 076	-44 537	-7 128
Nominellt värde räntederivat	-19 370	13 168	2 380	3 822	-	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	-6 016	40 181	17 498	-14 254	-44 537	-7 128

¹⁾Avser Kassa och bank samt Utlåning kreditinstitut.

²⁾Avser den del av livförsäkringstekniska avsättningar och oreglerade skador som är kassaflödesuppdelad.

³⁾Avser Skulder till kreditinstitut.

Jämförelsetal har ändrats med hänsyn till att Lån till koncernföretag och intresseföretag har separerats från Övriga lån, vilken avser externa lån, och mindre belopp avseende upplupna räntor har exkluderats. Mindre belopp avseende upplupna ränteintäkter har exkluderats ur Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt i likhet med 2023 visas uppgift för den del av försäkringstekniska avsättningar som är kassaflödesuppdelade. Jämförelsetal har vidare ändrats på grund av att intervall för räntebindning mindre än 5 år har delats upp i ytterligare intervall avseende mindre än ett år, ett till tre år och tre till fem år.

Duration

I tabellen nedan framgår uppgifter om genomsnittlig löptid (duration) för försäkringstekniska avsättningar per försäkringsgren, som komplettering till tabellen Räntebindingstider, där upplysning om löptid framgår enbart för den del av försäkringstekniska avsättningar som är kassaflödesuppdelad och för vilken diskontering sker med marknadsräntor.

Den genomsnittliga durationen för försäkringstekniska avsättningar i moderföretaget uppgick till 15 (15) år. Uppgiften omfattar 91 (91) procent av de försäkringstekniska avsättningarna. Duration har inte beräknats för livförsäkring där avsättningar beräknas utan kassaflödesvärdering inklusive livförsäkring där försäkringstagaren bär placeringsrisk. Dessa avsättningar ligger under "Övrigt" i tabellen.

Durationen per försäkringsgren framgår av nedanstående tabell.

För att få en samordnad metodik för företagen i Folksam Liv-koncernen räknas duration från och med 2023-12-31 för de diskonterade kassaflödena. Ändringen medför att jämförelsevärden för 2022 också räknats om. Tidigare utgick beräkningen från de odiskonterade kassaflödena och motsvarande genomsnittliga duration för moderföretaget uppgick 2022 till 20 år.

	2023		2022	
	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Moderföretaget, Mkr				
Förmånsbestämd försäkring	26 272	12	23 285	12
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	101 107	16	86 133	16
Sjuk- och premiebefrielseförsäkring	49	8	36	7
Övrigt	12 486	-	10 521	-
Totalt	139 913	15	119 976	15

Valutarisk

Valutarisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar av nivåerna på valutakurserna eller dessas volatilitet.

I de fall tillgångar eller skulder är denominerade i utländsk valuta, det vill säga en annan valuta än svenska kronor, uppstår valutavärderisk. Valutaexponering får endast förekomma mot de valutor där exponering kan uppstå i placeringsverksamheten eller där exponeringen har sitt ursprung i försäkringsåtagandena.

Valutaexponeringen begränsas genom fastställda limiter och styrs främst genom nyttjandet av valutaterminer och valutaswappar. Företagets försäkringsåtaganden är enbart fastställda i svenska kronor

Skillnad i utfall mellan koncernen och moderföretaget är liten och av den anledningen lämnas upplysningar enbart för moderföretaget.

Valutakursexponering

Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering							
Moderföretaget 2023, Mkr	CAD	CHF	EUR	GBP	JPY	USD	Övrigt
Placeringstillgångar							
Aktier och andelar	2 645	2 055	13 017	3 009	4 584	53 224	6 133
Obligationer och andra räntebärande	-	-	9 090	-	-	8 744	-
Övriga tillgångar	17	11	388	15	13	302	6 908
Summa tillgångar	2 662	2 066	22 495	3 024	4 597	62 270	13 041
Övriga skulder och avsättningar	-	-	6	-	-	698	6 825
Summa skulder och avsättningar	-	-	6	-	-	698	6 825
Nettoexponering före ekonomisk säkring	2 662	2 066	22 489	3 024	4 597	61 572	6 216
Nominellt värde valutaterminer ¹⁾	-	-	-23 106	-554	-	-43 313	-5 662
Nettoexponering efter ekonomisk säkring	2 662	2 066	-616	2 470	4 597	18 259	554
Moderföretaget 2022, Mkr							
Placeringstillgångar							
Aktier och andelar	3 057	1 897	10 424	2 386	4 134	42 469	5 432
Obligationer och andra räntebärande	-	-	1 812	-	-	7 835	-
Övriga tillgångar	13	1	3 480	14	10	510	17
Summa tillgångar	3 070	1 898	15 715	2 400	4 143	50 814	5 449
Övriga skulder och avsättningar	-	-	2 227	-	-	17	-
Summa skulder och avsättningar	-	-	2 227	-	-	17	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring	3 070	1 898	13 489	2 400	4 143	50 796	5 449
Nominellt värde valutaterminer	-	-	-11 473	-	-	-42 122	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring	3 070	1 898	2 016	2 400	4 143	8 675	5 449

¹⁾Avser valutaterminer FX Forwards med syfte att minska valutaexponering.

Jämförelsetal har ändrats med hänsyn till att schweizisk franc (CHF) och kanadensisk dollar (CAD) presenteras separerat från övriga valutor (Övrigt). Jämförelsetal har vidare ändrats med hänsyn till att negativa marknadsvärden för derivat har exkluderats ur rad Övriga tillgångar och presenteras på rad Övriga skulder och avsättningar.

Känslighetsanalys för valutarisk

Tabellen visar hur en ogynnsam förändring med tio procent av företagets nettoexponering mot respektive valuta (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkar resultat före skatt och eget kapital.

Känslighetsanalys valutarisk	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Mkr				
CAD	2 662	-266	3 070	-307
CHF	2 066	-207	1 898	-190
EUR	-616	62	2 016	-202
GBP	2 470	-247	2 400	-240
JPY	4 597	-460	4 143	-414
USD	18 259	-1 826	8 675	-867
Övriga	554	-55	5 449	-545
Nettopåverkan resultat före skatt		-2 999		-2 765
Nettopåverkan eget kapital		-2 949		-2 759

Spreadrisk

Spreadrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för kreditspreaden över den riskfria räntan.

För företaget omfattar spreadrisk tillgångar som obligationer, ränteterminer, tillgångar i genomlysta fonder och lån som inte hänförs till aktiekursrisk eller fastighetsprisrisk.

Företaget har som policy att endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet.

Känslighetsanalys för spreadrisk

Känslighetsanalys visar effekten av en ökning av spreaden med 10 baspunkter dels på resultat före skatt dels för eget kapital med hänsyn till skatt.

Känslighetsanalys spreadrisk	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Moderföretaget, Mkr				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 311	-229	54 717	-220
Lån till koncernföretag och intresseföretag	-	-	-	-
Övriga lån	4 518	-29	-	-
Nettopåverkan resultat före skatt		-258		-220
Nettopåverkan eget kapital		-254		-219

3.2 Kreditrisk

Kreditrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen till följd av svängningar i kreditvärdigheten hos emittenter, motparter och gäldenärer.

Företaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kreditrisk uppstår i placeringsverksamheten, men även i förekommande fall som en följd av den återförsäkring som köps.

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren. För icke standardiserade derivat begränsas kreditrisken i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal. ISDA-avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har företaget i flera fall CSA avtal som kräver att den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod. OTC-derivat som är föremål för central clearing regleras via avtal Client cleared OTC Derivatives Addendum.

Mätning av kreditrisk

Den kreditriskexponering (före avdrag för förlustreserver, kvittning) som företaget har i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen Kreditkvalitet. Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Skillnad i utfall mellan koncernen och moderföretaget är liten och av den anledningen lämnas upplysningar enbart för moderföretaget. Huvudsakliga skillnader består av Kassa och bank i dotterföretag och av lån till dotterföretag.

Säkerheter

Erhållna säkerheter är primärt hänförliga till derivat. Erhållna säkerheter för derivat avser kvittningsbar och ej kvittningsbar kontantsäkerhet. Derivat med kvittningsrätt återfinns i not 25 Upplysning om kvittning. Kvittning av finansiella instrument, fördelat på vad som kvittas och inte kvittas i balansräkning. För de derivattillgångar som relaterade belopp inte kvittas i balansräkningen finns säkerheter som reducerar kreditrisken, det avser dels kvittningsrätt enligt avtal, vilket i not Upplysning om kvittning återfinns under rubrik Finansiella instrument, dels erhållna kontantsäkerheter, i balansräkningen härrör posten från Skulder kreditinstitut. Derivat finns också utan avtal om kvittning eller erhållna kontantsäkerheter, vilket förklarar skillnad i derivattillgångarnas värde i balansräkningen, benämnt Derivat/ Brutto i tabell Kreditkvalitet exkl. återförsäkring nedan och not Upplysning om kvittning.

Mindre belopp finns i form av erhållna säkerheter i fastigheter avseende lån.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring

Moderföretaget, Mkr, 2023

Låg-hög kreditrisk	Låg kreditrisk					Normal rating		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ³⁾	Brutto före kvittning och förlust-reserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	76 873	5 305	4 363	2 108	-	-	1 421	-	-	-	90 072
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	6 575	-	-	-	6 575
Utlåning kreditinstitut	-	752	-	-	-	-	-	-	-	-	752
Derivat	-	131	5 939	-	-	-	-	-	-	-	6 070
Fordringar ²⁾	-	-	-	-	4 103	-	4	-	-	-	4 107
Kassa och bank	-	-	16 165	-	-	-	-	-	-	-	16 165
Upplupna ränteintäkter	407	21	65	39	85	-	-	-	-	-	616
Övriga upplupna ränteintäkter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa i balansräkningen	77 281	6 209	26 532	2 147	4 188	-	8 000	-	-	-	124 358
Åtagande											
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-	5 022	-	-	-	5 022
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-	5 022	-	-	-	5 022
Summa	77 281	6 209	26 532	2 147	4 188	-	13 022	-	-	-	129 380
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen</i>	-	-	6 974	-	166	-	4	-	-	-	7 144
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk</i>	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4

¹⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

²⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

³⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring

Moderföretaget, Mkr, 2022

Låg-hög kreditrisk	Låg kreditrisk					Normal rating		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ³⁾	Brutto före kvittning och förlusträserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-	-	10 904	-	-	-	-	-	10 904
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	70 225	4 799	1 119	534	-	-	1 565	-	-	-	78 242
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	4 763	-	-	-	4 763
Utlåning kreditinstitut	-	1 741	-	-	-	-	-	-	-	-	1 741
Derivat	-	5	2 588	-	-	-	-	-	-	-	2 593
Fordringar ²⁾	-	-	-	-	374	-	2	-	-	-	376
Kassa och bank	-	-	8 450	-	-	-	-	-	-	-	8 450
Upplupna ränteutgifter	312	14	10	9	58	-	-	-	-	-	403
Övriga upplupna ränteutgifter	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	8
Summa i balansräkningen	70 537	6 559	12 167	542	11 344	-	6 330	-	-	-	107 479
Åtagande											
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-	5 651	-	-	-	5 651
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-	5 651	-	-	-	5 651
Summa	70 537	6 559	12 167	542	11 344	-	11 981	-	-	-	113 130
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen</i>	-	-	2 826	-	168	-	2	-	-	-	2 996
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk</i>	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2

¹⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

²⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

³⁾ Upplupna om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditrisk i fordringar på återförsäkrare

Tjänstepensionsföretagens återförsäkringspolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre.

Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls. Per balansdagen finns inga fordringar på återförsäkrare.

3.3 Finansiell koncentrationsrisk

Finansiell koncentrationsrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som härrör från bristande diversifiering av tillgångsportföljen, exempelvis avseende tillgångsklasser, sektorer eller emittenter. KPA Tjänstepensionsförsäkrings största finansiella koncentrationsrisk

är exponeringen mot Swedbank. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av företagets aktieportfölj. I relation till marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker vara låga genom den diversifiering som ges av företagets placeringsinriktning.

Väsentliga koncentrationer, Mkr

Koncernen, 2023	Kredit-exponeringar	Varav säkerställda bostadsobligationer	Aktier	Derivat	Total
Swedbank	18 279	6 210	3 891	51	22 220
Handelsbanken	15 188	15 131	1 498	-	16 686
Heimstaden Bostad AB	-	-	13 095	-	13 095
Nordea	9 236	7 665	1 543	-	10 778
JP Morgan	7 864	-	623	2	8 488
Summa	50 567	29 006	20 650	53	71 267

Koncernen, 2022	Kredit-exponeringar	Varav säkerställda bostadsobligationer	Aktier	Derivat	Total
Swedbank	14 194	5 350	3 230	451	17 875
Heimstaden Bostad AB	-	-	17 382	-	17 382
Handelsbanken	15 515	15 510	1 490	-	17 005
Nordea	7 926	7 913	1 354	-	9 280
Svenska Staten	8 869	-	-	-	8 869
Summa	46 504	28 773	23 456	451	70 411

Moderföretaget, 2023	Kredit-exponeringar	Varav säkerställda bostadsobligationer	Aktier	Derivat	Total
Swedbank	16 727	6 210	3 891	51	20 669
Handelsbanken	15 188	15 131	1 498	-	16 686
Nordea	7 685	7 665	1 543	-	9 228
JP Morgan	7 864	-	623	2	8 488
Svenska Staten	7 507	-	-	-	7 507
Summa	54 971	29 006	7 555	53	62 578

Moderföretaget, 2022	Kredit-exponeringar	Varav säkerställda bostadsobligationer	Aktier	Derivat	Total
Handelsbanken	15 515	15 510	1 490	-	17 005
Swedbank	12 596	5 350	3 230	451	16 277
Nordea	7 926	7 913	1 354	-	9 280
Svenska Staten	8 869	-	-	-	8 869
SEB	4 595	5 390	1 685	1 037	7 316
Summa	49 501	34 163	7 759	1 488	58 747

Jämförelsetal har ändrats med hänsyn till att väsentliga koncentrationer presenteras per motpart fördelat på kreditrelaterade exponeringar, aktier och derivat, vid bedömning av koncentrationer omfattas även stater och kommuner.

3.4 Likviditetsrisker

Likviditetsrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen till följd av att finansiella transaktioner inte kan fullgöras eller endast till avsevärd merkostnad eller oönskad riskexponering.

Företaget hanterar likviditetsrisk med hjälp av buffertar som står i proportion mot prognoser av likviditetsbehov på kort och lång sikt. Likviditetsbehov på kort sikt hanteras genom att hålla en tillräcklig kassa i form av banktillgodohavanden. Likviditetsbehov på lång sikt hanteras genom att säkerställa att en tillräckligt hög andel av företagets tillgångar består av likvida värdepapper. Avseende försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk, såsom fondförsäkring, hanteras risken för att inte kunna genomföra finansiella transaktioner genom att tillgångarna placeras i fondandelar i de fonder som de försäkrade/försäkringstagarna erbjuds, eller i fonder med god likviditet som kan avyttras utan föregående avisering. Vid årsskiftet var andelen likvida tillgångar 61,7 (58,7) procent i förhållande till marknadsvärderade tillgångar i placeringsverksamheten. Vid beräkning av andelen likvida värdepapper gör KPA Tjänstepensionsförsäkring dels en bedömning av den dagliga omsättningen i berörda marknader, samt dels en bedömning av hur stor del av berörda innehav som företaget kan sälja under ett halvårs tid utan att påverka marknaden. Ökningen av andelen likvida värdepapper på 3 procentenheter vid jämförelse med föregående år beror främst på att andelen likvida aktier ökat under året, vilket gett påverkan. För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet.

Företaget mäter och följer upp likviditetsrisk med hjälp av likviditetsriskkvoter. Kvoten för likviditetsrisk på kort sikt baseras på banktillgodohavanden, in- och utflöden. Likviditetsrisken på lång sikt mäter andelen likvida tillgångar i relation till företagets försäkringstekniska avsättningar.

Företagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

I översikt för löptider fördelas återstående avtalade odiskonterade kassautflöden avseende finansiella skulder, det innebär att beloppen kan skilja sig åt jämfört med balansräkningen som utgår från diskonterade belopp. Kassautflöden där motparten kan välja när skulden betalas hänförs till det tidigaste tidpunkten då betalning kan krävas och presenteras som "På anmodan". För kassautflöden utan avtalad löptid eller för vilka betalningstidpunkt inte kan fastställas presenteras som "Utan löptid".

Uppgift om försäkringsåtagandenas genomsnittliga löptid framgår av ovan avsnitt 3.1 Marknadsrisker, Duration.

	Återstående löptider					Summa
	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	
Moderföretaget 2023, Mkr						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	11 676	-	-	-	-	11 676
Derivat	-	159	345	75	-	579
Andra finansiella skulder	6 675	7 584	-	-	-	14 259
Summa balansräkning	18 350	7 743	345	75	-	26 513
Kreditlöften	5 022	-	-	-	-	5 022
Summa utanför balansräkningen	5 022	-	-	-	-	5 022
Summa	23 372	7 743	345	75	-	31 535

	Återstående löptider					Summa
	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	
Moderföretaget 2022, Mkr						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	10 520	-	-	-	-	10 520
Derivat	-	430	906	372	-	1 708
Andra finansiella skulder	2 224	92	-	-	145	2 462
Summa balansräkning	12 744	522	906	372	145	14 690
Kreditlöften	5 651	-	-	-	-	5 651
Summa utanför balansräkningen	5 651	-	-	-	-	5 651
Summa	18 395	522	906	372	145	20 340

För upplysningar om förväntade löptider, se not 28 Förväntade återvinningstidpunkter.

4 Operativa risker och affärsrisker

Operativ risk

Med operativ risk avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i den löpande verksamhetens genomförande, orsakade av otillräckliga eller fallerade processer, medarbetare, system eller av externa händelser.

Affärsrisk

Affärsrisk avser förlust till följd av strategiska eller affärsrelaterade beslut eller av händelser utanför företagets direkta kontroll. Affärsriskerna påverkas av företagets förmåga att hantera förändringar. Affärsrisk delas in i omvärldsrisk (händelser utanför företagets direkta kontroll) och beslutsrisk (att strategiska och affärsrelaterade beslut baseras på otillräckliga underlag och analyser).

Hantering av verksamhetsrisker

En grundläggande princip inom företaget är att risk tas medvetet och att riskhanteringen är en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker därför systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering samt inför beslut om väsentliga förändringar.

Vid riskidentifiering är utgångspunkten verksamhetens mål, en aktuell omvärldsanalys och nulägesbedömning, informationsklassning samt incidenter. Omvärldsanalysen ska innefatta bevakning av nya riskområden.

Riskhanteringsprocessen för operativ risk och affärsrisk följer i allt väsentligt den process som beskrivs under rubrik "Riskhanteringsprocessen". Rapportering av operativ risk och affärsrisk sker två gånger per år till vd och styrelse i den riskrapport som sammanställs av riskhanteringsfunktionen.

Incidenthantering

Incidenter rapporteras av alla medarbetare, åtgärder dokumenteras och följs upp. Rapporterade incidenter kategoriseras och värderas.

Kontinuitetsplanering

Om händelser inträffar trots att riskreducerande åtgärder har vidtagits begränsas konsekvensen av dessa händelser med hjälp av kontinuitetsplaner och krisberedskap. Kris- och kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser. Styrelsens övergripande mål och krav när det gäller kontinuitetshantering tydliggörs i interna regelverk.

Not 3. Premieinkomst

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Livförsäkringsrörelse				
Inbetalda och tillgodoförda premier	28 444	18 877	28 444	18 877
Premierreduktion	311	-	311	-
Indexeringspremier från överskottsfonden	218	584	218	584
Frigjord risksumma ¹⁾	3	3	3	3
Premieskatt	-37	-	-37	-
Summa	28 938	19 464	28 938	19 464
Premieinkomst för inbetalda och tillgodoförda premier				
Premier för individuell livförsäkring	1	1	1	1
Gruppförsäkringspremier	28 443	18 876	28 443	18 876
Premieinkomst för inbetalda och tillgodoförda premier				
Periodiska premier	1 067	596	1 067	596
Engångspremier ²⁾	27 377	18 281	27 377	18 281

¹⁾Som premie för avtal med investeringsdel redovisas frigjord risksumma som uppstår då hela eller delar av fondvärdet tillfaller företaget vid försäkrades dödsfall.

²⁾Indexeringspremier från överskottsfonden och frigjord risksumma har exkluderats från rad Engångspremier.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Hysesintäkter från byggnader och mark ¹⁾	1 389	1 160	-	-
Utdelning på aktier och andelar	4 015	4 133	3 534	2 997
Ränteintäkter mm	907	1 062	1 241	1 284
Valutakursvinst netto	515	2 244	515	2 244
Realisationsvinster netto, aktier och andelar	2 596	1 050	2 596	1 050
Summa	9 422	9 649	7 887	7 576

¹⁾Hysesintäkter från byggnader och mark inkluderar mindre belopp för erhållet statligt stöd och lämnade hyresrabatter, relaterade till covid-19.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 5. Orealiserade vinster på placeringstillgångar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Byggnader och mark	-	619	-	-
Lån till koncernföretag	-	-	392	-
Aktier och andelar	14 678	1 899	14 678	-
Obligationer	5 375	-	5 375	-
Fondförsäkringstillgångar	1 512	-	1 512	-
Summa	21 565	2 518	21 957	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 6. Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Fondrabatt från fondförvaltare	33	33	33	33
Övrigt ¹⁾	13	-	-	-
Summa	46	33	33	33

¹⁾ Övriga intäkter inkluderar mindre belopp för erhållet statligt elstöd.

Not 7. Intäkter från avtal med kunder

Noten nedan visar till största delen intäkter från avtal inom KPA Tjänstepensionsförsäkrings fondförsäkringsverksamhet och avser enbart en marginell del av försäkringsbeståndet. Det innebär att avtal med en kund i detta sammanhang inte avser leasingavtal, försäkringsavtal eller avtal kopplat till finansiella instrument.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift, flyttavgift samt övriga intäkter.

Redovisningsprinciper

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltnings-tjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, exempelvis fondbyte, flytt till annan försäkringsgivare eller återköp, intäktsförs i samband med händelsen. För dödsfalls- och sjukfallsrisker tas premier ut genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital en gång per månad. För långlevnadsrisker tas premier ut genom att hela eller delar av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller företaget vid försäkrads dödsfall. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital och redovisas som en förändring i försäkringstekniska avsättningar.

Provisioner

För fondverksamheten erhåller KPA Tjänstepensionsförsäkring provision eller rabatt från respektive fondbolag, vilken beräknas i procent av respektive fonds nettoförvaltningsavgift och baseras på det totala värdet av innehavet i fonderna. Med nettoförsäljningsavgift avses gällande förvaltningsavgifter med avdrag för schablonkostnader samt avdrag för kostnader för externa förvaltare. Förvaltningsavgifterna kan variera från fond till fond. Rabatten regleras månadsvis eller kvartalsvis, efter utgången av aktuell månad eller kvartal och beräknas dagligen. En viss del av provisionerna kan utbetalas till kunderna i form av rabatter.

Administrationsavgift

I fondförsäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning. Kostnadstäckning sker bland annat genom avdrag på premier eller genom inlösen av fondandelar. Administrationsavgift belastar fondvärdet månadsvis genom inlösen av fondandelar och kan bestå av ett fast belopp och/eller en viss procent av fondvärdet.

Flyttavgift

För att täcka kostnader tas en fast avgift ut i samband med utflytt från KPA Tjänstepensionsförsäkring och dras vid utflyttstillfället.

Övriga intäkter

Här redovisas övriga intäkter såsom erhållen försäkrings-ersättning för direktpension.

Tabellen nedan visar intäkter per typ av tjänst:

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Typ av tjänst				
Provisioner	33	33	33	33
Administrationsavgift	3	3	3	3
Flyttavgifter	1	0	1	0
Övriga intäkter	0	1	0	1
Summa	37	37	37	37

Not 8. Utbetalda försäkringsersättningar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Utbetalda försäkringsersättningar	-4 644	-4 647	-4 644	-4 647
Arvsvinst ¹⁾	-4	-4	-4	-4
Skaderegleringskostnader	-41	-26	-41	-26
Rabatter till försäkringstagarna	-11	-11	-11	-11
Summa	-4 700	-4 688	-4 700	-4 688

¹⁾ Som utbetald försäkringsersättning för avtal med investeringsdel redovisas den arvsvinst som under räkenskapsåret tillförts försäkringar där återbetalningsskydd saknas.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 9. Driftskostnader

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Anskaffningskostnader	-87	-71	-87	-71
Administrationskostnader	-391	-305	-397	-291
Summa	-478	-376	-484	-362
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-41	-26	-41	-26
Kostnader för kapitalförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-113	-80	-113	-80
Summa	-154	-106	-154	-106
Summa driftskostnader	-632	-482	-638	-468

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Personalkostnader ¹⁾	-321	-245	-327	-231
Lokalkostnader	-26	-20	-26	-20
Av- och nedskrivningar	-16	-9	-16	-9
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-269	-209	-269	-209
Summa	-632	-482	-638	-468

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdrag ²⁾	-1 812	-1 498	-1 812	-1 498
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-172	-	-172	-
Andra uppdrag	-122	-	-122	-

¹⁾ KPA Tjänstepensionsförsäkring erhöll 2022 återbäring inom kollektivavtalet KTP2 från Folksam Sak via befintlig kostnadsfördelningsmodell. Återbäringen redovisas som kostnadsreduktion och påverkar koncernen och moderföretaget med 12 miljoner kronor.

²⁾ Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av års- och koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och vd:s förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagens revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 10. Kapitalavkastning, kostnader

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Driftskostnader för byggnader och mark	-400	-324	-	-
Kapitalförvaltningskostnader	-113	-80	-113	-80
Räntekostnader m m				
Övriga räntekostnader	-25	-37	-13	-20
Nedskrivning aktier koncernföretag ¹⁾	-	-	-1 295	-
Realisationsförlust, netto				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 625	-2 496	-1 625	-2 496
Övriga finansiella kostnader	-66	-42	-47	-31
Summa	-2 229	-2 979	-3 093	-2 627

¹⁾För upplysning om belopp per tillgångsslag se not 16 Aktier och andelar i koncernföretag och not 17 Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 11. Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Byggnader och mark	-2 415	-	-	-
Lån till koncernföretag	-	-	-	-392
Aktier och andelar	-4 931	-22 625	-	-21 792
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-7 010	-	-7 010
Fondförsäkringstillgångar	-	-1 712	-	-1 712
Summa	-7 346	-31 347	-	-30 906

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2023, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffningsvärde	Summa
	Innehav för handelsändamål	Andra affärsmodeller	Summa		
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	780	780	-	780
Aktier och andelar	-0	15 085	15 085	-	15 085
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	4 026	4 026	-	4 026
Övriga lån ¹⁾	-	317	317	-	317
Utlåning till kreditinstitut	-	128	128	-	128
Derivat, netto	1 831	-	1 831	-	1 831
Fondförsäkringstillgångar	-	1 512	1 512	-	1 512
Övriga fordringar	-	16	16	2	18
Kassa och bank	-	53	53	34	86
Summa	1 831	21 916	23 748	35	23 783
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ²⁾	-	-1 512	-1 512	-	-1 512
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-1	-1
Derivat, netto	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	-422	-422
Summa	-	-1 512	-1 512	-422	-1 934
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	1 831	20 404	22 235	-387	21 848

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella tillgångar

35

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella skulder

-415

¹⁾ Inkluderar lån värderade till verkligt värde vilka värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

I noten ingår resultatposterna Kapitalavkastning intäkter och kostnader, Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar samt Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Ej fördelbara finansiella poster och icke finansiella poster ingår ej.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Koncernen 2022, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffningsvärde	Summa
	Innehav för handelsändamål	Andra affärsmodeller	Summa		
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	0	-9 686	-9 686	-	-9 686
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-4 618	-4 618	-	-4 618
Övriga lån ¹⁾	-	357	357	-	357
Utlåning till kreditinstitut	-	-63	-63	-	-63
Fondförsäkringstillgångar	-	-1 712	-1 712	-	-1 712
Övriga fordringar	-	2	2	0	3
Kassa och bank	-	159	159	4	163
Summa	0	-15 561	-15 561	4	-15 557
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ²⁾	-	1 712	1 712	-	1 712
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-15	-15
Derivat, netto	-7 959	-	-7 959	-	-7 959
Övriga skulder	-	-	-	-4	-4
Summa	-7 959	1 712	-6 247	-19	-6 267
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	-7 959	-13 849	-21 808	-15	-21 823

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella tillgångar

4

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella skulder

15

¹⁾ Inkluderar lån värderade till verkligt värde vilka värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

I noten ingår resultatposterna Kapitalavkastning intäkter och kostnader, Realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar samt Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Ej fördelbara finansiella poster och icke finansiella poster ingår ej.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Moderföretaget 2023, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffningsvärde	Summa
	Innehav för handelsändamål	Andra affärsmodeller	Summa		
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	795	795	-	795
Aktier och andelar	0	19 315	19 314	-	19 314
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	4 026	4 026	-	4 026
Övriga lån ¹⁾	-	317	317	-	317
Utlåning till kreditinstitut	-	128	128	-	128
Derivat, netto	1 831	-	1 831	-	1 831
Fondförsäkringstillgångar	-	1 512	1 512	-	1 512
Övriga fordringar	-	16	16	2	18
Kassa och bank	-	53	53	34	86
Summa	1 831	26 161	27 992	35	28 027
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ²⁾	-	-1 512	-1 512	-	-1 512
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-1	-1
Övriga skulder	-	-	-	-18	-18
Summa	-	-1 512	-1 512	-19	-1 531
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	1 831	24 649	26 480	17	26 496

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella tillgångar

35

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella skulder

-11

¹⁾ Inkluderar lån värderade till verkligt värde vilka värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

I noten ingår resultatposterna Kapitalavkastning intäkter och kostnader, Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar samt Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Ej fördelbara finansiella poster och icke finansiella poster ingår ej.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Moderföretaget 2022, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffningsvärde	Summa
	Innehav för handelsändamål	Andra affärsmodeller	Summa		
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	-155	-155	-	-155
Aktier och andelar	0	-12 164	-12 164	-	-12 164
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-4 618	-4 618	-	-4 618
Övriga lån ¹⁾	-	357	357	-	357
Utlåning till kreditinstitut	-	-63	-63	-	-63
Fondförsäkringstillgångar	-	-1 712	-1 712	-	-1 712
Övriga fordringar	-	2	2	0	3
Kassa och bank	-	159	159	4	163
Summa	0	-18 193	-18 193	4	-18 189
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ²⁾	-	1 712	1 712	-	1 712
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-15	-15
Derivat, netto	-7 959	-	-7 959	-	-7 959
Övriga skulder	-	-	-	-4	-4
Summa	-7 959	1 712	-6 247	-19	-6 267
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	-7 959	-16 481	-24 440	-15	-24 455

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella tillgångar

4

Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella skulder

-15

¹⁾ Inkluderar lån värderade till verkligt värde vilka värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

I noten ingår resultatposterna Kapitalavkastning intäkter och kostnader, Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar samt Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Ej fördelbara finansiella poster och icke finansiella poster ingår ej.

Not 13. Skatter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	-783	-386	-699	-332
varav avkastningsskatt	-396	-163	-396	-163
varav inkomstskatt	-197	-58	-113	-5
varav kupongskatt	-190	-164	-190	-164
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	354	-288	75	-1
Summa	-429	-674	-623	-333
Aktuell skattekostnad avseende avkastningsskatt				
Periodens skattekostnad	-396	-163	-396	-163
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	-	0	-	0
Summa	-396	-163	-396	-163
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt och kupongskatt				
Periodens skattekostnad	-191	-59	-112	-5
Kupongskatt	-190	-164	-190	-164
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	-6	1	0	0
Summa	-387	-222	-303	-169
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader andra finansiella placeringstillgångar	75	-1	76	-1
Uppskjuten skatt avseende förändring i skattesats	1	0	-	-
Uppskjuten skatt avseende utnyttjade underskottsavdrag	-	-2	-	-
Uppskjuten skatt övriga temporära skillnader	312	-285	0	0
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	-34	0	-	-
Summa	354	-288	75	-1
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-387	-222	-303	-169
Uppskjuten skatt	354	-288	75	-1
Summa	-33	-510	-227	-170
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	25 765	15 639	30 922	11 807
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	-30 702	-11 830	-30 702	-11 830
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	-4 937	3 809	220	-23
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretag, 20,6%	1 017	-784	-45	5
Skatteeffekt kupongskatt	-190	-164	-190	-164
Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter ¹⁾	-858	455	5	-11
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser	-6	-17	0	0
Skatteeffekt hänförlig till avräkning av utländsk skatt	3	0	3	0
Summa	-33	-510	-227	-170
Effektiv skatt	-0,7%	13,4%	103,2%	-732,8%

¹⁾Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter i koncernen avser till största delen resultat i kommanditbolag.

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	2023			2022		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Koncernen						
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-51	1	-50	142	0	142

Not 13. Skatter forts.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Uppskjutna skattefordringar (-) och skatteskulder (+)				
Andra immateriella och materiella tillgångar	-	4	0	0
Byggnader och mark	1 133	1 443	-	-
Aktier och andelar ¹⁾	-	16	-	16
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-2	-	-2
Derivat	-	0	-	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	-	0
Obeskattade reserver	128	36	-	-
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1	1	-	-
Underskottsavdrag	0	0	-	-
Övriga temporära skillnader	-6	-	-	-
Summa	1 254	1 497	0	14
Uppskjuten skattefordran	8	82	0	-
Uppskjuten skatteskuld	1 263	1 579	-	14
	1 254	1 497	0	14

¹⁾ Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i ingår i tillgångsslaget Aktier och andelar. Innehaven har samma skattemässiga hantering och med hänsyn till materialitet presenteras de inte på separata rader.

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. Ny verksamhetsgren Tjänstegrupp-livförsäkring har tillkommit i samband med fusionen. Övriga verksamhetsgrenar påverkas ej. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysning om fusion.

Uppskjuten skatt har minskat efter fusionen på grund av att verksamheternas tillgångsportföljer slagits samman. Finansiella instrument måste nu värderas till verkligt värde och orealiserade resultat beskattas löpande. Tidigare värderades finansiella instrument till samlat anskaffningsvärde och beskattningen skedde först vid realiserade resultat vilket resulterade i högre uppskjuten skatt.

Redovisningsprinciper

Koncernens och moderföretagets skattekostnad för perioden utgörs av inkomstskatt (aktuell skatt, uppskjuten skatt) samt avkastningsskatt. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital då tillhörande skatteeffekt redovisas på motsvarande sätt. Kostnaden för avkastningsskatten redovisas under raden Skatt på årets resultat. KPA Tjänstepensionsförsäkring är skattskyldig för inkomstskatt på sin verksamhet inom premiebefrielseförsäkring, TGL samt handelslager. Verksamhet inom sparprodukter är avkastningsskattepliktig.

Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. I aktuell skatt ingår även källskatt på erhållna utdelningar.

I moderföretaget ligger resultat före bokslutsdispositioner och skatt per produkt till grund för inkomstskatteberäkningen. I samband med skattemässiga justeringar tillämpas fördelningsnycklar. En tillämpbar nyckel är driftskostnadsnyckel som är en procentuell andel av driftkostnaderna som avser de inkomstbeskattade produkterna. Ytterligare en tillämpbar nyckel är kapitalavkastningsnyckeln som är en procentuell andel av kapitalavkastningen som avser inkomstbeskattade produkterna. I de fall det är möjligt att direkt härleda skattepliktiga justeringar till en specifik produkt tillämpas den metoden i första hand.

Not 13. Skatter forts.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt är inkomstskatt som avser framtida räkenskapsår till följd av tidigare händelser. Uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar redovisas på temporära skillnader som uppstår mellan redovisade respektive skattemässiga värden för tillgångar och skulder samt för övriga skattemässiga avdrag eller underskott. Uppskjutna skattefordringar nettoredovisas mot uppskjutna skatteskulder endast om det finns legal kvittningsrätt, kan betalas med ett nettobelopp eller om tillgångarna realiserar samtidigt som skulderna regleras. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade på balansdagen. Effekter av förändringar i gällande skattesatser resultatförs i den period förändringen lagstodades. Uppskjutna skattefordringar redovisas som Fordringar och uppskjutna skatteskulder redovisas som Avsättningar i balansräkningen. I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld medan i koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Kupongskatt

Kupongskatt är källskatt på erhållna utdelningar och klassificeras som inkomstskatt.

Avkastningsskatt

KPA Tjänstepensionsförsäkring betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på KPA Tjänstepensionsförsäkrings resultat, utan en slags schablonskatt på avkastningen som beräknas på netto-tillgångarna som tillhör avkastningsbeskattade produkter.

Underlaget för avkastningsskatt beräknas i två steg. Först beräknas ett kapitalunderlag och därefter ett skatteunderlag. Kapitalunderlaget är värdet av samtliga tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. Underlaget justeras för övervärden på indirekt ägda fastigheter och värdereglering för koncerninterna lån. Kapitalunderlaget för avkastningsskatt fördelas utifrån försäkringsprodukternas andel av eget kapital och försäkringstekniska avsättningar. Kapitalunderlag som hänför sig till inkomstbeskattade produkter avkastningsbeskattas inte.

KPA Tjänstepensionsförsäkrings samtliga avkastningsbeskattade produkter klassificeras som pensionsförsäkring. Skatteunderlaget beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan för kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, dock lägst 0,5 procent av kapitalunderlaget. Skatteunderlaget multipliceras sedan med skattesatsen som är 15 procent.

Beskattningsbart kapital räknas fram genom att använda verksamhetsgrenarnas andel av eget kapital och försäkringstekniska avsättningar då dessa poster är fördelade på verksamhetsgrenar. Tillgångsposterna har inte samma kompletta grenfördelning. Avkastningsbeskattade grenars procentuella andel av totala tillgångsmassan uppgick under 2023 till cirka 99 procent.

Avräkningsbar utländsk skatt

KPA Tjänstepensionsförsäkring har, enligt lag om avräkning av utländsk skatt, rätt till avräkning av utländsk skatt mot inkomstskatt och avkastningsskatt, vilket innebär att KPA Tjänstepensionsförsäkring får en reduktion av skattekostnaden. Överstiger den avräkningsbara skatten spärrbeloppet för det år den utländska inkomsten tas med i beskattningen, kan den överskjutande delen sparas (carry forward). Avräkning för carry forward-belopp kan medges fem beskattningsår efter det beskattningsår som den utländska inkomsten togs upp i beskattningen. Av försiktighetsskäl bokar KPA Tjänstepensionsförsäkring inte upp någon uppskjuten skattefordran på den framtida skatt som företaget kan avräkna eftersom det finns en osäkerhet om hela carry forward-beloppet kommer att kunna räknas av i framtiden.

Not 14. Andra immateriella tillgångar¹⁾

	Internt upparbetat	Separat förvärvat	Internt upparbetat	Separat förvärvat	Summa immateriella tillgångar	
Moderföretaget, Mkr	2023		2022		2023	2022
Akkumulerade anskaffningsvärden						
Ingående balans	39	33	23	33	72	56
Fusion ²⁾	13	-	-	-	13	-
Investeringar ³⁾	13	-	16	-	13	16
Utrangeringar ³⁾	-3	-	-	-	-3	-
Utgående balans	63	33	39	33	96	72
Akkumulerade av- och nedskrivningar						
Ingående balans	-3	-33	-1	-33	-36	-34
Fusion ²⁾	-2	-	-	-	-2	-
Årets avskrivningar	-5	-	-2	-	-5	-2
Årets nedskrivningar ^{3,4)}	-3	-	-	-	-3	-
Utrangeringar ³⁾	3	-	-	-	3	-
Utgående balans	-10	-33	-3	-33	-43	-36
Redovisade värden	53	-	36	-	53	36
Årets av- och nedskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen						
Driftskostnader	-8	-	-2	-	-8	-2

Avskrivningstider

Typ av immateriell tillgång	Nyttjande period	Avskrivnings- metod
Internt upparbetat - IT-system	10 år	Linjär
Internt upparbetat – Tjänstepensionsreglering	5 år	Linjär

Under 2023 har moderföretaget kostnadsfört 5 (4) miljoner kronor avseende utgifter för forskning, samt 35 (41) miljoner kronor avseende utgifter för utveckling. Utgifter för forskning och utveckling innefattar samtliga utgifter som direkt kan hänföras till forsknings- eller utvecklingsinvesteringar.

¹⁾Koncernen har samma värde som moderföretaget.

²⁾Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

³⁾Under 2023 har 3 miljoner kronor aktiverats avseende en för året ny egenutvecklad immateriell tillgång. Under kvartal 4 har ny bedömning gjorts som resulterat i att tillgången skrivs ned med 100 procent och samtidigt utrangeras.

⁴⁾Under det första kvartalet aktiverades 1 miljon kronor felaktigt avseende Ny Tjänstepensionsreglering IORP, vilket uppmärksammades efterföljande kvartal och föranledde en nedskrivning av det felaktigt aktiverade beloppet.

Nedskrivningsprövning

Nedskrivningsprövning sker genom att jämföra det redovisade värdet med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet motsvarar det högsta av tillgångens verkliga värde och dess nyttjandevärde. Nyttjandevärdet beräknas genom att diskontera framtida kassaflöden som tillgången väntas ge upphov till. Om det redovisade värdet är högre än återvinningsvärdet ska tillgången skrivas ned så att det motsvarar återvinningsvärdet. För KPA Tjänstepensionsförsäkring motsvarar återvinningsvärde nyttjandevärdet, då det inte är möjligt att få fram ett verkligt värde på egenutvecklade immateriella tillgångar eftersom det saknas ett tillförlitligt pris mellan marknadsaktörer under aktuella marknadsförhållanden vid värderingstidpunkten.

Immateriella tillgångar under användning

Vid varje bokslutstillfälle prövar KPA Tjänstepensionsförsäkring om det finns indikationer för nedskrivningsbehov avseende

immateriella tillgångar som är under användning. Om det finns en eller flera indikationer på en värdeminskning jämförs tillgångens redovisade värde med återvinningsvärdet. Under 2023 har 768 tusen kronor skrivits ned till följd av en felaktigt aktivering under samma år. Under 2022 genomfördes inga nedskrivningar.

Immateriella tillgångar under pågående utveckling

Inom Folksam pågår ett arbete med att ta fram en ny modell för nedskrivningsprövningar av immateriella tillgångar under pågående utveckling. Under 2023 har de största tillgångarna inom Folksam-koncernen genomlysts för att under 2024 följas upp med den nya processen för samtliga tillgångar. De tillgångar inom KPA Tjänstepensionsförsäkring som är under utveckling uppgår till 11,4 miljoner kronor, varav 10,5 miljoner kronor avser nytt utbetalningssystem. För dessa tillgångar har Folksam inte kunnat identifiera några indikationer på att nedskrivningsbehov skulle föreligga.

Not 15. Byggnader och mark

Mkr	Koncernen	
	2023	2022
Marknadsvärde		
Redovisat värde vid årets ingång	30 262	24 003
Förvärv via företag	900	5 629
Investeringar	120	88
Orealiserad värdeförändring ¹⁾	-2 461	542
Redovisat värde vid årets utgång	28 821	30 262
Anskaffningsvärde vid årets ingång	24 081	18 364
Förvärv av företag	900	5 629
Investeringar	120	88
Anskaffningsvärde vid årets utgång	25 101	24 081
Taxeringsvärden		
Byggnader	9 879	9 670
Mark	5 319	5 198
Summa	15 198	14 867

¹⁾ Orealiserade värdeförändringar bokförs i resultaträkningen i posterna orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar. Ingen av den uthymlingsbara ytan används i Folksams verksamhet. Samtliga fastigheter har därmed klassats som förvaltningsfastigheter och marknadsvärderats.

Mkr	Koncernen	
	2023	2022
Påverkan på periodens resultat		
Hysesintäkter	1 389	1 160
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	-400	-324
Summa	989	836

Bedömt marknadsvärde

Geografisk marknad, Mkr	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Driftsöverskott ²⁾	Direktavkastning ³⁾	Marknadsvärde	Marknadsvärde ⁴⁾	Avkastningskrav
Koncernen 2023							
Stockholm med närförorter	Bostäder ⁶⁾	159	116	3,6%	3 191	44 942	2,6-4,7%
	Kommersiella fastigheter	1 000	801	3,9%	20 533	115 783	4,0-4,5%
Övriga Sverige	Bostäder ⁶⁾	315	222	4,4%	5 097	28 602	3,4-5,3%
Summa		1 473	1 139	4,0%	28 821	67 569	2,6-5,3%

Geografisk marknad, Mkr	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Driftsöverskott ²⁾	Direktavkastning ³⁾	Marknadsvärde	Marknadsvärde ⁴⁾	Avkastningskrav
Koncernen 2022							
Stockholm med närförorter	Bostäder ⁶⁾	154	113	3,2%	3 507	49 355	2,2-4,1
	Kommersiella fastigheter	965	773	3,5%	22 070	124 438	3,3-4,0%
Övriga Sverige	Bostäder ⁶⁾	258	177	3,8%	4 685	29 785	2,8-4,5%
Summa		1 376	1 062	3,5%	30 262	74 592	2,2 - 4,5%

¹⁾ Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår.

²⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari.

³⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde.

⁴⁾ Marknadsvärde i kronor per kvm lokalarea (exkl garage).

⁵⁾ Vid värderingarna antaget direktavkastningskrav för bedömning av restvärde.

⁶⁾ Vårdboende ingår i kategori bostäder.

Not 15. Byggnader och mark forts.

Fastställande av verkligt värde

Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av RICS "The red book" och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av Samhällsbyggarna. Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna och

nuvärdet av beräknat restvärde. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalyser av genomförda jämförbara fastighetsköp.

Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar, vid kvartalsboks slutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt.

Balansposten har kategoriserats som tillhörande nivå 3 i värderingshierarkin.

Koncernen, 2023	Stockholm	Stockholm	Övriga Sverige
	Kommersiella fastigheter	Bostäder (inkl vårdboende)	Bostäder
Värderingsantaganden			
Viktat inflationsantagande År 1	2,0%	2,0%	2,0%
Viktad kalkylränta restvärde	6,2%	5,5%	6,4%
Viktat direktavkastningskrav restvärde	4,2%	3,5%	4,4%
Långsiktig vakansgrad	4,3%	0,50%	2,9%
Drift & Underhållskostnader År 1	493 kr/kvm	521 kr/kvm	494 kr/kvm
Investeringar År 1 (i genomsnitt)	1009 kr/kvm	112 kr/kvm	33 kr/kvm
Marknadshyra vid noll vakans (i genomsnitt)	5811 kr/kvm	2178 kr/kvm	1763 kr/kvm

Koncernen, 2022	Stockholm	Stockholm	Övriga Sverige
	Kommersiella fastigheter	Bostäder (inkl vårdboende)	Bostäder
Värderingsantaganden			
Viktat inflationsantagande År 1	4,0%	4,0%	4,0%
Viktad kalkylränta restvärde	5,9%	4,9%	6,0%
Viktat direktavkastningskrav restvärde	3,7%	3,2%	3,8%
Långsiktig vakansgrad	4,1%	0,5%	0,4%
Drift & Underhållskostnader År 1	464 kr/kvm	508 kr/kvm	486 kr/kvm
Investeringar År 1 (i genomsnitt)	540 kr/kvm	10 kr/kvm	184 kr/kvm
Marknadshyra vid noll vakans (i genomsnitt)	5363 kr/kvm	2124 kr/kvm	1644 kr/kvm

Känslighetsanalys

Det uppskattade verkliga värdet skulle minska om:

- Förväntade marknadsmässiga hyresintäkter var lägre;
- Förväntade drifts- och underhållskostnader var högre;
- Direktavkastningskravet var högre.

Nedan presenteras en känslighetsanalys som visar effekter på verkligt värde om väsentliga antaganden skulle förändras.

Antaganden, Mkr	2023	2023	2022	2022
	Förändring antagande	Effekter på verkligt värde	Förändring antagande	Effekter på verkligt värde
Koncernen				
Förväntade marknadsmässiga hyresintäkter	-5%	-1 407	-5%	-1 472
Förväntade drifts- och underhållskostnader	+5%	-257	+5%	-264
Direktavkastningskrav	+50 punkter	-2 076	+50 punkter	-2 461

Väsentliga uppskattningar och bedömningar vid klassificering och värdering av förvaltningsfastigheter

Vid klassificering av fastighet görs bedömning utifrån syftet med innehavet, förvaltningsfastigheter innehåller i placeringsverksamheten för att generera hyresintäkter.

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Vid värdering till verkligt värde görs bedömning i samband med val av värderingsmetod och vilken indata som används, se ovan avsnitt "Fastställande av verkligt värde".

Not 16. Aktier och andelar i koncernföretag ¹⁾

Mkr	Organisationsnummer	Typ av verksamhet	Antal aktier och andelar	Ägarandel ²⁾ %	Resultat 2023 ³⁾	Eget kapital 2023 ³⁾	Moderföretaget		
							Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022	
Koncernföretag									
Fastighets KB Adonis 2 ⁵⁾	969796-3685	Fastighetsbolag	999	99,9	-30	234	228	284	
Fastighets KB Adonis 16 ⁵⁾	969795-6457	Fastighetsbolag	999	99,9	-90	1 029	1 029	1 152	
Fastighets AB Kungsbrohus	556891-1670	Fastighetsbolag	700	70	-185	3 789	1 498	450	
Fastighets KB Limhamns Sjöstad	969778-3117	Fastighetsbolag	999	99,9	-26	388	347	351	
Fastighets KB Lommanian	969778-3380	Fastighetsbolag	999	99,9	-18	238	225	227	
Fastighets KB Majfisken 1 ⁷⁾	969790-9720	Fastighetsbolag	999	99,9	-6	70	78	82	
Fastighets KB Mariaporten	969771-7156	Fastighetsbolag	999	99,9	-7	225	182	185	
Fastighets KB Sejen	969778-3158	Fastighetsbolag	999	99,9	-11	117	125	124	
Fastighets KB Spårvagnen	969778-3125	Fastighetsbolag	999	99,9	-5	83	82	82	
Fastighets KB Tesarom 24 ⁵⁾	969796-3701	Fastighetsbolag	999	99,9	-56	627	627	728	
Hyresbostäder i Pålsjö KB	969778-3414	Fastighetsbolag	999	99,9	-10	161	156	156	
Hyresbostäder Sköndal KB	969770-9542	Fastighetsbolag	999	99,9	-17	544	399	392	
KB Sandspridaren	969747-2950	Fastighetsbolag	99	99	-22	451	235	60	
KPA Pension Specialplaceringar AB	559230-0858	Värdepappersholdingföretag	50 000	100	-4 287	13 096	13 096	14 365	
Litreb III AB ⁴⁾	559062-0984	Fastighetskoncern	50 000	100	-1 411	19 628	17 626	6 759	
Litreb Fridhem Fastigheter KB ⁶⁾	969790-9753	Fastighetsbolag	99	99	-20	208	238	251	
Stopstorp KB	969715-6249	Fastighetsbolag	99	99	-66	1 020	746	724	
Summa bokfört värde								36 917	26 371
Summa verkligt värde								40 883	35 414

¹⁾ Säte för samtliga koncernföretag är Stockholm. Röstandelen är densamma som ägarandelen. Samtliga aktier och andelar är onoterade.

²⁾ Med ägarandel avses moderföretagets kapitalandel i företagen i tabellen.

³⁾ Resultat och eget kapital visar koncernmässiga värden beräknad enligt lagbegränsad IFRS samt justerat till koncernens redovisningsprinciper. För information om resultat och eget kapital i juridisk person hänvisas till årsredovisningarna för respektive företag.

⁴⁾ Företaget är moderföretag till en koncern, som konsolideras in i koncernredovisningen för det överordnade moderföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkring.

⁵⁾ Företaget förvärvades den 1 mars 2022.

⁶⁾ Företaget förvärvades den 7 juli 2022.

⁷⁾ Företaget förvärvades den 13 december 2022.

Not 16. Aktier och andelar i koncernföretag forts.

Mkr	Moderföretaget	
	Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022
Akkumulerade anskaffningsvärden¹⁾		
Ingående balans	26 371	17 585
Aktieägartillskott ²⁾	12 105	8 759
Resultatandelar		28
Erhållna utdelningar	-264	-
Utgående balans	38 212	26 371
Akkumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	-	-
Årets nedskrivningar ³⁾	-1 295	-
Utgående balans	-1 295	-
Summa bokfört värde	36 917	26 371
Summa verkligt värde	40 883	35 414

¹⁾Ränta är inte inräknat i anskaffningsvärdet

²⁾Samtliga koncerninterna fastighetslån har konverterats till aktieägartillskott 2023

³⁾Merparten av årets nedskrivningar är hänförlig till KPA Pension Specialplaceringar AB (1 268 Mkr) som en följd av värdeminskningen på innehavet i Heimstaden Bostad AB.

Redovisningsprinciper: Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Principerna för koncernredovisningen finns i not 1 Väsentliga redovisningsprinciper avsnitt 2.6.

Aktier i dotterföretag definieras i moderföretaget förenligt med koncernredovisningen och redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärden efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen.

Om det verkliga värdet på balansdagen bedöms understiga anskaffningsvärdet, skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen. Om värdet bedöms öka igen, återförs nedskrivningen (via resultaträkningen).

Redovisningsprinciper: tilläggsupplysningar om innehavens verkliga värde

I de tilläggsupplysningar som lämnas i ovan tabeller, beräknas uppgifter om innehavens verkliga värde utifrån substansvärde. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagets värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken.

Klassificering och överväganden

KPA Tjänstepensionsförsäkrings ägarintressen i koncernföretag bedöms inte vara av strategisk eller operativ väsentlig betydelse för KPA Tjänstepensionsförsäkring, utan syftet med att äga dessa innehav är endast att erhålla god avkastning till gagn för försäkringstagaren.

Tabellen ovan visar endast direktägda dotterföretag. För mer information om indirektägda dotterföretag hänvisas till Folksam Livskoncernens Solvens- och verksamhetsrapport (SFCR) som finns på www.folksam.se. Litreb III AB är moderföretag i en fastighetskoncern, som konsolideras in i koncernredovisningen för det överordnade moderföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkring.

Åtaganden och övrigt ansvar till förmån för koncernföretag finns i not 40 Eventualförpliktelser samt not 41 Ekonomisk arrangemang som inte redovisas i balansräkningen. För övrigt finns inga betydande begränsningar för ovan innehav.

Information om närstående och transaktioner med närstående finns i not 43 Upplýsningar om närstående. Där framgår även företagets bedömningar och åtaganden i samband med transaktioner, utestående mellanhavanden samt åtaganden.

Not 17. Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag¹⁾

Mkr	Organisations- nummer	Typ av verksamhet	Antal aktier och andelar	Ägar- andel ²⁾ %	Resultat 2023 ³⁾	Total- resultat 2023	Eget kapital 2023 ³⁾	Koncernen		Moderföretaget	
								Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022	Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022
Intresseföretag											
Sinoma Fastighets AB ⁴⁾	559161-0836	Fastighetskoncern	11 700	23	66	66	1 731	405	413	207	207
Summa bokfört värde								405	413	207	207
Summa verkligt värde								405	413	405	413

¹⁾Säte är i Stockholm. Röstandelen är densamma som ägarandelen. Samtliga aktier och andelar är onoterade.

²⁾Med ägarandel avses moderföretagets kapitalandel i företaget i tabellen.

³⁾Resultat, totalresultat och eget kapital visar koncernmässiga värden beräknad enligt lagbegränsad koncernredovisning. För information och resultat- och balansräkning i juridisk person hänvisas till årsredovisningarna för respektive företag. Koncernens andel av resultatet och totalresultat uppgår till 66 (63) miljoner kronor.

⁴⁾Företaget är moderföretag till en koncern, som ingår i koncernredovisningen för det överordnande moderföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkring.

Not 17. Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag forts.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022	Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022
Akkumulerade anskaffningsvärden¹⁾²⁾				
Ingående balans	413	349	319	319
Resultatandelar	15	63	-	-
Erhållna utdelningar	-23	-	-	-
Utgående balans	405	413	319	319
Akkumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	-	-	-112	-112
Utgående balans	-	-	-112	-112
Summa bokfört värde	405	413	207	207
Summa verkligt värde	405	413	405	413

¹⁾ Ränta är inte inräknat i anskaffningsvärdet

²⁾ Gällande det bokförda värdet, är samtliga innehav i moderföretaget redovisat till anskaffningsvärde efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. I koncernredovisningen är innehaven redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Redovisningsprinciper: Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Principerna för koncernredovisningen finns i not 1 Väsentliga redovisningsprinciper avsnitt 2.6.

Aktier i intresse- och gemensamt styrda företag definieras i moderföretaget förenligt med koncernredovisningen och redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärden efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen.

Om det verkliga värdet på balansdagen bedöms understiga anskaffningsvärdet, skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen. Om värdet bedöms öka igen, återförs nedskrivningen (via resultaträkningen).

Redovisningsprinciper: tilläggsupplysningar om innehavens verkliga värde

I de tilläggsupplysningar som lämnas i ovan tabeller framgår uppgifter om innehavens verkliga värde. Se Not 16 för ytterligare upplysningar om principer tillämpade vid beräkning av dessa upplysningar.

Klassificering och överväganden

KPA Tjänstepensionsförsäkrings ägarintressen i intresseföretag bedöms inte vara av strategisk eller operativt väsentlig betydelse för KPA Tjänstepensionsförsäkring utan syftet med att äga dessa innehav är endast att erhålla god avkastning till gagn för försäkringstagarna.

Åtaganden och övrigt ansvar till förmån för intresseföretag finns i not 40 Eventualförpliktelser samt not 41 Ekonomisk arrangemang som inte redovisas i balansräkningen. För övrigt finns inga betydande begränsningar för ovan innehav.

Information om närstående och transaktioner med närstående finns i not 43 Upplysningar om närstående. Där framgår även företagets bedömningar och antaganden i samband med transaktioner, utestående mellanhavanden samt åtaganden.

Not 18. Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i¹⁾

Mkr	Organisations-nummer	Typ av verksamhet	Ägarandel % ²⁾	Resultat 2023	Eget kapital 2023	Koncernen		Moderföretaget	
						Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022	Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022
Övriga företag som det finns ett ägarintresse i³⁾									
AIPP Folksam Europe II KB	969778-3281	Alternativ-investeringsbolag	24,39	-18	1019	410	413	410	413
Summa bokfört värde						410	413	410	413
Summa anskaffningsvärde						362	334	362	334

¹⁾Säte för AIPP Folksam Europe II KB är Stockholm. KPA Tjänstepensionsförsäkring har inga röstandelar i företagen. Andelarna är onoterade.

²⁾Ägarandel för koncernen motsvarar ägarandel i de koncernföretag som konsolideras, vilket i detta fall består av moderföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkrings ägarandel. Se förtydligande not 3 nedan.

³⁾Övriga företag som det finns ett ägarintresse i avser sådana innehav där konsoliderade koncernföretags ägarandel uppgår till minst 20 procent, men där ägarintresset förenligt med ÅRL/ÅRFL inte klassificeras som dotterföretag, intresseföretag eller gemensamt styrt företag.

Not 18. Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i forts.

Redovisningsprinciper: Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

KPA Tjänstepensionsförsäkring äger 24,39 (24,39) procent av AIPP Folksam Europe II KB.

Med anledning av att KPA Tjänstepensionsförsäkrings innehav uppgår till minst 20 procent av kapitalet i företaget ska innehavet anses utgöra övrigt ägarintresse och redovisas som "Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i". Till skillnad från definitionen tillämpad i koncernredovisningen i not 1 Väsentliga redovisningsprinciper avsnitt 2.6.3 gäller i moderföretagets redovisning att definitionen enbart tillämpas för de företag i vilka KPA Tjänstepensionsförsäkring innehar en direktägd kapitalandel som uppgår till minst 20 procent av kapitalet i företaget och där innehavet i övrigt inte uppfyller villkoren på att utgöra en placering enligt kriterier i not 1 Väsentliga redovisningsprinciper avsnitt 2.6.1–2.6.2, då varken bestämmande, gemensamt bestämmande eller betydande inflytande föreligger.

Till skillnad från aktier och andelar i koncernföretag och intresse- eller gemensamt styrda företag redovisas innehavet i AIPP Folksam Europe II KB till verkligt värde i enlighet med IFRS 9 Finansiella instrument. Detta innebär att innehavet upptas enligt samma värderingsprinciper i moderföretaget som på koncernnivå.

Not 19. Aktier och andelar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Svenska och utländska				
Anskaffningsvärde	115 967	97 858	99 426	81 946
Verkligt värde	159 923	134 122	146 828	116 741
varav:				
Noterade aktier	135 066	106 793	135 066	106 793
Onoterade aktier	24 857	27 329	11 762	9 947

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 20. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Upplupet anskaffningsvärde				
Svenska staten	8 196	10 404	8 196	10 404
Svenska kommuner	11 309	10 141	11 309	10 141
Svenska bostadsinstitut	42 659	41 714	42 659	41 714
Övriga svenska emittenter	6 959	7 897	6 959	7 897
Utländska stater	5 560	3 869	5 560	3 869
Övriga utländska emittenter	16 603	9 443	16 603	9 443
Summa	91 286	83 467	91 286	83 467
varav:				
Noterade	89 937	81 938	89 937	81 938
Onoterade	1 349	1 529	1 349	1 529
Verkligt värde				
Svenska staten	7 921	9 862	7 921	9 862
Svenska kommuner	11 062	9 470	11 062	9 470
Svenska bostadsinstitut	42 199	38 811	42 199	38 811
Övriga svenska emittenter	6 889	7 489	6 889	7 489
Utländska stater	5 476	3 689	5 476	3 689
Övriga utländska emittenter	16 524	8 920	16 524	8 920
Summa bokfört värde	90 072	78 242	90 072	78 242
varav:				
Noterade	88 650	76 677	88 650	76 677
Onoterade	1 421	1 565	1 421	1 565
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	1 773	1 715	1 773	1 715
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden	-3 954	-5 308	-3 954	-5 308

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 21. Övriga lån

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Verkligt värde				
Efterställda aktieägarlån	2 593	2 545	2 593	2 545
Vinst- och kapitalandelslån	2 873	1 874	2 873	1 874
Övriga lån	1 157	395	1 109	344
Summa	6 623	4 814	6 575	4 763
Summa bokfört värde	6 623	4 814	6 575	4 763
Upplupet anskaffningsvärde för tillgångar bokförda till verkligt värde	6 378	4 664	6 330	4 612

Övriga lån omfattar lån till externa motparter utan säkerheter eller med säkerheter andra än fast egendom. Avtalen utgörs av enkla skuldebrev som inte är omsättningsbara.

Not 22. Utlåning till kreditinstitut

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Verkligt värde				
Kreditinstitut Sverige	380	1 486	380	1 486
Kreditinstitut inom EU	372	255	372	255
Summa	752	1 741	752	1 741
Summa bokfört värde	752	1 741	752	1 741
Upplupet anskaffningsvärde för tillgångar bokförda till verkligt värde	752	1 741	752	1 741

Posten avser kontantsäkerheter.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 23. Fondförsäkringstillgångar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Bokfört värde	11 676	10 520	11 676	10 520
Verkligt värde	11 676	10 520	11 676	10 520

Not 24. Derivat

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Derivatinstrument med positiva värden				
Verkligt värde				
Aktieterminer	2	1	2	1
Ränteswappar	129	5	129	5
Ränteterminer	1	-	1	-
Valutaterminer	5 939	2 588	5 939	2 588
Summa verkligt värde	6 070	2 593	6 070	2 593
Derivatinstrument med negativa värden				
Verkligt värde				
Aktieterminer	6	17	6	17
Ränteswappar	497	1 491	497	1 491
Ränteterminer	4	11	4	11
Valutaterminer	71	189	71	189
Summa verkligt värde	579	1 708	579	1 708

Nominellt belopp/återstående kontraktsenlig löptid, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Derivatinstrument med positiva värden				
Under 1 år				
Aktieterminer	0	0	0	0
Ränteterminer	541	-	541	-
Valutaterminer	73 815	42 611	73 815	42 611
Summa	74 357	42 611	74 357	42 611
1-5 år				
Ränteswappar	1 832	-	1 832	-
Summa	1 832	-	1 832	-
Över 5 år				
Ränteswappar	2 588	1 450	2 588	1 450
Summa	2 588	1 450	2 588	1 450
Derivatinstrument med negativa värden				
Under 1 år				
Aktieterminer	1	2	1	2
Ränteswappar	10 313	10 873	10 313	10 873
Ränteterminer	28 606	15 350	28 606	15 350
Valutaterminer	10 177	11 825	10 177	11 825
Summa	49 097	38 051	49 097	38 051
1-5 år				
Ränteswappar	7 998	15 548	7 998	15 548
Summa	7 998	15 548	7 998	15 548
Över 5 år				
Ränteswappar	1 829	2 372	1 829	2 372
Summa	1 829	2 372	1 829	2 372

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 25. Upplysningar om kvittning

Företaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har företaget i flera fall CSA avtal som kräver att den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod. OTC-derivat som är föremål för central clearing regleras via avtal Client cleared OTC Derivatives Addendum.

		Brutto- belopp	Kvittning i balans- räkningen	Redovisat belopp	Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen			Netto- belopp
					Finansiella instrument	Erhållen/ Erlagd säkerhet värde- papper	Erhållen/ Erlagd kontant säkerhet	
Koncernen 2023, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	6 118	-	6 118	-250	-	-5 868	-
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	636	-	636	-250	-386	-	-
Koncernen 2022, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	2 604	-	2 604	-205	-	-2 224	175
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	1 695	-	1 695	-205	-1 490	-	-
Moderföretaget 2023, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	6 118	-	6 118	-250	-	-5 868	-
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	636	-	636	-250	-386	-	-
Moderföretaget 2022, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	2 604	-	2 604	-205	-	-2 224	175
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	1 695	-	1 695	-205	-1 490	-	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 26. Övriga fordringar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Fordringar på koncernföretag	170	170	170	170
Hysesfordringar	6	6	-	-
Sålda ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	3 933	204	3 933	204
Övriga fordringar	30	9	13	5
Summa	4 139	388	4 116	378

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder

Värderingskategorier för finansiella instrument

Vid klassificering och värdering föreligger ett tydligt samband med företagets affärsmodeller för förvaltning av finansiella tillgångar, följande värderingskategorier tillämpas av KPA

Tjänstepensionsförsäkring:

- Upplupet anskaffningsvärde
- Verkligt värde via resultaträkningen
 - Obligatoriskt verkligt värde
 - Innehav för handelsändamål
 - Andra affärsmodeller

Tillämpade värderingskategorier för finansiella skulder:

- Upplupet anskaffningsvärde, huvudregel med undantag för:
- Verkligt värde via resultaträkningen
 - Obligatoriskt verkligt värde
 - Innehav för handelsändamål
 - Andra innehav obligatoriskt verkligt värde

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2023	Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffnings- värde			Nivåindelning Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt		
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa				Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Mkr					Redovisat värde	Verkligt värde			
Tillgångar									
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	410	410	-	410	410	-	-	410
Aktier och andelar	-	159 923	159 923	-	159 923	159 923	135 066	-	24 857
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	90 072	90 072	-	90 072	90 072	88 650	329	1 092
Övriga lån	-	6 623	6 623	-	6 623	6 623	-	-	6 623
Utlåning till kreditinstitut	-	752	752	-	752	752	752	-	-
Derivat	6 070	-	6 070	-	6 070	6 070	3	6 068	-
Fondförsäkringstillgångar	-	11 676	11 676	-	11 676	11 676	11 676	-	-
Övriga fordringar	-	3 943	3 943	187	4 129	4 129	3 943	-	-
Kassa och bank	-	9 191	9 191	8 526	17 717	17 717	9 191	-	-
Upplupna ränteutgifter	-17	567	550	-	550	550	556	-17	11
Övriga upplupna intäkter	-	8	8	2	10	10	8	-	-
Summa finansiella tillgångar	6 054	283 164	289 218	8 715	297 932	297 932	249 844	6 380	32 994
Byggnader och mark ¹⁾	-	-	-	-	28 821	28 821	-	-	28 821
Aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	-	-	-	405	405	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	364	364	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	29 590	29 590	-	-	28 821
Summa tillgångar	6 054	283 164	289 218	8 715	327 522	327 522	249 844	6 380	61 814
Skulder									
Fondförsäkringsåtaganden	-	11 676	11 676	-	11 676	11 676	-	11 676	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	6 675	6 675	6 675	-	-	-
Derivat	579	-	579	-	579	579	10	568	-
Övriga skulder	86	-	86	7 676	7 762	7 762	86	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	247	247	247	-	-	-
Summa finansiella skulder	665	11 676	12 340	14 598	26 938	26 938	96	12 244	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	129 903	129 903	-	-	-
Summa skulder	665	11 676	12 340	14 598	156 841	156 841	96	12 244	-

¹⁾För upplysning om värderingstekniker och indata hänvisas till not 15 Byggnader och mark.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2022	Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffnings- värde	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt		
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa				Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Mkr									
Tillgångar									
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	413	413	-	413	413	-	-	413
Aktier och andelar	38	134 085	134 122	-	134 122	134 122	106 793	-	27 329
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	78 242	78 242	-	78 242	78 242	76 677	365	1 201
Övriga lån	-	4 814	4 814	-	4 814	4 814	-	-	4 814
Utlåning till kreditinstitut	-	1 741	1 741	-	1 741	1 741	1 741	-	-
Derivat	2 593	-	2 593	-	2 593	2 593	1	2 593	-
Fondförsäkringstillgångar	-	10 520	10 520	-	10 520	10 520	10 520	-	-
Övriga fordringar	-	211	211	173	385	385	211	-	-
Kassa och bank	-	5 624	5 624	4 424	10 048	10 048	5 624	-	-
Upplupna ränteutgifter	-3	360	356	-	356	356	350	-3	10
Övriga upplupna intäkter	-	8	8	5	12	12	8	-	-
Summa finansiella tillgångar	2 628	236 017	238 645	4 602	243 247	243 247	201 924	2 954	33 767
Byggnader och mark ¹⁾	-	-	-	-	30 262	30 262	-	-	30 262
Aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	-	-	-	413	413	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	513	513	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	31 188	31 188	-	-	30 262
Summa tillgångar	2 628	236 017	238 645	4 602	274 434	274 434	201 924	2 954	64 028
Skulder									
Fondförsäkringsåtaganden	-	10 520	10 520	-	10 520	10 520	-	10 520	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	2 224	2 224	2 224	-	-	-
Derivat	1 708	-	1 708	-	1 708	1 708	28	1 680	-
Övriga skulder	48	-	48	771	819	819	48	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	292	292	292	-	-	-
Summa finansiella skulder	1 756	10 520	12 276	3 288	15 564	15 564	76	12 200	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	111 279	111 279	-	-	-
Summa skulder	1 756	10 520	12 276	3 288	126 842	126 842	76	12 200	-

¹⁾För upplysning om värderingstekniker och indata hänvisas till not 15 Byggnader och mark.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2023	Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffnings- värde			Nivåindelning Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt		
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa				Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Mkr					Redovisat värde	Verkligt värde			
Tillgångar									
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	410	410	-	410	410	-	-	410
Aktier och andelar	-	146 828	146 828	-	146 828	146 828	135 066	-	11 762
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	90 072	90 072	-	90 072	90 072	88 650	329	1 092
Övriga lån	-	6 575	6 575	-	6 575	6 575	-	-	6 575
Utlåning till kreditinstitut	-	752	752	-	752	752	752	-	-
Derivat	6 070	-	6 070	-	6 070	6 070	3	6 068	-
Fondförsäkringstillgångar	-	11 676	11 676	-	11 676	11 676	11 676	-	-
Övriga fordringar	0	3 937	3 937	170	4 107	4 107	3 937	-	-
Kassa och bank	-	9 191	9 191	6 974	16 165	16 165	9 191	-	-
Upplupna ränteutgifter	-17	633	616	-	616	616	548	-17	85
Övriga upplupna intäkter	-	8	8	-	8	8	8	-	-
Summa finansiella tillgångar	6 054	270 082	276 135	7 144	283 279	283 279	249 830	6 380	19 925
Aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	-	-	-	37 124	41 288	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	193	193	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	37 317	41 481	-	-	-
Summa tillgångar	6 054	270 082	276 135	7 144	320 596	324 761	249 830	6 380	19 925
Skulder									
Fondförsäkringsåtaganden	-	11 676	11 676	-	11 676	11 676	-	11 676	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	6 675	6 675	6 675	-	-	-
Derivat	579	-	579	-	579	579	10	568	-
Övriga skulder	86	-	86	7 473	7 559	7 559	86	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	25	25	25	-	-	-
Summa finansiella skulder	665	11 676	12 340	14 173	26 513	26 513	96	12 244	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	128 582	128 582	-	-	-
Summa skulder	665	11 676	12 340	14 173	155 095	155 095	96	12 244	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2022	Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffnings- värde			Nivåindelning Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt		
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa				Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Mkr					Redovisat värde	Verkligt värde			
Tillgångar									
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	10 904	10 904	-	10 904	10 904	-	-	10 904
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	413	413	-	413	413	-	-	413
Aktier och andelar	38	116 703	116 741	-	116 741	116 741	106 793	-	9 947
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	78 242	78 242	-	78 242	78 242	76 677	365	1 201
Övriga lån	-	4 763	4 763	-	4 763	4 763	-	-	4 763
Utlåning till kreditinstitut	-	1 741	1 741	-	1 741	1 741	1 741	-	-
Derivat	2 593	-	2 593	-	2 593	2 593	1	2 593	-
Fondförsäkringstillgångar	-	10 520	10 520	-	10 520	10 520	10 520	-	-
Övriga fordringar	-	205	206	170	376	376	206	-	-
Kassa och bank	-	5 624	5 624	2 826	8 450	8 450	5 624	-	-
Upplupna ränteutgifter	-3	406	403	-	403	403	348	-3	58
Övriga upplupna intäkter	-	8	8	-	8	8	8	-	-
Summa finansiella tillgångar	2 628	229 528	232 156	2 996	235 152	235 152	201 917	2 954	27 286
Aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	-	-	-	26 578	35 827	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	245	245	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	26 823	36 071	-	-	-
Summa tillgångar	2 628	229 528	232 156	2 996	261 975	271 223	201 917	2 954	27 286
Skulder									
Fondförsäkringsåtaganden	-	10 520	10 520	-	10 520	10 520	-	10 520	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	2 224	2 224	2 224	-	-	-
Derivat	1 708	-	1 708	-	1 708	1 708	28	1 680	-
Övriga skulder	48	-	48	167	215	215	48	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	22	22	22	-	-	-
Summa finansiella skulder	1 756	10 520	12 276	2 414	14 690	14 690	76	12 200	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	109 690	109 690	-	-	-
Summa skulder	1 756	10 520	12 276	2 414	124 379	124 379	76	12 200	-

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Redovisningsprinciper

Klassificering och värdering

Affärsmodell

De affärsmodeller som tillämpas för finansiella tillgångar har betydelse för klassificering och värdering. Affärsmodeller identifieras och fastställs på portföljnivå. Vid bedömning av affärsmodell beaktas hur verksamheten förvaltar och utvärderar finansiella tillgångar, i det omfattas bedömning av hur kassaflöden erhålls, rapportering till ledning, utvärdering av avkastning, styrdokument, risker och beaktande av orsak till köp och försäljning samt omfattning av försäljningar.

För skuldinstrument görs bedömning utifrån avtalsvillkor om kontraktuella kassaflöden enbart avser kapitalbelopp och ränta. Om den finansiella tillgången har avtalsvillkor som inte uppfyller definition på kapitalbelopp och ränta, utan villkoren innebär att andra risker eller volatilitet ska beaktas, medför det att kriterier inte är uppfyllda för att kassaflödena enbart ska anses bestå av kapitalbelopp och ränta.

Skuldinstrument klassificeras som värderade till upplupet anskaffningsvärde om affärsmodellen syftar till att inkassera kontraktuella kassaflöden och kassaflödena avser kapitalbelopp och ränta. Om affärsmodellen innebär att tillgången även kan säljas värderas innehavet till verkligt värde via övrigt totalresultat, den sistnämnda kategorin är inte aktuell för Folksam.

Om ingen av dessa affärsmodeller tillämpas värderas innehaven obligatoriskt till verkligt värde baserat på en affärsmodell som innebär att de förvaltas och utvärderas på verkliga värden eller att de innehas för handel, denna värderingskategori kan avse både skuld- och egetkapitalinstrument.

Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori Innehav för handel. Oberoende av affärsmodell kan företaget vid första redovisningstillfället identifiera en finansiell tillgång till verkligt värde, det avser egetkapitalinstrument och kan även tillämpas för skuldinstrument, i de fall syftet är att eliminera inkonsekvenser i värdering mellan tillgångar och skulder, denna kategori tillämpas inte av Folksam.

Efter att affärsmodeller har fastställts på portföljnivå görs gruppering på typ av tillgång: skuldinstrument som utgörs av obligationer, lånefordringar och bankkonton, egetkapitalinstrument som avser aktier och andra egetkapitalinstrument samt derivatinstrument.

Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde och kreditförlustreserveringar

Finansiella tillgångar som klassificeras till värderade till upplupet anskaffningsvärde består huvudsakligen av mindre belopp hänförliga till balansräkningens rad Övriga fordringar och delar av belopp hänförliga till rad Kassa och bank som inte ingår i förvaltning och utvärdering till verkligt värde.

Finansiella tillgångar klassificerade i värderingskategorin Upplupet anskaffningsvärde, redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde inklusive transaktionskostnader. Efterföljande värdering till upplupet anskaffningsvärde utgörs av nuvärdet av framtida betalningar, diskonterade med avtalets effektivränta. Värdet motsvarar det belopp till vilket den finansiella tillgången värderas vid första redovisningstillfället minus återbetalningar, plus eller minus ackumulerade periodiseringar vid användning av effektivräntemetoden på eventuell skillnad mellan det ursprungliga beloppet och beloppet på förfallodagen, justerat med hänsyn till en eventuell förlustreserv. Effektivräntemetoden är den metod som används för att beräkna det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång och för fördelning och redovisning av ränteintäkter eller räntekostnader i resultatet under den relevanta perioden. Ränteintäkter redovisas i resultaträkningen på rad Kapitalavkastning, intäkter.

Reserv för förväntade kreditförluster ska redovisas för tillgångens återstående löptid. Folksam utför inte beräkning av förväntade kreditförluster, posterna avser mindre belopp hänförliga till balansräkningens rad Övriga fordringar och delar av belopp hänförliga till rad Kassa och bank som inte ingår i förvaltning och utvärdering till verkligt värde, samtliga fordringar har kort löptid alternativt är betalbara vid anfordran.

Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen

Skuldinstrument som inte uppfyller kraven för att klassificeras till värderade till upplupet anskaffningsvärde, eller till verkligt värde via övrigt totalresultat, ska värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Skuldinstrument och egetkapitalinstrument klassificeras till obligatoriskt verkligt värde via resultaträkningen om affärsmodellen innebär att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden, vilket avser den huvudsakliga delen av företagens placeringstillgångar eftersom företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden. Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori Innehav för handel.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Vid första redovisningstillfället och för efterföljande värderingar, redovisas innehaven till verkligt värde med transaktionskostnader redovisade i resultaträkningen.

Utdelningar, ränteintäkter, realiserade och orealiserade valutakurseffekter redovisas i resultaträkningen på rad Kapitalavkastning, intäkter. Orealiserade värdeförändringar, exklusive valutaeffekter, presenteras på separata rader i resultaträkningen.

Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella skulder värderas som huvudregel till upplupet anskaffningsvärde, enligt motsvarande metod beskriven ovan för Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde, dock beaktas inte affärsmodell eller eventuell förlustreserv. Räntekostnader redovisas i resultaträkningen på rad Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet omfattar för Folksam finansiella skulder som innehas för handelsändamål, vilket alltid inkluderar derivat.

Finansiella garantiavtal

Finansiella garantier avser avtal som kräver att utställaren gör angivna betalningar för att ersätta innehavaren för en förlust som denne ådrar sig på grund av att en angiven låntagare inte fullgör betalning vid förfall, enligt de ursprungliga eller modifierade villkoren för ett skuldinstrument, som till exempel borgensförbindelser. Finansiella garantier, som inte är till förmån för dotter- och intresseföretag, redovisas till verkligt värde, initialt motsvarande mottagen premie och med efterföljande värdering motsvarande det högsta av mottagen periodiserad premie och förlustreserv. Posten tas upp på balansräkningens rad Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter, vilket motsvaras av mottagen premie. Finansiella garantier utfärdade till förmån för dotter- och intresseföretag redovisas som en avsättning i balansräkningen när det är sannolikt att det befintliga åtagandet kommer att regleras.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar vid klassificering och värdering av finansiella instrument

Vid klassificering av finansiella instrument görs bedömningar i samband med identifiering av tillämpade affärsmodeller. Vid bedömning av affärsmodell beaktas hur verksamheten förvaltar och utvärderar finansiella tillgångar, i det omfattas bedömning av hur kassaflöden erhålls, rapportering till ledning, utvärdering av avkastning, styrdokument, risker och beaktande av orsak till köp och försäljningar samt omfattning av försäljningar.

Klassificering av finansiella instrument påverkar hur värdering utförs. Huvuddelen av de finansiella instrumenten klassificeras och värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Vid värdering till verkligt värde görs bedömning i samband med val av värderingsmetod och vilken indata som används, redogörelse för lämnas i efterföljande avsnitt "Information om finansiella instruments verkliga värde".

Resultaträkning

Kapitalavkastning, intäkter och kostnader

Kapitalavkastning, intäkter omfattar avkastning på placerings-tillgångar.

Valutakurseffekter

Valutakurseffekter omfattar såväl realiserade som orealiserade resultat, värdeförändringar hänförliga till valutakursförändringar presenteras åtskilt från förändringar i verkligt värde exklusive valutakurseffekter.

Realisationsresultat

Vid avyttring av placeringstillgångar värderade till verkligt värde motsvarar realisationsresultat skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Tidigare realiserade värdeförändringar redovisas som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde, exklusive realiserade valutakursförändringar vilka redovisas i not 4 Kapitalavkastning, intäkter och not 10 Kapitalavkastning, kostnader. Vid försäljning av placeringstillgångar redovisas tidigare realiserade värdeförändringar som justeringspost under realiserat resultat.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om finansiella instruments verkliga värden

Finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Nivåindelning 1-3 – kategorisering av indata till värderingstekniker för att fastställa verkligt värde

I tabellerna "Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument" kategoriseras finansiella instrument värderade till verkligt värde utifrån hur transparent prissättning är. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: Noterade priser på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: Direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: Indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1, 2 och 3 har skett under året.

Noterade och icke-noterade finansiella instrument

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt.

Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, vissa innehav i s.k. alternativa placeringar onoterade aktier och andelar i investeringsfonder, obligationer, lån till alternativa investeringsfonder i form av kapitalandelsbevis/vinstandelsbevis och placeringar som består av en kombination av instrument även benämnt investment combo.

Värdering till verkligt värde - tillgångsslag

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterade andelar, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVs principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserad på tillgängliga marknadspriser. Utgångspunkt för värdering av onoterade innehav i enlighet med IPEVs principer baseras på hur en marknadsaktör skulle genomföra transaktionerna, värderingsmetoder kan avse t ex diskonterat kassaflöde, substansvärderingsmetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond fastställs utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fond-i-fondförvaltaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssetts. Värderingen uppdateras när ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

För innehav i onoterade andelar som avser kreditfonder, utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå, utgår värdering utifrån underlag erhållet från fondförvaltaren eller annan extern part utsedd av fondförvaltaren. Underliggande tillgångar värderas till nominella belopp med tillägg för upplupen ränta justerat för kreditförluster.

Med undantag för aktier som ingår i "Placeringar som består av en kombination av instrument som värderas som en sammanhängande oskiljbar enhet", se nedan, används värderingstekniker för att bestämma det verkliga värdet för aktier som inte är noterade på en aktiv marknad. Teknikerna som används är främst diskonterade kassaflöden och substansvärdering vilket även kan anses motsvara erhållna NAV-kurser, eller värderingsmetoder baserat på nyligen genomförda transaktioner.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet till upplupet anskaffningsvärde, innehaven emitteras och återköps fortlöpande till nominella belopp, skillnad mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde är försumbar.

Placeringar som består av en kombination av instrument som värderas som en sammanhängande oskiljbar enhet

Placeringar som består av en kombination av instrument, benämnt investment combo, avser innehav som består av en kombination av olika egetkapitalinstrument eller en kombination av egetkapitalinstrument och lån. Vid handel och värdering hanteras dessa innehav som en sammanhängande oskiljbar enhet. Innehaven värderas antingen i enlighet med IPEVs principer (kombination av olika egetkapitalinstrument) eller med diskonterade kassaflöden (kombination av aktier och lån). I första hand ska värderingar vara baserade på tillgängliga marknadspriser.

Utgångspunkt för värdering av onoterade innehav i enlighet med IPEVs principer baseras på hur en marknadsaktör skulle genomföra transaktionerna. Värdering utgår från erhållen värdering (andel av NAV) från emittent, för vilken substansvärdering av emittenten utgör grund. Bedömning görs om justeringar behöver göras av erhållet NAV för att reflektera egenskaper hos innehavet som en marknadsaktör skulle prissätta.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserad på köp- och säljkurs samt avseende swaptions; även volatilitetsytor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Värderingstekniker och väsentliga indata för innehav tillhörande nivå 2

KPA Tjänstepensionsförsäkring har innehav i valutaterminer, ränteswappar samt kapitalandelsbevis/vinstandelsbevis vilka hänförs till värderingskategori 2. Finansiella skulder som hänförs till nivå 2 utgörs av fondförsäkringsåtaganden.

Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Ränteswappar värderas med hjälp av yieldkurvor, med vilket avses avkastningskurvan för instrumentet med hänsyn till olika löptider.

Kapitalandelsbevis/vinstandelsbevis avser lån till alternativa investeringsfonder, värdering baseras på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren som följer värderingsprinciper enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Fonderna offentliggör substansvärdet per andel för kapitalandelsbevisen respektive vinstandelsbevisen och innehaven är noterade på Nordic Growth Market NGM i Stockholm för NDX-segmentet.

Fondförsäkringsåtaganden utgör försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk. Avsättningarna värderas till verkligt värde utifrån de fonder som är kopplade till avtalen. Fondförsäkringsåtaganden hänförs till nivå 2 i värderingshierarkin eftersom värderingen motsvarar värdet på fondförsäkringstillgångarna dvs värderingen utgår från indirekt observerbara marknadsdata.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Till nivå 3 hänförs onoterade aktier och andelar i investeringsfonder, lån, samt placeringar som består av en kombination av instrument även benämnt investment combo.

Aktier och andelar

Onoterade aktier

Med undantag för aktier som ingår i "Kombination av olika egetkapitalinstrument", se nedan, värderas innehaven antingen med hjälp av prognosticerade diskonterade kassaflöden med icke noterade indata som input, eller med värderingsmetoder baserat på nyligen genomförda transaktioner.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Onoterade investeringsfonder

KPA Tjänstepensionsförsäkrings innehav i onoterade investeringsfonder avser private equityfonder, private equityfond-i-fonder, hedgefond-i-fonder och fastighetsfond-i-fonder samt kreditfonder. Fonderna exklusive kreditfonder värderas med alternativ värderingsmetod för vilka observerbara indata inte finns tillgängligt.

För private equityfonder och private equity-fond-i-fonder baseras värdering på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren. Värderingen följer IPEVs principer (International Private Equity and Venture Capital) utfärdade av EVCA (European Venture Capital Association), som är en sammanlutning av riskkapitalföreningar som har gått samman och tagit fram värderingsprinciper för beräkning av verkliga värden. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kursätts. IPEVs värderingsmetoder inkluderar användning av diskonterat kassaflöde, substansvärdemetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering, som innebär att jämförelse görs av relativa värden för aktie och/eller företag s.k. multiplar (nyckeltal).

Värdering av fastighetsfond-i-fond baseras på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren och följer INREVs principer (Investors in Non-listed Real Estate Vehicles). Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas.

Kombination av olika egetkapitalinstrument

Värdering utgår från erhållen värdering (andel av NAV) från emittent och utgår från senast kända kurs/NAV, för vilken substansvärdering av emittenten utgör grund. Emittentens värdering av de underliggande tillgångarna är föremål för extern kvartalsvis värdering av oberoende värderare och granskas kvartalsvis av externa revisorer. NAV beräknas som redovisat eget kapital enligt IFRS justerat för uppskjuten skatt, vilket reflekterar nettot av marknadsvärderade tillgångar med avdrag för skulder.

Bedömning görs om justeringar behöver göras av erhållet NAV för att reflektera egenskaper hos innehavet som en marknadsaktör skulle prissätta. Sådana justeringar kan beakta faktorer som maknadssentiment, räntemiljö och finansieringsrisk, operationella faktorer och nyligen genomförda transaktioner. Vid bedömning av maknadssentiment beaktas till exempel processen för värdering av underliggande tillgångar, vilka värderas av externa värderingsmän och följer etablerad praxis och god redovisningssed. Vidare utförs bedömning av emittentens finansiering och tillgång till densamma samt beaktande av emittentens kreditkvalitet, utifrån bedömningar av kreditvärderingsföretag. Bedömning kan vidare komma att beakta tidsfaktor avseende att värdet behöver kalibreras för händelser i perioden mellan erhållen värdering och bokslut. Centralt för bedömning är även att beakta nyligen genomförda transaktioner.

Lån

Samtliga lån hänförs till nivå 3. Lån som avser lån till alternativa investeringsfonder värderas med hjälp av NAV (verkligt värde) som erhålls från respektive fond. För jämförelseåret finns koncerninterna fastighetslån värderade utifrån diskonterade kassaflöden med icke noterade indata som input. I de fall det har förekommit nyligen genomförda transaktioner kan priset på dessa ligga till grund för beräkning av det verkliga värdet.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

	Aktier och andelar				Obligationer				Övriga finansiella placeringstillgångar			
	Koncernen		Moderföretaget		Koncernen		Moderföretaget		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Ingående balans	27 742	16 786	10 360	6 082	1 201	-	1 201	-	4 773	3 736	15 725	14 008
Totalt redovisade vinster och förluster												
redovisat i årets resultat ¹⁾	-5 038	3 266	-122	2 215	0	1	0	1	290	315	1 084	161
Fusion ²⁾	0	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	2 807	7 796	2 178	2 170	-	1 200	-	1 200	1 662	722	1 662	2 554
Försäljningslikvid	-244	-106	-244	-106	-108	-	-108	-	-103	-	-11 399	-808
Andra erhållna betalningar	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-1	-412	-190
Utgående balans	25 267	27 742	12 172	10 360	1 092	1 201	1 092	1 201	6 634	4 773	6 660	15 725

Varav realiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen

	-5 021	3 269	-105	2 217	0	1	0	1	354	317	354	-27
--	--------	-------	------	-------	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat.

²⁾Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

I belopp för Aktier och andelar ingår Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i.

Värderingsprocessen för finansiella instrument

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig företaget av andra värderingstekniker. Finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att företaget gör bedömningar beroende på likviditet, koncentrationer, osäkerheter beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument.

Företaget har ett värderingsforum för att uppfylla intern kontroll med hänsyn till finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Värderingsforum, där CFO är beslutande, har övergripande ansvar för att kontrollera alla väsentliga värderingar till verkligt värde.

Värderingsforumets huvuduppgift är att fastställa värderingsramverket för samtliga finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Detta innefattar en värderingsinstruktion som är gemensam för samtliga försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Företaget har ett flertal kontroller för att säkerställa korrekt värdering för finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Det inbegriper bland annat oberoende kontroller av priser, uppföljning av avkastning mot index mm.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder klassificerade till upplupet anskaffningsvärde

Bokfört värde för finansiella tillgångar och skulder, klassificerade till upplupet anskaffningsvärde, anses reflektera det verkliga värdet. Finansiella tillgångar och skulder klassificerade till upplupet anskaffningsvärde avser betalningsmedel hänförliga till kassa och bank samt kortfristiga finansiella fordringar och skulder.

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Totalavkastningstabell - Klassificering och värderings- skillnader

Totalavkastning beräknas tidsviktad per dag och presenteras enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. Företagets placeringsriktlinjer utgör grund för de tillgångar som omfattas av beräkning och av indelning i portföljgrupper. I följande lämnas redogörelse för samband mellan de portföljgrupper som presenteras i totalavkastningstabellen, sid 22, respektive de benämningar som används i årsredovisningens balans- och resultaträkning.

Räntebärande placeringar

Räntebärande placeringar omfattar balansräkningens tillgångsslag Obligationer och andra räntebärande värdepapper (Not 20) exklusive sådana tillgångar som omklassificeras till portföljgrupp Alternativa placeringar. Vidare omfattas ränterelaterade derivat (not 24. Derivat), tillgångsslag Utlåning och Skulder till kreditinstitut samt likvida medel som ingår i tillgångsslaget Kassa och bank. Upplupna räntor inkluderas hänförliga till berörda tillgångsslag. Justering görs för värderingsskillnader mellan finansiella rapporter och beräkning av totalavkastning, det avser mindre belopp avseende prisskillnader och värdering av derivat.

Aktier

Aktier omfattar balansräkningens tillgångsslag Aktier och andelar (not 19) exklusive sådana tillgångar som omklassificeras till portföljgrupp Alternativa placeringar. Vidare inkluderas aktie-derivat (not 24. Derivat), restitutioner, likvida medel som ingår i tillgångsslaget Kassa och bank. Justering görs för värderingsskillnader mellan finansiella rapporter och beräkning av totalavkastning, skillnader avser mindre belopp avseende prisskillnader och värdering av derivat.

Alternativa placeringar

Alternativa placeringar omfattar tillgångar som omklassificerats från portföljgrupp Räntebärande placeringar respektive Aktier. Tillgångar som har omklassificerats från portföljgruppen Räntebärande placeringar respektive Aktier avser noterade aktier och investeringsfonder, vilka ingår i balansräkningens rader för Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt rad Aktier och andelar. Vidare ingår balansräkningens tillgångsslag Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag (not 17), Aktier i dotterföretag, som inte förvaltar fastigheter (not 16) samt Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i (not 18). Lån inkluderas som ingår i balansräkningens rad Övriga lån samt Lån med säkerheter i fast egendom. Upplupna räntor inkluderas hänförliga till berörda

tillgångsslag och likvida medel som ingår i tillgångsslaget Kassa och bank. Justering görs för värderingsskillnader mellan finansiella rapporter och beräkning av totalavkastning, skillnader avser marknadsvärdering av tillgångar hänförliga till aktier i dotter- och intresseföretag.

Fastigheter

Fastigheter omfattar balansräkningens tillgångsslag dotterföretag som förvaltar fastigheter (not 16. Aktier och andelar i koncernföretag). Justering görs för värderingsskillnader mellan finansiella rapporter och beräkning av totalavkastning.

Totalavkastning

Vid beräkning av totalavkastning ingår resultaträkningens rader för Kapitalavkastning intäkter respektive kostnader (not 4 och not 10 Kapitalavkastning), Orealiserade vinster och förluster (not 5 och not 11). Justering av kapitalavkastning i resultaträkningen görs för mindre belopp avseende:

- Kapitalavkastning som inte ingår i totalavkastningstabell. Avser avkastning på tillgångar och skulder som inte ingår i placeringsriktlinjerna och ingår därför inte i totalavkastningstabell.
- Skillnad i prisprofiler mellan resultaträkningen och totalavkastningstabell.
- Justeringar på grund av skillnad i värderingsprinciper mellan resultaträkningen och totalavkastningstabell. Justeringar avser avkastning på tillgångar som värderas till anskaffningsvärde i balansräkningen men till marknadsvärde i totalavkastningstabell och avser främst aktier i dotterföretag.

Not 28. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	2023			2022		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen, Mkr						
Tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	-	53	53	-	36	36
Byggnader och mark	-	28 821	28 821	-	30 262	30 262
Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	405	405	-	413	413
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	410	410	-	413	413
Aktier och andelar	60 833	99 090	159 923	13 685	120 438	134 122
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 575	87 497	90 072	5 152	73 090	78 242
Övriga lån	-	6 623	6 623	-	4 814	4 814
Utlåning till kreditinstitut	752	-	752	1 741	-	1 741
Derivat	5 941	129	6 070	2 589	5	2 593
Fondförsäkringstillgångar	698	10 978	11 676	732	9 788	10 520
Fordringar avseende direkt försäkring	43	-	43	13	-	13
Aktuell skattefordran	140	-	140	248	-	248
Uppskjuten skattefordran	-	8	8	-	82	82
Övriga fordringar	4 139	-	4 139	388	-	388
Pensioner och liknande förpliktelser	-	-	-	-	7	7
Kassa och bank	17 717	-	17 717	10 048	-	10 048
Upplupna ränteintäkter	550	-	550	356	-	356
Övriga förutbetalda kostnader	121	-	121	137	-	137
Summa tillgångar	93 509	234 013	327 522	35 088	239 346	274 434
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	4 755	122 524	127 279	4 503	104 829	109 333
Oreglerade skador	145	342	487	11	105	116
Återbäring och rabatter	305	159	464	-	-	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-	7	7	-	7	7
Fondförsäkringsåtaganden	698	10 978	11 676	732	9 788	10 520
Pensioner och liknande förpliktelser	-	29	29	-	-	-
Aktuell skatteskuld	120	-	120	24	-	24
Uppskjuten skatteskuld	-	1 263	1 263	-	1 579	1 579
Skulder avseende direkt försäkring	87	-	87	51	-	51
Skulder till kreditinstitut	6 675	-	6 675	2 224	-	2 224
Derivat	159	420	579	430	1 278	1 708
Övriga skulder	7 929	-	7 929	984	-	984
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	248	-	248	297	-	297
Summa skulder och avsättningar	21 120	135 722	156 841	9 256	117 586	126 842

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 28. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder forts.

	2023			2022		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Moderföretaget, Mkr						
Tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	-	53	53	-	36	36
Aktier och andelar i koncernföretag	-	36 917	36 917	-	26 371	26 371
Lån till koncernföretag	-	-	-	-	10 904	10 904
Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	207	207	-	207	207
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	410	410	-	413	413
Aktier och andelar	60 833	85 995	146 828	13 685	103 056	116 741
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 575	87 497	90 072	5 152	73 090	78 242
Övriga lån	-	6 575	6 575	-	4 763	4 763
Utlåning till kreditinstitut	752	-	752	1 741	-	1 741
Derivat	5 941	129	6 070	2 589	5	2 593
Fondförsäkringstillgångar	698	10 978	11 676	732	9 788	10 520
Fordringar avseende direkt försäkring	43	-	43	13	-	13
Aktuell skattefordran	84	-	84	190	-	190
Uppskjuten skattefordran	-	0	0	-	-	-
Övriga fordringar	4 116	-	4 116	378	-	378
Kassa och bank	16 165	-	16 165	8 450	-	8 450
Upplupna ränteintäkter	616	-	616	403	-	403
Övriga förutbetalda kostnader	12	-	12	11	-	11
Summa tillgångar	91 837	228 760	320 596	33 342	228 633	261 975
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	4 755	122 524	127 279	4 503	104 829	109 333
Oreglerade skador	145	342	487	11	105	116
Återbäring och rabatter	305	159	464	-	-	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-	7	7	-	7	7
Fondförsäkringsåtaganden	698	10 978	11 676	732	9 788	10 520
Aktuell skatteskuld	91	-	91	-	-	-
Uppskjuten skatteskuld	-	-	-	-	14	14
Skulder avseende direkt försäkring	87	-	87	51	-	51
Skulder till kreditinstitut	6 675	-	6 675	2 224	-	2 224
Derivat	159	420	579	430	1 278	1 708
Övriga skulder	7 725	-	7 725	380	-	380
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	-	26	27	-	27
Summa skulder och avsättningar	20 665	134 429	155 095	8 358	116 021	124 379

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 29. Aktiekapital

	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Antal aktier	72	300 000	72	300 000
Kvotvärde, kronor	10 000	1 000	10 000	1 000

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Ingående balans	300	300	300	300
Minskning aktiekapital ¹⁾	-299	-	-299	-
Fusion	-	-	-	-
Utgående balans	1	300	1	300

¹⁾Återbetalning per den 27 september 2023 till KPA Tjänstepension AB för tidigare insatt kapital.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. I samband med fusionen ändrades antal aktier och kvotvärdet. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 30. Obeskattade reserver

Mkr	Periodiseringsfond	Säkerhetsreserv	Totalt
Ingående balans 2022	67	-	67
Avsättning	8	-	8
Upplösning	-9	-	-9
Utgående balans 2022	66	-	66
Ingående balans 2023	66	-	66
Avsättning ¹⁾	88	-	88
Upplösning	-13	-	-13
Fusion	235	136	371
Utgående balans 2023	376	136	512

Periodiseringsfond	2023	2022
Avsättning 2017	-	13
Avsättning 2018	11	11
Avsättning 2019	12	12
Avsättning 2020	48	13
Avsättning 2021	67	9
Avsättning 2022	51	8
Avsättning 2023	187	-
Summa	376	66

¹⁾ Exklusive avsättning fusionerat från KPA Tjänstepension.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 31. Livförsäkringsavsättning

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Ingående balans	109 333	130 934	109 333	130 934
Fusion ¹⁾	313	-	313	-
Effekt av ny metod för diskonteringsränta ²⁾	-	-2 874	-	-2 874
Effekt av ändrat antagande, förväntade framtida flyttar ³⁾	-	-7 144	-	-7 144
Effekt av ändrade modellantaganden för diskonteringsränta ²⁾	803	1 755	803	1 755
Premiernas påverkan på avsättning	10 378	9 480	10 378	9 480
Utbetalningar	-4 349	-3 976	-4 349	-3 976
Utbetalningar på grund av flytt	-212	-392	-212	-392
Riskresultat	-23	-3	-23	-3
Uppräkning diskonteringsränta	4 231	1 365	4 231	1 365
Effekt av ändrade marknadsräntor	7 822	-19 209	7 822	-19 209
Avgiftsbelastning	-454	-482	-454	-482
Avkastningsskatt	-426	-233	-426	-233
Tekniska ändringar som påverkar reserven	-48	219	-48	219
Andra förändringar	-87	-109	-87	-109
Utgående balans	127 279	109 333	127 279	109 333

¹⁾Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

²⁾KPA Tjänstepensionsförsäkring har från och med 1 januari 2022 ändrat antagande om aktsam räntesats vilket gav påverkan på den diskonteringsränta som används vid värdering av livförsäkringsavsättningarna. Ändring i den finansiella rapporteringen skedde genom en övergång från tidigare tillämpad aktsamma diskonteringsränta, en metod som framgick av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2013:23, till den metod som istället framgår av FFFS 2019:21. Ändringen innebar en ändrad uppskattning och bedömning och hanteras därmed framåtriktat. Förändringen gav främst påverkan på livförsäkringsavsättningar. Förändringar 2023 består av en negativ effekt om -0,8 mdr kronor till följd av att den långsiktiga terminsräntan (UFR) den 1 januari 2023 sänkts till 3,90% från 4,05%. Det blir också påverkan på avsättning för oreglerade skador som diskonteras, men effekten på dessa avsättningar är mycket liten.

³⁾KPA Tjänstepensionsförsäkring har från och med 30 juni 2022 ändrat antagande om förväntade framtida flyttar vilket gav påverkan på värdering av livförsäkringsavsättningarna. Ändringen innebar en ändrad uppskattning och bedömning vilket betyder att företaget tillämpar de nya antagandena framåtriktat. Effekten av de nya antagandena om förväntade framtida flyttar resulterar i att livförsäkringsavsättningarna minskade.

Redovisningsprinciper

Livförsäkringsavsättningar, traditionell försäkring

Livförsäkringsavsättningar beräknas som skillnaden mellan förväntat nuvärde av beräknade framtida utgifter och förväntat nuvärde av beräknade framtida intäkter. Samtliga förpliktelser och ingångna avtal vid rapporteringstillfället ska ingå i beräkningen.

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag). Utöver antagande om diskonteringsräntan görs antaganden även om dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och utnyttjade optioner (se nedan avsnitt Väsentliga uppskattningar och bedömningar).

Livförsäkringsavsättningar, tjänstegrupplivförsäkring

Livförsäkringsavsättningar är avsedda att täcka de framtida kostnaderna för riskskyddet som de försäkrade åtnjuter enligt 9§ i KPA Tjänstepensionsförsäkrings försäkringsvillkor. Riskskyddet utgör det efterskydd som ges vid avgång ur tjänst vid arbetsoförmåga, arbetslöshet, ny anställning utan jämförbar försäkring och ålderspensionering. Företagets aktuarie beräknar avsättningarna med hjälp av statistiska och aktuariella metoder som anpassats till företagets historiska erfarenheter och observationer i försäkringsbeståndet. Vid beräkning tillämpas aktsamma antaganden.

Förlustprövning

KPA Tjänstepensionsförsäkrings tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar innebär automatiskt en prövning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Not 31. Livförsäkringsavsättning forts.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar vid beräkning av livförsäkringsavsättning, traditionell försäkring

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning tillämpas aktsamma antaganden för samtliga livförsäkringar.

Ränteantaganden

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell aktsam ränta (per balansdag). KPA Tjänstepensionsförsäkring utgår vid diskontering från den aktsamma räntekurva som framgår av FFFS 2019:21. Metoden bakom bestämningen av nivån på den långsiktiga terminsräntan (UFR) är förenlig med Eiopas metodik för beräkning av UFR, anpassning till metodiken sker dock gradvis till utgången av 2026 på så sätt att UFR nivån vid utgången av 2021 är 4,2 procent och ändras successivt till den nivån som gäller år 2026.

Dödlighetsantaganden

KPA Tjänstepensionsförsäkring tillämpar köns- och födelseårsberoende dödlighetsantagande vid beräkning av livförsäkringsavsättning. De dödlighetsantaganden som tillämpas vid beräkningen av livförsäkringsavsättning motsvarar aktuell erfarenhet inom KPA Tjänstepensionsförsäkring, kompletterade med årliga procentuella dödlighetsreduktioner för att uppskatta den framtida dödligheten. Dödlighetsreduktionerna är framtagna av SCB för hela befolkningen.

Driftskostnadsantaganden

Driftskostnadsantaganden är beräknade med utgångspunkt i aktuella driftskostnader. Avsättningen beräknas med procentuella belastningar på premie, avsättning och utbetalning.

Skattekostnadsantaganden

För att bestämma antagandet om statslåneränta vid beräkningen av avkastningsskatt används den statsobligationsränta som har en löptid närmast 10 år, dock minst 0,5 procent.

Optionsantaganden

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning tillämpas antaganden om försäkringstagarnas utnyttjande av optioner att premieannullera eller ändra utbetalningstiden. De antaganden som tillämpas baseras på försäkringstagarnas beteende i KPA Tjänstepensionsförsäkring. Antagandet om ändrad utbetalningstid innebär att hänsyn tas till att en andel av försäkringstagarna, vid tidpunkten för utbetalning, förändrar den tidsperiod under vilken pensionen betalas ut. Antaganden om premieannullation avser enbart annullation av äkta löpande premier, eftersom framtida engångspremier i serie inte ingår i beräkning av livförsäkringsavsättning.

Osäkerhet vid tillämpning av uppskattningar och bedömningar

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna innehåller flera bedömningar och antaganden, vilket kan medföra osäkerhet i beräkningen. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av livförsäkringsavsättningarna beskrivs i not 2. Upplysningar om risker.

Not 32. Oreglerade skador

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Ingående balans rapporterade skador	81	71	81	71
Ingående balans inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	35	34	35	34
Ingående balans	116	106	116	106
Fusion ¹⁾	84	-	84	-
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	253	51	253	51
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder	-35	-28	-35	-28
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-12	-6	-12	-6
Andra förändringar	80	-7	80	-7
Utgående balans brutto	487	116	487	116
Utgående balans rapporterade skador	326	81	326	81
Utgående balans inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	162	35	162	35
Avsättning för oreglerade skador	487	116	487	116
Total förändring	371	10	371	10

¹⁾Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Redovisningsprinciper

Oreglerade skador, tjänstegrupplivförsäkring

Avsättning för oreglerade skador är avsedda att täcka de framtida kostnaderna för riskskyddet som de försäkrade åtnjuter enligt 9§ i KPA Tjänstepensionsförsäkrings försäkringsvillkor. Avsättningar görs för försäkringsfall som har rapporterats men inte reglerats samt för inträffade men ännu ej rapporterade försäkringsfall (IBNR). Storleken på avsättningarna beror på företagets erfarenhet. Oreglerade skador inklusive IBNR beräknas med en schablonmetod och fastställs vid ingående av året, utan diskontering. Denna reserv sätts utifrån aktsamma antaganden som baseras på statistik från tidigare skadeår.

Oreglerade skador, övriga avtal

Avsättning för oreglerade skador består i övrigt av ersättningsreserver för kända, och okända, inträffade skador, sjukreserver samt skadebehandlingsreserv (se nedan avsnitt Väsentliga uppskattningar och bedömningar, för uppgifter om de antaganden som tillämpas vid beräkning av dessa avsättningar).

Förlustprövning

KPA Tjänstepensionsförsäkrings tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar innebär automatiskt en prövning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar vid beräkning av avsättning för oreglerade skador, ersättningsfall med premiebefrielse

Vid beräkning av avsättning avseende pågående ersättningsfall med premiebefrielse har följande beräkningsantaganden använts:

Ränteantaganden

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell aktsam ränta (per balansdag), enligt samma metod som tillämpas för livförsäkringsavsättningen, se not 31.

Sjuklighetsantaganden

För premiebefrielsereserver baseras beräkningen på antagande om sannolikheten för avveckling genom tillfrisknande eller dödsfall. En avsättning görs även för inträffade men ännu inte inrapporterade skador baserad på KPA Tjänstepensionsförsäkrings historiska erfarenheter och skadeutfall.

Osäkerhet vid tillämpning av uppskattningar och bedömningar

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna innehåller flera bedömningar och antaganden, vilket kan medföra osäkerhet i beräkningen. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättning för oreglerade skador beskrivs i not 2 Upplysningar om risker.

Not 33. Återbäring och rabatter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Ingående balans	-	-	-	-
Fusion	464	-	464	-
Utgående balans	464	-	464	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Redovisningsprinciper

Avsättning för tilldelad återbäring består av återbäring som tilldelats försäkringstagarna men vid bokslutstillfället ännu ej fördelats till betalning. Denna avsättning är kopplad till försäkringsgrenen Tjänstegruppplivförsäkring. Avsättning för tilldelad återbäring används bland annat för att finansiera framtida premier.

Not 34. Fondförsäkringsåtaganden

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Fondförsäkringsåtagande				
Ingående balans	10 520	12 705	10 520	12 705
Inbetalningar	530	375	530	375
Utbetalningar ¹⁾	-873	-849	-873	-849
Avgifter	-3	-2	-3	-2
Värdeförändring på placeringstillgångar	1 512	-1 712	1 512	-1 712
Rabatter till försäkringstagarna	11	11	11	11
Avkastningsskatt	-23	-10	-23	-10
Övrigt	1	1	1	1
Utgående balans	11 676	10 520	11 676	10 520

¹⁾Varav 595 (616) miljoner kronor hänför sig till Smart Pension, vilket innebär att innehav i fondförsäkring flyttar över till traditionell livförsäkring i företaget.

Redovisningsprinciper

Fondförsäkringsåtaganden utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringrisk. Såväl försäkringsdelen som investeringsdelen redovisas som fondförsäkringsåtagande. Avsättningarna värderas till verkligt värde på de fonder som är kopplade till avtalen. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen.

Det verkliga värdet fastställs med hjälp av aktuella fondvärden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångarna som finns i de fonder till vilka skulderna är länkade, multiplicerat med antalet andelar som tillräknas försäkringstagaren på balansdagen. Om de förväntade framtida intäkterna i en specifik portfölj är lägre än förväntade rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster för denna portfölj göras.

Not 35. Pensioner och liknande förpliktelser

Koncernen, Mkr	2023	2022
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	321	247
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	321	247
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	292	254
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i balansräkning (negativt värde=fordran)	29	-7
Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i balansräkning		
Avsättningar till pensioner (negativt värde=fordran)	29	-7
Nettobeloppet i balansräkning (negativt värde=fordran)	29	-7
Förändring av nuvärdet för fonderade förpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	247	380
Fusionerade förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 november	40	
Utbetalda ersättningar	-14	-10
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	3	5
Räntekostnad	11	5
Omvärderingar:		
Aktuariella vinster och förluster avseende ändrade finansiella antaganden	34	-133
Effekt av ändrad fördelningsmodell inom Folksamkoncernerna	-	-
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	321	247

Nuvärdet av förpliktelsen fördelar sig på planerna / medlemmar enligt följande	2023	2022
Aktiva medlemmar	18%	18%
Fribrevsinnehavare	41%	40%
Pensionärer	41%	42%

Koncernen, Mkr	2023	2022
Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	254	284
Fusionerade förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 november	41	
Avgifter från arbetsgivaren	17	6
Utbetalda ersättningar	-14	-21
Ränteintäkt redovisad i resultatet	11	5
Reduceringar och regleringar	-9	-1
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive ränteintäkt	-9	-18
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	291	254

Not 35. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Koncernen, Mkr	2023	%	2022	%
Förvaltningstillgångarna består av följande				
Egetkapitalinstrument	102	35%	84	33%
Skuldinstrument	146	50%	127	50%
Fastigheter	38	13%	38	15%
Alternativa placeringar	6	2%	5	2%
Summa	291	100%	254	100%
Skuldinstrument				
Bostadsobligationer	67	23%	79	31%
Statsobligationer	50	17%	30	12%
Realränteobligationer	12	4%	10	4%
Företagsobligationer	9	3%	10	4%
Kassa	9	3%	8	3%
Summa	146	50%	127	50%
varav				
Noterade innehav	146	100%	127	100%
Eget kapitalinstrument				
Sverige	41	14%	30	12%
Nordamerika	41	14%	36	14%
Europa exkl. Sverige	12	4%	8	3%
Japan	3	1%	3	1%
Asien exkl. Japan	3	1%	3	1%
Utvecklingsmarknader	3	1%	5	2%
Summa	102	35%	84	33%
varav				
Noterade innehav	102	100%	84	100%

Förvaltningstillgångar

Pensionsstiftelsens tillgångar utgör förvaltningstillgångar för pensioner och värderas till marknadsvärde. Pensionsstiftelsen investerar på sådant sätt att likviditeten för pensionsstiftelsen är säkrad. Investeringstiden är långsiktig och ska täcka ökning av pensionsförpliktelser. Den genomsnittliga löptiden på pensionsförpliktelserna uppgår till cirka 15 (15) år.

Förvaltningen av Folksams tillgångar i pensionsstiftelsen har en fördelning där tillgångsfördelningen är cirka 50 (50) procent skuldinstrument, cirka 35 (33) procent eget kapitalinstrument och cirka 13 (15) procent fastigheter, samt cirka 2 (2) procent alternativa placeringar. Alla fastigheter är belägna i Sverige.

Investeringsplaner beslutas av styrelsen för Pensionsstiftelsen och en gång per år görs en översyn av strategierna och tillgångsfördelningen.

Not 35. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Koncernen	2023	2022
Kostnad redovisad i årets resultat		
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	12	5
Netto ränteintäkt/räntekostnad	0	1
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) avseende förmånsbestämda pensionsplaner	11	6
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) avseende avgiftsbestämda pensionsplaner	8	-
Total pensionskostnad i årets resultat	20	6
Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Administrationskostnader	20	5
Kapitalavkastning intäkter	-11	-5
Kapitalavkastning kostnader	11	5
Summa	20	6
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	16	-22
Kostnad redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+) inkl löneskatt	-55	169
Skillnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsräntan på förvaltningstillgångarna	4	-27
Netto redovisat i övrigt totalresultat	-51	142

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser	2023	2022
Diskonteringsränta	3,10%	4,10%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	3,10%	4,10%
Framtida löneökning	3,10%	3,40%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,10%	3,40%
Framtida ökning av pensioner (inflation)	1,60%	1,90%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden	DUS21 Tjänstemän	DUS14 Tjänstemän

Not 35. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Livslängd

Antagandena om livslängd följer Finansinspektionens tryggningsgrunder (generationsödlichkeit). Tabellen nedan visar förväntad återstående livslängd för män och kvinnor i olika åldrar. Samma antaganden om livslängd används för Folksam samtliga pensionsplaner.

Förväntad återstående livslängd, år

Ålder	Man	Kvinna
30	58	60
50	37	39
70	16	19

Aktuariella antaganden

Den aktuariella beräkningen av pensionsförpliktelser och pensionskostnader baseras på följande antaganden.

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder KPA Tjänstepensionsförsäkring den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar beräknas baserat på den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder och befordran.

Inflation

KPA Tjänstepensionsförsäkring använder den förväntade inflationen på balansdagen. Denna bestäms som skillnaden mellan nominella och reala nollkupongsräntor – statsobligationer.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräknig av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Känslighetsanalys

Koncernen, Mkr	Ökning	Minskning
Diskonteringsränta 1% förändring på pensionsskuld	-24	27
Framtida löneökning 1% förändring på pensionsskuld	2	-2

Känslighetsanalyserna baseras på en förändring i ett antaganden medan det andra antagandet är konstant.

Finansiering

Koncernen uppskattar att 9 (0) miljoner kronor blir betalda under 2024 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer.

Fördelning mellan Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna

Aktuariella beräkningar görs för Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna på förmånsbestämda pensionsavsättningar enligt IAS 19. Beräkningarna görs per pensionsplan och arbetsgivare.

KTP planen, som är den största pensionsplanen inom Folksam, är tryggsad i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för samtliga anställda inom Folksam.

Inom Folksam fördelas kostnaderna och åtaganden inom respektive koncern enligt en fördelningsnyckel baserad på

lönesummor för respektive företag som ingår i Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna. Detta görs för att återspegla en så korrekt bild som möjligt av kostnader och åtaganden inom koncernerna.

Lönesummorna varierar mellan åren varför den procentuella fördelningen av utgående pensionsavsättningen ändras mellan Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna. Fördelningsnyckeln avseende ingående pensionsskuld baseras på ett vägt tal av historisk data medan fördelningsnyckeln avseende årets avsättning baseras på årets fördelade lönekostnader. Mer om pensionsplaner och pensionsåtaganden finns att läsa i not 44 Medelantal anställda samt löner och ersättningar.

Not 35. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Redovisningsprinciper

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen. Koncernens nettoförpliktelse utgörs av nuvärdet av förpliktelsen, minus verkligt värde på förvaltningstillgångarna justerat för eventuella tillgångsbegränsningar. Räntekostnaden/intäkten netto på den förmånsbestämda förpliktelsen/tillgången redovisas i resultaträkningen. Räntenettet är baserat på den ränta som uppkommer vid diskontering av nettoförpliktelsen, det vill säga ränta på förpliktelsen, förvaltningstillgångar och ränta på effekt av eventuella tillgångsbegränsningar.

Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångar och

den summa som inkluderas i räntenettet och eventuella ändringar av effekter av tillgångsbegränsningar (exklusive ränta som inkluderas i räntenettet). Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat. När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan.

Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning. Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter; I, när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller II, när företaget redovisar relaterade omstrukturingskostnader och ersättningar vid uppsägning. Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

Särskilda löneskatten hänförlig till koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer redovisas som upplupen kostnad. Den del av särskild löneskatt som är beräknad utifrån tryggandelagen i juridisk person redovisas som upplupen kostnad. Avkastningsskatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuldberäkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltningstillgångar och redovisas i övrigt totalresultat.

Not 36. Skulder till kreditinstitut

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Kreditinstitut Sverige	3 500	1 224	3 500	1 224
Kreditinstitut inom EU	3 175	1 000	3 175	1 000
Totalt	6 675	2 224	6 675	2 224

Posten avser i sin helhet kontantsäkerheter hos kreditinstitut.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 37. Övriga skulder

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Skulder till koncernföretag	7	445	7	11
Skulder till övriga närstående företag	20	2	20	2
Leverantörsskulder	24	19	16	9
Köpta ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	7 409	145	7 409	145
Andra skatteskulder än aktuell och uppskjuten skatt	166	164	166	164
Övriga skulder	303	208	108	48
Summa	7 929	984	7 725	380

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 38. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Upplupna kostnader	248	297	26	27
Summa	248	297	26	27

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 39. Ställda säkerheter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar				
Aktier och andelar i koncernföretag	36 917	26 289	36 917	26 289
Aktier och andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	207	207	207	207
Aktier och andelar i övriga företag som det finns ett ägarintresse i	410	413	410	413
Lån till koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag	-	9 039	-	9 039
Aktier och andelar	146 828	116 703	146 828	116 703
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	89 128	76 020	89 128	76 020
Övriga lån	6 575	4 763	6 575	4 763
Derivat	5 492	885	5 492	885
Kassa och bank	6 011	3 459	6 011	3 459
Upplupna räntor och hyresintäkter	610	386	610	386
Fondförsäkringstillgångar	11 676	10 520	11 676	10 520
Summa	303 853	248 684	303 853	248 684
För andras räkning pantsatta tillgångar				
Aktier och andelar	13 095	17 382	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	950	2 228	950	2 228
Likvida medel	752	1 741	752	1 741
Summa	14 798	21 350	1 703	3 968
Totalt ställda säkerheter	318 650	270 034	305 555	252 652

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Ställda säkerheter

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. KPA Tjänstepensionsförsäkring har rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som tillgångarna, enligt Lag om tjänstepensionsföretag, överstiger de åtaganden som företaget har mot försäkringstagarna. Belopp för koncernen har ändrats till att upplysa om aggregerade värden för registerförda tillgångar i respektive juridisk person, jämförelsetal har ändrats.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser obligationer och/eller likvida medel pantsatta för positioner i börshandlade derivat. Pantsättning är ett krav från clearinginstitutet och således en förutsättning för handel.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser också obligationer och/eller likvida medel pantsatta för positioner i OTC-derivat. Pantsättningen för positioner i OTC-derivat avser reglering av realiserat resultat och regleras via med motparterna ingångna ISDA-avtal samt via avtal Client cleared OTC Derivatives Addendum för OTC-derivat som är föremål för central reglering. Säkerheter har ställts i enlighet med clearinginstitutets angivna marginalsäkerhetskrav.

Not 40. Eventualförpliktelser

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Solidariskt betalningsansvar för skulder i handelsbolag	-	-	42	226
Summa	-	-	42	226
Varav till förmån för koncernföretag, intresseföretag, gemensamt styrda företag och övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	-	42	226

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Not 41. Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Avtalad, ännu ej utbetalat lån	5 022	5 651	5 022	5 651
Avtalat, ännu ej investerat riskkapital	8 229	6 810	8 229	6 810
Avtalat, ännu ej investerad del i fastighet	1 832	884	-	884
Summa	15 083	13 344	13 251	13 344
Varav till förmån för koncernföretag, intresseföretag, gemensamt styrda företag och övriga företag som det finns ett ägarintresse i	-	-	-	-

För upplysningar om åtaganden för operationella leasingavtal, se not 42 Leasing, avsnitt Likviditetsrisker - framtida leasingavgifter.

Not 42. Leasing

Operationella leasingavtal - företaget är leasegivare

Operationella leasingavtal - leasegivare

Avtal klassificeras som operationella leasingavtal. De underliggande tillgångarna som hyrs ut avser förvaltningsfastigheter, se balansräkning rad Byggnader och mark. Upplysningar lämnas i not Byggnader och mark om värdering av förvaltningsfastigheterna till verkligt värde, kriterier för klassificering, begränsningar och förpliktelser.

Leasingintäkter från operationella leasingavtal

Leasingintäkter för lokaler omfattar avgifter som till sin substans är fasta, hit förs lokalhyra och variabla avgifter för fastighetsindex. Hyresintäkter inkluderar även variabla avgifter som inte beror på index, det avser tillägg för t.ex. underhåll, el, vatten och avgift för fastighetsskatt, försäkringar och underhåll. Hyresintäkter inklusive tillägg aviseras i förskott och redovisas linjärt som hyresintäkt i resultaträkningen över kontraktperiodens längd. I not Kapitalavkastning, intäkter, benämns leasingintäkter som Hyresintäkter från byggnader och mark. Lämnade rabatter uppgår till mindre belopp och kvittas därför mot hyresintäkter i stället för att presenteras under Kapitalavkastning, kostnader.

Direkta kostnader för förvaltningsfastigheter

Upplysning om driftskostnader för förvaltningsfastigheter lämnas i not Kapitalavkastning, kostnader på rad Driftskostnader för byggnader och mark. Kostnaderna omfattar bl a fastighetsförvaltning, underhåll, hyresgäst Anpassningar och fastighets-skatt.

Redovisningsprinciper

Statligt stöd har erhållits under år 2020-2021 i samband med lämnade hyresrabatter relaterade till covid-19. Det statliga stödet tas upp i not 4 Kapitalavkastning, intäkter, på delrad Hyresintäkter byggnader och mark. Med hänsyn till materialitet tas beloppen inte upp på separat rad. Det statliga stödet periodiseras över samma perioder som lämnade rabatter till kund har redovisats.

Periodens leasingintäkter	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Mkr				
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Leasingavgifter	1 389	1 160	-	-
varav variabla leasingavgifter som inte beror på index eller ränta	191	136	-	-

Löptidsanalys framtida leasingintäkter	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Mkr				
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Inom ett år	1 073	1 094	-	-
2 år	838	766	-	-
3 år	671	612	-	-
4 år	530	423	-	-
5 år	386	359	-	-
Senare än 5 år	1 162	1 324	-	-
Summa leasingavgifter exkl. variabla leasingavgifter som inte beror på index eller ränta	4 660	4 579	-	-

Not 42. Leasing forts.

Leasingavtal - företaget är leasetagare

Operationella leasingavtal - leasetagare

Avtal klassificeras som operationella leasingavtal. En väsentlighetsbedömning har gjorts i samband med upplysningar om leasingavtal där företaget är leasetagare, uppgifter presenteras endast för tomrättsavtal.

Löptider leasingavtal - leasetagare

Förvaltningsfastigheter - tomträter

Löptiden anses vara evig för hyresavtal för tomträter.

Tomträtthavaren (leasetagaren) har inte rätt att säga upp avtalet. Fastighetsägare (leasegivare) får däremot säga upp avtalet vid bestämda tidpunkter. Betalning görs vanligtvis kvartalsvis i förskott. Avgäld (leasingavgift) är oförändrad under

bestämda perioder (avgäldsperioder), vanligtvis med en löptid på tio år men kan vara längre, efter avgäldsperioden görs en omprövning av avgälden.

Leasingavgifter - leasetagare

Förvaltningsfastigheter - tomträter

Leasingavgift motsvarar tomrättsavgäld och redovisas inom driftsnettot.

Redovisningsprinciper

Leasingavgifter för operationella leasingavtal redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden och ingår i not 9 Driftskostnader.

Leasingkostnader - leasetagare	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Mkr				
Fasta (bashyra) och variabla leasingavgifter (index)	20	20	-	-
Summa	20	20	-	-

Avtalade belopp	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Mkr				
Inom ett år	20	25	-	-
Längre än ett år är men högst 5 år	80	102	-	-
Senare än 5 år	19 880	25 345	-	-
Summa fasta leasingavgifter och variabla avgifter kopplade till index eller ränta	19 980	25 473	-	-

Not 43. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Noten innehåller beskrivningar av transaktioner och utestående mellanhavanden inklusive åtaganden mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och närstående enligt definitionen i IAS 24, Upplysningar om närstående.

KPA Tjänstepensionsförsäkring betraktar följande juridiska och fysiska personer som närstående enligt denna definition:

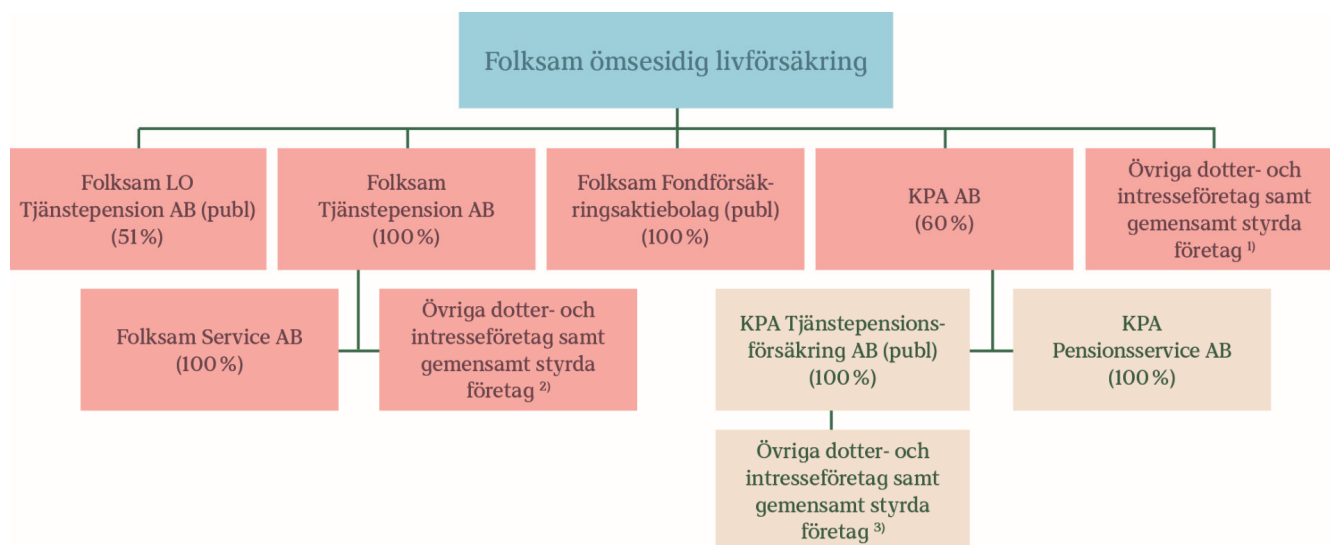
- Samtliga företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen samt Folksam Liv-koncernen inklusive KPA Pension)
- Nyckelpersoner i ledande ställning¹⁾
- Nyckelpersoners nära familjemedlemmar
- Samtliga företag i SKR-koncernen
- Konsumentkooperationens pensionsstiftelse

Företag eller fysiska personer anses inte vara närstående enbart på grund av normala kund- eller affärskontakter på marknads-mässiga villkor. Som närstående räknas inte de organisationer som har styrelserepresentation i företag i Folksamgruppen. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkrings-tagarna.

¹⁾Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysningar lämnas i not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar.

Bolagsstruktur i Folksam

Folksam består av två koncerner. Folksam Liv-koncernen inklusive KPA Pension och Folksam Sak-koncernen. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Folksam Sak-koncernföretag finns i Folksam ömsesidig sakförsäkrings årsredovisning och detaljerad redovisning av samtliga Folksam Liv-koncernföretag finns i Folksam ömsesidig livförsäkrings årsredovisning. Årsredovisningarna finns på www.folksam.se.

¹⁾ Detaljerad redovisning av samtliga koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag finns i not 18-19 i årsredovisningen för Folksam Liv.

²⁾ Detaljerad redovisning av samtliga koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag finns i not 15-16 i årsredovisning för Folksam Tjänstepension AB.

³⁾ Detaljerad redovisning av koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag finns i not 16-17 i årsredovisning för KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ).

Not 43. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om hur transaktioner, mellan-havanden samt åtaganden ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en affärsplan som bland annat beskriver nyttjandet av gemensamma resurser. Affärsplanen ska vara på tre års sikt och uppdateras årligen, eller då väsentliga behov uppstår. Vd ska regelbundet redovisa utfall gentemot affärsplanen för styrelsen. I samband med affärsplanen antar styrelsen även en budget för det kommande kalenderåret, inklusive fördelning av kostnader för gemensamma resurser.

Gemensam operativ organisation

Folksam Liv-koncernen tillsammans med Folksam Sak-koncernen bedriver sin verksamhet i samverkan med en i huvudsak gemensam operativ organisation samt delvis gemensam infrastruktur (IT, inventarier, immateriella rättigheter med mera). Beskriven samverkan gäller de företag som namnges i bilden ovan, ej namngivna företag i kategorin Övriga dotter- och intresseföretag ingår inte.

En central del av samverkan mellan Folksam Liv- och Sak-koncernerna är de gemensamma personalresurserna i form av tillikaanställning, vilket innebär att medarbetarna är anställda i samtliga företag, med vissa undantag. Utgångspunkten är att de samlade personalresurserna över tid ska vara lämpligt dimensionerade för att kostnadseffektivt kunna tillgodose personalbehovet för moder- och dotterföretag i båda koncernerna. Tillikaanställningen medför att företagen som delar operativ organisation inte köper och säljer tjänster som tillhandahålls av den tillikaanställda personalen, annat än i undantagsfall där det är särskilt motiverat. Istället tillämpas fördelning av kostnader enligt principerna som beskrivs i avsnitt *Principer för kostnadsfördelning* nedan.

Gemensamma inköp

Mot bakgrund av den samverkan som bedrivs mellan koncernerna kan även inköp samordnas. Inköp till fler än ett företag ska som huvudregel ingås med Folksam Liv, Folksam Sak respektive KPA Tjänstepensionsförsäkring, som part och inköpsföretag för respektive berörd koncern. Avtal kan ingås separat för varje inköpsföretag eller i ett för dessa företag gemensamt avtal.

Kostnader för gemensamma inköp fördelas enligt de generella principer som beskrivs i avsnitt *Principer för kostnadsfördelning* nedan.

Principer för kostnadsfördelning

Respektive företag, verksamhetsgren och produkt ska bära sina direkt eller indirekt hänförliga driftskostnader kopplade till den gemensamma operativa organisationen samt gemensam infrastruktur. Vidare ska respektive företag endast belastas med de kostnader som uppstår baserat på faktiskt nyttjande, om inte en annan fördelning är särskilt motiverad i det enskilda fallet.

Baserat på behoven i affärsplanen upprättas interna överenskommelser om kostnadsfördelning mellan enhet och företag inom ramen för budgetprocessen. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller specifikation per avdelning/kostnadsställe, samt uppgifter om hur uppföljning ska utföras. Fördelning av kostnader per företag sker sedan i varje månadsbokslut, utifrån procentuell andel av månadsvis utfall på kostnadsställe eller ordernummer.

Fördelade kostnader och mottagna kostnader

Kostnader som fördelas mellan företagen inom Folksam består bland annat av personalkostnader, lokalkostnader, marknadsförings- och försäljningskostnader samt IT-kostnader såsom datautrustning, drift, utveckling av system. I det avlämnande företaget uppstår en koncernintern intäkt och i det mottagande företaget uppstår en koncernintern kostnad. Både intäkten och kostnaden redovisas under raden Driftskostnader i resultaträkningen. I samband med kostnadsfördelningen uppstår en koncernintern fordran och en koncernintern skuld mellan företagen inom Folksam. Utöver driftskostnader fördelas skadehanteringskostnader och andra försäkringsadministrativa kostnader samt kapitalförvaltningskostnader.

Pensionsvalet

KPA Pensionservice administrerar val och förmedling av pensionspremier inom AKAP-KR, KAP-KL, PFA, PA-KFS och de kooperativa avtalen. Pensionsvalet hanterar även kapitalflyttar, värdebesked och övrig förmedlingsadministration så som fakturering. Pensionsvalet är ett så kallat särskilt företagsnamn inom KPA Pensionservice, som är oberoende och arbetar helt neutralt mot de olika försäkringsföretagen och tjänstepensionsföretagen.

Transaktioner mellan Pensionsvalet och KPA Tjänstepensionsförsäkring

KPA Tjänstepensionsförsäkring är valbart bolag inom AKAP-KR, KAP-KL, PFA, PA-KFS och de kooperativa avtalen. Transaktioner mellan Pensionsvalet och KPA Tjänstepensionsförsäkring är följande; Förmedling av premier, Fakturering vid återtag av premier, Transaktioner i samband med kapitalflyttar, Fakturering för utfört uppdrag enligt avtal. KPA Tjänstepensionsförsäkring har administrativa kostnader mot KPA Pensionservice för de tjänster som Pensionsvalet utför åt företaget.

Not 43. Upplysningar om närstående forts.

Administrativa kostnader

KPA Tjänstepensionsförsäkring har kostnader för de tjänster som Pensionsvalet utför åt företaget, för mer information se rubrik *Transaktioner mellan Pensionsvalet och KPA Tjänstepensionsförsäkring*. KPA Tjänstepensionsförsäkring har även kostnader mot KPA Pensionservice för ett gemensamt använt system. När systemet köptes in förvärvades det av KPA Pensionservice. Under första åren skedde både utveckling och förbättring av systemet vilket aktiverades i ägande bolaget. Dessa förbättringar skrivs fortlöpande av och kostnaden faktureras KPA Tjänstepensionsförsäkring. Kostnaden för systemet delas in i två delar, avskrivningen avseende förvärvet samt avskrivning av förbättringsarbete. De administrativa kostnaderna överensstämmer ej med motsvarande intäkter i KPA Pensionservice eftersom företagen har olika avdragsrätt för moms.

Koncerninterna fordringar och skulder samt ränta

Ränta på mellanhavandet beräknas månadsvis och Folksam tillämpar STIBOR 1 vecka. Reglering av mellanhavanden sker dagligen, veckovis, månadsvis eller kvartalsvis beroende på rörelse och belopp. Vid behov kan även fordringarna regleras vid anfordran.

Koncerninterna lånefordringar konverteras till aktieägartillskott

Moderföretaget KPA Tjänstepensionsförsäkring har lämnat lån till direkt- och indirektägda fastighetsdotter- och intresseföretag i samband med fastighetsinvesteringar. Samtliga koncerninterna fastighetslån har konverterats till aktieägartillskott 2023.

Samtliga lån har varit amorteringsfria och haft marknadsmässig fast ränta om 3,34–4,35 procent. Belåningsgrad och storleken på ränta har varit olika beroende på fastighet. Räntan har erlagts kvartalsvis i efterskott. Räntan redovisas under raden Kapitalavkastning, intäkter i resultaträkningen samt under raden Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter i balansräkningen.

Återbäring

År 2022 betalade Folksam Liv ut återbäring till berörda arbetsgivare och försäkringstagare inom kollektivavtalad kooperativ förmånsbestämd tjänstepension, KTP 2. De berörda arbetsgivarna och försäkringstagarna inom Folksamgruppen var Folksam ömsesidig sakförsäkring som erhöll 179,0 miljoner kronor, samt KPA AB som erhöll 3,9 miljoner kronor, 2022 var den totala utbetalda återbäringen inom Folksamgruppen 182,9 miljoner kronor.

Den återbäring som tilldelades Folksam ömsesidig sakförsäkring fördelades därefter vidare till övriga företag inom Folksam i enlighet med befintlig kostnadsfördelningsmodell. Det innebar att övriga företag inom Folksam Liv-koncernen indirekt erhöll 74,1 miljoner kronor i återbäring samt att övriga företag inom Folksam Sak-koncernen indirekt erhöll 5,9 miljoner kronor i återbäring, totalt fördelad återbäring till övriga företag inom Folksamgruppen uppgick därmed till 80 miljoner kronor.

Ingen tilldelning av återbäring har skett under 2023.

Fusion

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För mer information om fusionen hänvisas till Väsentliga händelser under året i Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om Fusion.

Övriga transaktioner

Övriga transaktioner mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och närstående består av lämnat aktieägartillskott i samband med investeringar. Övriga transaktioner från närstående till KPA Tjänstepensionsförsäkring består av lämnade utdelningar eller lämnade resultatandelar.

Eventualförpliktelser

Solidariskt betalningsansvar för handelsbolagets skulder redovisas bland ansvarsförbindelser. För mer information hänvisas till not 40.

Transaktioner, utestående mellanhavanden och åtaganden mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och SKR-koncernen

Det har inte skett några transaktioner med företagen i SKR-koncernen under perioden. Det finns heller inga utestående mellanhavanden eller åtaganden mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och företagen i SKR-koncernen.

Transaktioner, utestående mellanhavanden och åtaganden mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och Konsumentkooperationens pensionsstiftelse

Det har inte skett några transaktioner med Konsumentkooperationens pensionsstiftelse under perioden. Det finns heller inga utestående mellanhavanden eller åtaganden mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och Konsumentkooperationens pensionsstiftelse.

Not 43. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om transaktioner mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och närstående inom:

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	
2023, Tkr							
Fördelade kostnader	337	36 705	-	-	-	-	-
Mottagna kostnader	-73 302	-1 146	-	-401 534	-	-	-
Administrativa kostnader	-	-16 445	-	-	-	-	-
Ränteintäkter	0	404 661	-	-	-	-	-
Räntekostnader	-221	-5	-	-1 075	-	-	-
Lämnade aktieägartillskott	-	-12 101 752	-	-	-	-	-
Erhållna utdelningar	-	264 000	11 743	-	-	-	-
Erhållna resultatandelar	-	137 877	-	-	-	-	-
Summa	-73 185	-11 276 104	11 743	-402 609	-	-	-

Upplysningar om KPA Tjänstepensionsförsäkrings utestående mellanhavanden och åtaganden till närstående per 31 december

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	
2023, Tkr							
Fordringar	-	169 835	-	-	-	-	-
Skulder	6 577	-	-	19 640	-	-	-
Upplupna ränteintäkter	-	74 443	-	-	-	-	-
Eventualförpliktelser	-	41 689	-	-	-	-	-
Summa	6 577	285 968	-	19 640	-	-	-

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om Fusion.

Not 43. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om transaktioner mellan KPA Tjänstepensionsförsäkring och närstående inom:

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	
2022, Tkr							
Fördelade kostnader	3 238	92 363	-	-	-	-	-
Mottagna kostnader	-109 798	-8 590	-	-148 083	-	-	-
Administrativa kostnader ¹⁾	-	-18 779	-	-	-	-	-
Ränteintäkter	3	237 411	-	-	-	-	-
Räntekostnader	-66	-12	-100	-	-	-	-
Lämnade aktieägartillskott	-	-6 670 827	-	-	-	-	-
Erhållna utdelningar	-	191 000	-	-	-	-	-
Erhållna resultatandelar	-	70 929	-	-	-	-	-
Summa	-106 623	-6 106 506	-100	-148 083	-	-	-

¹⁾ Siffrorna har justerats med hänsyn till avdragsrätt för moms.

Upplysningar om KPA Tjänstepensionsförsäkrings utestående mellanhavanden och åtaganden till närstående per 31 december

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemensamt styrda företag	
2022, Tkr							
Fordringar	-	169 923	-	-	-	-	-
Skulder	11 036	10	-	2 027	-	-	-
Lånefordringar	-	10 903 970	-	-	-	-	-
Upplupna ränteintäkter	-	48 124	-	-	-	-	-
Eventualförpliktelser	-	225 520	-	-	-	-	-
Summa	11 036	11 347 547	-	2 027	-	-	-

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda ¹⁾²⁾

Medelantalet anställda uppgick i koncernen till 2 (163) tjänstemän. Andelen män uppgick till 0 (30) procent och andelen kvinnor till 100 (70) procent. I moderföretaget uppgick medelantalet anställda till 2 (163) tjänstemän. Andelen män uppgick till 0 (30) procent och andelen kvinnor till 100 (70) procent.

¹⁾ Företagen inom Folksam tillämpar tillikaanställning vilket innebär att medarbetaren är anställd i flera företag inom Folksam. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksam i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ) 238 (239) personer.

²⁾ Under 2023 har ett stort antal medarbetare i KPA tjänstepensionsförsäkring bytt hemvist till Folksam ömsesidig Sakförsäkring.

Fördelning kvinnor och män, styrelse och ledande befattningshavare Antal, Koncernen	2023		2022	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	6	7	7	3
Vd	1	-	1	-
Andra ledande befattningshavare	-	4	-	3
Summa kvinnor och män, styrelse och ledande befattningshavare	7	11	8	6

Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr ¹⁾	Koncernen		Moderföretaget	
	2023	2022	2023	2022
Styrelse	-2 372	-1 200	-2 372	-1 200
Vd	-2 353	-2 216	-2 353	-2 216
Andra ledande befattningshavare	-4 422	-2 781	-4 422	-2 781
Summa ledande befattningshavare	-9 147	-6 197	-9 147	-6 197
Tjänstemän	-171 530	-140 356	-171 530	-140 356
Summa	-180 677	-146 553	-180 677	-146 553
Sociala kostnader	-83 973	-76 670	-83 973	-76 670
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt.	-900	-911	-900	-911
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt.	-2 125	-1 125	-2 125	-1 125
varav pensionskostnader tjänstemän, inklusive löneskatt.	-24 071	-27 218	-24 071	-27 218

¹⁾ Vd är även vd i andra KPA-företag. Lönekostnaderna fördelas därför mellan dessa företag. Ledande befattningshavare består av företagsledningen, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan företagen.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättningspolicy

Folksamns ersättningspolicy är gemensam för samtliga företag inom Folksam och utgår från de grundläggande värderingarna inom Folksam och har som mål att långsiktigt attrahera, motivera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens vilka bidrar till att KPA Tjänstepensionsförsäkring når sina mål och strategier på kort och lång sikt. Ersättningen ska vara individuell och differentierad, den ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar på KPA Tjänstepensionsförsäkring. Ersättningarna ska utformas och bestämmas utan hänsyn till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

KPA Tjänstepensionsförsäkring har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar. För att minimera överdrivet risktagande samt undvika intressekonflikter där kundens intressen inte tas till vara med tillbörlig omsorg så utgår inga rörliga ersättningar inom KPA Tjänstepensionsförsäkring utöver kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam inklusive dotterföretag. För vd och tillikaanställd chef för internrevision utgår ingen rörlig ersättning.

Beslutsgång för ersättningspolicy

Folksamns ersättningspolicy är fastställd av KPA Tjänstepensionsförsäkrings styrelse.

Ersättningsutskott

Inom KPA Tjänstepensionsförsäkring har styrelseordföranden ersättningsutskottets roll.

Anställda som kan påverka risknivån i KPA Tjänstepensionsförsäkring

KPA Tjänstepensionsförsäkring har identifierat de anställda som väsentligen kan påverka risknivån i företaget. Denna grupp av anställda utvärderas löpande och kan ändras beroende på den påverkan de har från tid till annan. Anställda som kan påverka risknivån i KPA Tjänstepensionsförsäkring är vd samt tillikaanställd chef för internrevision.

Folksam belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som omfattar samtliga medarbetare inom Folksam inklusive dotterföretag utom vd, koncernledning, vd i dotterföretag och chef för internrevision. Syftet med belöningsprogrammet för 2023 var att skapa fokus på Folksamns strategi och övergripande mål; att Folksam ska ha försäkrings- och pensionssparandebansrens mest nöjda kunder samt att ha en lönsam tillväxt. Dessa områden utgjorde de belöningsgrundande målen i programmet samt att det finns en tröskel för driftkostnader i belöningsprogrammet. Denna tröskel innebär att utbetalning i programmet endast kan ske om driftkostnaderna inte överskrider en viss nivå oaktat hur väl de belöningsgrundande målen uppnås.

Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor till maximalt 20 000 kronor per medarbetare beroende på grad av måluppfyllelse. Utfallet i belöningsprogrammet växlas obligatoriskt till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättning styrelse och utskott					
2023, Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ¹⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Sture Nordh ³⁾	-188	-56	-	-25	-269
Styrelsens ordförande					
Anders Henriksson ⁴⁾	-84	-19	-	-11	-114
Övriga styrelseledamöter					
Lena Dahl	-146	-56	-	-63	-265
Eva Fagerberg ³⁾	-120	-56	-	-55	-231
Karin George af Klercker ²⁾	-	-	-	-	-
Anna-Karin Laurell ^{2) 3)}	-	-	-	-	-
Ulf Olsson ³⁾	-129	-	-	-41	-170
Annika Wallenskog	-146	-	-	-46	-192
Helene Odenjung ³⁾	-112	-	-	-35	-147
Johan Ingelskog	-137	-	-	-43	-180
Katrin Röcklinger ²⁾	-	-	-	-	-
Lars Fresker ⁴⁾	-53	-	-	-17	-70
Anna-Britta Åkerlind ⁴⁾	-53	-	-	-17	-70
Peter Danielsson ⁴⁾	-9	-	-	-	-
Maria Liljedahl ^{2) 4)}	-	-	-	-	-
Malin Ohlsson-Leijon ^{2) 4)}	-	-	-	-	-
Arbetsgarerepresentanter					
Thomas Månsson ⁴⁾	-3	-	-	-1	-4
Anette Nordlöf ⁴⁾	-3	-	-	-1	-4
Styrelseledamöter KPA Tjänstepension fram till fusion 1 november 2023					
Anders Henriksson	-113	-37	-	-47	-197
Per Holmström	-129	-50	-	-56	-235
Jeanette Hedberg	-138	-	-	-43	-181
Lars Fresker	-93	-	-	-29	-122
Boel Godner	-137	-	-	-43	-180
Anna-Britta Åkerlind	-84	-	-	-26	-110
Tomas Norderheim	-129	-56	-	-58	-243
Thomas Månsson, arb.t.rep	-18	-	-	-6	-24
Anette Nordlöf, arb.t.rep	-18	-	-	-6	-24
Per Martinsson ²⁾	-	-	-	-	-
Mats Hägglund ²⁾	-	-	-	-	-
Summa ersättning styrelse och utskott	-2 042	-330	-	-669	-3 032

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättning styrelse och utskott					
2022 Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ¹⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Anders Knape ⁶⁾	-86	-30	-	-12	-128
Styrelsens ordförande					
Sture Nordh ⁹⁾	-161	-60	-	-23	-244
Övriga styrelseledamöter					
Lena Dahl	-124	-30	-	-49	-203
Eva Fagerberg	-132	-54	-	-59	-245
Karin George af Klercker ²⁾	-	-	-	-	-
Lenita Granlund ⁶⁾	-49	-	-	-16	-65
Anna-Karin Laurell ²⁾	-	-	-	-	-
Ulf Olsson	-139	-	-	-44	-182
Annika Wallenskog	-130	-	-	-41	-171
Helene Odenjung ⁹⁾	-122	-	-	-38	-161
Johan Ingelskog ⁸⁾	-81	-	-	-25	-106
Katrin Röcklinger ^{2) 7)}	-	-	-	-	-
Elisabeth Sasse ^{2) 5)}	-	-	-	-	-
Summa ersättning styrelse och utskott	-1 026	-174	-	-305	-1 505

¹⁾ Varav inga pensionskostnader.

²⁾ Interna ledamöter erhåller inget arvode.

³⁾ Avgick 2023-10

⁴⁾ Tillträdde 2023-11

⁵⁾ Avgick 2022-01

⁶⁾ Avgick 2022-05

⁷⁾ Tillträdde 2022-01

⁸⁾ Tillträdde 2022-05

⁹⁾ Tillträdde 2022-06

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Arvodesnivåer styrelsen, Tkr	2023	2022
Styrelseordförande, fast årsarvode	-133	-125
Övriga ex vd, fast årsarvode	-89	-84
Sammanträdesarvode per tillfälle	-9	-8
Arvoden till ledamöter i Risk- och kapitalutskott	2023	2022
Ordinarie ledamot	-37	-36
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7	-6

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner, Tkr	Grundlön	Övriga förmåner och ersättningar, ³⁾	Pensionskostnad, ⁵⁾	Summa	Rörlig ersättning, ⁴⁾	Avgiftsbestämda pensionskostnader
Moderföretaget, 2023						
Vd						
Camilla Larsson Vd	-2 346	-7	-900	-3 253	-	-900
Andra ledande befattningshavare 4 personer varav 3 personer med rörlig ersättning ^{2), 6)}	-4 382	-40	-2 125	-6 547	-28	-309
Övriga tjänstemän						
Övriga anställda 233 personer varav 233 personer med rörlig ersättning	-168 968	-2 563	-24 071	-195 602	-1 121	-5 424
Summa	-175 696	-2 610	-27 096	-205 402	-1 149	-6 633
Moderföretaget, 2022						
Vd						
Camilla Larsson Vd	-2 210	-6	-911	-3 127	-	-911
Andra ledande befattningshavare 3 personer varav 3 personer med rörlig ersättning ^{2), 6)}	-2 754	-27	-1 125	-3 906	-42	-237
Övriga tjänstemän						
Övriga anställda 235 personer varav 235 personer med rörlig ersättning	-138 338	-2 018	-27 218	-167 574	-1 815	-3 661
Summa	-143 302	-2 051	-29 254	-174 607	-1 857	-4 809

¹⁾Lönekostnader för tf vd redovisas i KPA Pensionservice.

²⁾Vd och ledande befattningshavare tillhör även KPA Pensions företagsledning. Lönekostnaderna fördelas därför mellan KPA Pensions företag.

³⁾Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen tjänstebil.

⁴⁾Rörlig ersättning avser Folksams belöningsprogram.

⁵⁾Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

⁶⁾Ledande befattningshavare består av koncernens företagsledning som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Övrig information om ersättningar till anställda enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2019:23

Under 2023 har det utbetalats 2 845 (4 806) tusen kronor inklusive särskild löneskatt avseende utfall från belöningsprogrammet för 2022. För räkenskapsåret 2023 har det avsatts 1 748 (2 655) tusen kronor inklusive särskild löneskatt, för utbetalning under 2024. Belöningsprogrammet är inte föremål för uppskjuten utbetalning.

Räkenskapsårets kostnadsförda totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 272 (449) tusen kronor. Räkenskapsårets ackumulerade totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 110 (281) tusen kronor och räkenskapsårets utbetalda avgångsvederlag uppgick till 424 (1 457) tusen kronor. Överenskommelserna om avgångsvederlag har alla haft individuella behov. I avgångsvederlagen för 2023 ingår ingen tidigare anställd i ledande position, 2022 ingick det en tidigare anställd i ledande position.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Ersättningen till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och tjänstepension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till vd. För övriga ledande befattningshavare utgår inga rörliga ersättningar utöver Folksams belöningsprogram.

Med andra ledande befattningshavare avses de 3 personer som tillsammans med vd utgör KPA Pensions företagsledning. För företagsledningens sammansättning, se ovan.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Pensioner

Pensionsåldern för vd är 65 år. Vd har en premiebaserad pensionsförmån med en premieavsättning som motsvarar 31 procent av den årliga bruttolönen. Övriga ledande befattningshavare omfattas av den kollektivavtalade tjänstepensionsplanen. Pensionsålder för övriga ledande befattningshavare är 65 år.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för vd med 12 månadslöner och uppsägningstiden är 6 månader från företagets sida. Inga avtal om avgångsvederlag eller liknande förmåner finns för andra ledande befattningshavare utan dessa har i likhet med alla anställda 6 månaders uppsägningstid enligt kollektivavtal.

Pensionsupplysningar (moderföretag)

KPAs pensionsåtagande till anställda för kollektivavtalade tjänstepensioner tryggas i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse sedan 1 juli 2011. Pensionsplanen, KTP-planen, består av en förmånsbestämd plan för de som är födda 1 juli 1978 eller tidigare eller en avgiftsbaserad plan för de som är födda senare än 1 juli 1978.

Premierna för de förmånsbestämda och avgiftsbestämda delarna redovisas löpande som kostnader i arbetsgivaren KPA ABs resultaträkning. Kostnaden för särskild löneskatt på pensionskostnader periodiseras i takt med att de uppstår i KPA ABs resultaträkning. Pensionsåtagandena redovisas inte i KPA ABs balansräkning.

Tidigare intjänade pensionsrätter enligt KPA-planen tryggas med försäkring. KPA Pension har även tryggt pensionsrätter i KPA ABs Pensionsstiftelse för före detta anställda enligt pensionsavtalet PA-KL och några äldre kommunala pensionsbestämmelser. Även dessa pensionsåtaganden tryggas via försäkring.

Vid redovisning av pensionsåtaganden i juridisk person tillämpas reglerna i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Tkr	Koncernen och moderföretaget	
	2023	2022
Specifikation av redovisade pensionskostnader i KPA Pension, pensionering genom försäkring		
Försäkringspremier	834	587
Särskild löneskatt på pensionskostnader	202	143
Årets pensionskostnad	1 036	730

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 45. Tvister

Det förekommer inte några tvister som i väsentligt avseende kan påverka företagets finansiella ställning.

Not 46. Disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsens förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står enligt balansräkningen

Konsolideringsfond	134 637 403 841
Årets resultat	30 298 766 059
Totalt, kronor	164 936 169 900

Styrelsen och vd föreslår stämman att den för år 2023 redovisade vinsten 30 298 766 058,85 kronor förs över till konsolideringsfonden.

Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension in i KPA Tjänstepensionsförsäkring. För detaljerad information hänvisas till Förvaltningsberättelsen samt not 50 Upplysningar om fusion.

Not 47. Väsentliga händelser efter balansdagen

Finansinspektionen (FI) har meddelat att man kommer att genomföra en undersökning av Folksamgruppens investeringar i Heimstaden Bostad AB.

FI har meddelat att undersökningen fokuserar på efterlevnad av bestämmelser om aktsamhet i bland annat försäkringsrörelselagen.

Not 48. Hållbarhetsrapport

KPA Tjänstepensionsförsäkring upprättar enligt ÅRL (ÅRFL) inte någon lagstadgad hållbarhetsrapport utan hänvisar till hållbarhetsredovisningen som upprättats av KPA AB där KPA Tjänstepensionsförsäkring ingår. KPA AB har organisationsnummer 556527-7182 och sitt säte i Stockholm. Hållbarhetsredovisningen finns tillgänglig på www.kpa.se.

Not 49. Intäkter, kostnader samt förändring i försäkringstekniska avsättningar för övrig försäkringsverksamhet

KPA Tjänstepensionsförsäkring har per den 1 januari 2022 omvandlats från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag. Från det datumet följer därmed företaget den nya rörelse-regleringen för tjänstepensionsföretag. KPA Tjänstepensionsförsäkring bedriver till största delen tjänstepensionsverksamhet men till viss del bedriver företaget även verksamhet avseende försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar enligt den nya lagen för tjänstepensionsföretag. Av punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag under vissa förutsättningar får driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar som avses i 1 kap. 4§ samma lag. Det gäller endast till utgången av år 2034 och under förutsättningen att verksamheten avseende de försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar utgör mindre än fem procent av företagets verksamhet. Per den 31 december 2023 (2022) utgör övrig försäkringsverksamhet cirka 0,5 (0,6) procent av KPA Tjänstepensionsförsäkrings totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital.

Ett tjänstepensionsföretag som tillämpar punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag ska i noter till balansräkningen specificera förändringen i försäkringstekniska avsättningar och förutbetalda anskaffningskostnader som härrör från försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar. I noter till resultaträkningen ska även intäkter och kostnader specificeras som härrör från försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar.

Nedan har KPA Tjänstepensionsförsäkring specificerat de poster i resultat- och balansräkningen som är aktuella för övrig försäkringsverksamhet. Uppgifterna lämnas inte för koncernen då förändringen från motsvarande poster i moderföretaget bedöms som marginell.

Resultaträkning

Mkr	Moderföretaget			
	2023		2022	
	Totalt	Varav Övrig livförsäkring	Totalt	Varav Övrig livförsäkring
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen				
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	28 938	1	19 464	1
Intäkter från investeringsavtal	4	1	4	1
Kapitalavkastning, intäkter	7 887	43	7 576	51
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	21 957	136	-	-
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	33	1	33	1
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-4 987	-73	-4 698	-81
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-17 670	20	21 602	202
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	-1 489	-25	1 721	28
Driftskostnader	-484	0	-362	0
Kapitalavkastning, kostnader	-3 093	-17	-2 627	-18
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-	-	-30 906	-223
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	31 096	86	11 806	-37
Icke-teknisk redovisning				
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	31 096	86	11 806	-37
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	31 096	86	11 806	-37
Bokslutsdispositioner	-174	-	1	-
Resultat före skatt	30 922	86	11 807	-37
Skatt på årets resultat	-623	-4	-333	-2
Årets resultat	30 299	82	11 474	-39

Not 49. Intäkter, kostnader samt förändring i försäkringstekniska avsättningar för övrig försäkringsverksamhet forts.

Livförsäkringsavsättning

Mkr	Moderföretaget Övrig livförsäkring	
	2023	2022
Ingående balans	774	976
Effekt av ny metod för diskonteringsräntan ¹⁾	-	-12
Effekt av ändrat antagande, förväntade framtida flyttar ²⁾	-	-24
Effekt av ändrade modellantaganden för diskonteringsränta ³⁾	0	10
Premiernas påverkan på avsättning	1	1
Utbetalningar	-71	-78
Utbetalningar på grund av flytt	3	0
Riskresultat	0	0
Uppräkning diskonteringsränta	28	10
Effekt av ändrade marknadsräntor	26	-107
Avgiftsbelastning	-2	-2
Avkastningsskatt	-3	-2
Tekniska ändringar som påverkar reserven	-1	1
Andra förändringar	0	1
Utgående balans brutto	754	774

¹⁾KPA Tjänstepensionsförsäkring har från och med 1 januari 2022 ändrat antagande om aktsam räntesats vilket ger påverkan på den diskonteringsränta som används vid värdering av livförsäkringsavsättningarna. Se not 31, Livförsäkringsavsättning.

²⁾KPA Tjänstepensionsförsäkring har från och med 30 juni 2022 ändrat antagande om förväntade framtida flyttar vilket ger påverkan på värdering av livförsäkringsavsättningarna. Se not 31, Livförsäkringsavsättning.

³⁾Avser de årliga ändringar som sker i nivån på den långsiktiga terminsräntan (UFR) - se mer information om UFR i not 31 Livförsäkringsavsättning.

Fondförsäkringsåtaganden

Mkr	Moderföretaget Övrig livförsäkring	
	2023	2022
Fondförsäkringsåtagande		
Ingående balans	171	206
Inbetalningar	0	0
Utbetalningar	-7	-7
Avgifter	-1	-1
Värdeförändring på placeringstillgångar	25	-27
Rabatter till försäkringstagarna	0	0
Avkastningsskatt	0	0
Övrigt	0	0
Utgående balans	188	171

Not 50. Upplysningar om fusion

KPA Tjänstepension AB (publ) med organisationsnummer 502010-3502 har per den 1 november 2023 fusionerats med KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ) med organisationsnummer 516401-6544. Båda företagen är icke-vinstutdelande tjänstepensionsföretag med säte i Stockholm. KPA Tjänstepensionsförsäkring har övertagit samtliga tillgångar och skulder i KPA Tjänstepension genom en så kallad omvänd fusion (absorption). Genom fusionen har KPA AB blivit direkt ägare av KPA Tjänstepensionsförsäkring. I utbyte mot samtliga 72 aktier i KPA Tjänstepension har KPA AB vid fusionen erhållit ersättning (fusionsvederlag) bestående av samtliga 72 aktier i KPA Tjänstepensionsförsäkring. Det innebär att fusionsvederlaget motsvarar värdet på det överlåtande företags aktiekapital på fusionsdagen som uppgick till 720 tusen kronor. Ingen kontant ersättning har lämnats som fusionsvederlag.

Vid fusionen har KPA Tjänstepension upplösts. Tillgångar och skulder har fusionerats in i KPA Tjänstepensionsförsäkring per

den 1 november 2023. Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat i KPA Tjänstepension uppgick per fusionstidpunkten till 92 miljoner kronor och årets resultat uppgick till -6 miljoner kronor. Årets resultat fram till den 1 november 2023 har tagits in i resultaträkningen för KPA Tjänstepensionsförsäkring. Fusionsdifferensen uppgår till 2 715 miljoner kronor. 2 704 miljoner kronor redovisas i konsolideringsfonden och 11 miljoner kronor i fond för utvecklingsutgifter. I samband med fusionen uppstod en förlust om drygt 41 miljoner kronor vilket redovisas i konsolideringsfonden. Fusionen har inte föranlett några skillnader i tillämpade redovisningsprinciper mellan KPA Tjänstepension och KPA Tjänstepensionsförsäkring. Fusionen har heller inte föranlett några ändrade uppskattningar, bedömningar eller antaganden.

Resultat- och balansräkning i sammandrag för KPA Tjänstepension vid fusionstidpunkten presenteras nedan. För mer information om fusionen hänvisas till väsentliga händelser under året i förvaltningsberättelsen.

Resultaträkning

Mkr	2023-11-01
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen	
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	354
Kapitalavkastning, intäkter	128
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	32
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-288
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-36
Driftskostnader	-46
Kapitalavkastning, kostnader	-46
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-6
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	92
Icke-teknisk redovisning	
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	92
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	92
Bokslutsdispositioner	-99
Resultat före skatt	-7
Skatt på årets resultat	0
Årets resultat	-6

Not 50. Upplysningar om fusion forts.

Balansräkning

Tillgångar	
Mkr	2023-11-01
Andra immateriella tillgångar	11
Aktier och andelar i koncernföretag	42
Aktier och andelar	1 468
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 334
Utlåning till kreditinstitut	43
Derivat	0
Fordringar avseende direkt försäkring	0
Aktuell skattefordran	1
Övriga fordringar	31
Kassa och bank	138
Upplupna ränteintäkter	13
Övriga förutbetalda kostnader	0
Summa tillgångar	4 083

Eget kapital, avsättningar och skulder

Eget kapital, avsättningar och skulder	
Mkr	2023-11-01
Aktiekapital	1
Konsolideringsfond	2 745
Andra fonder	11
Årets resultat	-6
Obeskattade reserver	371
Livförsäkringsavsättning	313
Oreglerade skador	91
Återbäring och rabatter	464
Aktuell skatteskuld	58
Derivat	28
Övriga skulder	7
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	4 083

Beräkning av fusionsdifferensen

Beräkning av fusionsdifferensen	
Mkr	2022-12-31
Tillgångar	4 365
Skulder	-1 336
Obeskattade reserver	-272
Tillgångar - skulder	2 757
Aktier och andelar i koncernföretag ¹⁾	-42
Fusionsdifferens	2 715

¹⁾Med anledning av att KPA Tjänstepensionsförsäkring har återbetalat aktiekapitalet om 299 miljoner kronor till KPA Tjänstepension före fusionen, används i stället det bokförda värdet på aktier och andelar i koncernföretag vid tidpunkten för fusionen.

Årsredovisningens undertecknande

Stockholm det datum som framgår av elektronisk signering

Anders Henriksson, 26 mars 2024
Ordförande

Lars Fresker, 26 mars 2024

Johan Ingelskog, 26 mars 2024

Katrín Röcklinger, 26 mars 2024

Malin Ohlsson-Leijon, 26 mars 2024

Annika Wallenskog, 26 mars 2024

Peter Danielsson, 26 mars 2024

Lena Dahl, 26 mars 2024

Karin George af Klercker, 26 mars 2024

Maria Liljedahl, 26 mars 2024

Tomas Månsson, 26 mars 2024
Arbetsstagarrepresentant

Camilla Larsson, 26 mars 2024
VD

Vår revisionsberättelse har lämnats det datum som framgår av elektronisk signering

Ernst & Young AB
Daniel Eriksson, 26 mars 2024
Auktoriserad revisor

Definitioner och begrepp

Avkastningsränta

Den avkastning med vilken de försäkrades sparande (pensionskapitalet) ökar.

Direktavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter, minskat med driftskostnader för byggnader och mark, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placerings-tillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyres-intäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m m.

Duration

Löptid.

ERSB (enligt IORP II)

ERSB utgör förkortning för egen risk- och solvensbedömning. Detta utgör ett tjänstepensionsföretags egen analys av dess risker och kapitalbehov för att driva verksamheten.

Försäkrad och Försäkringstagare

Försäkrad är den person som omfattas av försäkringen medan Försäkringstagare är den som har ingått försäkringsavtal med ett försäkrings- och tjänstepensionsföretag. I exempelvis kollektiv-avtalade tjänstepensionsförsäkringar finns en distinktion mellan Försäkrad och Försäkringstagare, då arbetstagaren som omfattas av avtalet utgör den Försäkrade medan arbetsgivaren utgör Försäkringstagaren.

Försäkringstekniska avsättningar

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkringsföretagen som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader jämte skaderegleringskostnader, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placerings-tillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med driftskostnader menas anskaffningskostnader, förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader samt provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring.

IORP II

De regler som gäller för tjänstepensionsföretag, en typ av företag som driver tjänstepensionsverksamhet på försäkringsområdet och som enbart meddelar tjänstepensionsförsäkringar.

Regleringen för tjänstepensionsföretag utgår från andra tjänstepensionsdirektivet (IORP II), och omfattar bland annat regler för tjänstepensionsföretags ekonomiska ställning och styrka (solvens). Utöver de regler som följer av direktivet, kompletteras regleringen i svensk rätt av bland annat en förstärkt solvensreglering med ett riskkänsligt kapitalkrav (RKK).

Kapitalbas (enligt IORP II)

Kapitalbasen består av eget kapital inklusive obeskattade reserver. I förekommande fall och där tillstånd erhållits från Finansinspektionen, får också öppet redovisade övervärden i placeringstillgångar inkluderas i kapitalbasen.

Avräkning sker från kapitalbasen i det fall att de försäkringstekniska avsättningarna för solvensändamål uppgår till ett högre värde än motsvarande belopp som finns upptaget i företagets finansiella rapporter.

Kollektiv konsolidering

Företagets tillgångar värderade till verkligt värde minskade med aktiekapital, finansiella skulder och företagets totala åtagande (garanterade och icke garanterade).

Kollektiv konsolideringsnivå

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets totala åtagande.

Konsolideringskapital

Konsolideringskapital utgörs av i balansräkningen redovisat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden och undervärden i placeringstillgångar som inte redovisats i balansräkningen.

Minimikapitalkrav (enligt IORP II)

I tjänstepensionsregleringen finns bestämmelser om kapitalkrav för tjänstepensionsinstitut – den s k solvensmarginalen. Det kapitalkravet är i svensk rätt genomfört i form av ett minimikapitalkrav (ett minsta kapitalkrav gällande utöver det riskkänsliga kapitalkravet).

Minimikapitalkravet beräknas enligt huvudregeln med utgångspunkt i storleken på de försäkringstekniska avsättningarna, s k positiva risksummor och nettodriftskostnaderna. För tilläggsförsäkringar gäller att minimikapitalkravet beräknas med utgångspunkt i premiebaser och ersättningsbaser. Minimikapitalkravet får inte understiga en lagstadgad minsta nivå, det s k garantibeloppet. Enligt lagen ska kapitalbasen (enligt IORP II) aldrig vara mindre än det högsta av minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Riskkänsligt kapitalkrav (enligt IORP II)

Det riskkänsliga kapitalkravet (RKK) utgör den minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensionsföretaget med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

RKK-kvot (enligt IORP II)

Med RKK-kvot avses kapitalbas i förhållande till det riskkänsliga kapitalkravet (RKK).

Solvensgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets garanterade åtagande.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna.

Totalavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter jämte värdeförändringar och realisationsresultat vid försäljning av placeringstillgångar i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m m.

Bolagsbenämningar

Folksam

Folksam omfattar Folksam Liv-koncern och Folksam Sak-koncern. I begreppet koncern ingår konsoliderade och ej konsoliderade företag.

Folksam Liv-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag och gemensamt styrda företag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels helägda dotterföretag som Folksam Tjänstepension AB (Folksam Tjänstepension) och Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam Fondförsäkring), dels delägda företag som företagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent och Folksam LO Tjänstepension AB (publ), som ägs till 51 procent. KPA Pension omfattar KPA AB, KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ) (KPA Tjänstepensionsförsäkring) samt KPA Pensionservice AB. Den 1 november 2023 fusionerades KPA Tjänstepension AB (publ) in i KPA Tjänstepensionsförsäkring.

Folksam Sak-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Sak konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag och gemensamt styrda företag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar det helägda försäkringsdotterföretaget Tre Kronor Försäkring AB samt dotterföretag som bland annat bedriver fastighetsverksamhet.

Folksam Liv-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Liv motsvarar det företag som ingår i Folksam Liv-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Folksam Sak-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Sak motsvarar det företag som ingår i Folksam Sak-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ), org nr 516401-6544

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ) för år 2023 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 31-38. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 18-139 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 31-38. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet *Revisorns ansvar* i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen och koncernredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Värdering av livförsäkringsavsättningar

Upplysningar om livförsäkringsavsättningar återfinns i not 1 Redovisningsprinciper, not 2 Upplysningar om risker, not 31 Livförsäkringsavsättning. Av not 31 på sid 110 framgår att moderbolagets redovisningsprinciper avseende livförsäkringsavsättningar överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper.

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
<p>Per den 31 december 2023 uppgick försäkringstekniska avsättningar i koncernen och moderbolaget till 128 237 mkr, varav 127 279 mkr avser livförsäkringsavsättning, 487 mkr avser oreglerade skador, 464 mkr avser återbäring och rabatter och 7 mkr avser övriga försäkringstekniska avsättningar. Totalt sett utgör försäkringstekniska avsättningar 82 procent av totala skulder i koncernen och 82 procent av totala skulder i moderbolaget.</p> <p>Livförsäkringsavsättningar ska motsvara nuvärdet av försäkringsbolagets framtida åtaganden gentemot försäkringstagarna med hänsyn tagen till faktorer som garanterad avkastning, omkostnader och dödlighet. Avsättningen för framtida åtaganden beräknas med hjälp av aktuariella metoder. Givet balanspostens storlek i förhållande till totala skulder, samt att det kräver att ledningen gör bedömningar och antaganden, har värdering av livförsäkringsavsättningar ansetts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.</p>	<p>Vi har skaffat oss förståelse för reservsättningsprocessen och utvärderat nyckelkontroller inklusive godkännande av metod och antaganden och utvärdering av de modellbaserade beräkningarna. Vidare har vi testat att data från underliggande system som används i modellen är fullständiga och riktiga. Vi har även utvärderat lämpligheten i metoder och betydelsefulla antaganden samt genomfört självständiga beräkningar av avsättningar gällande väsentliga försäkringsklasser. I vår revision har vi använt våra interna aktuarier för att bistå oss i de granskningsåtgärder vi utfört.</p> <p>Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna avseende livförsäkringsavsättningar och företagsledningens bedömningar.</p>

Värdering av placeringstillgångar klassificerade i nivå 3

Detaljerade upplysningar och beskrivning av området lämnas i årsredovisningen och koncernredovisningen. Placeringstillgångar värderade till verkligt värde beskrivs i not 27 med ytterligare information om risker i not 2. För området relevanta redovisningsprinciper för koncernen beskrivs i not 27. Av not 27 framgår att moderbolagets redovisningsprinciper avseende placeringstillgångar klassificerade i nivå 3 överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper.

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
<p>Koncernen och moderbolaget innehar placeringstillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki.</p> <p>Placeringstillgångar i nivå 3 uppgår per den 31 december 2023 till 61 814 (19 925) mkr i koncernen (moderbolaget), vilket motsvarar 17 procent av koncernens totala tillgångar och 6 procent av moderbolagets totala tillgångar.</p> <p>Placeringstillgångarna utgörs av onoterade aktier och andelar, lånefordringar samt förvaltningsfastigheter. Verkligt värde bestäms med hjälp av värderingsmodeller som bedöms vara lämpliga för respektive innehav. Vid modellvärderingen används antaganden och icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde vilket innebär att värderingen av placeringstillgångar som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki innefattar bedömningar av företagsledningen.</p> <p>Då det kräver att ledningen gör bedömningar och antaganden med väsentlig påverkande på redovisade belopp har värderingen av placeringstillgångar klassificerade i nivå 3 varit ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.</p>	<p>Vi har tagit del av och utvärderat bedömningen av verkliga värden för placeringstillgångar klassificerade i nivå 3.</p> <p>Vi har skaffat oss förståelse för värderingsprocesserna och utvärderat nyckelkontroller, innefattande företagsledningen fastställande och godkännande av antaganden och metoder som använts i modellbaserade beräkningar, kontroller av kvalitet i data samt utvärdering av värderingar utförda av externa specialister. Vi har bedömt metoderna i modellerna mot praxis och värderingsriktlinjer och testat indata. Vi har jämfört betydelsefulla antaganden med lämpliga referensvärden och priskällor samt kontrollerat de beräkningar som ligger till grund för värderingen. Vidare har vi utvärderat de externa värderarnas kompetens och objektivitet. I vår revision har vi använt våra interna värderingsspecialister för att bistå oss i de granskningsåtgärder vi utfört.</p> <p>Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna avseende värdering av placeringstillgångar och företagsledningens bedömningar.</p>

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4-17, 140-142 och 147-177. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och

koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning och försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- ▶ identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- ▶ skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- ▶ utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- ▶ drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- ▶ utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- ▶ inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall åtgärder som har vidtagits för att eliminera hoten eller motåtgärder som har vidtagits.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av KPA Tjänstepensionsförsäkring (publ) för år 2023 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- ▶ företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- ▶ på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, viktiga åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen, lagen om tjänstepensionsföretag och bolagsordningen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 31-38 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 16 *Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplýsningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Ernst & Young AB, Hamngatan 26, 111 47 Stockholm, utsågs till KPA Tjänstepensionsförsäkring ABs revisor av bolagsstämman den 30 maj 2023 och har varit bolagets revisor sedan 29 juni 2016.

Stockholm, det datum som framgår av elektronisk underskrift
Ernst & Young AB

Daniel Eriksson, 26 mars 2024

Auktoriserad revisor

Hållbarhetsbilaga för årlig information 2023

Produktnamn: Premiebestämd traditionell försäkring
Identifieringskod för juridiska personer: 5493000FE6UT6IWYYK32

Miljörelaterade och sociala egenskaper

Hade denna finansiella produkt ett mål för hållbar investering?

Ja

Den gjorde **hållbara investeringar med ett miljömål:** ___%

i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

Den gjorde **hållbara investeringar med ett socialt mål:** ___%

Nej

Den **främjade miljörelaterade och sociala egenskaper** och även om den inte hade en hållbar investering som sitt mål, hade den en andel på 35-47%*hållbara investeringar

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett socialt mål

Den **främjade miljörelaterade och sociala egenskaper, men gjorde inte några hållbara investeringar**

**I produkten varierar tillgångsallokeringen över försäkringstiden, vilket även påverkar andelen hållbara investeringar. Den siffra som redovisas är ett spann av lägsta och högsta möjliga andel, beroende på allokeringen.*

I vilken utsträckning främjades de miljörelaterade och sociala egenskaperna av denna finansiella produkt?

KPA Pensions ambition är att vara ledande inom ansvarsfulla investeringar. Vi har sedan 2001 både uteslutande och påverkande placeringskriterier som styr vår kapitalförvaltning och de tillgångar som vi investerar i. De uteslutande kriterierna sätter de yttre ramarna för vad vi kan investera i och inte. Vi utesluter investeringar i bland annat tobak, pornografi, vapen, alkohol och andra branscher och bolag vars verksamheter strider mot brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper. Våra påverkandekriterier styr i sin tur vårt arbete med att försöka påverka de tillgångar vi äger att ta ett större ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter samt antikorrupktion.

Vår inställning är i första hand inte att välja bort investeringar, utan att försöka påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta ansvar för hållbarhetsfrågor. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Det är med våra påverkande kriterier som grund, samt ägarpolicy, som vi utövar vårt ägarinflytande inom ramen för ansvarsfulla investeringar. Vi kallar det för ansvarsfullt ägande. Vårt påverkansarbete bedrivs bland annat via bolagsstämmor, investerarsamarbeten och i direkt dialog med våra innehav, och vi

Hållbar investering: en investering i ekonomisk verksamhet som bidrar till ett miljömål eller socialt mål, förutsatt att investeringen inte orsakar betydande skada för något annat miljömål eller socialt mål och att investeringsobjekten följer praxis för god styrning.

EU-taxonomin är ett klassificeringssystem som fastställs i förordning (EU) 2020/852, där det fastställs en förteckning över **miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter**. Förordningen innehåller inte någon förteckning över socialt hållbara ekonomiska verksamheter. Hållbara investeringar med ett miljömål kan vara förenliga med kraven i taxonomin eller inte.

för dessa dialoger både i egen regi och tillsammans med andra investerare i de fall vi har gemensamma frågor som vi vill driva.

Denna produkt främjar miljörelaterade och sociala egenskaper genom att KPA Pension dels utesluter investeringar i produktens investeringsportfölj, och dels försöker påverka de tillgångar vi äger att ta större ansvar för hållbarhetsrelaterade frågor.

Under 2023 har KPA Pension fortsatt att bedriva ett aktivt ägararbete som syftat till att få de tillgångar vi äger att ta större ansvar för hållbarhetsfrågor. Här nedan följer ett antal exempel på det arbete som gjorts under året och som inneburit att produkten har främjat miljömässiga och sociala egenskaper.

Klimat och Miljö

KPA Pension är en av medgrundarna till UN Convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), vilket innebär att vårt långsiktiga klimatmål är att investeringarna ska visa nettonoll utsläpp av växthusgaser senast 2050 – det vill säga i linje med målen i Parisavtalet. Detta innefattar samtliga tillgångsslag som vi investerar i: aktier, räntebärande instrument, direktägda fastigheter samt alternativa investeringar.

Inom klimat och miljö har KPA Pension primärt använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de miljörelaterade egenskaperna under 2023:

- Utsläpp av växthusgaser
- Investeringsobjektens växthusgasintensitet
- Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn
- Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål (aktieportföljens största utsläppare, se nedan beskrivning)
- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

KPA Pension Folksamgruppen, som KPA Pension är en del av, har även utvecklat ett särskilt delmål kopplat till de 86 mest utsläppsintensiva aktieinnehav, där målet är att minst 50 procent av dem ska ha antagit ett vetenskapligt förankrat klimatmål (Science Based Target, SBT) senast 2025. För att uppnå detta för vi individuella påverkansdialoger med dessa 86 bolag.

Under 2024 planerar KPA Pension att fortsätta exekvera mot våra klimattelmål till 2025, samt utveckla nya delmål som kommer att gälla från 2025 fram till 2030.

Sociala frågor inklusive mänskliga rättigheter

När det gäller sociala frågor innefattar vårt arbete som ägare bland annat att vi vill att våra portföljbolag systematiskt ska arbeta med grundläggande arbetsrättsliga frågor för de anställda, exempelvis rörande barnarbete, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar. Vi vill även att våra innehav ska bidra till ekonomisk tillväxt i de länder de är verksamma i, för att därmed lämna ett bidrag till mänskliga rättigheter i vid bemärkelse. Vi vill att våra innehav tar ansvar för samtliga led i deras värdekedjor, och att de har regler och policys på plats för att säkerställa sunda arbetsvillkor både för anställda samt leverantörer och underleverantörer.

Inom sociala frågor har KPA Pension primärt använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de sociala egenskaperna under 2023:

- Exponering mot vapen

- Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis
- Investeringar i bolag inom spelindustrin
- Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak
- Investeringar i bolag som producerar pornografi
- Investeringar i bolag som producerar alkohol
- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Under 2023 har vi arbetat i flera påverkansprojekt med fokus på sociala frågor. Under årets stämamosäsong ställde vi frågor på temat mänskliga rättigheter till vd och/eller styrelseordförande i de svenska börsnoterade bolag som vi har i våra portföljer. Vidare har vi under 2023 bland annat diskuterat mänskliga rättigheter i arabvärlden med våra största svenska innehav som har verksamhet i regionen. Bakgrunden till dessa dialoger var att ILO har pekat ut just arabvärlden som den region där det finns störst risk för barn- och tvångsarbete.

Under 2023 har KPA Pension även gjort ett antal investeringar som utöver potential till god avkastning även har ett fokus på sociala frågor. Ett exempel inkluderar en investering av Folksamgruppen i en obligation emitterad av Världsbanken, där kapitalet används till att öka kunskapen kring trafiksäkerhet i utvecklingsländer. Ett annat exempel är att KPA Pension har, som del av Folksamgruppen, varit med och investerat närmare i riskkapitalfonden Norrsken Venture Capital Fund II. Fonden investerar tidigt i bolag som har så kallad impact – att göra skillnad för klimat och samhälle – integrerat i sin affärsmodell samtidigt som man eftersträvar attraktiv finansiell avkastning.

Anti-korruption och bolagsstyrningsfrågor

I begreppet bolagsstyrningsfrågor inkluderar KPA Pension både rena styrningsfrågor som rör styrelser och dess sammansättning och mångfald, rösträttsprinciper, kapitalstruktur och liknande samt regelefterlevnad och ersättningsfrågor. För att hantera bolagsstyrningsfrågor på ett effektivt sätt förväntar vi oss att företag har ett väldefinierat system för företagsstyrning som balanserar intressenters olika intressen.

KPA Pension ska vidare, genom sina placeringar, aktivt påverka innehaven att systematiskt förebygga alla former av mutor och bestickning i sina affärsrelationer. Vi vill att bolaget ska arbeta mot alla former av korruption inklusive utpressning, mutor, penningtvätt och finansiering av terrorism. Vi vill att företagen ska ha en relevant uppförandekod på plats och ett riskhanteringssystem för att förhindra alla former av korruption. Om ett företag har upplevt situationer relaterade till dessa frågor vill vi att företagen ska vara öppna för sina aktieägare och övriga intressenter om hur de kommer att förhindra sådana incidenter i framtiden.

Inom bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption har KPA Pension även använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de sociala egenskaperna under 2023:

- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Ojusterad löneklyfta mellan könen och jämnare könsfördelning mellan styrelserna

Under 2023 har Folksamgruppen bland annat deltagit i sex valberedningar i svenska innehav, där vi har säkerställt att bolagens styrelser är väl sammansatta utifrån ett kompetens-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiv, samt att det finns ledamöter med relevant kompetens inom de hållbarhetsfrågor som är viktiga för bolaget.

Vidare har vi sett över våra interna styrdokument kring hur vi röstar vid svenska årsstämmor. Uppdateringar har gjorts specifikt gällande de långsiktiga incitamentsprogram till ledande befattningshavare som styrelsen föreslår, och som aktieägarna röstar om på stämmorna. Bland annat vill KPA Pension nu att dessa program gärna ska innehålla prestationskrav kopplade till bolagens arbete inom exempelvis klimatomställning, sociala frågor eller andra hållbarhetsrelaterade frågor som är relevanta för bolagets verksamhet.

Sammantaget bidrog vårt arbetssätt, med uteslutande placeringskriterier i kombination med ett proaktivt påverkansarbete, till att de miljörelaterade och sociala egenskaperna i denna produkt under 2023 främjades i stor utsträckning.

● **Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?**

De resultat som redogörs för i siffror under den här rubriken omfattar Folksam som bolag och inte den enskilda produkten.

KPA Pension har under 2023 genomfört två formella analyser av vår placeringsportfölj. Denna så kallade screening har gjorts utifrån våra placeringskriterier, för att säkerställa att de tillgångar vi äger uppfyller kriterierna. Dessutom har vi genomlyst tidigare underkända bolag två gånger under 2023, för att se om en förändring av deras verksamheter har skett och att de därmed kan godkännas igen. Vidare har vi vid ett tillfälle kontrollerat om våra portföljer innehåller otillåtna innehav, genom att matcha listan med innehav mot listan med otillåtna bolag. Resultatet av dessa analyser har inte visat några otillåtna innehav i våra aktieportfölj

KPA Pension har även genomfört så kallade normbaserade screeningar under 2023, för att se om några innehav har gjort överträdelser av exempelvis FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller några andra ramverk som våra placeringskriterier och ägarpolicy lutar sig mot. Resultatet av denna screening har använts för att kartlägga vilka bolag som ska omfattas av påverkansarbete inom klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

Andelen investeringar som faktiskt har främjat miljörelaterade och sociala egenskaper i produkten var under referensperioden mer än 99%. Vidare följer här en redogörelse av resultatet för de hållbarhetsindikatorer som redovisats under föregående fråga.

Klimat och Miljö:

- **Utsläpp av växthusgaser:** KPA:s placeringar visade vid utgången av 2023 följande utsläpp av växthusgaser:
 - Scope 1: 312 498 ton
 - Scope 2: 96 570 ton
 - Scope 3: 7 357 237 ton
- **Investeringsobjektens växthusgasintensitet:** Investeringsobjekten i KPAs placeringsportfölj visade vid utgången av referensperioden en växthusgasintensitet om 1364. Växthusgasintensiteten är angiven i ton koldioxidekvivalenter dividerat med Folksamgruppens ägarandel av bolagens omsättning i Mkr.
- **Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn:** KPA hade vid utgången av 2023 en exponering mot företag verksamma i fossila sektorn om 2,59%. Måttet anger andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen.

Under 2023 har KPA Pension fortsatt att se över exponeringen mot företag i den fossila sektorn, i synnerhet företag verksamma inom olja och gas. Under 2022 utvecklade KPA Pension en ny urvalsmodell som innebär att vi endast kan äga energibolag som har antagit nettonollmål, samtidigt

Hållbarhetsindikatorer mäter uppnåendet av de miljörelaterade eller sociala egenskaperna som den finansiella

som de också ska ligga i framkant i klimatomställningen jämfört med konkurrenter. Under 2023 har Folksamgruppen och därmed också KPA Pension även gjort en djupare analys av energibolagen, för att på så vis bedöma deras faktiska omställningsarbete.

- **Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål:** Under 2023 har vi fortsatt påverkansarbetet gentemot vår portföljes största utsläppare. Vid utgången av året hade 53,5 procent av de 86 bolagen på Folksamgruppens lista antagit SBTs, vilket innebär att delmålet om 50% till 2025 nu är uppfyllt.

Sociala frågor:

- **Exponering mot kontroversiella vapen:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom kontroversiella vapen.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom icke-medicinsk cannabis.
- **Investeringar i bolag inom spelindustrin:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom spelindustrin.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom tobak.
- **Investeringar i bolag som producerar pornografi:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom pornografi.

Bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption:

- **Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av KPA Pension analys denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 att 0,15% av våra innehav har gjort överträdelser av dessa ramverk.
- **Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av KPA Pension analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 att 18,53% av våra innehav har saknat dessa processer under referensperioden.
- **Ojusterad löneklyfta mellan könen:** Resultatet av KPA Pension analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 en genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt på 17,62%.

Jämnare könsfördelning mellan styrelserna: Resultatet av KPA Pensions analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 en siffra på 21,07%. Måttet visar ett genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter

● ...och jämfört med de föregående perioderna?

- **Utsläpp av växthusgaser:** KPA:s placeringar visade vid utgången av 2022 följande utsläpp av växthusgaser:
 - Scope 1: 218 072 ton
 - Scope 2: 73 743 ton
 - Scope 3: 2 757 176 ton

Siffrorna visar att utsläppen från KPAs placeringar har ökat mellan 2022 och 2023. Det finns flera förklaringar till det, bland annat har marknadsvärdet av KPAs placeringar ökat via en positiv

avkastning under 2023, där även aktieutdelningar och premier har återinvesterats i portföljen, där även aktieutdelningar och premier har återinvesterats i portföljen. En annan förklaring är osäkerhet kring datakvalitet: KPA Pensions dataleverantör hämtar siffror från bolagens egen rapportering, och det händer att bolagen retroaktivt reviderar siffror i takt med att metoder för rapportering och tillgång till data uppdateras. Detta påverkar möjligheten att jämföra siffror från ett år till ett annat.

Investeringsobjektens växthusgasintensitet: Investeringsobjekten i KPAs placeringsportfölj visade vid utgången av 2022 en växthusgasintensitet om 599, vilket kan jämföras med 1364 under 2023. Denna ökning förklaras primärt av att de rapporterade utsläppen inom Scope 1, 2 och 3 har ökat, se ovan för vidare analys.

Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn: KPA hade vid utgången av 2022 en exponering mot företag verksamma i fossila sektorn om 2,13% vilket kan jämföras med 2,58% under 2023. KPA Pensions exponering mot denna typ av tillgångar har därmed legat relativt stabilt på en låg nivå i förhållande till totalt förvaltad kapital.

Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål: Vid mätningen 2022 hade 40 procent av bolagen på Folksamgruppens lista över aktieportföljens 86 största utsläppare antagit SBTs, vilket kan jämföras med 53,5 procent vid utgången av 2023. KPA Pension har under de senaste åren fört dialog med majoriteten av bolagen på denna lista, och uppmanat dem att anta SBTs. Detta i kombination med att allt fler kunder, investerare och andra intressenter i marknaden ställer krav kring detta har rimligtvis bidragit till att fler bolag har valt att anta denna typ av klimatmål.

Sociala frågor:

- **Exponering mot kontroversiella vapen:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom kontroversiella vapen, vilket är samma siffra som 2023
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom icke-medicinsk cannabis, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag inom spelindustrin:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom spelindustrin, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom tobak, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag som producerar pornografi:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom pornografi, vilket är samma siffra som 2023.

Bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption:

- **Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av KPA Pension analys av negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer visade vid utgången av 2022 att 0,06 % av våra innehav har gjort överträdelser av dessa ramverk. Detta kan jämföras med 2023, då motsvarande siffra låg på 0,15%. KPA Pension konstaterar att denna siffra har legat kvar på en – i relation till totalt förvaltad kapital – mycket låg nivå.
- **Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av analysen av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 att 23,3% av KPAs innehav saknade dessa processer, vilket kan jämföras med motsvarande siffra från 2023 som låg på 18,5%. En förklaring till att allt fler

bolag har antagit denna typ av processer kan vara att kunder, ägare och andra intressenter ställer ökade krav på bolagen.

- **Ojusterad löneklyfta mellan könen:** Resultatet av analysen av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 en genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos KPA Pensions investeringsobjekt på 16,0%. Motsvarande siffra 2023 låg på 17,6%.
- **Jämnare könsfördelning mellan styrelserna:** Resultatet av analysen av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 en siffra 18,9% för KPA Pensions investeringsobjekt. Motsvarande siffra för 2023 låg på 21,1%. Måttet visar ett genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter.
- ***Vilka var målen med de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde, och hur bidrog den hållbara investeringen till dessa mål?***

Vår övergripande nettonollambition innebär att vårt miljömål för varje specifik investering är att samtliga innehav ska arbeta med en utsläppsreducering och/eller en omställning i linje med målen i Parisavtalet. Sammantaget är målet med våra hållbara investeringar att de ska bidra positivt till klimatomställningen, samtidigt som hänsyn tas till sociala frågor inklusive mänskliga rättigheter, och anti-korruption.

Våra hållbara investeringar med ett miljömål bidrog under 2023 till följande miljömål som fastslagits i EU-taxomin:

- Begränsning av klimatförändringar
- Anpassning till klimatförändringar

KPA Pension har ett antal kriterier för hur vi ska bedöma att investeringar ska anses bidra till ett miljömål enligt EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. KPA Pensions bedömning är att de investeringar som vid slutet av 2023 uppfyllt våra kriterier för att klassas som en hållbar investering också har bidragit till miljömål under året. Här nedan följer en sammanfattning av de kriterier som KPA Pension har ställt upp för respektive tillgångsslag.

Börsnoterade aktier:

- För att en aktie ska bidra till ett miljömål krävs det att bolaget har antagit ett vetenskapligt förankrat klimatomställningsmål i linje med målen i Parisavtalet (validerat av Science Based Targets Initiative, SBTi, eller liknande). KPA Pension anser att ett SBTi-mål visar att bolaget är seriös i sin omställning genom att basera sina mål på den senast tillgängliga forskningen, och också få målen validerade av tredje part.

Räntebärande instrument:

- **Företagsobligationer:** Samma kriterier som börsnoterade aktier.
- **Gröna obligationer:** KPA Pension anser att gröna obligationer som efterföljer Green Bond Principles (GBP) bidrar till miljömål, eftersom emissionslikviden öronmärks till olika klimat- och miljörelaterade projekt.
- **Hållbara emittenter:** KPA Pension har tagit fram ett specifikt ramverk för så kallade hållbara emittenter. En hållbar emittent bedriver en verksamhet som uteslutande fokuserar på miljörelaterade och/eller sociala frågor, dessutom ska emissionslikviden från utgivna instrument uteslutande användas till olika typer av miljörelaterade och/eller sociala projekt.

I dagsläget bedömer KPA Pension att Världsbanken och dess dotterorganisationer är hållbara emittenter, och därmed bidrar till miljömål.

Alternativa placeringar:

- **Onoterade aktier:** Samma kriterier som börsnoterade aktier och företagsobligationer.

Fondinvesteringar: KPA Pension har gjort bedömningen att fonder som har hållbara investeringar som mål (så kallade Artikel 9-fonder), samt fonder som främjar miljörelaterade och/eller sociala egenskaper och samtidigt anger en andel hållbara investeringar enligt SFDR (så kallade Artikel 8-fonder med en andel hållbara investeringar) bidrar till miljömål och/eller sociala mål. Fonderna räknas inte med i rapporterad andel hållbara investeringar för 2023.

Direktägda fastigheter:

- KPA Pension har gjort bedömningen att våra miljöcertifierade, direktägda fastigheter bidrar till klimatomställning. Vi miljöcertifierar våra fastigheter enligt BREEAM In-Use, LEED och Miljöbyggnad, tre erkända ramverk med högt ställda krav kring bland annat energieffektivisering, inomhusmiljö och material.

Mot bakgrund av de kriterier KPA Pension har ställt upp är vår bedömning att våra investeringar under referensperioden har bidragit till klimatomställningen.

- ***På vilket sätt orsakade de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde inte någon betydande skada för något miljömål eller socialt mål med de hållbara investeringarna?***

För att anses vara en hållbar investering krävs att investeringen inte orsakar någon betydande skada på något miljömål eller socialt mål. För att göra den bedömningen använder KPA Pension indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

Hur beaktades indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

KPA Pension har under 2023 beaktat samtliga indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Även om samtliga indikatorer har analyserats, har ett särskilt fokus lagts på följande: utsläpp av växthusgaser, växthusgasintensitet, fossila investeringar, överträdelser av internationella

Var de hållbara investeringarna förenliga med OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter? Beskrivning:

Ja, dessa två ramverk är i stor utsträckning inarbetade i KPA:s kriterier för hållbara investeringar. Vidare är dessa ramverk integrerade i KPA Pensions placeringskriterier och ägarpolicy. Under referensperioden har vi genom att screena portföljen två gånger samt analyserat indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer säkerställt att de hållbara investeringarna faktiskt är förenliga med dessa två ramverk.

Huvudsakliga negativa konsekvenser är investeringsbesluts mest negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer som rör miljö, sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor rörande bekämpning av korruption och mutor.

Hur beaktades i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

KPA Pension beaktade huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer genom att löpande screena portföljen utifrån placeringskriterierna, samt genom att analysera datan från våra mätningar av indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Resultatet av dessa analyser har använts för att kunna bedöma vilka bolag som inte längre uppfyller våra placeringskriterier, samt vilka bolag som ska omfattas av vårt påverkansarbete som syftar till att de tillgångar vi äger ska ta större ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter, samt antikorrruption.

Här nedan följer en detaljerad beskrivning av hur KPA Pension under 2023 har beaktat huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer och vilka åtgärder som vidtagits eller planeras som en följd därav.

<p><i>Utsläpp av växthusgaser samt koldioxidavtryck</i></p>	<p>KPA Pension har under 2023 fortsatt arbetet på väg mot att vår placeringsportfölj ska nå nettonollutsläpp senast 2050. Detta arbete sker inom ramen för vårt åtagande i Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), där vi under 2021 satte delmål fram till 2025. Under 2023 har KPA Pension fortsatt påverkansarbetet mot delmålet kopplat till portföljens största utsläppare, samt deltagit i flera andra påverkansmöten kopplade till våra portföljbolags klimatombudsman. Under 2024 planerar KPA Pension att ta fram nya klimatdelmål som ska gälla mellan 2025-2030.</p>
<p><i>Investeringsobjektens växthusgasintensitet</i></p>	<p>Se ovan under rubriken "Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?" för vidare beskrivning av vidtagna och planerade åtgärder.</p>
<p><i>Exponering mot företag som är verksamma inom fossila sektorn</i></p>	<p>Under 2022 tog KPA Pension fram en ny urvalsprocess för bolag inom energisektorn. Under 2023 har detta arbete fortsatt genom att göra en manuell analys av den faktiska klimatombudsmanen i de bolag vi har i vår portfölj. Under 2024 kommer KPA Pension fortsätta att följa klimatombudsmanen i våra portföljbolag inom energisektorn, och vidta åtgärder i de fall det är påkallat.</p>
<p><i>Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion</i></p>	<p>KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.</p>
<p><i>Överträdelser av FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</i></p>	<p>Utöver screening mot placeringskriterierna genomför KPA Pension även regelbunden normbaserad screening med syfte att identifiera eventuella överträdelser av FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Detta har gjorts regelbundet under 2023. I denna analys använder vi data från MSCI och Sustainalytics, och informationen används bland annat som underlag vid påverkansdialoger. Under 2024 planerar KPA Pension att fortsätta detta arbete och inleda dialoger med innehav i de fall det är påkallat.</p>
<p><i>Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</i></p>	<p>Samma hantering som ovan avseende "Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag".</p>
<p><i>Ojusterad löneklyfta mellan könen och jämnare könsfördelning mellan styrelserna.</i></p>	<p>KPA Pension har under 2023 adresserat denna fråga på flera olika sätt. Under året hade Folksamgruppen totalt 181 påverkansdialoger med innehav, där vi i de fall det har varit påkallat har diskuterat denna fråga med det aktuella innehavet. Vi har också ställt frågor på detta tema till vd och/eller ordförande vid ett flertal årsstämmor i våra svenska innehav. Avslutningsvis har KPA Pension i de fall det har varit påkallat drivit frågan om jämn könsfördelning i styrelser i de valberedningar som vi är aktiva i under 2023. Under 2024 planerar vi att fortsätta detta arbete.</p>
<p><i>Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald</i></p>	<p>KPA Pension har skrivit under Finance for Biodiversity Pledge, vilket bland annat innebär att vi har åtagit oss att sätta mål kopplade till biologisk mångfald för vår investeringsverksamhet. Samtidigt har vi under 2023 utvärderat befintliga initiativ inom biologisk mångfald samt anslutit till flera internationella påverkansinitiativ på</p>

Förteckningen innehåller de investeringar som utgör den finansiella produktens **största andel investeringar** under referensperioden, som är följande: 2023, mätpunkt 31-12-2023

	temat biologisk mångfald, tillsammans med andra investerare. Exempel inkluderar Shareactions "Pesticides and Biodiversity"-initiativ, Nature Action 100 och PRI Spring, där det sistnämnda är planerat att inledas under 2024. Övriga initiativ på temat är Sustainable forests and finance och FAIRR Biodiversity and Climate Risk in Aquaculture/Aquafeed. KPA Pension gör även investeringar i obligationer med koppling till ekosystemens omfattning och tillstånd.
Utsläpp till vatten	KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.
Farligt avfall och radioaktivt avfall	KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.
<i>Energiförbrukningsintensitet per sektor med stor klimatpåverkan</i>	KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.

Vilka var den finansiella produktens viktigaste investeringar?

Största investeringarna	Sektor	% tillgångar	Land
Liltreb III AB	Fastighetsverksamhet	7%	SE
Heimstaden Bostad AB	Fastighetsverksamhet	4%	SE
Brunswick Real Estate Capital	Finans- och försäkringsverksamhet	2%	LU
Säkerställd obligation Stadshypotek	Finans- och försäkringsverksamhet	1%	SE
Apple	Tillverkning	1%	US
Investor	Finans- och försäkringsverksamhet	1%	SE
Atlas Copco A	Tillverkning	1%	SE
Microsoft	Informations- och kommunikationsverksamhet	1%	US
Assa Abloy	Uthyrning, fastighetsservice, resetjänste och andra städtjänster	1%	SE
Access Edge Emerging Markets A	Finans- och försäkringsverksamhet	1%	SE
Ellevio	Försörjning av el, gas, värma och kyla	1%	SE
Volvo B	Tillverkning	1%	SE
Hexagon	Tillverkning	1%	SE
Sandvik	Tillverkning	1%	SE

Hur stor var andelen hållbarhetsrelaterade investeringar?

Under 2023 har mer än 99 % av produktens investeringar i placeringsportföljen främjat miljörelaterade och sociala egenskaper.

I EU-taxonomi fastställs en princip om att inte orsaka betydande skada, enligt vilken taxonomiförenliga investeringar inte får orsaka betydande skada för EU-taxonomins mål, och åtföljs av särskilda unionskriterier.

Principer om att inte orsaka betydande skada är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

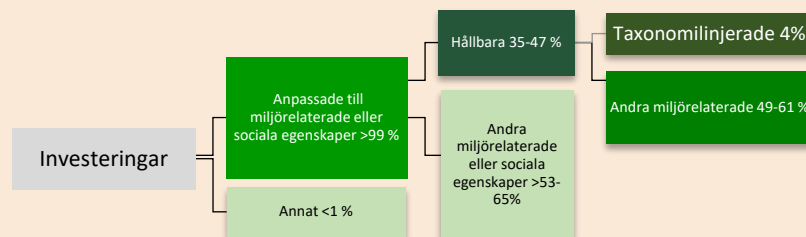
Inga andra eventuella hållbara investeringar får heller orsaka betydande skada för några miljömål eller sociala mål.

För att uppfylla EU-taxonomi omfattar kriterierna för **fossilgas** begränsningar av utsläpp och övergång till helt förnybar energi eller koldioxidsnåla bränslen senast i slutet av 2035. När det gäller **kärnenergi** inkluderar kriterierna omfattande säkerhets/och avfallshandlingsregler.

Miljögörande verksamheter gör det direkt möjligt för andra verksamheter att bidra väsentligt till ett miljömål.

Omställningsverksamheter är verksamheter som de ännu inte finns koldioxidsnåla alternativ tillgängliga för och som bland annat har växthusgasutsläpp på nivåer som motsvarar bästa prestanda.

● Vad var tillgångsallokeringen?

Nr1 Anpassade till miljörelaterade eller sociala egenskaper omfattar den finansiella produktens investeringar som används för att uppnå de miljörelaterade eller sociala egenskaper som främjas av den finansiella produkten.

Nr2 Annat omfattar den finansiella produktens återstående investeringar som varken är anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaperna eller anses som hållbara investeringar.

(Inkludera anmärkningen nedan om den finansiella produkten gjorde hållbara investeringar)

Kategorin **Nr1 Anpassade till miljörelaterade eller sociala egenskaper** omfattar:

- Underkategorin **Nr1 A Hållbara** omfattar miljömässigt och socialt hållbara investeringar.
- Underkategorin **Nr1 B Andra miljörelaterade eller sociala egenskaper** omfattar investeringar anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaper som inte anses vara hållbara investeringar.

● **I vilka ekonomiska sektorer gjordes investeringarna?**

Sektor	% av tillgångarna
Finans och försäkringsverksamhet	32%
Tillverkning	23%
Fastighetsverksamhet	11%
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	8%
Informations- och kommunikationsverksamhet	7%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	5%
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	3%
Försörjning av el, gas, värme och kyla	3%
Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	2%

I hur stor utsträckning var de hållbara investeringarna med ett miljömål förenliga med EU-taxonomin?

9-11% av de hållbara investeringarna med ett miljömål förenliga med EU-taxonomin. Det motsvarar 4% av produktens totala tillgångar. Stapeldiagrammen nedan visar produktens totala investeringars förenlighet med EU-taxonomin miljösmål "Begränsning av klimatförändringar" och "Anpassning till klimatförändringar". Flera miljömål i EU-taxonomin saknar fortfarande tekniska granskningskriterier och det saknas även data på marknaden. Det innebär att det ännu inte är möjligt att bedöma vilket bidrag som produktens investeringar ger till vissa mål.

Investeringarnas taxonomiförenlighet var inte föremål för godkännande av revisor eller granskning av tredje part.

För att beräkna andelen taxonomiförenliga investeringar har data från tredjepartsleverantör använts. Det finns än så länge begränsad tillgång till rapporterad data om bolags, emittenters och emissioners taxonomiförenlighet.

● **Investerar den finansiella produkten i fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet som uppfyller EU-taxonomin?¹**

Ja:

I fossilgas

I kärnenergi

Nej

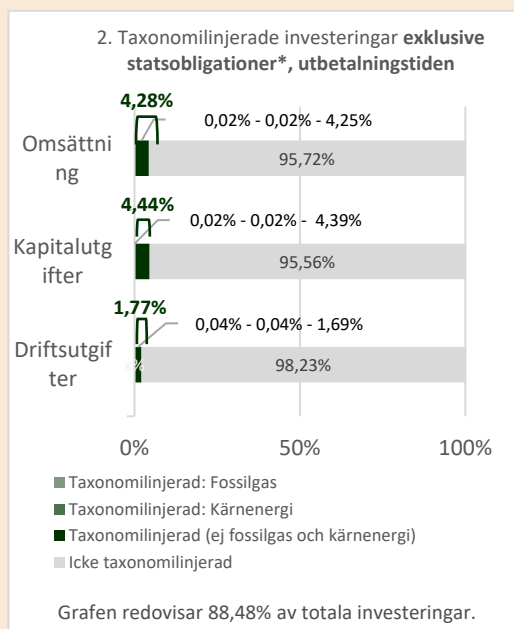
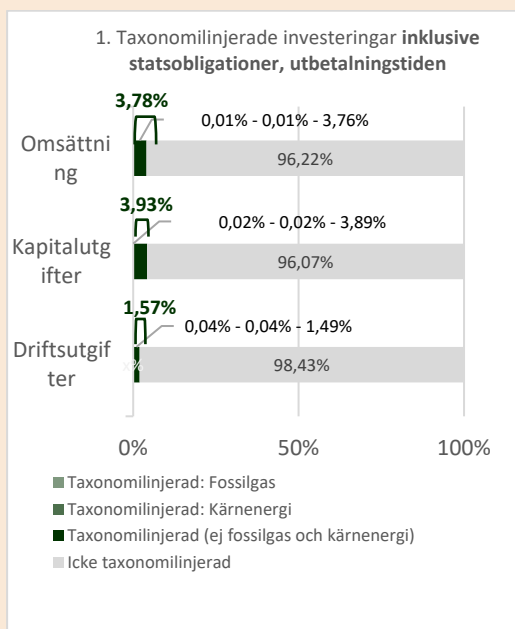
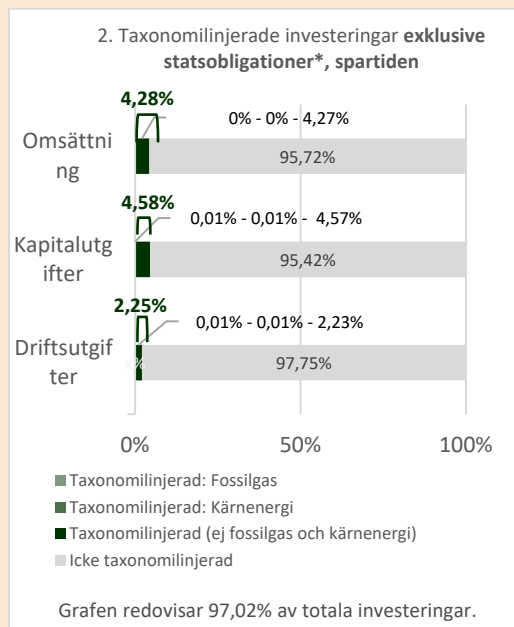
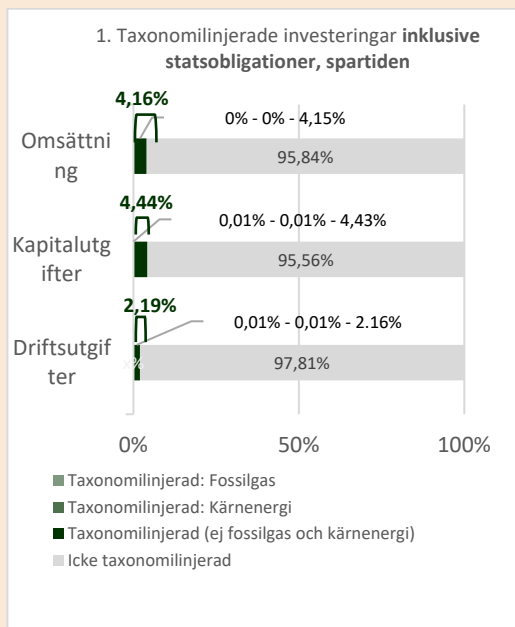
¹Fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet kommer endast att uppfylla EU-taxonomin om den bidrar till att begränsa klimatförändringarna, "begränsning av klimatförändringarna", och inte orsaka betydande skada för något av målen i EU-taxonomin – se förklarande anmärkning i vänstra marginalen. De fullständiga kriterierna för ekonomisk verksamhet för fossilgas och kärnenergi som uppfyller EU-taxonomin fastställs i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214.

Verksamheter som är förenliga med taxonomin uttrycks som en andel av följande:

- **Omsättning**, vilket återspeglar andelen av intäckerna från investeringsobjektens gröna verksamheter.
- **Kapitalutgifter**, som visar de gröna investeringar som gjorts av investeringsobjekten, t.ex. för en omställning till en grön ekonomi.
- **Driftsutgifter**, som återspeglar investeringsobjektens gröna operativa verksamheter.

Diagrammen nedan visar i grönt procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin. Eftersom det inte finns någon lämplig metodik för att avgöra hur taxonomiförenliga statsobligationer är*, visar det första diagrammet taxonomiförenligheten med avseende på den finansiella produktens alla investeringar, inklusive statsobligationer, medan det andra diagrammet visar taxonomiförenligheten endast med avseende på de investeringar för den finansiella produkten som inte är statsobligationer.

Produkten är en generationsprodukt. Exponeringen mot olika tillgångslag skiljer sig mellan spartiden och utbetalningstiden.

* I dessa diagram avses med "statsobligationer" samtliga exponeringar i statspapper.

● **Vilken var andelen investeringar som gjordes i omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter?**

Under referensperioden gjordes 2,1-2,3% av investeringarna i möjliggörande verksamheter och 0-0,1% gjordes i omställningsverksamheter. Siffran skiljer sig efter försäkringstagarens ålder, då produkten är en generationsprodukt där tillgångsallokeringen varierar.

● **Hur stor var procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin jämfört med tidigare referensperioder?**

KPA Pension har inte tidigare rapporterat om de hållbara investeringarna med ett miljömål var förenliga med EU-taxonomin då det saknats dataunderlag för att kunna bedöma om de investeringar produkten gör är taxonomiförenliga. Det är därför inte möjligt att jämföra med tidigare referensperiod.

Vilken var andelen hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenligt med EU-taxonomin

Placeringsportföljens andel hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenligt med EU-taxonomin var 89-91%.

Våra portföljer visar nu en förhållandavis låg nivå av taxonomilinjerig. Som medgrundare till Nettonollalliansen är vårt mål att våra placeringsportföljer ska visa nettonollsläpp av växthusgaser senast 2050. Syftet med alliansen är att åstadkomma en verklig, positiv förändring bland företagen i världsekonomin. Därför ligger KPA Pensions fokus på att försöka påverka befintliga portföljbolag att ta ett större ansvar i klimatomställningen, snarare än att sälja storutsläppare för att snabbare nå slutmålet.

Klimatomställningen och skiftet mot en nettonollekonomi är ingenting som görs över en natt. Vi förvaltar breda placeringsportföljer, vilket ger oss exponering mot tillgångar som ännu inte är taxonomilinjerade. Därför vår inställning att just påverkansarbete är så viktigt. Vår ambition om att åstadkomma positiv förändring i realekonomin gör att våra portföljer gör att våra portföljers taxonomilinjerig just nu är förhållandevis låg. Rimligen kommer nivån successivt att öka i takt med att vi fortsätter vårt arbete mot nettonollsläpp till 2050.

Vilka investeringar var inkluderade i kategorin "annat", vad var deras syfte och fanns det några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder?

Inom kategorin "annat" ryms handel i olika derivatinstrument. Denna typ av handel bedriver Folksam på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt, för att hantera portföljernas kortsiktiga riskexponering. Handeln utgör en begränsad del av vår verksamhet och ger Folksam ingen direkt exponering mot de underliggande tillgångarna i instrumenten. Detta i kombination med att instrumenten handlas under begränsade tidsperioder har gjort att Folksam inte särskilt beaktar några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder för denna typ av handel.

Är hållbara investeringar med ett miljömål som **inte beaktar kriterierna** för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter enligt förordning (EU) 2020/852

Vilka åtgärder har vidtagits för att uppfylla de miljörelaterade eller sociala egenskaperna under referensperioden?

KPA Pension har under referensperioden arbetat för att uppfylla de miljörelaterade och sociala egenskaperna. Arbetet leds av avdelningen för Ansvarsfullt ägande, vars uppgift är att tillse att de tillgångar vi äger tar ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mot anti-korruption.

Hållbarhetsbilaga för årlig information 2023

Produktnamn: Förmånsbestämd KPA Traditionell försäkring
Identifieringskod för juridiska personer: 5493000FE6UT6IWYYK32

Miljörelaterade och sociala egenskaper

Hade denna finansiella produkt ett mål för hållbar investering?

Ja

Den gjorde **hållbara investeringar med ett miljömål:** ____%

i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

Den gjorde **hållbara investeringar med ett socialt mål:** ____%

Nej

Den **främjade miljörelaterade och sociala egenskaper** och även om den inte hade en hållbar investering som sitt mål, hade den en andel på 33% hållbara investeringar

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett socialt mål

Den **främjade miljörelaterade och sociala egenskaper, men gjorde inte några hållbara investeringar**

Hållbar investering: en investering i ekonomisk verksamhet som bidrar till ett miljömål eller socialt mål, förutsatt att investeringen inte orsakar betydande skada för något annat miljömål eller socialt mål och att investeringsobjekten följer praxis för god styrning.

EU-taxonomin är ett klassificeringssystem som fastställs i förordning (EU) 2020/852, där det fastställs en förteckning över **miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter**. Förordningen innehåller inte någon förteckning över socialt hållbara ekonomiska verksamheter. Hållbara investeringar med ett miljömål kan vara förenliga med kraven i taxonomin eller inte.

I vilken utsträckning främjades de miljörelaterade och sociala egenskaperna av denna finansiella produkt?

KPA Pensions ambition är att vara ledande inom ansvarsfulla investeringar. Vi har sedan 2001 både uteslutande och påverkande placeringskriterier som styr vår kapitalförvaltning och de tillgångar som vi investerar i. De uteslutande kriterierna sätter de yttre ramarna för vad vi kan investera i och inte. Vi utesluter investeringar i bland annat tobak, pornografi, vapen, alkohol och andra branscher och bolag vars verksamheter strider mot brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper. Våra påverkandekriterier styr i sin tur vårt arbete med att försöka påverka de tillgångar vi äger att ta ett större ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter samt antikorrupktion.

Vår inställning är i första hand inte att välja bort investeringar, utan att försöka påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta ansvar för hållbarhetsfrågor. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Det är med våra påverkande kriterier som grund, samt ägarpolicy, som vi utövar vårt ägarinflytande inom ramen för ansvarsfulla investeringar. Vi kallar det för ansvarsfullt ägande. Vårt påverkansarbete bedrivs bland annat via bolagsstämmor, investerarsamarbeten och i direkt dialog med våra innehav, och vi

för dessa dialoger både i egen regi och tillsammans med andra investerare i de fall vi har gemensamma frågor som vi vill driva.

Denna produkt främjar miljörelaterade och sociala egenskaper genom att KPA Pension dels utesluter investeringar i produktens investeringsportfölj, och dels försöker påverka de tillgångar vi äger att ta större ansvar för hållbarhetsrelaterade frågor.

Under 2023 har KPA Pension fortsatt att bedriva ett aktivt ägararbete som syftar till att få de tillgångar vi äger att ta större ansvar för hållbarhetsfrågor. Här nedan följer ett antal exempel på det arbete som gjorts under året och som inneburit att produkten har främjat miljömässiga och sociala egenskaper.

Klimat och Miljö

KPA Pension är en av medgrundarna till UN Convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), vilket innebär att vårt långsiktiga klimatmål är att investeringarna ska visa nettooll utsläpp av växthusgaser senast 2050 – det vill säga i linje med målen i Parisavtalet. Detta innefattar samtliga tillgångsslag som vi investerar i: aktier, räntebärande instrument, direktägda fastigheter samt alternativa investeringar.

Inom klimat och miljö har KPA Pension primärt använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de miljörelaterade egenskaperna under 2023:

- Utsläpp av växthusgaser
- Investeringsobjektens växthusgasintensitet
- Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn
- Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål (aktieportföljens största utsläppare, se nedan beskrivning)
- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Folksamgruppen, som KPA Pension är en del av, har även utvecklat ett särskilt delmål kopplat till de 86 mest utsläppsintensiva aktieinnehav, där målet är att minst 50 procent av dem ska ha antagit ett vetenskapligt förankrat klimatmål (Science Based Target, SBT) senast 2025. För att uppnå detta för vi individuella påverkansdialoger med dessa 86 bolag.

Under 2024 planerar KPA Pension att fortsätta exekvera mot våra klimatedelmål till 2025, samt utveckla nya delmål som kommer att gälla från 2025 fram till 2030.

Sociala frågor inklusive mänskliga rättigheter

När det gäller sociala frågor innefattar vårt arbete som ägare bland annat att vi vill att våra portföljbolag systematiskt ska arbeta med grundläggande arbetsrättsliga frågor för de anställda, exempelvis rörande barnarbete, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar. Vi vill även att våra innehav ska bidra till ekonomisk tillväxt i de länder de är verksamma i, för att därmed lämna ett bidrag till mänskliga rättigheter i vid bemärkelse. Vi vill att våra innehav tar ansvar för samtliga led i deras värdekedjor, och att de har regler och policys på plats för att säkerställa sunda arbetsvillkor både för anställda samt leverantörer och underleverantörer.

Inom sociala frågor har KPA Pension primärt använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de sociala egenskaperna under 2023:

- Exponering mot vapen

- Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis
- Investeringar i bolag inom spelindustrin
- Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak
- Investeringar i bolag som producerar pornografi
- Investeringar i bolag som producerar alkohol
- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Under 2023 har vi arbetat i flera påverkansprojekt med fokus på sociala frågor. Under årets stämamosäsong ställde vi frågor på temat mänskliga rättigheter till vd och/eller styrelseordförande i de svenska börsnoterade bolag som vi har i våra portföljer. Vidare har vi under 2023 bland annat diskuterat mänskliga rättigheter i arabvärlden med våra största svenska innehav som har verksamhet i regionen. Bakgrunden till dessa dialoger var att ILO har pekat ut just arabvärlden som den region där det finns störst risk för barn- och tvångsarbete.

Under 2023 har KPA Pension även gjort ett antal investeringar som utöver potential till god avkastning även har ett fokus på sociala frågor. Ett exempel inkluderar en investering av Folksamgruppen i en obligation emitterad av Världsbanken, där kapitalet används till att öka kunskapen kring trafiksäkerhet i utvecklingsländer. Ett annat exempel är att KPA Pension har, som del av Folksamgruppen, varit med och investerat närmare i riskkapitalfonden Norrsken Venture Capital Fund II. Fonden investerar tidigt i bolag som har så kallad impact – att göra skillnad för klimat och samhälle – integrerat i sin affärsmodell samtidigt som man eftersträvar attraktiv finansiell avkastning.

Anti-korruption och bolagsstyrningsfrågor

I begreppet bolagsstyrningsfrågor inkluderar KPA Pension både rena styrningsfrågor som rör styrelser och dess sammansättning och mångfald, rösträttsprinciper, kapitalstruktur och liknande samt regelefterlevnad och ersättningsfrågor. För att hantera bolagsstyrningsfrågor på ett effektivt sätt förväntar vi oss att företag har ett väldefinierat system för företagsstyrning som balanserar intressenters olika intressen.

KPA Pension ska vidare, genom sina placeringar, aktivt påverka innehaven att systematiskt förebygga alla former av mutor och bestickning i sina affärsrelationer. Vi vill att bolaget ska arbeta mot alla former av korruption inklusive utpressning, mutor, penningtvätt och finansiering av terrorism. Vi vill att företagen ska ha en relevant uppförandekod på plats och ett riskhanteringssystem för att förhindra alla former av korruption. Om ett företag har upplevt situationer relaterade till dessa frågor vill vi att företagen ska vara öppna för sina aktieägare och övriga intressenter om hur de kommer att förhindra sådana incidenter i framtiden.

Inom bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption har KPA Pension även använt sig av följande hållbarhetsindikatorer för att mäta hur produkten har uppfyllt de sociala egenskaperna under 2023:

- Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.
- Ojusterad löneklyfta mellan könen och jämnare könsfördelning mellan styrelserna.

Under 2023 har Folksamgruppen bland annat deltagit i sex valberedningar i svenska innehav, där vi har säkerställt att bolagens styrelser är väl sammansatta utifrån ett kompetens-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiv, samt att det finns ledamöter med relevant kompetens inom de hållbarhetsfrågor som är viktiga för bolaget.

Vidare har vi sett över våra interna styrdokument kring hur vi röstar vid svenska årsstämmor. Uppdateringar har gjorts specifikt gällande de långsiktiga incitamentsprogram till ledande befattningshavare som styrelsen föreslår, och som aktieägarna röstar om på stämmorna. Bland annat vill KPA Pension nu att dessa program gärna ska innehålla prestationskrav kopplade till bolagens arbete inom exempelvis klimatomställning, sociala frågor eller andra hållbarhetsrelaterade frågor som är relevanta för bolagets verksamhet.

Sammantaget bidrog vårt arbetssätt, med uteslutande placeringskriterier i kombination med ett proaktivt påverkansarbete, till att de miljörelaterade och sociala egenskaperna i denna produkt under 2023 främjades i stor utsträckning.

● **Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?**

De resultat som redogörs för i siffror under den här rubriken omfattar Folksam som bolag och inte den enskilda produkten.

KPA Pension har under 2023 genomfört två formella analyser av vår placeringsportfölj. Denna så kallade screening har gjorts utifrån våra placeringskriterier, för att säkerställa att de tillgångar vi äger uppfyller kriterierna. Dessutom har vi genomlyst tidigare underkända bolag två gånger under 2023, för att se om en förändring av deras verksamheter har skett och att de därmed kan godkännas igen. Vidare har vi vid ett tillfälle kontrollerat om våra portföljer innehåller otillåtna innehav, genom att matcha listan med innehav mot listan med otillåtna bolag. Resultatet av dessa analyser har inte visat några otillåtna innehav i våra aktieportfölj

KPA Pension har även genomfört så kallade normbaserade screeningar under 2023, för att se om några innehav har gjort överträdelser av exempelvis FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller några andra ramverk som våra placeringskriterier och ägarpolicy lutar sig mot. Resultatet av denna screening har använts för att kartlägga vilka bolag som ska omfattas av påverkansarbete inom klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

Andelen investeringar som faktiskt har främjat miljörelaterade och sociala egenskaper i produkten var under referensperioden mer än 99%. Vidare följer här en redogörelse av resultatet för de hållbarhetsindikatorer som redovisats under föregående fråga.

Klimat och Miljö:

- **Utsläpp av växthusgaser:** KPA:s placeringar visade vid utgången av 2023 följande utsläpp av växthusgaser:
 - Scope 1: 312 498 ton
 - Scope 2: 96 570 ton
 - Scope 3: 7 357 237 ton
- **Investeringsobjektens växthusgasintensitet:** Investeringsobjekten i KPAs placeringsportfölj visade vid utgången av referensperioden en växthusgasintensitet om 1364. Växthusgasintensiteten är angiven i ton koldioxidekvivalenter dividerat med Folksamgruppens ägarandel av bolagens omsättning i Mkr.
- **Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn:** KPA hade vid utgången av 2023 en exponering mot företag verksamma i fossila sektorn om 2,59%. Måttet anger andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen.

Under 2023 har KPA Pension fortsatt att se över exponeringen mot företag i den fossila sektorn, i synnerhet företag verksamma inom olja och gas. Under 2022 utvecklade KPA Pension en ny

Hållbarhetsindikatorer mäter uppnåendet av de miljörelaterade eller sociala egenskaperna som den finansiella

urvalsmodell som innebär att vi endast kan äga energibolag som har antagit nettonollmål, samtidigt som de också ska ligga i framkant i klimatomställningen jämfört med konkurrenter. Under 2023 har Folksamgruppen och därmed också KPA Pension även gjort en djupare analys av energibolagen, för att på så vis bedöma deras faktiska omställningsarbete.

- **Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål:** Under 2023 har vi fortsatt påverkansarbetet gentemot vår portföljes största utsläppare. Vid utgången av året hade 53,5 procent av de 86 bolagen på Folksamgruppens lista antagit SBTs, vilket innebär att delmålet om 50% till 2025 nu är uppfyllt.

Sociala frågor:

- **Exponering mot kontroversiella vapen:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom kontroversiella vapen.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom icke-medicinsk cannabis.
- **Investeringar i bolag inom spelindustrin:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom spelindustrin.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom tobak.
- **Investeringar i bolag som producerar pornografi:** KPA Pension screening visade under 2023 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom pornografi.

Bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption:

- **Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av KPA Pension analys denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 att 0,15% av våra innehav har gjort överträdelser av dessa ramverk.
- **Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av KPA Pension analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 att 18,53% av våra innehav har saknat dessa processer under referensperioden.
- **Ojusterad löneklyfta mellan könen:** Resultatet av KPA Pension analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 en genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt på 17,62%.
- **Jämnare könsfördelning mellan styrelserna:** Resultatet av KPA Pensions analys av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2023 en siffra på 21,07%. Måttet visar ett genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter

● ...och jämfört med de föregående perioderna?

- **Utsläpp av växthusgaser:** KPA:s placeringar visade vid utgången av 2022 följande utsläpp av växthusgaser:
 - Scope 1: 218 072 ton
 - Scope 2: 73 743 ton
 - Scope 3: 2 757 176 ton

Siffrorna visar att utsläppen från KPAs placeringar har ökat mellan 2022 och 2023. Det finns flera förklaringar till det, bland annat har marknadsvärdet av KPAs placeringar ökat via en positiv avkastning under 2023, där även aktieutdelningar och premier har återinvesterats i portföljen, där även aktieutdelningar och premier har återinvesterats i portföljen. En annan förklaring är osäkerhet kring datakvalitet: KPA Pensions dataleverantör hämtar siffror från bolagens egen rapportering, och det händer att bolagen retroaktivt reviderar siffror i takt med att metoder för rapportering och tillgång till data uppdateras. Detta påverkar möjligheten att jämföra siffror från ett år till ett annat.

Investeringsobjektens växthusgasintensitet: Investeringsobjekten i KPAs placeringsportfölj visade vid utgången av 2022 en växthusgasintensitet om 599, vilket kan jämföras med 1364 under 2023. Denna ökning förklaras primärt av att de rapporterade utsläppen inom Scope 1, 2 och 3 har ökat, se ovan för vidare analys.

Exponering mot företag verksamma inom fossila sektorn: KPA hade vid utgången av 2022 en exponering mot företag verksamma i fossila sektorn om 2,13% vilket kan jämföras med 2,58% under 2023. KPA Pensions exponering mot denna typ av tillgångar har därmed legat relativt stabilt på en låg nivå i förhållande till totalt förvaltad kapital.

Utvärdering av investeringsobjektens klimatmål: Vid mätningen 2022 hade 40 procent av bolagen på Folksamgruppens lista över aktieportföljens 86 största utsläppare antagit SBTs, vilket kan jämföras med 53,5 procent vid utgången av 2023. KPA Pension har under de senaste åren fört dialog med majoriteten av bolagen på denna lista, och uppmuntrat dem att anta SBTs. Detta i kombination med att allt fler kunder, investerare och andra intressenter i marknaden ställer krav kring detta har rimligtvis bidragit till att fler bolag har valt att anta denna typ av klimatmål.

Sociala frågor:

- **Exponering mot kontroversiella vapen:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom kontroversiella vapen, vilket är samma siffra som 2023
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar icke-medicinsk cannabis:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom icke-medicinsk cannabis, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag inom spelindustrin:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom spelindustrin, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag som producerar eller distribuerar tobak:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom tobak, vilket är samma siffra som 2023.
- **Investeringar i bolag som producerar pornografi:** KPA Pension screening visade under 2022 att noll (0) direktägda innehav i vår placeringsportfölj har verksamhet inom pornografi, vilket är samma siffra som 2023.

Bolagsstyrningsfrågor och anti-korruption:

- **Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av KPA Pension analys av negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer visade vid utgången av 2022 att 0,06 % av våra innehav har gjort överträdelser av dessa ramverk. Detta kan jämföras med 2023, då motsvarande siffra låg på 0,15%. KPA Pension konstaterar att denna siffra har legat kvar på en – i relation till totalt förvaltad kapital – mycket låg nivå.

- **Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag:** Resultatet av analysen av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 att 23,3% av KPAs innehav saknade dessa processer, vilket kan jämföras med motsvarande siffra från 2023 som låg på 18,5%. En förklaring till att allt fler bolag har antagit denna typ av processer kan vara att kunder, ägare och andra intressenter ställer ökade krav på bolagen.
- **Ojusterad löneklyfta mellan könen:** Resultatet av analysen av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 en genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos KPA Pensions investeringsobjekt på 16,0%. Motsvarande siffra 2023 låg på 17,6%.
- **Jämnare könsfördelning mellan styrelserna:** Resultatet av analysen av denna hållbarhetsindikator visade vid utgången av 2022 en siffra 18,9% för KPA Pensions investeringsobjekt. Motsvarande siffra för 2023 låg på 21,1%. Måttet visar ett genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter.

● ***Vilka var målen med de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde, och hur bidrog den hållbara investeringen till dessa mål?***

Vår övergripande nettonollambition innebär att vårt miljömål för varje specifik investering är att samtliga innehav ska arbeta med en utsläppsreducering och/eller en omställning i linje med målen i Parisavtalet. Sammantaget är målet med våra hållbara investeringar att de ska bidra positivt till klimatomställningen, samtidigt som hänsyn tas till sociala frågor inklusive mänskliga rättigheter, och anti-korruption.

Våra hållbara investeringar med ett miljömål bidrog under 2023 till följande miljömål som fastslagits i EU-taxonomin:

- Begränsning av klimatförändringar
- Anpassning till klimatförändringar

KPA Pension har ett antal kriterier för hur vi ska bedöma att investeringar ska anses bidra till ett miljömål enligt EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. KPA Pensions bedömning är att de investeringar som vid slutet av 2023 uppfyllt våra kriterier för att klassas som en hållbar investering också har bidragit till miljömål under året. Här nedan följer en sammanfattning av de kriterier som KPA Pension har ställt upp för respektive tillgångsslag.

Börsnoterade aktier:

- För att en aktie ska bidra till ett miljömål krävs det att bolaget har antagit ett vetenskapligt förankrat klimatomställningsmål i linje med målen i Parisavtalet (validerat av Science Based Targets Initiative, SBTi, eller liknande). KPA Pension anser att ett SBTi-mål visar att bolaget är seriös i sin omställning genom att basera sina mål på den senast tillgängliga forskningen, och också få målen validerade av tredje part.

Räntebärande instrument:

- **Företagsobligationer:** Samma kriterier som börsnoterade aktier.

- **Gröna obligationer:** KPA Pension anser att gröna obligationer som efterföljer Green Bond Principles (GBP) bidrar till miljömål, eftersom emissionslikviden öronmärks till olika klimat- och miljörelaterade projekt.
- **Hållbara emittenter:** KPA Pension har tagit fram ett specifikt ramverk för så kallade hållbara emittenter. En hållbar emittent bedriver en verksamhet som uteslutande fokuserar på miljörelaterade och/eller sociala frågor, dessutom ska emissionslikviden från utgivna instrument uteslutande användas till olika typer av miljörelaterade och/eller sociala projekt. I dagsläget bedömer KPA Pension att Världsbanken och dess dotterorganisationer är hållbara emittenter, och därmed bidrar till miljömål.

Alternativa placeringar:

- **Onoterade aktier:** Samma kriterier som börsnoterade aktier och företagsobligationer.

Fondinvesteringar: KPA Pension har gjort bedömningen att fonder som har hållbara investeringar som mål (så kallade Artikel 9-fonder), samt fonder som främjar miljörelaterade och/eller sociala egenskaper och samtidigt anger en andel hållbara investeringar enligt SFDR (så kallade Artikel 8-fonder med en andel hållbara investeringar) bidrar till miljömål och/eller sociala mål. Fonderna räknas inte med i rapporterad andel hållbara investeringar för 2023.

Direktägda fastigheter:

- KPA Pension har gjort bedömningen att våra miljöcertifierade, direktägda fastigheter bidrar till klimatomställning. Vi miljöcertifierar våra fastigheter enligt BREEAM In-Use, LEED och Miljöbyggnad, tre erkända ramverk med högt ställda krav kring bland annat energieffektivisering, inomhusmiljö och material.

Mot bakgrund av de kriterier KPA Pension har ställt upp är vår bedömning att våra investeringar under referensperioden har bidragit till klimatomställningen.

- ***På vilket sätt orsakade de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde inte någon betydande skada för något miljömål eller socialt mål med de hållbara investeringarna?***

För att anses vara en hållbar investering krävs att investeringen inte orsakar någon betydande skada på något miljömål eller socialt mål. För att göra den bedömningen använder KPA Pension indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

Hur beaktades indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

KPA Pension har under 2023 beaktat samtliga indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Även om samtliga indikatorer har analyserats, har ett särskilt fokus lagt på följande: utsläpp av växthusgaser, växthusgasintensitet, fossila investeringar, överträdelser av internationella bolagsstandarder, ojusterad löneklyfta mellan könen, exponering mot kontroversiella vapen och ojämn könsfördelning i styrelser.

KPA Pension vill särskilt att våra hållbara investeringar ska följa indikatorerna för negativa konsekvenser avseende FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Genom att göra det anser KPA Pension att ett bolag eller annan tillgång inte kan anses orsaka betydande skada på ett miljömål eller socialt mål. Dessa två ramverk är inarbetade både i KPA Pensions ägarpolicy samt i våra kriterier för hållbara investeringar. Under referensperioden har vi bedrivit ett aktivt

Huvudsakliga negativa konsekvenser är investeringsbesluts mest negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer som rör miljö, sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor rörande bekämpning av korruption och mutor.

påverkansarbete i linje med vår ägarpolicy. KPA Pension har också analyserat dessa datapunkter och säkerställt att det vi klassar som hållbara investeringar inte har gjort överträdelser av dessa ramverk. Resultatet av denna analys visade under referensperioden att KPA Pensions hållbara investeringar inte har gjort överträdelser av dessa ramverk.

Mer information om hur vi beaktar negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer finns under rubriken *”Hur beaktades i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?”*

— — — *Var de hållbara investeringarna förenliga med OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter? Beskrivning:*

Ja, dessa två ramverk är i stor utsträckning inarbetade i KPA Pensions kriterier för hållbara investeringar. Vidare är dessa ramverk integrerade i KPA Pensions placeringskriterier och ägarpolicy. Under referensperioden har vi genom att screena

I EU-taxonomin fastställs en princip om att inte orsaka betydande skada, enligt vilken taxonomiförenliga investeringar inte får orsaka betydande skada för EU-taxonomin mål, och åtföljs av särskilda unionskriterier.

Principer om att inte orsaka betydande skada är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

Inga andra eventuella hållbara investeringar får heller orsaka betydande skada för några miljömål eller sociala mål.

portföljen två gånger samt analyserat indikatorer för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer säkerställt att de hållbara investeringarna faktiskt är förenliga med dessa två ramverk.

Hur beaktades i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

KPA Pension beaktade huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer genom att löpande screena portföljen utifrån placeringskriterierna, samt genom att analysera datan från våra mätningar av indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Resultatet av dessa analyser har använts för att kunna bedöma vilka bolag som inte längre uppfyller våra placeringskriterier, samt vilka bolag som ska omfattas av vårt påverkansarbete som syftar till att de tillgångar vi äger ska ta större ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter, samt antikorrupcion.

Här nedan följer en detaljerad beskrivning av hur KPA Pension under 2023 har beaktat huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer och vilka åtgärder som vidtagits eller planeras som en följd därav.

<p><i>Utsläpp av växthusgaser samt koldioxidavtryck</i></p>	<p>KPA Pension har under 2023 fortsatt arbetet på väg mot att vår placeringsportfölj ska nå nettonollutsläpp senast 2050. Detta arbete sker inom ramen för vårt åtagande i Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), där vi under 2021 satte delmål fram till 2025. Under 2023 har KPA Pension fortsatt påverkansarbetet mot delmålet kopplat till portföljens största utsläppare, samt deltagit i flera andra påverkansmöten kopplade till våra portföljbolags klimatombudsman. Under 2024 planerar KPA Pension att ta fram nya klimatdelmål som ska gälla mellan 2025-2030.</p>
<p><i>Investeringsobjektens växthusgasintensitet</i></p>	<p>Se ovan under rubriken "Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?" för vidare beskrivning av vidtagna och planerade åtgärder.</p>
<p><i>Exponering mot företag som är verksamma inom fossila sektorn</i></p>	<p>Under 2022 tog KPA Pension fram en ny urvalsprocess för bolag inom energisektorn. Under 2023 har detta arbete fortsatt genom att göra en manuell analys av den faktiska klimatombudsmanen i de bolag vi har i vår portfölj. Under 2024 kommer KPA Pension fortsätta att följa klimatombudsmanen i våra portföljbolag inom energisektorn, och vidta åtgärder i de fall det är påkallat.</p>
<p><i>Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion</i></p>	<p>KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.</p>
<p><i>Överträdelser av FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</i></p>	<p>Utöver screening mot placeringskriterierna genomför KPA Pension även regelbunden normbaserad screening med syfte att identifiera eventuella överträdelser av FN:s Global Compact samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Detta har gjorts regelbundet under 2023. I denna analys använder vi data från MSCI och Sustainalytics, och informationen används bland annat som underlag vid påverkansdialoger. Under 2024 planerar KPA Pension att fortsätta detta arbete och inleda dialoger med innehav i de fall det är påkallat.</p>
<p><i>Avsaknad av processer för att övervaka efterlevnaden av FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</i></p>	<p>Samma hantering som ovan avseende "Överträdelser av FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag".</p>
<p><i>Ojusterad löneklyfta mellan könen och jämnare könsfördelning mellan styrelserna.</i></p>	<p>KPA Pension har under 2023 adresserat denna fråga på flera olika sätt. Under året hade Folksamgruppen totalt 181 påverkansdialoger med innehav, där vi i de fall det har varit påkallat har diskuterat denna fråga med det aktuella innehavet. Vi har också ställt frågor på detta tema till vd och/eller ordförande vid ett flertal årsstämmor i våra svenska innehav. Avslutningsvis har KPA Pension i de fall det har varit påkallat drivit frågan om jämn könsfördelning i styrelser i de valberedningar som vi är aktiva i under 2023. Under 2024 planerar vi att fortsätta detta arbete.</p>
<p><i>Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald</i></p>	<p>KPA Pension har skrivit under Finance for Biodiversity Pledge, vilket bland annat innebär att vi har åtagit oss att sätta mål kopplade till biologisk mångfald för vår investeringsverksamhet. Samtidigt har vi under 2023 utvärderat befintliga initiativ inom biologisk mångfald samt anslutit till flera internationella påverkansinitiativ på</p>

	temat biologisk mångfald, tillsammans med andra investerare. Exempel inkluderar Shareactions "Pesticides and Biodiversity"-initiativ, Nature Action 100 och PRI Spring, där det sistnämnda är planerat att inledas under 2024. Övriga initiativ på temat är Sustainable forests and finance och FAIRR Biodiversity and Climate Risk in Aquaculture/Aquafeed. KPA Pension gör även investeringar i obligationer med koppling till ekosystemens omfattning och tillstånd.
Utsläpp till vatten	KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.
Farligt avfall och radioaktivt avfall	KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.
<i>Energiförbrukningsintensitet per sektor med stor klimatpåverkan</i>	KPA Pension har under 2023 inte vidtagit någon särskild åtgärd inom detta område. KPA Pension har dock indikatorn i åtanke när det bedrivs påverkansarbete, och adresserar den i de fall det bedöms vara relevant.

Förteckningen innehåller de investeringar som utgör den finansiella produktens **största andel investeringar** under referensperioden, som är följande: 2023, mätpunkt 2023-12-31

Vilka var den finansiella produktens viktigaste investeringar?

Största investeringarna	Sektor	% tillgångar	Land
Liltreb III AB	Fastighetsverksamhet	7%	SE
Heimstaden Bostad AB	Fastighetsverksamhet	4%	SE
Brunswick Real Estate Capital	Finans- och försäkringsverksamhet	2%	LU
Säkerställd obligation Stadshypotek	Finans- och försäkringsverksamhet	1%	SE
Apple	Tillverkning	1%	US
Investor	Finans- och försäkringsverksamhet	1%	SE
Atlas Copco A	Tillverkning	1%	SE
Microsoft	Informations- och	1%	US
Assa Abloy	Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	1%	SE
Access Edge Emerging Markets A	Finans- och försäkringsverksamhet	1%	SE
Ellevio	Försörjning av el, gas, värma och	1%	SE
Volvo B	Tillverkning	1%	SE
Hexagon	Tillverkning	1%	SE
Sandvik	Tillverkning	1%	SE

Hur stor var andelen hållbarhetsrelaterade investeringar?

Under 2023 har mer än 99 % av produktens investeringar i placeringsportföljen främjat miljörelaterade och sociala egenskaper. Andelen hållbara investeringar i produkten var 33%.

I EU-taxonomin fastställs en princip om att inte orsaka betydande skada, enligt vilken taxonomiförenliga investeringar inte får orsaka betydande skada för EU-taxonominns mål, och åtföljs av särskilda unionskriterier.

Principer om att inte orsaka betydande skada är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar EU-kriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

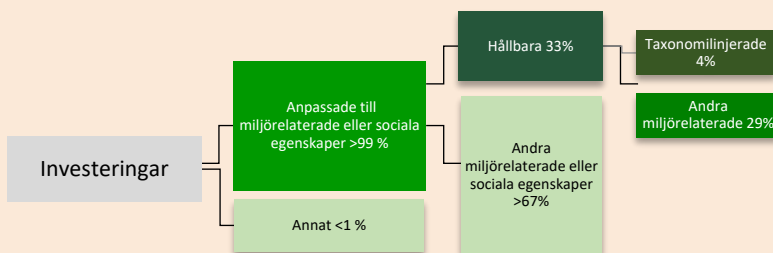
Inga andra eventuella hållbara investeringar får heller orsaka betydande skada för några miljömål eller sociala mål.

För att uppfylla EU-taxonomin omfattar kriterierna för **fossilgas** begränsningar av utsläpp och övergång till helt förnybar energi eller koldioxidsnåla bränslen senast i slutet av 2035. När det gäller **kärnenergi** inkluderar kriterierna omfattande säkerhets/och avfallshanteringsregler.

Miljögörande verksamheter gör de direkt möjligt för andra verksamheter att bidra väsentligt till ett miljömål.

Omställningsverksamheter är verksamheter som de ännu inte finns koldioxidsnåla alternativ tillgängliga för och som bland annat har växthusgasutsläpp på nivåer som motsvarar bästa prestanda.

● Vad var tillgångsallokeringen?

Nr1 Anpassade till miljörelaterade eller sociala egenskaper omfattar den finansiella produktens investeringar som används för att uppnå de miljörelaterade eller sociala egenskaper som främjas av den finansiella produkten.

Nr2 Annat omfattar den finansiella produktens återstående investeringar som varken är anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaperna eller anses som hållbara investeringar.

(Inkludera anmärkningen nedan om den finansiella produkten gjorde hållbara investeringar)

Kategorin **Nr1 Anpassade till miljörelaterade eller sociala egenskaper** omfattar:

- Underkategorin **Nr1 A Hållbara** omfattar miljömässigt och socialt hållbara investeringar.
- Underkategorin **Nr1 B Andra miljörelaterade eller sociala egenskaper** omfattar investeringar anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaper som inte anses vara hållbara investeringar.

● I vilka ekonomiska sektorer gjordes investeringarna?

Sektor	% av tillgångarna
Finans och försäkringsverksamhet	42%
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	15%
Fastighetsverksamhet	10%
Tillverkning	10%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	5%
Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	4%

I hur stor utsträckning var de hållbara investeringarna med ett miljömål förenliga med EU-taxonomin

11% av de hållbara investeringarna med ett miljömål var förenliga med EU-taxonomin. Det motsvarar 4% av produktens totala tillgångar.

Stapeldiagrammen nedan visar produktens totala investeringars förenlighet med EU-taxonomin miljömål "Begränsning av klimatförändringar" och "Anpassning till klimatförändringar". Flera miljömål i EU-taxonomin saknar fortfarande tekniska granskningskriterier och det saknas även data på marknaden. Det innebär att det ännu inte är möjligt att bedöma vilket bidrag som produktens investeringar ger till vissa mål.

Investeringarnas taxonomiförenlighet var inte föremål för godkännande av revisor eller granskning av tredje part.

För att beräkna andelen taxonomiförenliga investeringar har data från tredjepartsleverantör använts. Det finns än så länge begränsad tillgång till rapporterad data om bolags, emittenters och emissioners taxonomiförenlighet.

● Investerar den finansiella produkter i fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet som uppfyller EU-taxonomin?¹

Ja:

I fossilgas

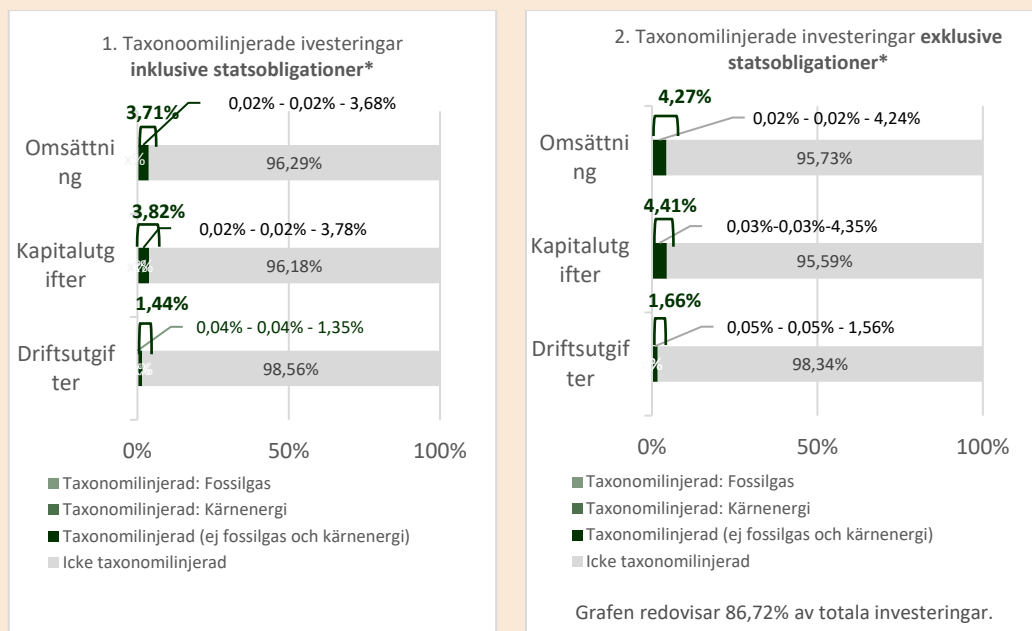
I kärnenergi

Nej

¹Fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet kommer endast att uppfylla EU-taxonomin om den bidrar till att begränsa klimatförändringarna, "begränsning av klimatförändringarna", och inte orsaka betydande skada för något av målen i EU-taxonomin – se förklarande anmärkning i vänstra marginalen. De fullständiga kriterierna för ekonomisk verksamhet för fossilgas och kärnenergi som uppfyller EU-taxonomin fastställs i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214

Diagrammen nedan visar i grönt procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin. Eftersom det inte finns någon lämplig metodik för att avgöra hur taxonomiförenliga statsobligationer är*, visar det första diagrammet taxonomiförenligheten med avseende på den finansiella produktens alla investeringar, inklusive statsobligationer, medan det andra diagrammet visar taxonomiförenligheten endast med avseende på de investeringar för den finansiella produkten som inte är statsobligationer.

* I dessa diagram avses med "statsobligationer" samtliga exponeringar i statspapper.

Verksamheter som är förenliga med taxonomin uttrycks som en andel av följande:

- **Omsättning**, vilket återspeglar andelen av intäkterna från investerings-objektens gröna verksamheter.
- **Kapitalutgifter**, som visar de gröna investeringar som gjorts av investeringsobjekten t.ex. för en omställning till en grön ekonomi.
- **Driftsutgifter**, som återspeglar investerings-objektens gröna operativa verksamheter.

● Vilken var andelen investeringar som gjordes i omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter?

Under referensperioden gjordes 2,1% av investeringarna i möjliggörande verksamheter och 0,0% gjordes i omställningsverksamheter.

● Hur stor var procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin jämfört med tidigare referensperioder?

KPA Pension har inte tidigare rapporterat om de hållbara investeringarna med ett miljömål var förenliga med EU-taxonomin då det saknats dataunderlag för att kunna bedöma om de investeringar produkten gör är taxonomiförenliga. Det är därför inte möjligt att jämföra med tidigare referensperiod.

Vilken var andelen hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenligt med EU-taxonomin?

Placeringsportföljens andel hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenligt med EU-taxonomin var 89%.

Vår portfölj visar nu en förhållandavis låg nivå av taxonomilinjerad. Som medgrundare till Nettonollalliansen är vårt mål att våra placeringsportfölj ska visa nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050. Syftet med alliansen är att åstadkomma en verklig, positiv förändring bland företagen i världsekonomin. Därför ligger KPA Pensions fokus på att försöka påverka befintliga portföljbolag att

ta ett större ansvar i klimatomställningen, snarare än att sälja storutsläppare för att snabbare nå slutmålet.

Klimatomställningen och skiftet mot en nettonollekonomi är ingenting som görs över en natt. Vi förvaltar en bred placeringsportfölj, vilket ger oss exponering mot tillgångar som ännu inte är taxonomilinjerade. Därför vår inställning att just påverkansarbete är så viktigt. Vår ambition om att åstadkomma positiv förändring i realekonomin gör att vår portföljs taxonomilinjerings just nu är förhållandevis låg. Rimligen kommer nivån successivt att öka i takt med att vi fortsätter vårt arbete mot nettonollutsläpp till 2050.

Är hållbara investeringar med ett miljömål som **inte beaktar kriterierna** för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter enligt förordning (EU) 2020/852

Vilka investeringar var inkluderade i kategorin "annat", vad var deras syfte och fanns det några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder?

Inom kategorin "annat" ryms handel i olika derivatinstrument. Denna typ av handel bedriver KPA Pension på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt, för att hantera portföljernas kortsiktiga riskexponering. Handeln utgör en begränsad del av vår verksamhet och ger KPA Pension ingen direkt exponering mot de underliggande tillgångarna i instrumenten. Detta i kombination med att instrumenten handlas under begränsade tidsperioder har gjort att Folksam inte särskilt beaktar några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder för denna typ av handel.

Vilka åtgärder har vidtagits för att uppfylla de miljörelaterade eller sociala egenskaperna under referensperioden?

KPA Pension har under referensperioden arbetat för att uppfylla de miljörelaterade och sociala egenskaperna. Arbetet leds av avdelningen för Ansvarsfullt ägande, vars uppgift är att tillse att de tillgångar vi äger tar ansvar för klimat och miljö, sociala frågor och mot anti-korruption. För mer information se under rubriken "I vilken utsträckning främjades de miljörelaterade och sociala egenskaperna av denna finansiella produkt?"

